

„A fi revoluționar înseamnă să privești înainte, să acționezi în spiritul noilor cuceriri ale cunoașterii umane...”

NICOLAE CEAUȘESCU

Biblioteca Jud. Huned. Deva  
SALA DE LECTURA

Expunerea tovarășului

Nicolae Ceaușescu

la adunarea festivă

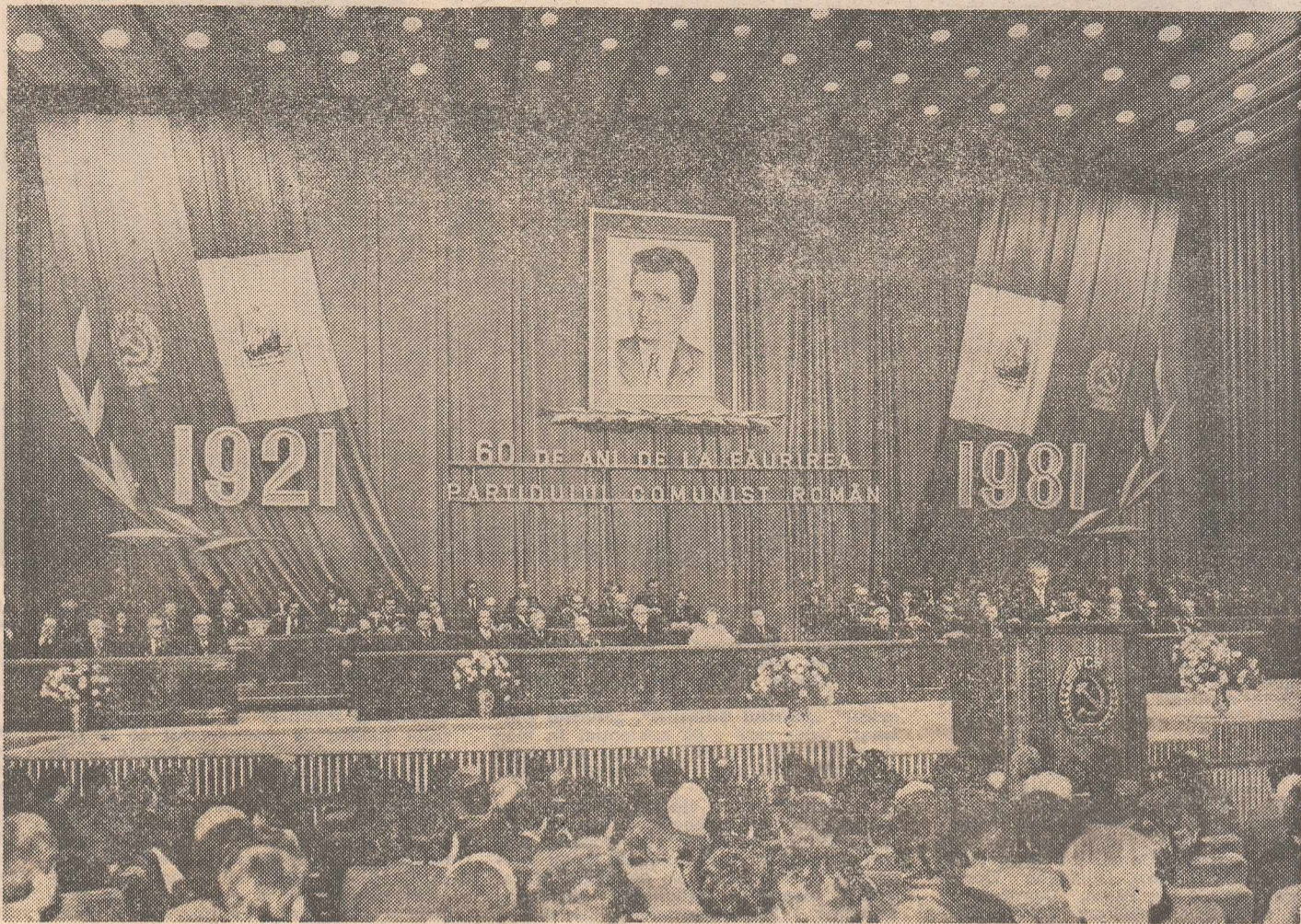
consacrată celei de-a 60-a

aniversări a partidului

Celei de-a 60-a aniversări a creării Partidului Comunist Român, eveniment de însemnătate istorică în viața clasei noastre muncitoare, a întregului popor, care a marcat o etapă nouă, superioară, în mișcarea revoluționară din România, i-a fost consacrată o impresionantă suită de manifestări, atât în țară, cât și peste hotare. La adunarea festivă din Capitală, care a încununat manifestările prin care țara întreagă a cinstit gloriosul jubileu al partidului ca pe o sărbătoare națională, au luat parte tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului.

(Continuare în pagina 5)

ION DUMBRAVA



ANUL XXX · NR. 20(1353) · 14 MAI 1981

# flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

## Lumină cu eroi

E aerul patriei. Iată, prea plin de-o albă lumină înaltă și vie de parcă din toată istoria vin eroii, stăpînii tăi mari, Românie

și fără de număr sînt cei ce s-au pus pe ei în zidirea de țară curată, făptura lor pururi și-avea de sus de strajă destinului tău se arată

căci încă lucrează în sfîntul tău trup a lor fără margini și-ntreagă jertfire, eroii tăi țară cu tine erup spre-această deplină și-adîncă-mpîlnire

VICTOR NIȚA

## „Județul Mehedinți va deveni bazin minier și un important producător de energie”

— Vă amintiți, tovarășe prim-secretar, la începutul cincinalului trecut, vă solicitam un interviu privind destinele județului în una din cele mai intense etape de dezvoltare a țării noastre. Atunci, era vorba despre simple proiecte. Acum, bilanșurile au fost încheiate. Ce s-a acumulat în Mehedinți în acest spațiu de timp și de muncă?

— Prin munca pasionată, plină de dăruire și de abnegație a oamenilor noștri am reușit ca la sfîrșitul acestei etape să ne situăm printre județele care au realizat cele 10 miliarde de lei producție industrială, sarcină deosebit de importantă, stabilită la Congresul al XI-lea al partidului. Chiar cu o depășire, atingînd 10,3 miliarde lei. O cotă destul de înaltă pentru noi, dat fiind nivelul de la care porneam. S-a putut împlini, fără îndoială, datorită investițiilor substanțiale ce ne-au fost acordate prin planul de stat, de peste 9,3 miliarde lei, materializarea și pe aceste meleaguri a politicii de profundă viziune științifică a partidului nostru privind dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor și județelor de pe întreg cuprinsul țării. N-am să vă asaltez cu cifre, însă cîteva puncte de

reper sînt necesare pentru a contura imaginea profundelor transformări petrecute în Mehedinți. Iată, în 1980, ultimul an al cincinalului, s-a obținut în 11 zile producția industrială a anului 1950, în 50 de zile cea a lui 1965, și numai în 84 de zile

Interviu cu tovarășul IULIAN PLOȘTINARU, prim-secretar al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R., președinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular județean

cea de acum un deceniu. Mai trebuie reținut faptul că în județul nostru, în etapa 1976—1980, s-a înregistrat o schimbare esențială în raportul de ocupare a populației active: ponderea cea mai mare, de 53,3 la sută deținînd-o ramurile neagrile, față de 46,7 la sută în agricultură. Indicator relevant, important pentru orice economie modernă.

— Schimbarea aceasta poate intra nu numai în conștiința mehedinteanului, ci și în a noastră, a tuturor românilor, ca o izbîndă în aspirația de a recîștiga timpul,

de a ne apropia de țările avansate industrial. Cum s-a împlinit ea?

— Am construit mult, numeroase capacități de producție și, totodată, s-au produs mutații calitative importante în structura pe ramuri a industriei, o creștere mai rapidă cunoscînd-o acele sectoare care pun mai bine în valoare resursele materiale și umane disponibile aici — energia electrică, celuloza și hîrtia, construcțiile de mașini. Peisajul mehedintean s-a îmbogățit cu noi și mari obiective, implicate în ridicarea și modernizarea întregii economii naționale. Ceea ce se petrece azi la Ostrovul Mare, lucrările celui de-al doilea sistem hidroenergetic de pe Dunăre, este parte integrantă din Programul energetic național stabilit la Congresul al XII-lea și va situa județul printre primii producători de energie electrică ai României. Mii de constructori au muncit în primăvara aceasta, cînd apele Dunării au atins cote necunoscute vreodată, cu eroism și sacrificiu, zile și nopți, în apărarea lucrărilor, să bareze pierderile, ce puteau fi inestimabile, să

(Continuare în pagina 18)

CICI IORDACHE

Între atitea bătălii răsunătoare, o înțeleștare încă anonimă:

## BĂTĂLIA PENTRU DOLOMITĂ

Baricadele se ridică îndeobște între două minii, între două patimi ireductibile, dar există și baricade parcă înălțate în noi înșine, chiar dacă stau, de fapt, înaintea noastră, albe și ireale și reci ca un munte de marmură. O astfel de baricadă este și marele deal Cocoșel, crescut în dreapta drumului național nr. 12, cu mult înainte de a se fi născut drumul însuși, cam la jumătatea distanței dintre Sîndomic și Gheorgheni, cînd o străbați către miez-noapte. El stă de decenii înaintea lui Aurel Vița, Mihai Tinca, Grigore Chindea, Aurel Suci, Petru Blaga, Gavrilă Domokos, Valer Vaideș, Francisc Șimon, Mihai Vaideș, Forico Imbrea și Venczel Mezei, ciți i-am putut întîlni și cunoaște în primăvara aceasta capricioasă, în coasta lui zdrențuită de explozii și senile mai neiertătoare decît ghearele unei feline, și pare, în același timp, acest mare deal Cocoșel, o baricadă crescută în ei înșiși. Nu între două minii, nu între două patimi ireductibile, ci de-a dreptul în inima unei abnegații tulburătoare. Tulburătoare, pentru că

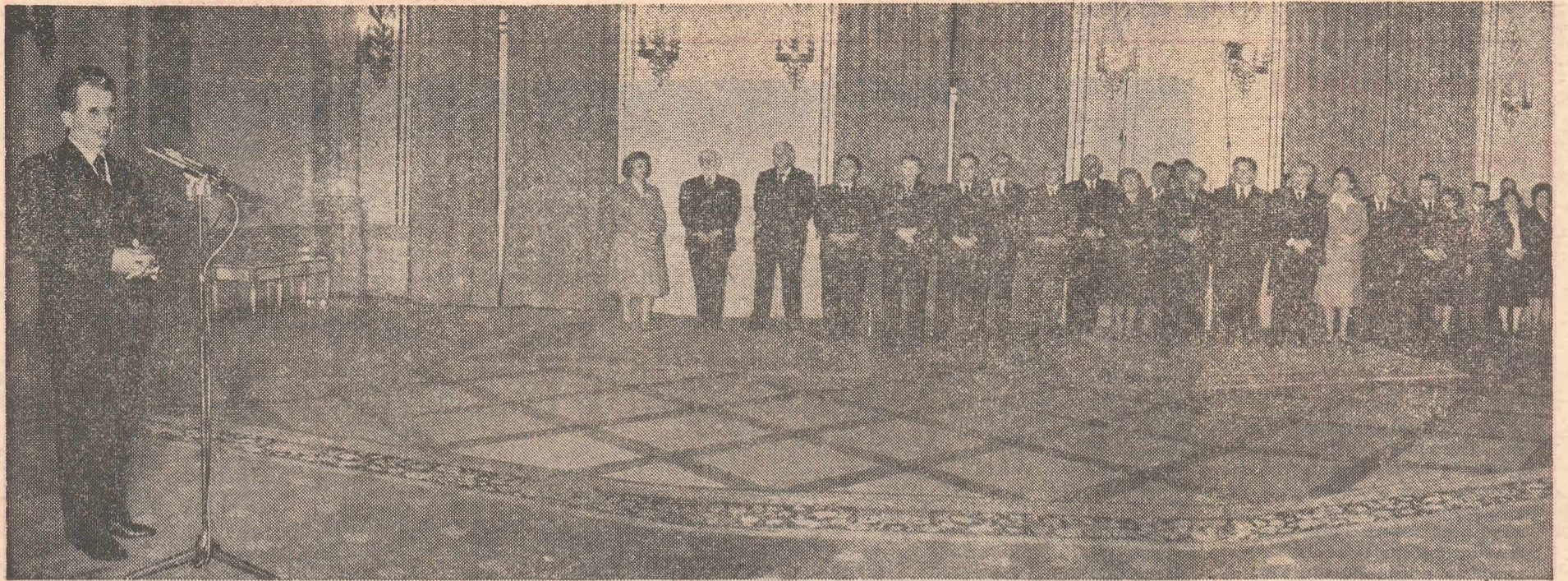
(Continuare în pagina 6)

MIHAI PELIN

Din sumar : ● Rolul jucat de Țările Române în lupta de eliberare a popoarelor din sud-estul Europei (pag. 7) ● Am fost două luni cioban (pag. 10) ● CONCURS PENTRU ELEVI, PIERDUT DE INSPECTORI (pag. 13) ● ÎNAINTE DE A FI SPECIALIST, SÎNT ȚĂRAN (pag. 14) ● De vorbă cu Al. Oprea (pag. 19) ● Geo Dumitrescu — un mare poet român contemporan (pag. 20) ● ÎNSEMNĂRI DESPRE MARIN PREDĂ (pag. 21) ● Teatrul de estradă în împas ? ! (pag. 24) ● Noul președinte al Franței : François Mitterrand (pag. 31) ● CITITORUL-PRIVITOR (pag. 31)



# Pentru cei mai buni, înalta cinstire a țării



Cu prilejul aniversării a 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, joi, 7 mai, a avut loc la Palatul Republicii solemnitatea înmînării unor înalte ordine ale Republicii Socialiste România.

Înaltele distincții au fost înmînate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

La solemnitate au participat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ilie Verdeț, Iosif Banc, Cornel Burtică, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dascălescu, Ion Dincă, Janos Fazekas, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pătan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Voitec, Emilian Dobrescu, Miu Dobrescu, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gâdea, Ion Ioniță, Ștefan Mocuța, Ana Mureșan, Elena Nae, Constantin Olteanu, Cornel Onescu, Marin Rădoi, Ion Ursu, Richard Winter, Ilie Rădulescu.

La solemnitate au fost prezenți vechi militanți ai mișcării muncitorești, activiști de partid și de stat, conducători de instituții centrale și organizații obștești, generali, oameni ai muncii, oameni de știință, artă și cultură.

Pentru rezultatele obținute în îndeplinirea cincinalului 1976-1980, pentru contribuția deosebită adusă la înființarea politicii Partidului Comunist Român de înființare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, prin Decret Prezidențial, cu prilejul aniversării a 50

de ani de la înființarea Partidului Comunist Român au fost conferite titlul de „Erou al Muncii Socialiste”, ordinele „Steaua Republicii Socialiste România”, „23 August”, „Tudor Vladimirescu”, „Apărarea Patriei”, „Ordinul Muncii”, „Meritul Agricol”, „Meritul Științific”, „Meritul Cultural” celor care s-au evidențiat în mod deosebit în munca pentru edificarea României socialiste multilateral dezvoltate.

În numele celor cinstiți cu înalte ordine ale Republicii Socialiste România au luat cuvîntul tovarășii Ion Popescu Puțuri, directorul Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., tovarășul Mihalache Niculescu, muncitor la Întreprinderea de mașini unelte și agregate București, tovarășul Ștefan Mocuța, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R., scriitorul Gyorgy Denes Kovacs, tovarășa Ștefania Ionescu, președinta Cooperativei agricole de producție din Putineiu, județul Teleorman, tovarășul Richard Winter, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministru secretar de stat la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, tovarășul Radu Voinea, academician, profesor la Institutul politehnic București, și general de armată (r) Ion Tutoveanu.

Vorbitorii, cu inimile încărcate de bucuriile și emoțiile evenimentului, de înalta lui semnificație, au exprimat conducerii partidului și statului, tovarășului Nicolae

Ceaușescu personal, cele mai alese mulțumiri pentru conferirea înaltelor ordine, simbol al aprecierii pe care conducerea partidului o acordă activității oamenilor muncii. Emoțiile vorbitorilor au fost amplificate de faptul că ordinele au fost decernate și înmînate — cu prilejul marelui jubileu de șase decenii de la înființarea Partidului Comunist Român — de către cel mai îndrăgit fiu și conducător al partidului comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României de astăzi ale cărei vizionară gândire, operă științifică și neobosită activitate politico-organizatorică au devenit călăuză întregii noastre activități. Vorbitorii au arătat că împlinirea năzuințelor și aspirațiilor de progres și bunăstare, de libertate și independență, realizările obținute în construcția socialistă, locul demn pe care-l ocupă România în lume, sînt indisolubil legate de activitatea Partidului Comunist Român, de numele și personalitatea secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În numele celor distinși cu înalte ordine, în numele tuturor, vorbitorii au încredințat conducerea partidului că vor acționa neabătut în spiritul orientărilor Congresului al XII-lea al partidului, pentru îndeplinirea fermă în domeniul în care activează, a politicii partidului și statului, a sarcinilor de dezvoltare multilaterală și înflorire a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

În încheierea solemnității a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Secretarul general al partidului a adresat cele mai calde felicitări tuturor tovarășilor

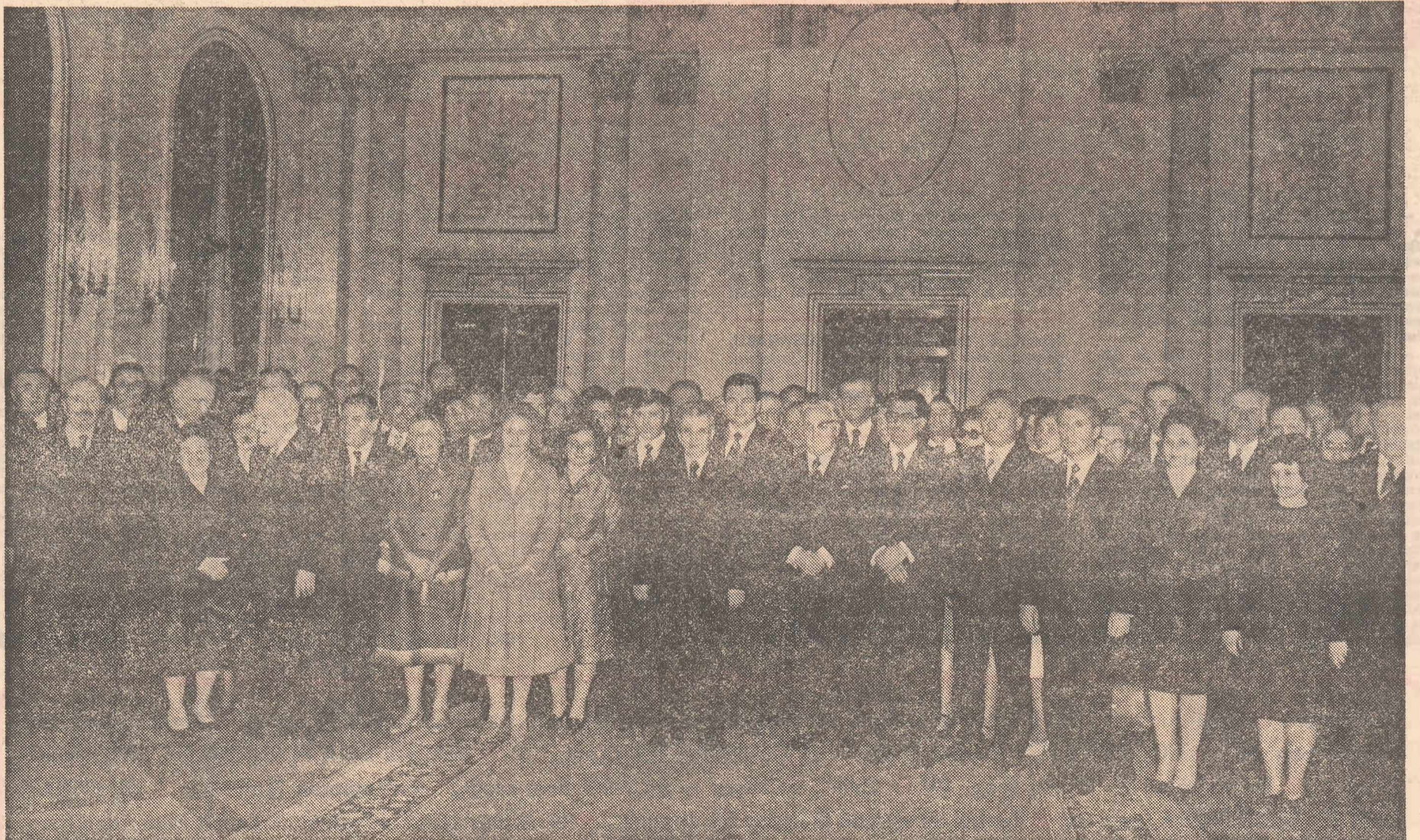
distinși cu înalte ordine ale Republicii Socialiste România, cu prilejul aniversării partidului, pentru activitatea din trecut și pentru rezultatele obținute în realizarea cincinalului, urîndu-le noi și noi succese în activitatea viitoare.

„Am folosit acest prilej, înmînînd Ordine pentru activitatea revoluționară și pentru activitatea în realizarea planului cincinal, a programului de dezvoltare a patriei noastre, spre a sublinia și mai mult răspunderea înaltă pe care o are partidul în conducerea întregii activități de dezvoltare a patriei noastre. Am dorit să subliniez, încă odată, că între activitatea comunistilor care au activat în trecut și a celor care activează astăzi există o strînsă unitate, și că, în condițiile de astăzi, slujirea partidului înseamnă a face totul pentru înălțarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, pentru ridicarea bunăstării întregului popor”, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în încheierea cuvîntului său, a adresat tuturor celor prezenți multă sănătate și fericire!

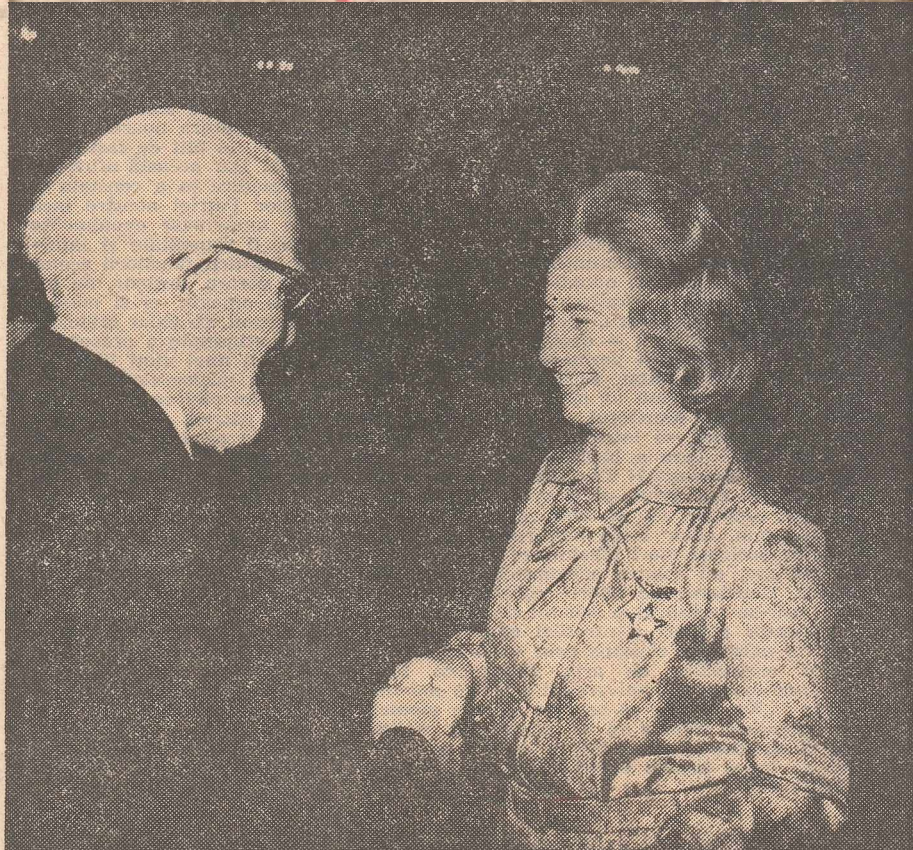
Solemnitatea înmînării înaltelor distincții, desfășurată într-o atmosferă sărbătorească, a constituit o vibrantă manifestare de dragoste și atașament față de Partidul Comunist Român, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o expresie hotărîtă de a înființarea Programul de înființare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

PETRE ALEXE ■





# Solemnitatea înmînării Titlului de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România” tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu



Vineri la amiază, la Palatul Republicii, a avut loc solemnitatea înmînării Titlului de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România” tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășei Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, cu prilejul aniversării a 60 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român.

La solemnitate au luat parte tovarășii Ilie Verdet, Iosif Banc, Cornel Burtică, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Janos Fazekas, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Alexandrina Găinușe, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Voitec, Emilian Dobrescu, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ion Ioniță, Ana Mureșan, Elena Nae, Constantin Olteanu, Cornel Onescu, Marin Rădoi, Ion Ursu, Richard Winter, Ilie Rădulescu, precum și membri ai Consiliului de Stat, ai guvernului și ai Biroului Marii Adunări Naționale.

Tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., a dat citire Mesajului Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat, Guvernului Republicii Socialiste România și Biroului Marii Adunări Naționale, adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul glorioasei aniversări a făuririi Partidului Comunist Român. Dînd expresie celor mai calde sentimente de stimă și afecțiune tovarășească, înaltei cinstiri, admirației și recunoștinței pentru strălucita activitate pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară în fruntea partidului și statului, pentru inestimabila contribuție ce o aduce la întărirea și afirmarea tot mai puternică a forței politice conducătoare a națiunii noastre în istorica operă de zidire a orînduirii socialiste și comuniste pe pămîntul scumpei noastre patrii, Mesajul, vibrant document de prețuire și dragoste nefărmurită pentru Eroul României de azi, reliefează faptul că întreaga viață și activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, revoluționar patriot, dîrz și înflăcărat, s-au împletit în mod organic cu viața și activitatea partidului, cu lupta sa pentru făurirea noului destin al României. Se arată, de asemenea, că împreună și alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a luptat cu abnegație și înalt spirit revoluționar, pentru cauza dreptății și libertății celor ce muncesc, pentru demnitatea și fericirea poporului român, tovarășa Elena Ceaușescu, remarcabil om politic și militant comunist, care, în prezent, în func-

țiile de înaltă răspundere pe care le îndeplinește în conducerea partidului și a guvernului, aduce o remarcabilă contribuție la înlăturarea politicii interne și externe a partidului nostru, la transpunerea în viață a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Intrînd de la cea mai fragedă vîrstă în rîndurile mișcării revoluționare ale partidului clasei muncitoare, din rîndurile căruia s-a ridicat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat cu spirit de dăruire și neînfricare la lupta grea a comuniștilor, a celor mai înaintate forțe ale națiunii noastre împotriva exploatării și asupririi, pentru libertate și dreptate socială, pentru înlăturarea marelui idealuri ale poporului român de progres și o viață mai bună. „Militînd cu înflăcărare pentru cauza partidului, se spune în Mesaj, a făuririi unei României libere, demne și independente, ați înfruntat cu neînfricare prigoana dezlănțuită împotriva comuniștilor de forțele represive ale vechiului regim, ați îndurat mari lipsuri și privațiuni, v-ați pus, nu o dată, în primejdie însăși viața, dînd, în fiecare împrejurare, un minunat exemplu de curaj și dirzenie revoluționară, de fermitate și abnegație în înlăturarea sarcinilor trasate de partid”. Astfel, întreaga viață a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a devenit de mult un ideal exemplu de urmat pentru noi toți, pentru generațiile tinere de azi și pentru cele viitoare. Se subliniază, de asemenea,

faptul că de la Congresul al IX-lea, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales în fruntea partidului, moment istoric în viața întregii țări, a început o etapă nouă, superioară în dezvoltarea partidului și a întregii țări. Congresul a deschis, prin obiectivele cuceritoare și profund realiste pe care le-a stabilit, o vastă perspectivă, de muncă și creație socialistă, a imprimat un suflu nou și un puternic dinamism în dezvoltarea economică și socială a țării, societatea noastră a cunoscut, în această perioadă, o dezvoltare fără precedent în toate domeniile, poporul român a urcat, an de an, trepte tot mai înalte spre bunăstare, civilizație și progres. Perioada ultimilor 16 ani, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și statului, se înscrie astfel drept cea mai fertilă și bogată în împliniri din întreaga istorie a țării. „Pe drept cuvînt, se subliniază în Mesaj, poporul nostru numește astăzi această perioadă de puternică dezvoltare a societății românești — Epoca Ceaușescu. Pentru toate marile succese pe care le-a obținut în această perioadă pe calea progresului și bunăstării, a înfloririi socialiste a patriei, poporul nostru poartă Partidului Comunist Român, dumneavoastră personal, tovarăși Nicolae Ceaușescu, cea mai fierbinte și nepieritoare recunoștință”.

După ce toți cei prezenți la solemnitate au subliniat cu îndelungi aplauze conținutul Mesajului, tovarășul Ștefan Voitec, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, a dat citire Hotărîrii și De-

cretului Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România prin care s-a conferit tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu Titlul de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România”, după care a înmînat înaltele distincții.

A luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care, mulțumind pentru înaltele distincții acordate, a spus printre altele: „Este evident că toate acestea sînt adresate partidului în rîndul căruia am crescut — s-ar putea spune aîți din punct de vedere politic și ideologic, dar și în înțelesul mai general —, constituite o apreciere a politicii generale a partidului nostru puse în slujba intereselor fundamentale ale poporului nostru, a asigurării bunăstării și fericirii sale, a independenței și suveranității României”. Apoi, în încheierea Cuvîntului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Aș dori să vă asigur pe dumneavoastră, să asigur partidul, întregul popor că, și în viitor, nu voi precupeți nici un efort, voi face totul pentru a-mi îndeplini în cele mai bune condiții însărcinările partidului și poporului, pentru a răspunde increderii, servind cu toate puterile mele interesele vitale ale întregii națiuni, cauza bunăstării și fericirii sale, a independenței și suveranității patriei, cauza socialismului și comunismului, a păcii și colaborării internaționale”.

G. NICOLAE





**„Partidul Comunist Român își trage seva și vitalitatea din glorioasa istorie de milenii a poporului nostru, din toate evenimentele și luptele desfășurate de-a lungul vremurilor; el își afirmă hotărârea de a asigura, în noile condiții istorice, dezvoltarea continuă, pe o nouă treaptă, a civilizației și vieții întregului nostru popor, de a-i făuri un viitor demn și liber, viitorul comunist.“**

**NICOLAE CEAUȘESCU**

**IN MIEZUL ACTULUI ARTISTIC, OMUL**

Unul din marile adevăruri privind arta și literatura noastră este și acela că scriitorii și artiștii, prin tot ce au creat mai durabil, mai adevărat și mai plin de simțire, s-au situat, dintotdeauna, în miezul cel mai fierbinte al evenimentelor ce au marcat istoria atât de încercată a poporului. Dar această permanentă tentație și aplecare asupra istoriei nu s-a făcut numai pentru a glorifica jertfa de sine a eroilor ce s-au zidit, prin mărețele lor fapte, în destinul Patriei, ci și cu un scop mereu foarte limpede mărturisit, acela de a oferi prezentului și viitorului un model încărcat de înalte și luminoase avânturi, un model de patriotism incandescent, capabil să dinamiteze conștiințele contemporane, apt să direcționeze, înspre binele Patriei, uriașa energie revoluționară a maselor. Constituindu-se, deci, într-un continuu dialog dintre trecut și prezent, dar și cu o bătaie mai lungă, spre viitor, arta și literatura noastră și-au făcut datoria, ancorându-se puternic, în numele prezentului, în atât de fastuosul, fascinantul, dramatic și exemplarul nostru trecut istoric. Dar această afirmație și convingere unanim încetățenită nu trebuie să ne împiedice în a constata și a recunoaște că, totuși, istoria frământată a meleagurilor Patriei noastre încă mai poate pune la îndemina scriitorilor și a artiștilor numeroase evenimente și personaje a căror semnificație și a căror lumină pot fi comentate și interpretate nu numai strict științific și istoric, ci și artistic, intrucit făuritorii acelor evenimente nu au fost numai marii noștri eroi, în fața cărora, desigur, ne inclinăm și fruntea și simțirea, în semn de adinc și pios omagiu, ci și masele largi ale poporului nostru, acele mii și sute de mii de oameni, ba chiar milioane și milioane de oameni — dacă avem în vedere uriașa continuitate a procesului istoric — care au fost permanent animați de ideea făuririi unei vieți libere și drepte pe acest pământ. Desigur, scriitorii și artiștii, prin mijloacele specifice artei lor, s-au străduit să pătrundă în esența însăși a acelei idei ce l-a animat dintotdeauna pe făuritorul de istorie, pe revoluționarul patriot. Dar, oare, a reușit el, artistul, să intre în mecanismul atât de complicat și-atât de viu încă al acestei idei care a lucrat și încă mai lucrează în ființa Patriei, alcătuiind continua ei devenire?! Dar oare această idee nu este omul însuși, omul dintotdeauna ce s-a dăruit pe sine, cu toată viața sa, cu toate gândurile și năzuințele sale, timpului său și, implicit, marelui timp al Patriei?! Și, oare, acest om nu este, iată, chiar lângă noi, respirând același aer împreună cu noi, hrănindu-se cu aceleași mari idealuri ce însuflețesc ființa timpului nostru?! Oare, cu alte cuvinte, nu asupra adevăratei lumini ce-o împărtășește acest om al zilelor noastre, făuritorul de istorie contemporană, trebuie să se aplece cu și mai multă osirdie scriitorul și artistul zilelor noastre?!

Acestor gânduri și-nțrebări cu un caracter mai mult retoric li se poate oferi un exemplar răspuns prin vizionarul și profundul îndemn ce-l adresează tuturor creatorilor de artă Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea consacrată aniversării a 60 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român: „Nu trebuie să se uite nici un moment că arta, literatura, creația din orice domeniu trebuie să se inspire din realitățile și din viața poporului, din izvorul nesecat al spiritului de omenie al națiunii noastre, din minunatele tradiții de luptă pentru dreptate socială și eliberare națională, pentru socialism și comunism“.

**VICTOR NIȚA ■**

**UN CALD ȘI PĂRINTESC INDEMN**

Hunedorenilor, mai ales celor veniți în această mare cetate a oțelului din cine știe ce colț îndepărtat de țară, dintr-un sat din Moldova, Oltenia, Maramureș sau Dobrogea, hunedorenilor adoptați, ca să le zicem așa, le place să afirme cât mai des cu puțință că lor Hunedoara le-a dat totul.

Dar dacă-i întrebi ce anume vrea să însemne acest totul, ei bine, la o astfel de întrebare nu vei primi un răspuns limpede și clar, ca la școală, ci îți va fi dat să cunoști, în linii mari, ba chiar și în linii mici, câte-o viață de om cu toate ale ei, bune și rele. Cu alte cuvinte, fiecare se va simți dator să-ți povestească pe îndelete de unde anume a venit, cine a fost și ce ar fi putut să devină el, înainte de-a lua drumul Hunedoarei, apoi, într-o ordine parcă stabilită de la sine, se va strădui să-ți explice ce s-a petrecut cu el, în chiar inima lui, aici, la Hunedoara, și, mai ales, cum de s-a întâmplat de-a devenit între timp om, om în toată puterea cuvintului, respectat pentru munca sa, pentru felul său de-a gândi și de-a munci. Cum s-ar spune, interlocutorul, oricare ar fi el, te va introduce, pe nesimțite, într-un fel de biografie colectivă a tuturor celor adoptați de uriașa cetate a oțelului, această mereu impresionantă Hunedoară.

Mi-a fost, ca reporter, dat să înlinesc un astfel de om, un tânăr care abia dacă a împlinit 30—32 de ani. Se numește Grigore Coroboianu și a venit în Hunedoara acum 15 ani. A venit dintr-un sat de prin părțile Gorjului. Dintre toți cei cinci frați Coroboianu sosiți la Hunedoara, doar el, Grigore, cel mai mic, prislea familiei, s-a încumetat să urce pe platforma oțelăreii și să rămână acolo, în preajma acelor flăcări și a acelor oameni care l-au fascinat încă de la bun început. De ce l-au fascinat? Pentru că, mărturisește Grigore Coroboianu, la acea vîrstă puteam să-mi aleg oricare altă meserie, puteam să fac câte-n lună și-n stele, dar freaba asta, de-a plămădi oțel, cu minile tale, era pentru mine, copil de țaran, ceva cu totul și cu totul ieșit din comun.

Ceea ce s-a întâmplat mai apoi cu Grigore Coroboianu este de un firesc foarte ușor de imaginat. A terminat o școală profesională, s-a înscris la cursurile liceului seral, le-a întrerupt, pentru că a plecat să-și îndeplinească, în calitate de militar, datoria față de țară, după care și-a continuat studiile și iată-l, la ora actuală,

student al Institutului de subingineri din Hunedoara, cursul seral. Când între timp s-a și căsătorit, că a primit un apartament, că au apărut, firește, și copiii, asta ar fi, ca să zicem așa, o altă față a lucrurilor.

Hunedoara mi-a dat totul, mărturisește, conform unei aparente uzanțe, Grigore Coroboianu, motiv pentru care, atunci când am înțeles profund acest mare adevăr, m-am gândit că normal ar fi să fac totul pentru a întoarce, cât de cât, ceva din această generozitate. Și ce altceva puteam face, dincolo de munca zilnică, decât de a-mi ridica pregătirea profesională. Așa am ajuns să mă hotărâsc să dau examen de admitere la institut și, după multă trudă, să reușesc să devin și student. De ce? Pentru că vreau să ajung să stăpinesc, atât cât poate stăpini un om, știința elaborării oțelurilor care, după cum ne îndeamnă secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să fie, calitativ vorbind, la fel de bune cu cele mai bune oțeluri din lume. Da, o mărturisește cu toată sinceritatea, vreau să fiu unul din cei mai buni oțelari din lume. Sint oltean și nu mă pot abate de la felul nostru de-a fi. Dacă tot fac oțel, apoi să-l fac foarte bun.

Ce anume îl îndeamnă, m-am întrebat, pe Grigore Coroboianu să poată crede că ar avea toate șansele să ajungă unul din cei mai buni oțelari ai lumii? Numai dorința de-a găsi un echilibru între a primi și a da? Atît numai de-ar fi, și Grigore Coroboianu ar merita toate felicitările pentru felul serios în care-și judecă și cîntărește prezența sa în constelația marilor oțelari ai Hunedoarei, constelație în care poate fi considerat ca și intrat. Dar în acest fel de-a gândi și a simți am regăsit, ca să zic așa, una din marile idei și, în același timp, unul din cele mai calde îndemnuri pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, în recenta Expunere prilejuită de aniversarea a 60 de ani de la făurirea partidului, le-a adresat tinerilor din țara noastră: „Niciodată în fața tineretului nu s-au deschis asemenea perspective grandioase de afirmare, de împlinire a visurilor și a aspirațiilor sale, ca în condițiile actuale! Angajați-vă, dragi tovarăși și prieteni tineri, cu toate forțele și elanul tineresc în lupta pentru transformarea revoluționară a lumii, pentru făurirea celei mai drepte orinduirii sociale, a comunismului“.

**N. VICTOR ■**

**DIMENSIUNEA REVOLUȚIEI**

„Cinstim revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, revoluția din 1848, în care Nicolae Bălcescu a avut un rol hotărîtor, spunea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea sa din 9 mai 1981, îndemnîndu-ne la meditație istorică. Cinstim pe făuritorii Unirii din 1859, care au pus bazele statului național român...“. Astfel rostea făuritorul de istorie de azi, atrăgîndu-ne în mod fericit atenția că rădăcinile luptei revoluționare ale clasei noastre muncitoare, ale partidului său comunist sint împlintite adînc în istoria acestui milenar popor. Că lupta pentru eliberare națională și dreptate socială nu a conținut nici un moment, că urmașii revoluționarilor panduri, ai pașoptiștilor și unioniștilor au dus steagul Revoluției mai departe, pînă la apariția pe scena istoriei a clasei noastre muncitoare, dîndu-i sensuri noi, redimensionîndu-i forțele și idealurile.

De aici și de mai departe chiar, din toate evenimentele și luptele desfășurate de-a lungul vremurilor își trage seva și vitalitatea clasa noastră muncitoare, partidul său comunist, care a marcat o nouă eră în dezvoltarea luptelor revoluționare de secole, militînd de aici înainte pentru formarea conștiinței revoluționare mai accentuate, mai clarvăzătoare. Pentru o conștiință tot mai puternică, o conștiință de clasă, formată și redimensionată prin învățăturile înaintașilor, ale revoluționarilor români participanți la revoluția franceză din 1848, sau prezenți pe baricadele Comunei din Paris, îmbogățită prin experiența revoluționarilor români participanți la activitatea unor organizații internaționale, a primei Internaționale Comuniste, a Internaționalei Socialiste și a altor organizații.

Numeroasele cercuri socialiste, sublinia secretarul general al partidului, presa și literatura socialistă din ultimele decenii ale secolului trecut au răspîndit în rîndul maselor populare idealurile nobile ale dreptății și libertății și au pregătit condițiile pentru formarea primului partid al clasei muncitoare din țara noastră, Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România, moment din care s-a deschis era organizării politice a clasei muncitoare la scară națională, moment din care clasa muncitoare și-a afirmat cu putere rolul ei de forță socială puternică, cea mai progresistă în dezvoltarea națiunii noastre pe calea progresului și civilizației. Dar momentul crucial în această grea și îndelungată luptă revoluționară l-a constituit făurirea Partidului Comunist Român, la 8 mai 1921, moment care consfințește victoria concepției revoluționare, a socialismului științific, a marxism-leninismului revoluționar, moment istoric de importanță vitală pentru organizarea luptei viitoare a proletariatului, a maselor largi populare din România.

Ideea că Partidul Comunist Român este continuatorul cel mai strălucit al idealurilor de libertate națională și dreptate socială ale înaintașilor noștri revoluționari, jertfici, permanenți în conștiința neamului nostru, dă adevărată dimensiune a Revoluției noastre, drumului revoluționar, dă adevărată dimensiune jertfelor de sine de pe altarul acestei Revoluții.

**N. GRIGORE ■**

**IN NUMELE DREPTĂȚII ȘI AL ADEVĂRULUI ABSOLUT**

Reluînd una din ideile centrale înscrise în Programul Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou în recenta cuvîntare la aniversarea a 60 de ani de la făurirea partidului marea importanță a științei în ampla deschidere spre cunoaștere și progres, rolul ei capital pentru dezvoltarea economică a țării, profunzimea ei penetrantă în toate sferele activității umane. „Pe baza Directivelor Congresului al XII-lea al partidului — se precizează în cuprinsul expunerii rostite cu prilejul aniversării celor șase decenii de la făurirea Partidului Comunist Român — în cadrul noului plan cincinal, punem un accent deosebit pe ridicarea nivelului calitativ și tehnic al întregii activități, situînd pe primul plan dezvoltarea științei, ca factor determinant al realizării noii calități, al progresului economico-social“.

Nu numai prezentul ei și trecutul, uneori dureros și nedrept, un trecut nu cu puțini gânditori, savanți și oameni de știință români, autori ai unor realizări prioritare pe plan mondial, face parte și el din ființa poporului nostru și reconsiderarea lui rămîne în datoria urmașilor, a noastră, a celor de azi, obligați nu numai la evocări pioase și omagii sentimentale, ci în primul rînd la o curajoasă acțiune de revendicare a unor valori și merite ce aparțin de drept și de fapt națiunii noastre. Mai mult decît orîcind este momentul să scriem din nou în aceste pagini despre Victor Babeș, descoperitorul seroterapiei, despre Paulescu, primul creator al insulinei, despre sonicitatea lui George Constantinescu și despre zborul reactiv inventat de Coandă. Este momentul să aducem în atenția opiniei mondiale meritele unui Parhon. Levaditi, ale severineanului Ștefan Odobleja, creatorul și părintele legitim al ciberneticii.

Iată de ce ne propunem să scriem despre toți acești iluștri înaintași ai științei românești, alăturîndu-ne modesta noastră contribuție marelui și permanentului efort pentru promovarea inteligenței tehnice și științifice naționale, al luptei pentru adevăr și dreptate, principiul călăuzitoare și atât de scumpe partidului nostru și secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

**L. MURGU ■**

**REINSTAURAREA IN DEMNITATE A MUNCII**

Reinstaurarea în demnitate a muncii, ridicarea gestului laborios la rangul de criteriu primordial al discernămintului și aprecierii sociale reprezintă nu numai acte cu valoare în plan uman, ci și pietrele de temelie ale întregului edificiu durat în anii construcției socialiste. Încrederea adîncă a poporului român în virtuțile muncii era un bun cîștigat într-o istorie de două ori milenară; estompat se înfățișa, datorită vicisitudinilor acestei istorii, numai țelul ei. Prin politică și acțiunea sa, Partidul Comunist Român a determinat și în acest domeniu o amplă restructurare de concepții și mentalități, pînă la rădăcinile sentimentului de justificare a existenței omului în lume, nu din exteriorul societății, dimpotrivă, din interiorul ei. „Comuniștii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ampla Expunere prilejuită de împlinirea a șase decenii de la întemeierea partidului — trebuie să se afle permanent în primele rînduri pentru îndeplinirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului. Ei nu au și nu pot avea drepturi speciale sau privilegii. Ei trebuie să fie cei mai activi militanți pentru respectarea legilor, a principiilor de etică și echitate socialistă, să acționeze pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, pentru ridicarea conștiinței lor socialiste, patriotice“. Incît, așezînd munca propriu-zisă într-un context mai larg de valori, între atitudini de justiție socială care-i potențează semnificația pînă la înălțimea de dimensiune fundamentală a umanului, partidul a investit-o, pentru fiecare cetățean și pentru comuniștii înaintea tuturor, cu aura unei datorii și a unei rațiuni de a fi. Totodată, remarcabil este și faptul că însuși startul în viață al generațiilor tinere se declanșează în ambianța creatoare a muncii. Premisă și garanție a unui viitor pe măsura aspirațiilor noastre, educația prin muncă și pentru muncă a tinerilor a devenit în România socialistă o politică deliberată, un stăruitor accent pe responsabilitate, devotament, abnegație. Între toate cuceririle timpului nostru, și această va fi de regăsit în soclul trainic al României de miine.

**MIHAI PELIN ■**



Strălucit bilanț și mobilizator program de acțiune pentru întregul nostru popor

# Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea festivă din Capitală consacrată celei de-a 60-a aniversări a partidului



(Urmare din pagina 1)

În prezidiul adunării festive au luat loc tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu, tovarășii Ilie Verdeț, Iosif Banc, Cornel Burtică, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Janos Fazekas, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răuș, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Voitec, Emilian Dobrescu, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ion Ioniță, Ana Mureșan, Elena Nae, Constantin Olteanu, Cornel Onescu, Marin Rădoi, Ion Ursu, Richard Winter, Ilie Rădulescu. În prezidiu au luat loc, de asemenea, vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră, activiști de partid și de stat, reprezentanți ai oamenilor muncii, ai organizațiilor de masă și obștești, ai Organizației Democrației și Unității Socialiste și ai Frontului Democrației și Unității Socialiste.

La adunare au participat membri ai C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și guvernului, ai Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, ai conducerii organizațiilor de masă și obștești, organizațiilor democratice și unității socialiste, vechi militanți ai mișcării muncitorești, activiști de partid și de stat, reprezentanți ai oamenilor muncii din industrie și agricultură, ai vieții noastre științifice, artistice și culturale, militari. Au luat parte șefii misiunilor diplomatice acreditate în țara noastră, precum și corespondenți ai presei străine.

Expunerea de o excepțională valoare teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea festivă constituie un strălucit bilanț al celor 60 de ani de slujire devotată a poporului, de luptă pentru dreptate socială și libertate națională, pentru construirea socialismului și ridicarea bunăstării maselor, pentru independența patriei, colaborare internațională și pace. În același timp, expu-

nerea reprezintă un mobilizator program de activitate revoluționară a poporului nostru în toate domeniile.

Apreciind că formarea Partidului Comunist din România a reprezentat un eveniment de însemnătate epocală în mișcarea revoluționară muncitorească din România, în luptele revoluționare de clasă pentru dreptate socială și eliberare națională, pentru victoria revoluției socialiste și edificarea noii orânduiri sociale în patria noastră, expunerea argumentează adevărul că partidul nostru își trage seva din întreaga istorie a poporului, reprezintă o ipostază foarte înaltă a afirmării conștiinței de sine a națiunii, potentează cele mai avansate idei de progres economic, politic și social, de libertate și independență care i-au animat pe români de-a lungul secolelor. Partidul Comunist Român, se arată în expunere, este moștenitorul și continuatorul celor mai înalte tradiții de luptă ale maselor populare pentru formarea poporului român, pentru dezvoltarea limbii și culturii proprii, pentru afirmarea națiunii române și a statului național unitar — România.

Trasind drumul de luptă și izbînzii al Partidului Comunist Român, magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu subliniază că în anii de construcție socialistă, România a parcurs o cale lungă, mai multe etape istorice, de la o țară cu o economie slab dezvoltată la o țară industrial-agrară în plină înflorire. Toate mărețele realizări obținute în anii construcției socialiste demonstrează cu putere succesul politicii Partidului Comunist Român, care și-a asumat și își îndeplinește cu cinstă misiunea istorică de a conduce poporul nostru pe calea socialismului și comunismului, de a-l asigura o viață demnă, liberă și fericită. În același timp, faptele, realitățile ilustrează cu putere justetea politicii partidului nostru care, călăuzindu-se după principiile socialismului științific, aplică în mod creator adevărurile generale, îmbinându-le armonios cu realitățile și condițiile sociale istorice concrete din România.

Experiența revoluționară acumulată de partidul nostru avea să se convertească într-o calitate nouă, superioară,

odată cu cel de-al IX-lea Congres al partidului, care a încredințat funcția supremă, de secretar general, tovarășului Nicolae Ceaușescu, celui mai bun dintre fiii României, care, identificându-se cu cele mai înalte năzuințe ale națiunii, și-a consacrat întreaga viață și luptă revoluționară cauzei partidului, patriei și poporului, de numele și activitatea sa fiind indisolubil legată cea mai strălucită și rodnică perioadă din istoria țării, ultimii 16 ani, denumiți cu mindrie de poporul nostru „Epoca Ceaușescu”. Trasind bilanțul celor înfăptuite în această perioadă, expunerea făcută de secretarul general al partidului la adunarea festivă jubiliară din Capitală evidențiază date și cifre edificatoare. Astfel, față de 1950, anul debutului primului cincinal, în 1965, la încheierea etapei de făurire a relațiilor socialiste unitare, industria a cunoscut o creștere de 6,5 ori, iar în 1980 de 33 de ori. Față de același an, 1950, producția agricolă a crescut în 1965 de 1,9 ori, iar în 1980 — de 3,5 ori. Pe baza dezvoltării în ritm înalt a industriei și a ridicării continue a producției agricole a avut loc o sporire puternică a veniturii naționale, care în 1980 a crescut de 3,5 ori față de 1965 și de 14 ori față de 1950. Aceasta a asigurat atît mijloacele necesare dezvoltării economico-sociale a țării cît și fondurile pentru creșterea veniturilor populației, ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, a întregului popor. Astfel, retribuția medie netă a crescut de la 337 lei în 1950 la 1 028 lei în 1965 și la 2 238 lei în 1980, iar veniturile bănești ale populației din sectorul socialist au crescut de la circa 15 miliarde lei în 1950 la 78,2 miliarde lei în 1965 și la 279,7 miliarde lei în 1980. În perioada care a trecut de la cel de-al IX-lea Congres al partidului s-au generalizat relațiile socialiste, s-a creat un cadru profund democratic de conducere a vieții economico-sociale, s-a instituit un nou tip de relații interumane, bazate pe deplină și reală egalitate între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, pe principiile eticii și echității socialiste.

În expunerea făcută la adunarea festivă din Capitală, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat o deosebită atenție marilor obiective și sarcini ale celui de-al VII-lea plan cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, cincinal care marchează o nouă etapă de dezvoltare a patriei noastre. Potrivit documentelor Congresului al XII-lea al partidului, această etapă trebuie să asigure trecerea României de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la un stadiu superior, de țară socialistă mediu dezvoltată. Trasind obiectivele fundamentale ale dezvoltării României în perioada 1981—1985, Congresul al XII-lea a stabilit trecerea la o nouă calitate în toate domeniile de activitate, realizarea unei noi calități în munca și viața poporului nostru, pe primul plan situîndu-se sarcina dezvoltării puternice a bazei de materii prime și materiale, a surselor de energie, precum și a agriculturii — factori determinanți pentru întreaga dezvoltare economico-socială a țării. Referindu-se la aceste sarcini, expunerea secretarului general la cea de-a 60-a aniversare a partidului subliniază importanța ridicării nivelului calitativ și tehnic al întregii activități, a realizării unei productivități a muncii mai înalte, a creșterii rentabilității și eficienței economice, a aplicării consecvente a principiilor noului mecanism economic, a lărgirii cooperării în producție.

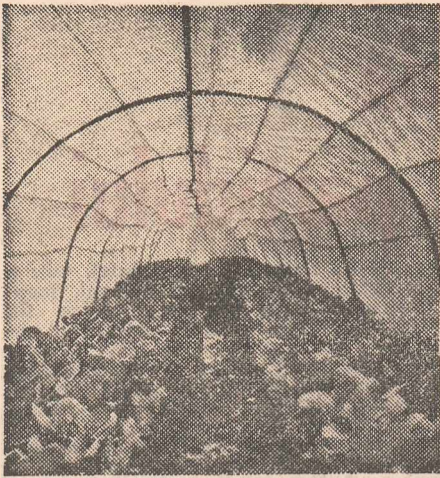
Expunerea scoate pregnant în evidență rolul partidului în conducerea democratică a societății, a tuturor domeniilor construcției socialiste din patria noastră, necesitatea perfecționării continue a activității partidului, a stilului și metodelor sale de muncă, a dezvoltării democrației de partid. „Partidului Comunist Român — se arată în expunere — îi revine înalta misiune de a asigura exercitarea de către clasa muncitoare a rolului conducător în societate. Între rolul politic conducător al partidului și rolul de clasă conducătoare al muncitorimii nu există nici o contradicție, ci o deplină unitate dialectică, ele condiționîndu-se reciproc. Nu se poate vorbi de rolul conducător al partidului fără a asigura conducerea de către clasa muncitoare a tuturor domeniilor. În același timp, nu se poate asigura rolul conducător al clasei muncitoare fără recunoașterea și exercitarea rolului politic al partidului revoluționar, al Partidului Comunist”.

Secretarul general al partidului și-a exprimat convingerea că minunata noastră clasă muncitoare, toți oamenii muncii, întregul nostru popor, strîns unit sub conducerea partidului, va acționa cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. „De la această înaltă tribună — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în încheierea expunerii la ședința festivă jubiliară — adresez încă o dată chemarea partidului, întregului nostru popor: să facem totul, dragi tovarășii și prieteni, pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație! Bunăstarea, fericirea poporului, întărirea independenței și suveranității, socialismul și comunismul stau în miinile sigure ale clasei muncitoare, ale poporului, sub conducerea comuniștilor! Să întărim continuu unitatea de nezdruccinat a partidului cu poporul!”

Urmărită cu cel mai mare interes, cu deplină aprobare și satisfacție, atît de cei prezenți la adunarea festivă, care au subliniat-o în repetate rânduri cu ovații și aplauze, cît și, prin intermediul micului ecran sau al aparatelor de radio, de întreaga țară, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu a prilejuit manifestarea celor mai calde sentimente de stimă, de afecțiune și înaltă apreciere. Întregul popor român a adus și cu acest prilej secretarului general al partidului prinos de dragoste și adevărată recunoștință pentru merite excepționale în lupta revoluționară, pentru strălucita activitate în fruntea partidului și a statului, în vederea edificării orînduirii noi, socialiste, asigurînd un înalt dinamism economic și social, creșterea puternică a nivelului de trai al populației, afirmarea multilaterală a personalității umane în condițiile adevăratei democrației socialiste, pentru laborioasa activitate internațională pusă în slujba idealurilor socialismului și ale păcii.



## Cînd vorbim despre democrație, important este să-i vedem înfăptuirile



Curtea întreprinderii de mașini-unelte și agregate București, pe scurt IMUAB, strălucește de curățenie. Astfel, conform unui principiu al salubrității, unanim acceptat, care spune că unde-s zece chiștoace, mai arunci unul că tot nu mai contează, dar unde nu-i nici unul, ție rușine să începi, spatele întreprinderii arată azi la fel ca fața, adică îngrijit și curat.

Chestiunea prezintă două avantaje: nu te faci de ris cînd te vizitează cineva, înțelegerea exactă a unor lucruri elementare pe care se sprijină traiul de fiecare zi. Nu poți face ordine în viața unor mașini gigant, încercînd să asiguri o precizie extraordinară în prelucrări, dacă nu faci ordine în viața ta. Este o vorbă care la întreprinderea de mașini-unelte dă roade de la o zi la alta, astfel încît sînt ateliere care se întrec cu alte ateliere nu numai în muncă, în rezultate lunare sau trimestriale, ci și în modul în care se îmbracă, în curățenia salopetelor, a halatelor. Și, apropo de salopete, s-au confecționat și modele atractive, cu bretele și fermoare, unii le iau cu ei chiar și în excursii, semn că le place salopeta, dar că își iubesc și firma, așa că toți speră ca, în curînd, să dispară vechiul și urîtul halat, „cît o baniță”, cum aprecia cineva, baniță de care abia așteaptă să scape după terminarea lucrului. „Desigur, explică secretarul comitetului de partid, Mihalache Niculescu, bărbat tînăr dar trecut prin multe, om de mare omenie și ambiție, de curînd distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, care face ce face și iar vorbește de meseria sa de borverghist, ca despre cea mai completă dintre cele pămîntene, desigur că toate acestea nu ar avea nici o importanță, dimpotrivă ar fi o stare de lucruri anormală dacă oamenii de la IMUAB ar trăi rău. Adică, ar fi anormal să faci totul pentru fabrică, ea să meargă perfect, iar tu să umbli cum se nimereste. Exagerez ca să fiu mai bine înțeles. Fabrica este așa

cum vrem și putem noi să fie și asta este esența. Retribuția medie la noi depășește 2500 de lei. Avem șase cămine pentru familiști și nefamiliști. Produsele noastre sînt cunoscute în o sumedenie de țări, multe cu o mare tradiție în industrie. Toate acestea se leagă, trebuie văzute și judecate împreună. Dacă, astăzi, majoritatea tinerilor urmează liceul la seral, faptul nu se datorează snobismului, dorinței de a da cuiva pe la nas cu o diplomă, ci pentru că simt nevoia unor cunoștințe în plus, a unei adevărate profesionalizări cerute de mașinile moderne pe care lucrează. Este o competiție, trebuie să fie o competiție fiindcă așa se nasc valorile. A scăzut fluctuația și noi vedem în aceasta o mai mare apropiere sufletească de fabrică”.

La IMUAB, fiecare nou încadrat trece, cum s-ar spune, prin mina secretarului de partid și a directorului. Luat dintr-un început și întrebat de ce a venit aici, ce e pe acasă, ce-i place să facă, totul pe-trecîndu-se într-un cadru îmbietor, cu tact și vorbă bună; dar, de ce să n-o recunoască și directorul și secretarul comitetului de partid, unii se sperie de atîta bunăvoință, le e parcă teamă de răspunderea personală pe care o simt aproape, cum este și corect. Este un mod de a înțelege viitorul întreprinderii, de a-ți crește oamenii de care ai nevoie, oameni care apoi să-și privească statutul de proprietar, producător, beneficiar cu simț de răspundere, fapt care trebuie să se observe limpede și în curățenia unei hale sau a curții, și în calitatea produselor, și în viața personală a fiecăruia.

Ca o ilustrare a celor prezentate pînă acum apar și viața și munca lui Constantin Barbu, lăcătuș montator, secretar al biroului organizației de bază nr. 5, membru al COM, a cărui biografie de 36 de ani încoace, de cînd a văzut lumina zilei, este simplă, fără mistere, asemănătoare în bună măsură multora care aparțin unor oameni plecați de la țară la oraș să învețe o meserie. A luat rata din satul Axintele care, cituși de puțin întimplător, este chiar satul de reședință al cunoscutei comune Axintele, de pe Ialomița, și așa cum se procedează în astfel de situații și-a sărutat mama care a vărsat lacrimi, și-a îmbrățișat și tatăl care i-a spus să ajungă neapărat om, ca și cum Axintele era la capătul lumii și ei nu mai apucau să se vadă, s-a urcat în rată și după vreo oră și jumătate a descins în București. Era prin 1959 și în ciuda faptului că revoluția socialistă era în toi, orașul era mare și îl năucea. „Treceți peste amănunte, intervine Constantin Barbu, că, așa ca în reportajele acelea juste, viața mea de muncitor la montaj începe la IMUAB și, mai exact, imediat după ce m-am întors din armată”.

Toate acestea mi le povestea, luați-o cum vreți, stînd în sera de roșii a întreprinderii, nu pentru ca reportajul să fie mai adevărat, ci pentru că aici, la grădina, în imediata vecinătate a hălel strungurilor carusel, unde, spuneau mulți,

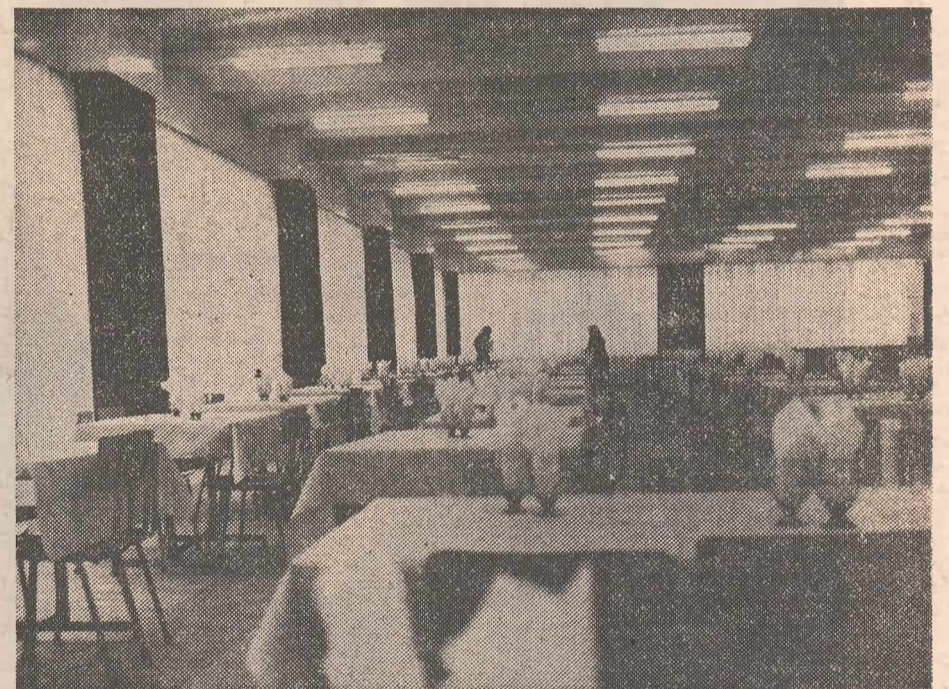
n-o să crească în vecii vecilor un fir de iarbă, ceea ce, în primul an, cel puțin, a fost cam adevărat, se pornise o ploaie cumplită, iar în sere era bine, cald, curat, liniște, un miros proaspăt de piață și o lumină odihnitoare. Așadar, Constantin Barbu se împlinise la IMUAB, devenise un nume în meseria sa, fiindcă e harnic și ambițios, s-a căsătorit cu o fată tot din Axintele, care a parcurs, ceva mai tîrziu, același drum cu rata, și a învățat meserie la încălăminte la „Progresul”, pe malul Dimboviței, dragostea de Ialomița nelăsînd-o să lucreze într-un loc fără o apă curgătoare, cum ar fi cartierul Militari... „Cînd am plecat din Axintele, la profesională, neavînd televizor, credeam că muncitorii sînt niște inși cit malul Ialomiței, la o cotă pe care o știu eu bine, niște namile care dau sănătos cu barosul. Mă speriam că eram pirpiriu. Din cărțile de citire, muncitorii cu palme mari și fețe pătrate ne priveau pe noi, elevii, cînd amenințător din paginile unde ei erau în grevă, cînd zîmbind deschis la lecția cu 1 Mai. Azi s-au schimbat și manualele. Eu n-am întîlnit nici o privire dură, nici amenințătoare și nici un ins cît un borverger. Mai are cite unul palme mari, dar așa e el croit. M-au întîmpinat oamenii cu căldură și interes, nu m-au lăsat cînd eram în incurcătură și am ținut morțiș să le arăt că n-au făcut o investiție proastă. Azi, se spune despre mine că lucrez nemțește, adică exact, curat și după cuvîntul dat. Aș zice că lucrez românește, pentru că la IMUAB se lucrează așa. N-a fost ușor să ajungem aici, nu este ușor nici de acum

încolo, dar cînd vorbim de democrație ne place s-o și vedem cum arată la față. Chestie de obișnuință. Apoi n-o mai lași. Propagandă comunistă așa faci: cu lucruri bune și frumoase. Cum este și cantina noastră”.

Mihalache Niculescu spunea deschis că ideea de cantină n-are prea mare importanță, adevărată e doar cantina pe care o merităm. Asta vrea să însemne că proiectul inițial prevedea un fel de sură sau magazie în care oamenii mincau, lucru care nu semăna cu ceea ce privim acum, o construcție cochetă, construită cu gust, rivalizînd cu celebra cantină muncitorească de la Hunedoara, cu două linii de autoservire, cu două scări, cu mozaicuri, cu bucătării utilitate modern și săli mari, bine luminate. „Am muncit aici, zice Constantin Barbu, cît am muncit la tata la casă, cînd a venit și el, și mama, și frate-meu, și soră-mea la București, ca să ne stringem cu toții, treabă țărănească. Am muncit pe bînci pentru că o vroiam odată gata și, mai ales, pentru că ne-o promisese în cîntecul zilei de 8 Mai. Este un simbol al felului în care trăim. La micul dejun, adică la ora 10, vom avea trei feluri de mîncare, mîncare caldă, și vrem să introducem sistemul cu microcantine și la cele șase cămine. La anul vom avea zarzavaturi din grădina noastră, iar carne din crescătoria de porci a întreprinderii”.

Constantin Barbu a primit de peste un an un apartament cu trei camere în Moșilor. Îl aștepta de mult, de cînd i-au venit și cei doi copii, dar a trebuit să-i vină rîndul la prioritate, binele nu se împlineste peste noapte și el nu spune că la IMUAB au făcut totul, dar știu că sînt pe drumul cel bun, și cel mai adevărat semn este faptul că oamenii sînt conștienți că totul li se datorează, că fabrica și viața lor sînt așa cum și le fac, pe măsura dăruirii, priceperii și hărniciei lor.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■



## Între atîtea bătălii răsunătoare, o înclăștare încă anonimă: BĂTĂLIA PENTRU DOLOMITĂ

(Urmare din pagina 1)

este o abnegație prestată departe de vinzoleala de toată ziua a vieții, într-o solitudine acceptată cu stoicism, și nicidecum la rampa lumii acesteia, în spotul de lumină al reflectoarelor ei.

Din coasta dealului Cocoșel se extrage dolomită, un mineral, cum spun dicționarele specializate, alcătuit din carbonați de calciu și de magneziu, deci un calcar cristalizat. Dacă minereul de fier și cărbunele sau siliciul sînt piinea siderurgiei sau a industriei sticlei, dolomită este sarea lor. Pînă nu demult se importa pe bani grei și geologi români de prestigiu chiar se îndoiu că ni se va oferi vreodată șansa să ne eliberăm de tributul acestui import. În Geologia sa, premiata cîndva de Academia Română, sub rezerva „la noi este mai puțin răspîndită”, Ion Popescu-Voitești enumără Valea Rea și Perșanii, iar ca regiuni mai cuprinzătoare Apusenii, Bucovina și Dobrogea. În ciuda acestui pronostic descurajant, care nici măcar n-o luase în seamă, cariera de dolomită din vecinătatea izvoarelor Mureșului deține astăzi întîietatea în țară, atît în privința cantităților livrate industriei, cît și ca ținută calitativă. „Este printre cele mai bune dolomite care se cunosc, cu un conținut în oxid de magneziu de 19 la sută, excelentă ca fondant în siderurgie, ca materie primă în fabricarea sodiei sau a bicromatului de po-

tasiu, cînd e vorba de industria chimică, sau a geamurilor, în industria sticlei... Cînd stăm noi, stau și ei...” — ne spune Eugen Atzburger, directorul întreprinderii miniere Harghita, cu un gest jecat, poate spre Tirnăveni, Medias, Scafeni, Buzău sau Azuga. „Ca pondere valorică, în activitățile noastre extractive, dolomită reprezintă aproximativ o treime” — ne spune inginerul șef al aceleiași întreprinderi, Alexandru Laszlo. „Extragem acum de opt ori mai multă dolomită decît în 1974 și numai în cincinalul trecut s-au pus aici în funcțiune capacități de prelucrare de 400 000 tone, dintre care 100 000 dolomită integral măcinată și spălată...” — ne spune tehnicianul Aurel Vița, șeful de drept și de fapt al carierei din poalele munților Hășmașului Mare. Și parcă receptăm cuvintele lui ca rostite cu multă zgîrcenie, ca recuperate parcă de sub apășarea trudei ce-i transformă pe oamenii de rînd, tăcuți și pașnici, în veterani ai unor bătălii purtate necurmat și fără îndurare. Și cheia lucrurilor, bineînțeles, aici se află: între atîtea bătălii răsunătoare, pentru cărbune, pentru oțel sau pentru energie, bărbatul taciturn din fața noastră, anume Aurel Vița, și-a cheltuit cel mai frumos răsîmp al vieții într-o înclăștare încă anonimă, în bătălia pentru dolomită.

De necrezut, dar și un perete de stîncă, desfășurat în amfiteatru, alb și rece și ireal, poate avea o istorie. Nu vom stăruie

asupra ei decît pentru a spune că dolomită a fost depistată în coastele dealului Cocoșel cam prin anii '40, că abia în urmă cu un sfert de veac a început să fie luată cît de cît în seamă și că din '71, cînd s-a desprins de sub jurisdicția industriei locale, această carieră a întrezărit în fața ei un viitor. Nu ea și stîncă ei, la fel de oarbă ca retina unei statui de marmură, ci oamenii ce i s-au devotat.

Un drum de un kilometru și ceva leagă morile dolomitei de cariera din care se scoate. Nu este un drum prea arătos și nici nu ar putea fi vreodată prea arătos de vreme ce îl plouă vijelios bolovanii, și cei proiectați în văzduh de exploziile declanșate de artificierii Mezei Venczel și Forico Imbrea, și cei alunecați peste bordurile cupei utilajelor de încărcare și descărcare sau din autocamioanele vinjoase, de 16 tone, mișcate într-o navetă continuă de Aurel Suciu, Petru Blaga și Mihai Vaides. La o singură pușcare se dislocă doar 20 000—25 000 tone de dolomită. Și între două pușcări, vîntul curge prin valea în care se deschide cariera lui Aurel Vița întocmai ca, un torent, parcă decis să doboare tot ce stă în picioare.

Necazul cel mare însă nu acesta ar fi, ci frigul necruțător al toamnelor tîrzii, al iernilor depline și al primăverilor timpurii. Cînd miinile fraților Ioan și Emil Bota aproape că nu se mai pot desprinde de metalul forezilor NKR 100. Cînd vaselina dintre piesele în frecare ale instalațiilor aflate în grija maistrului electromecanic Gavrilă Domokos și a electricianului Mihai Tina, ingheață tun, utilajele demarînd anevoie, cu glas răgușit. Cînd motorina din rezervoarele tuturor motoarelor dirijate în naveta amintită mai sus de șeful de schimb Valer Vaides sau de șeful carierei, Francisc Șimon, se face ca marmelada, împotmolindu-se în conducte. Temperaturile de minus 25—30 de grade sînt frecvente aici, la numai o aruncătură de băț de polul românesc al frigului, unde

iară stăruie între oameni și lucruri aproape ca un coșmar, șapte luni încheiate. Și, cu toate acestea, numai 30 de oameni derochează și încarcă aici, într-un an, peste 600 000 tone de dolomită, adică vreo 20 000 tone de om, ceea ce înseamnă ceva, fără doar și poate. Iar atunci cînd pietrele, după mărturia lui Aurel Vița, crapă și fără dinamită, poate numai fo-chistul Grigore Chindea, de la instalațiile de uscare ale dolomitei pisate în mori, își ride și de frig și de toate. Inșă pînă una alta, nu demult, oamenii au mai ieșit dintr-o iarnă, cu fibra întregă, cu cheful de muncă intact și, din cariera lor, prin rafelele vîntului dezlănțuit, departe, în valea prin care se strecoară un Mureș friv, se întrezărește și cîmpul puțin al strămoșilor lor, cu turme de vite pornite spre fișa subțire de luncă, cu semănători în mișcare, cu oameni încăpățînați să nu se dezlege de o indeletnicire care ne-a ținut și ne ține pe toți pe pămînt. Chibzuind că și miine indeletnicirea aceasta va avea prețul ei, poate mai sporit decît astăzi.

În schimb, ei s-au dezlegat de agricultură, și Aurel Vița, și Valer Vaides și Francisc Șimon și toți ceilalți, unii de unsprezece, alții de paisprezece și cițiva chiar de douăzeci și cinci de ani, scutindu-se cu voioșie și de vina că, întimplător sau nu, indeletnicirile ce ne țin pe pămînt s-au înmulțit peste poate. Ei au ales dolomită, au ales, bărbătește, bătălia pentru dolomită, și chiar puțin le pasă că între atîtea bătălii răsunătoare, pentru cărbune, pentru oțel sau pentru energie, în marginea cărora se tipă și zbirnie amețitor telefoanelle, în jurul cărora vociferează presa, înclăștarea lor a rămas pînă azi anonimă. Din punctul acesta de vedere, al calculului și al îngăduinței înaintea anonimității, al puterii de a i se supune printr-o superbă nesinchisire, ei au rămas, pentru că au apucat să mai fie, tot țărani. Numai că au ajuns mai departe decît ajunge, de obicei, fierul plugului.



# Rolul jucat de Țările Române în lupta de eliberare a popoarelor din sud-estul Europei (secolele XV-XVIII)

Cronica editorului

## Dar timpul?

Istoria poporului nostru este firesc legată de cea a spațiului sud-estic și central al continentului european în care a evoluat de-a lungul vremurilor și unde l-a fost dat să joace un rol de seamă. Cu excepția grecilor și în parte a albanezilor localizați în sudul și respectiv vestul Balcanilor, numai românii și înaintașii lor trăind de milenii în zona carpațo-pontico-danubiană au fost dintotdeauna șezători în vatra străbună spre deosebire de celelalte popoare vecine scorbotoare din migrații slavi, turanici și înaintașii statorniciți în noile lor așezări între veacurile VI-IX ale e.n. Treptat în decursul evului mediu, pe ruinele Imperiului bizantin aflat în plină decadere, s-au creat în Balcani țările slave și sîrb și alte despotate mai mărunte, în timp ce la nord de Dunăre luau naștere între secolele XII-XIV statele independente Transilvania, Țara Românească și Moldova, prin unirea voievodatelor, fiind încă cu multă vreme înainte.

Statele balcanice au beneficiat însă de o perioadă relativ scurtă de libertate deoarece de la mijlocul secolului al XIV-lea s-a ridicat tot mai amenințătoare puterea otomană, care a pus capăt, rind pe rind, existenței țaratelor sîrb (1371) și a celor bulgare de la Tirnovo (1393) și Vidin (1396), sfîșiate de contradicții interne și de anarhia feudală. Cu excepția Imperiului bizantin, redus pînă la căderea Constantinopolului în 1453 la un teritoriu din jurul capitalei și a unor regiuni izolate din Muntenegru și Serbia, umbra semilunei acoperise aproape în întregime Peninsula Balcanică. Această soartă tragică n-au împărțit-o însă țările române. Permanența ideii unității de limbă, neam și teritoriu în conștiința poporului nostru, dragostea neîmurmurită față de glia strămoșească au constituit mijloacele de rezistență cele mai eficace ale românilor, ajutându-i să-și conserve individualitatea etnică și ființa statală în pofida tuturor cîmpurilor, persecuțiilor și asupririlor străine.

Este bine ca aceste adevăruri să fie reamintite, întrucît astăzi se mai ivesc, peste hotare, voci discordante ce încearcă să minimalizeze sau chiar să nege rolul de seamă jucat de țările române în istoria sud-estului european.

Conștiința de pericol înaintării otomane, în secolul al XIV-lea românii au încheiat alianțe militare cu statele balcanice spre a le putea ajuta iar după căderea acestora sub stăpînire sultanilor, au sprijinit răscoalele și mișcările de eliberare ale popoarelor de la sud de Dunăre, împletindu-le cu propria lor luptă de apărare a neamului.

Valul năvălitorilor otomani s-a ciocnit la sfîrșitul veacului al XIV-lea și începutul celui de-al XV-lea de hofăria ne-strămutată de rezistență a românilor, care sub conducerea lui Mircea cel Bătrîn au arătat oștilor sultanului Balazid la Rovine (1394) ce înseamnă a lupta și a birui pentru libertate.

Politica lui Mircea — ajuns la 1411 chiar arbitru al destinului Imperiului otoman, căzut pentru scurtă vreme în anarhia luptelor dinastice — a fost continuată de Iancu de Hunedoara, viteazul voievod al Transilvaniei, cîntat în baladele bulgare, ce, în strînsă alianță cu domnii Moldovei și ai Țării Românești, a urmărit izgonirea otomanilor din sud-estul Europei. În timpul „campaniei celei lungi” de la sud de Dunăre din toamna și iarna 1443-1444, a lături de trupele lui Iancu au luptat 4.000 de călăreți trimiși de Vlad Dracul, precum și mai multe contingente sîrbesti și bulgare. Colaborarea a continuat și pe linia Dunării în 1445 cînd amîntul domnitor al Țării Românești, în timpul expediției flotei combinate burgundo-papale trimise în ajutorul lui Iancu, a izbutit să recucerească cetatea Giurgiuului și să primească pe pămîntul românesc numeroase familii de refugiați bulgari.

Lupta eroică a lui Iancu, răpus de ciumă curînd după marea izbîndă obținută la Belgrad (1456) împotriva oștilor sultanului Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului, a fost continuată apoi de Vlad Tepeș, dar mai ales de Ștefan cel Mare, în timpul căruia — după strălucita biruință de la Vaslui (1475) — Moldova a fost considerată și în Apus drept pavăză a creștinătății.

Secolul al XVI-lea a adus cu sine o considerabilă agravare și extindere a dominației otomane în sud-estul și centrul Europei, țările române fiind singurele state din zonă, care, folosind — după împrejurări — calea tratativelor pasnice sau cea a armelor, au reușit să-și păstreze autonomia politică într-o vreme cînd puternicul regat al Ungariei se prăbușea sub loviturile osmanliilor iar sultanul Soliman Magnificul își conducea ienicerii și spahii sub zidurile Vienei. Rădu de la Afumați în Țara Românească, Petru Rareș și Ioan Vodă cel Viteaz în Moldova (în ridicatul steagului luptei pentru neatinare și cu toate că lupta lor nu a fost încununată de izbîndă, totuși dirza rezistență opusă Porții a îndemnat-o la mai multă rețineră și prudență.

Prin autonomia lor politică, Țările române își păstrează ființa statală și insti-

tuțiile fundamentale; autoritatea supremă o deținea domnia, de care depindea justiția, oștirea și întreaga administrație de stat. Otomanilor le era interzis amestecul în rînduile interne ale Principatelor ce aveau doar obligația să plătească Porții tributul și să-i ofere concurs militar la cerere.

Condiții optime de colaborare între români și popoarele balcanice au fost create însă în timpul marii ridicări antiotomane a lui Mihai Viteazul, gloriosul înfruptor al primei uniri a celor trei provincii surori: Țara Românească, Transilvania și Moldova. Datorită biruințelor sale, marele voievod a izbutit să atragă pe conducătorii politici și militari ai popoarelor înrobite din Balcani, care au văzut în persoana acestuia pe eliberatorul lor de sub stăpînire otomană. Atacurile încununate de succes ale lui Mihai asupra cetăților turcești de la Dunăre, în repetele rînduri la 1595, 1596 și 1598, victoriile de la Nicopole, Rahova, Vidin, Razgrad și Babadag au umplut de speranță inimile bulgarilor, sîrbilor, grecilor și albanezilor din rîndul cărora mulți se înrolează în cete sub steagurile sale, sub conducerea lui Deli Marco, Baba Novac, aga Leca ș.a. În 1595 se răscoală sîrbii la Ipek, voievodul Grădan în Herțegovina, albanezii în părțile Ohridei și grecii în Epir; în 1596 Gheorghe Lencovici, conducătorul răzvrătirii de la Klis, cere direct sprijinul domnitorului român, în vreme ce sîrbii din Cladova se roagă „fierbinte” de Mihai să treacă Dunărea să-l ajute, făgăduindu-i „să nu să dea în lături de a-și vărsa singele și de a-și da chiar viața... pentru ca scuturînd jugul atît de jalnic al celei mai aspre și barbare robii, ... să dobîndească și el o dată libertatea ce le fusese răpită”.

Un izvor istoric precizează că în 1597 „creștinii bulgari și din alte părți de peste Dunăre îl așteaptă (pe Mihai) cu cerere mare și îl îndeamnă în fiecare zi, ba îi trimit și scrisori de blestem că zăbovește atît”. Dionisie Ralli, mitropolitul Tirnovei

scuturare a dominației otomane atît în țările române cît și în rîndul popoarelor asuprite din Balcani.

La București încep iarăși să se făurească planuri de răscoală la care participă activ sîrbul Gheorghe Brancovici, fratele mitropolitului Sava al Transilvaniei, pregătind ridicarea conaționalilor din Voivodina. Șerban vodă Cantacuzino al Țării Românești a trimis în Rusia, în vara anului 1638, ca emisar al său și al reprezentanților mișcării de eliberare din sudul Dunării, pe arhimandritul grec Isaia de la Muntele Athos, precizînd că „va veni cu oștirea lui pregătită de 70.000 oameni ca să ajute oștirile țarului” și că în afara moldovenilor „toți sîrbii și bulgarii cam 300.000... se vor alătura și ei”. Moartea voievodului în toamna aceluiași an a zădărnicit aceste planuri care au fost reluate însă de urmașul său Constantin Brîncoveanu. Acesta trimitea din nou la Moscova în septembrie 1697 pe grecul Gheorghe Castriota, vorbind și în numele multor „fete cinstite, sîrbi, bulgari, ...arnăuți și ale altor neamuri grecești” ca și „a mai mult de 20 mari boieri moldo-valahi”, asigurîndu-l pe țar că domnitorii români vor stringe o oaste ca la 100.000 de ostași, colaborînd cu sud-dunărenii spre a se alătura trupelor ruse cînd se vor hotărî să atace pe otomani în Bugeac și la Dunărea de Jos. Incheierea războiului dintre imperiile poloni și ruși cu otomanii prin păcile de la Karlowitz (1699) și Constantinopol (1700) au pus capăt proiectelor unei insurecții balcanice, pe care Brîncoveanu le înfățișea cu stăruință țarului Petru cel Mare la 1702 prin solia brașoveanului David Corbea ce relata că: „Dosoftei, patriarhul Ierusalimului, a venit... în București și după înțelegerea cu domnul... și cu cei doi frați Cantacuzino, Constantin (stolnicul) și Mihail, au vorbit și s-au sfătuit mult între ei cu privire la izbăvirea tuturor... care gem sub jugul necredinciosului tiran turc” (sultanul), fiind îndemnați la acest sfat nu numai de moldovenii ca și de românii din Transilvania dar și „de toți grecii și sîrbii și bulgarii și albanezii... precum și de alți vecini care trăiesc în jurul Țării Românești”.

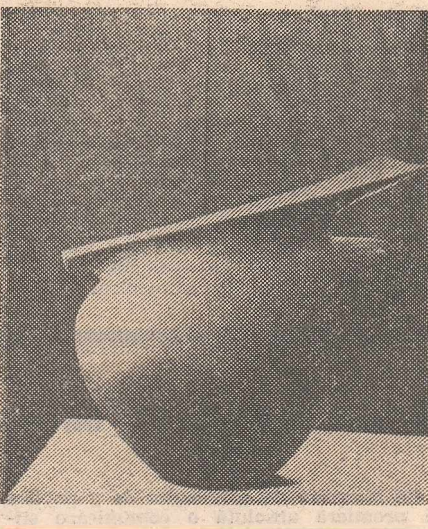
Campania de la Prut inițiată de Petru cel Mare (1711) n-a corespuns așteptării popoarelor din Balcani și după insuccesul țarului, Dimitrie Cantemir al Moldovei a trebuit să pibegească în Rusia iar Constantin Brîncoveanu, căzînd victima intrigilor vrămașilor săi, a fost mazilit, pierînd cu toți fiii săi sub secură gîdelui la Istanbul (1714).

Sprijinul acordat de români mișcărilor de eliberare din Balcani n-a încetat încă în urma instaurării regimului turco-fanariot în principate, deși acum s-a făcut resimțită mai dur apăsarea Porții în domeniile politic, militar și economic. Serdarul moldovean Lupu Anastasă asigura pe delegații ruși la tratativele de la Nemirov (1737) că odată cu declanșarea operațiilor împotriva otomanilor, arhieriei sîrbi vor ridica pe socoteala lor 20.000 lefeșii iar albanezii și aromânii vor ataca împreună cu moldovenii spatele linilor turcești. La fel, în timpul războaielor Ecaterinei a II-a cu otomanii, mitropolitul Gavril Calimah în Moldova, frații Pirvu și Mihai Cantacuzino în Țara Românească legau, după 1768, soarta eliberării țărilor române de aceea a popoarelor de la sudul Dunării.

Odată cu zorile epocii moderne, la începutul secolului al XIX-lea, cînd și principatele își vor redobîndi autonomia politică în urma revoluției conduse de Tudor Vladimirescu la 1821 și se vor emancipa din ce în ce mai mult față de Poarta otomană, românii vor contribui cu o eficacitate tot mai sporită la sprijinirea mișcărilor de eliberare ale sîrbilor, grecilor și bulgarilor, care au dus, pînă în cele din urmă, la crearea statelor naționale respective. Acest ajutor a fost acordat mai cu seamă bulgarilor, după cum a ținut s-o sublinieze Zahari Stoianov denumind țara noastră drept „sfînta și binecuvîntata Românie liberă, leagănu renasterii politice bulgare”.

Astăzi relațiile României socialiste cu țările din sud-estul Europei se dezvoltă armonios pe multiple planuri. Așa după cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român și președinte al Republicii Socialiste România, în mesajul adresat participanților celui de-al III-lea Congres internațional de studii sud-est europene de la București: „Țara noastră a militat și militează consecvent pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și buneii vecinătăți, pentru relații prietenești cu toate statele din Europa de sud-est și din întregul continent, indiferent de orientarea lor socială. România se pronunță în mod ferm pentru statornicirea unor relații internaționale noi, bazate pe deplină egalitate în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, pe garantarea drepturilor fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele sale, de a se dezvolta liber, corespunzător năzuințelor și aspirațiilor sale”.

Dr. PAUL CERNOVODEANU



— unde bulgarii provoacă o puternică răscoală în 1598 — vedea în Mihai „pe craiul de la răsărit”, domnitor de care se legau toate speranțele „căci toată creștinătatea e aplecată către Măria Ta”.

Mișeleasca ucidere a eroului la Cimpia Turdei în 1601 avea să pună capăt pentru un timp sprijinului acordat de români luptei de eliberare a popoarelor balcanice. Totuși legăturile vor fi reluate în timpul domniilor lui Matei Basarab și Constantin Șerban în Țara Românească și Gheorghe Ștefan în Moldova cînd episcopul bulgar Petru Parcevic se va deplasa cu începere din 1647 la Tirgoviste și își pentru a stăruia în alcătuirea unei coaliții creștine, domnii români trimițîndu-l în acest scop cu solii — pe el și pe alții — la Varșovia, Veneția și Viena. La Tirgoviste s-au adunat în 1653-1654 mai multe căpetenii sud-dunărene promițînd în cazul izbucnirii ostilităților ridicarea în masă a bulgarilor, sîrbilor și grecilor împotriva asupririlor otomane. Mihnea al III-lea, continuatorul pentru scurtă vreme, în 1658-1659, al planurilor îndrăznețe ale lui Mihai Viteazul și acționînd ca și marele său înaintaș prin câteva raiduri fulgerătoare la Dunăre, făcea cunoscut la Veneția, prin emisari bulgari, intențiile sale de a iniția alături de Gheorghe II Rákóczi, principele Transilvaniei, și de Constantin Șerban, strămutat în Moldova, o campanie antiotomană care va constitui semnalul unei răscoale generalizate în Balcani.

Aceste planuri n-au reușit dar și Imperiul otoman a început să intre, din a doua jumătate a veacului al XVII-lea, în faza atît de bine definită de Dimitrie Cantemir a „descreșterii”.

După asediul nereușit al Vienei (1683), Poarta suferă o serie de înfrîngeri răsunătoare în Ungaria și nordul Serbiei, aprinzîndu-se din nou flacăra speranței de

Puține sînt (dacă sînt) cărțile tipărite care să nu suscite editorului (sau să nu-l resuscite) simțul viitorului, acel simț oracular prin care, la nașterea oricărui odrasle, sîntem irezistibil imboldiți să-i prefigurăm pașii, cariera. Facem cu fiecare carte un pariu și — trebuie să o mărturisesc nu atît spre lauda cît spre absolvirea noastră — nădejile oricît de dezmințite s-ar pomeni, nu încetează să dea noi și noi lăstari. Da, căci sîntem și noi (și odată cu noi cititorii în numele cărora cheltuim energie, speranțe și bani) nu o dată niște optimiști păcăliți. Augurii, invocați cu privirea spre cer, nu vor deveni toldeana vulturii peste un nonument mai tare ca arama ci adeseori spulber de confetii. Ginguritul acestor cărți, zimbetul lor de vitrină se vor stinge încă din leagăn, rîmînînd o simplă curiozitate de subsol bibliografic. Ce le-a lipsit acestor cărți-efemeride? Dar ce-i lipsește lapoșiei pentru a deveni fie însoare alpestră, fie noian fertilizator? Și de ce cuprînd coștele iar aurul nu?

Un băț de salcie uitat toamna pe baltă, „prînde” și îl găsești primăvara înfrunzît. Stejarul nu... Sînt întrebări care privesc și cărțile-moiaș și cărțile-răchită... Ele apar dar dispar la fel de repede pentru că în gena lor profundă nu a fost niciodată, în pofida aparențelor și nădejdlor, nimic imperios. Au lipsit din ele marile date ale vieții și duratei: porunca viscolului, clocotul magmei, fibra perenă. Ele au fost proiectate pentru a zîmbi, nu a hohoti, pentru a scînci nu pentru a plînge, pentru a ne trece timpul nu pentru a ni-l fixa. Robinetul nu este izvor, el ține de industrie, nu de natură. Nu e totodată un secret că succesul, cu excepția celui imediat, nu e o reacție de epurată. Există destule dovezi că eferescența publicului cititor poate fi stimulat sau întîrziat din foarte diverse motive. Nu pledez pentru agnosticismul editorului (acesta n-ar fi decît alibi sau suficiență) ci pentru acea înțelepciune ceva nai răbdătoare și anume de a aștepta viitorul al doilea al cărții, nunta, sau și nai bine, nunta ei, de argint, după cele două-trei baluri în care s-au tot testat le-a valma pantofiorii Prințeselor și Ceaușăresei. Indiscutabil, girul editorial este o primă atestare de valoare. Publicul kolosindu-ți mijloacele și ca argument xilogic. Este posibilă autoamăgirea? Da, căci în acest moment — am mai spus-o — conceptul de publicabil este o apcană. Valoarea medie a manuscrisului a crescut, tehnicile de mimare s-au perfecționat, manuscrisele minore își moivează cit de cit apariția, fie și prin conformism, prin „serialitate”. După cum sînt cărți imperfecte dar care spun nu numai ceva, ci și altceva. A-ți păstra creștința în aceste cărți mai mult decît un exercițiu financiar este o obligație de conștiință. Știu, nevoia de „eveniment” este mare, irezistibilă, dar cred că o carte poate deveni diamant și în sfîșuirea sa nai răbdătoare de către conștiința publică. Tocmai de aceea cred că ține de o elementară lealitate ca editorul să-și apere cartea cu care a ieșit în lume, ca și cu o logodnică, dincolo de primul cîntat al cocoșilor. Mă povățuiesc la această necesar-îndărănică fidelitate nu puține precedente. Există lauri de carton dar și sicrie din același material. Autocritica literară va acționa, sînt sigur, la cărți ca: **Vizionarea** de Paul Drumaru, **Sărbători marțiale** de Ioan Dan Nicolescu, **La revedere**, **Cassiopea** de Mircea Palaghiu, **Cine seamănă vînt** de Alexandru Titu, **Filozof de închiriat** de C. Turturică. Tocmai de aceea perseverez în aceste (și alte) pariuri editoriale **pro domo**. Iată aceste opțiuni la momentul sau în zorii apariției unui nou set de lucrări: **Sărbătorile** de Paul Eugen Banciu, **Așteptîndu-i pe invingătorii** de Eugen Uricaru, **Pricini de iubire** de Al. Papilian, **Ochi de greier** de Ana Blandiana, **Umbră pe cer** de Constanța Buzea, **D.R. Popescu**, sau romanul total de Mirela Roznovanu, **Vinovalii** nu știu nimic de Nic. Cristache, **Ion Barbu**, **poezie și deziderat** de Mircea Scarlat... Spațiul nu-mi permite decît să le amintesc. Dar... Timpul?

MIRCEA SANTIMBREANU

## Sondaj de opinie literară

În întîmpinarea Conferinței naționale a scriitorilor, revista noastră inițiază o amplă anchetă privind cele mai importante opere literare create în anii de după Eliberare.

În acest sens, avînd în vedere larga deschidere de principiu a literaturii contemporane spre cititori, firească opțiune a artei, precum și faptul că de-a lungul anilor ce-au trecut de la Eliberare au fost create numeroase opere literare substanțiale și durabile, adăugate patrimoniului cultural al țării, propunem cititorilor noștri să numească, în scris, pînă la data de 8 iunie 1981, creațiile asupra cărora s-au oprit, considerîndu-le izbînzii ale poeziei, prozei, criticii literare, dramaturgiei.

Așteptăm, așadar, scrisorile dumneavoastră care să conțină titlurile exacte ale lucrărilor, precum și numele autorilor care, prin opera lor, au adăugat noi frumuseți la tezaurul literaturii românești. Scrieți-ne, deci, care sînt operele literare care v-au plăcut, care vă reprezintă, pe care le iubii.



## FLACĂRA REVINE

Un domeniu fabulos:  
magnetoterapia

Un domeniu relativ nou în cercetarea mondială îl reprezintă studiul — de acum de pe poziții programatice — a relațiilor existente între câmpul magnetic și funcționarea organismelor vii. Unele concluzii s-au sedimentat în ipoteze, altele în teorii verificabile științifice și, în sfârșit, o a treia categorie o reprezintă rezultatele certe. Din rîndul acestora din urmă face parte și magnetoterapia. Cu studiul acestui aspect s-au ocupat și timișorenii Gheorghe Lucai și inginer Cornel Abrudan. „Dispozitivul de magnetoterapie și metoda de tratament” a obținut brevet de invenție încă pe data de 6 octombrie 1976 avînd ca titular de invenție întreprinderea de ferite din Urziceni. Despre folosirea sa în tratamentul diverselor maladii am mai scris prima dată în revista Flacăra din 6 noiembrie 1977. Vom aminti deci că s-au obținut date certe în vindecarea unor boli reumatismale acute, ulcere acute, nevralgii, cefalee etc. Dacă acum sîntem nevoiți să revenim, o facem fiindcă la aproape 5 ani de la data brevetării, invenția continuă să fie plimbată pentru a obține tot felul de avize în vreme ce pe plan mondial cercetările în respectivul domeniu continuă cu intensitate. Ca și atunci, și acum repetăm că sîntem pe deplin încredințați că — deosebi în domeniul medicinei — orice medicament sau mijloc de tratament se impune a fi riguros verificat înainte de a fi lesne accesibil suferinșilor. În ipoteza că testările să nu fie concluzive — ceea ce este complet improbabil în cazul de față —, firesc ar fi ca autorilor să li se comunice concluziile definitive. Or, discutînd cu ei, și acum, după 5 ani, soarta dispozitivului de magnetoterapie se află sub semnul incertitudinii, fapt care ne-a determinat să luăm legătura cu Stația de verificare și întreținere a aparatului medical din București. Tovarășul inginer Cheșa ne-a răspuns că prea multe

nu știe ce s-a întimplat cu dispozitivul. El a fost trimis Academiei de științe medicale, instituție care este cea mai competentă să-și spună o părere autorizată. Foarte binevoitor, tovarășul dr. Constantin Naghiu, secretarul științific al Academiei, ne-a informat că, într-adevăr, Academia s-a ocupat de problema discutată, „și-a dat toate avizele științifice favorabile, inclusiv prezentarea ei în străinătate, a încurajat lansarea, dar că în momentul acordării avizelor, petrecute cu 6-7 luni în urmă nu se mai știe ce s-a întimplat” (ș.a.). Sîntem îndreptățiți să întrebăm: CINE ȘTIE CE S-A ÎNTIMPLAT? Ni s-a mai spus că într-unul din dulapurile Academiei mai există și acum un dispozitiv magnetoterapeutic folosit de cercetătorii de acolo cînd se simt oboșiți!

Nu pledăm — sîntem suficient de realiști în a ne da seama — pentru afirmarea unei invenții de excepție, ci pentru dreptul ei de a ajunge acolo unde trebuie, la îndemina oamenilor, pentru dreptul ei de a-și ocupa locul cuvenit, printre cercetările similare ce se fac pe plan mondial. La urma urmelor, trăind într-o epocă atît de pragmatică, afirmarea perspicacității și inteligenței creatoare a omului se realizează nu printr-un certificat de inventator, ci prin obiectul invenției sale. Instituțiile care coordonează și gestionează activitatea de cercetare au obligația patriotică de a pune în valoare orice descoperire utilă societății. Cunoșcînd bine activitatea celor doi cercetători, vom spune în deplină cunoștință de cauză că ceea ce au brevetat pînă acum reprezintă doar o părțică din realizările cu totul excepționale care se anunță într-un viitor nu prea îndepărtat. În sprijinul acestor ultime informații, sîntem puțin de o altă invenție semnată de inginer Cornel Abrudan și Gheorghe Lucai. Conform hotărîrii O.S.I.M. nr. 657 din 25.12.1980 a fost brevetat „Dispozitivul pentru magnetizarea apei” avînd ca titular de brevet tot întreprinderea de ferite din Urziceni. Autorul acestor rînduri a stat de vorbă cu cei care au folosit apa magnetizată. Doi buțași de ficus au fost puși în două pahare; într-unul se afla apă obișnuită, în celălalt apă magnetizată. În cel din urmă rădăcinile s-au ivit cu 4 săptămîni mai devreme. Același cetățean a folosit apă magnetizată la irigații roșiilor. Cîte doi litri pe cuișă la fiecare 4 zile. Față de lotul martor, ro-

șiile tratate cu o asemenea apă s-au copleșit cu două săptămîni mai devreme. Să fie întrebant un cultivator ce înseamnă la început de sezon să leși cu două săptămîni mai devreme pe piață! Se știe că anul trecut în gospodăriile populației puși de găină și găinile mature au murit pe capete. Autorii invenției au avut ideea să înlocuiască apa obișnuită cu apa magnetizată. Nu numai că s-a pus capăt mortalității, dar și păsările bolnave și-au revenit. Ca și în cazul dispozitivului pentru magnetoterapie și cel pentru magnetizarea apei folosesc — după o anumită concepție — magneți de ferită.

Există certitudinea că poate fi folosit și în cultivarea legumelor în sistem industrial, în ferme pentru creșterea păsărilor etc., cu o singură condiție: drumul său pînă la beneficiar să fie drastic scurtat.

ION DANCEA ■

200 000 kilograme  
ciuperci

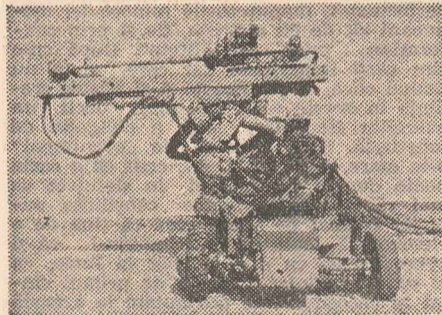
Articolul nostru, intitulat „De ce nu cresc ciupercile ca după ploaie”, publicat în „Flacăra” din 9 aprilie 1981, a avut darul de a suscita peste așteptări interesul marelui public. Aproximativ 8 000 de solicitanți (persoane particulare, unități agricole, întreprinderi) s-au adresat Institutului de cercetări pentru legumicultură și floricultură din Vidra, jud. Ilfov, pentru a achiziționa diferite cantități de miceliu. La ora actuală, cererea generală depășește 15 000 de kilograme.

Considerînd că, în condiții normale de incubare și întreținere, fiecare pungă de miceliu poate produce 15 kilograme de ciuperci din specia Pleurotus (printr-o îngrijire atentă există șansa de a se realiza și dublul acestei recolte) — se poate aprecia că în viitoarele luni s-ar putea obține nu mai puțin de 200 000 kilograme ciuperci!

Numeroase scrisori prin care ni se cer lămuriri suplimentare privind tehnologia creșterii ciupercilor au sosit și continuă să sosească pe adresa redacției noastre ca și

## O noutate

## Minerit semiautomatizat și sigur



Poate în nici un alt domeniu, grija partidului față de oameni, față de munca lor, față de condițiile lor de viață nu s-a manifestat cu mai multă grijă ca în cazul minerilor. Partidul a făcut și face totul pentru a le ușura munca, pentru a le asigura condiții de securitate totale, pentru ca ei și familiile lor să ducă o viață pe măsura importanței și greutății muncii lor. Tehnologiile cit mai sigure și productive, în mare parte mecanizate, sînt realizate, în primul rînd, cu gîndul la oamenii.

La Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru lucrări de construcții și instalații pentru minereuri din Deva cîteva sute de specialiști au ca sarcină găsirea unor noi metode care să facă munca minerilor mai ușoară. Mihai Gheorghe, secretarul organizației de bază din institut, ne spune că adevăratul cuvînt de ordine al celor ce muncesc aici este: „pentru mineri, munca să devină din ce în ce mai ușoară”. Și tot el continuă: „Toate eforturile noastre urmăresc ca într-un viitor cit mai apropiat mina să devină un loc de muncă semiautomatizat, unde munca s-o facă mașinile”.

Aici a fost proiectat primul ascensor din industria minieră. La mina Deva, de aproape un an, între orizontul 240 și 310, funcționează fără oprire și cu foarte bune rezultate. În etapa următoare va fi extins la minele Rușchița și Barza. Transportul personal și explozibil. Un ascensor de 200 000 lei înlocuiește o mașină de extracție care costă 3 milioane lei. Are opt stații, din zece în zece metri, la fiecare front de lucru. Pînă la apariția ascensorului, explozibilul era cîrnat cu spinarea, cite 25 de kilograme, pe scări înguste, în condiții grele. S-a scurtat timpul necesar transportului, s-a mărit productivitatea muncii și, ceea ce este mai important, s-a ușurat considerabil munca oamenilor.

Inginerul Iulian Morar și tehnicianul Gheorghe Morar au pus la punct o nouă tehnologie de extracție care permite ca în loc de șase galerii să se execute doar două. În loc de 18 găuri cu diametrul de 54 centimetri, doar șase găuri cu diametrul între 70 și 130 centimetri. Pentru noua tehnologie a fost nevoie de o altă

mașină pentru abataje. Noua mașină de perforat se numește MARG-130, este complet mecanizată și înlocuiește mașina suedeză „Alimak”. Noua tehnologie reduce cu 50 la sută consumul de explozibil, reduce de trei ori consumul de aer comprimat, de la 15 la 5 metri cubi pe tona de mîngreu scos. Față de tehnologia cunoscută productivitatea crește de la 40 tone pe schimb la 270 tone. Pe metru de gaură perforată productivitatea crește de la 3-4 tone la 17 tone. MARG-130 se va omologa în luna aceasta. Va contribui atît la mărirea productivității cit și la ușurarea muncii minerilor.

Am vorbit doar de două din realizările specialiștilor de la Deva, cele mai recente. Să mai spunem că pe mașina concepută aici va funcționa perforatorul realizat la „Independența” Sibiu, cel mai mare realizat pînă acum în țară.

La Petroșani funcționează din 1949 Institutul de cercetări pentru securitatea minieră. Este singurul institut de acest fel din țară. Cel 250 de specialiști care își duc aici activitatea urmăresc asigurarea unor condiții de securitate totale pentru mineri. Minerii, fizicieni, chimiști, ingineri de diferite specialități, psihologi fac cercetări în 18 domenii de activitate din cele mai variate.

Inginerul Petru Roman, directorul institutului, ne prezintă în cîteva cuvinte activitatea complexă a colaboratorilor săi: „Institutul are ca sarcină cercetarea fenomenelor din activitatea minieră în scopul asigurării metodelor și mijloacelor pentru evitarea oricărui pericol din subteran. Aici se studiază și se execută prototipurile tehnice, aparatura de măsurare, automatizare și obiectivizare a controlului și securității din mină. Se fac cercetări privind regimul gazodinamic al minelor, metodele și tehnicile de degajare a masivului de cărbune, metodologia de proiectare a aerajului, prevenirea focurilor endogene, autoaprindere și autoîncălzire, tehnologiile de impușcare. Tot aici se fac verificarea și testarea tuturor materialelor și explozibililor care se folosesc în mină. În institut, activitatea se desfășoară în cadrul a patru laboratoare: aeraj, metan, focuri-erogonomie, salvare-poluare și explozivi și electrosecuritate minieră.

Pe lîngă crearea unor instalații și aparate de măsură și control, care sesizează pericolele ce pot apărea în exploatare, s-au pus la punct instalații automate de decuplare a energiei electrice, de semnalizare și siguranță la puțurile de extracție, de degazare locală, de prevenire a pericolului pulberilor. S-au realizat aparate pentru măsurarea concentrațiilor de gaze și praf și metode de filtrare a aerului. În institut s-a realizat, printre altele, o instalație de desprăfuire de mare capacitate pentru lucrările care se sapă în steril. În cadrul laboratorului de ergo-salvare instruim și autorizăm salvatorii minerii care, pe lîngă calități fizice și psihice deosebite,

trebuie, după un antrenament corespunzător, să-și însușească tehnica de intervenție în caz de pericol. S-au realizat teste pentru selecția personalului cu funcții de răspundere pentru securitatea colectivă: artificieri, mecanici de locomotivă, maștri, mecanici de mașini de extracție, funcții care nu permit greșeli ce ar putea duce la accidente colective.

Electrosecuritatea minieră este un alt domeniu important al activității noastre. Verificăm și facem încercări pentru toate echipamentele electrice care se folosesc în mediu cu pericol de explozie, inclusiv pentru cele din import. Ministerul a acor-

pe cea a Fermei din Mogoșoaia. Iată de ce apreciem extrem de oportună tipărirea lucrării „Producerea ciupercilor” scrisă de biologul dr. Nicolae Mateescu și aflată în planul editorial al Editurii „Ceres”.

## Tratamentul Valeriu Popa

Inginerul Valeriu Popa își continuă activitatea, despre care s-a relatat în „Flacăra”, privind depistarea și tratarea unor maladii prin biocurenții radiați de corpul uman și pe care el îi captează. În ce condiții în prezent?

— De unul singur, ca și înainte. Cercurile care ar fi trebuit să arate interes față de preocupările și căutările mele, despre care s-a scris, au rămas inactive. Practic, nimeni nu m-a întrebant nimic, în afara unor medici din Timișoara, care m-au solicitat și cu care am colaborat. Sincer să fiu, parcă nici nu m-am așteptat la altceva... Resimt o mulțumire liniștitoare, cînd reușesc să obțin rezultate. Așa de pildă după ce am lucrat cu un copil, în vîrstă de 9 ani, care nu mergea decît de-a bușilea, am avut imensă bucurie, împărtășită și de părinți (tatăl fiind medic) de a-l vedea susținîndu-se pe propriile-i picioare. Reușite, poate mai puțin spectaculoase, am mai înregistrat și cu alți pacienți.

— Cine credeți că ar fi trebuit să vă sprijine?

— N-am așteptat să fiu ajutat. De ce? Pentru că am impresia că teza mea de bază și anume împărțirea indivizilor după un sistem similar celui al grupelor sanguine, dar ținînd de bioenergie nu este încă înțeleasă nici ca fond și nici ca perspectivă. Reamintesc că, după opinia mea, deteriorările bioenergetice din organism sînt cele care conduc la deteriorări fizice și nu altfel. Prin urmare, am avea un mijloc foarte eficient de a elimina fenomenul de respingere, proba de foc a oricărei operații de transplant, dacă am apela la sistemul bioenergetic tipic fiecărui individ uman.

Ne facem datoria de a reaminti despre existența inginerului Valeriu Popa și de a atrage atenția asupra afirmațiilor sale. Poate cu mai mult succes, de data aceasta.

EMANUEL VALERIU ■

dă o atenție deosebită activității noastre, cit despre colaborarea cu unitățile miniere putem spune că este deosebit de bună. Cînd e vorba de oameni, de asigurarea unor condiții de muncă în deplină siguranță nici nu s-ar putea altfel”.

Succint, am încercat să vă prezentăm activitatea unor oameni puși în slujba altor oameni, pentru a le ușura munca, pentru a le asigura condiții de securitate deplină. Din cele ce am relatat, sperăm să se fi conturat ideea că omul este în centrul tuturor preocupărilor.

OPREA GEORGESCU ■

## A fost descoperit un nou fenomen fizic?

Ne bucurăm de privilegiul de a publica în premieră absolută o comunicare științifică privind descoperirea unui nou fenomen fizic. Autorul acestei noutăți de ultimă oră este inginerul Radu Forgați, examinator principal de invenții la O.S.I.M., iar succinta informare pe care o încredințăm tiparului citeva rînduri mai jos constituie și primul atestat oficial în legătură cu paternitatea descoperirii, știut fiind faptul că, în țara noastră, conform legislației în vigoare, descoperirile nu sînt legitimate prin brevete sau certificate.

Descoperirea se referă la un nou fenomen fizic necunoscut pînă cîrînd și, pus în evidență pe cale teoretică de inginerul Radu Forgați și probat apoi experimental la Institutul de cercetări și proiectări energetice (I.C.P.E.). Se precizează de asemenea omologarea descoperirii pe baza unor noi experimente ce se vor efectua la Institutul central de fizică de la Măgurele.

Evident, nu este de datoria noastră de a susține sau infirma explicația fenomenologică prezentată de inginerul Radu Forgați. Întrebarea din titlul relatării noastre se adresează tocmai de aceea și în primul rînd experților în materie, singurii capabili de a descifra și estima importanța comunicării. Cititorii noștri sînt totuși îndreptățiți să afle că, în situația în care descoperirea va fi omologată, vom fi cu toții martorii unui eveniment științific de factură puțin obișnuită și cu consecințe practice incalculabile, o veritabilă revoluție în domeniul bazelor teoretice ale electricității și comportării particulelor elementare.

Dar iată comunicarea inginerului Radu Forgați: **Ca urmare a unor considerente teoretice privind explicarea fizică a fenomenelor de polarizare și polaritate, pozitive, negative și neutre, valabile în lumina particulelor și microparticulelor elementare, precum și ca urmare a unor verificări experimentale făcute în cazul macrocurenților electrici, continui sau a celor alternativi — a fost pus în evidență un fenomen fizic nou, de natură fundamentală, cu numeroase consecințe teoretice vizînd bazele fizicii. Este vorba**

de faptul că liniile magnetice din apropierea unui fir electroconductor, prin care trece un curent electric obișnuit, continuu sau alternativ, au o formă elipsoidală similară filetelui unui șurub de tip dreapta, și că, pe măsura îndepărtării de conductor, în direcție transversală; liniile magnetice respective devin treptat cercuri dispuse în planuri transversale, adică în planuri perpendiculare pe direcția conductorului, la distanță căpătînd succesiv forma clasică și unanim acceptată de cercuri.

Această constatare, confirmată experimental în trei laboratoare și cu mijloace diferite și anticipată pe baza deducțiilor teoretice ale autorului, conduce la concluzia directă că înaintarea curenților electrici obișnuiți — fie că aceștia au un specific continuu, fie un specific alternativ — se face în realitate printr-o micro și, respectiv, macro „înșurubare” prin mediul conductorului, această „înșurubare” fiind de tipul cunoscut sub denumirea „pe dreapta”.

Iată și cîteva din concluziile indirecte: — Toate particulele și microparticulele elementare înaintază și ele prin „înșurubare”. Cele fizic pozitive se rotesc spre dreapta, cele fizic negative se rotesc spre stînga.

— Creșterea asimptotică a masei particulelor în mișcare, odată cu creșterea vitezei lor axiale longitudinale, se datorește unui fenomen de autoinducție de natură electromagnetice, de tip blunivoc: cauză — efect (și nu din cauza unui efect, respectiv fenomen relativist).

— Ceea ce este cunoscut sub denumirea de masă (efect de masă inertă) este o realitate fizică de natură electromagnetice, întocmai ca și ceea ce este cunoscut sub denumirea de masă și electricizare, constituind, în fond, două nume diferite ale uneia și aceleiași realități fizice fundamentale.

— Unificarea diferitelor aspecte și fenomene fizice, adică a celor de natură gravitațională, magnetică, electrică, termică sau mecanică este o simplă problemă de interpretare electromagnetice a diferitelor fenomene fizice.

LIVIU MAIOR ■



În apartamentul mic și cochet de la subsolul unui imobil de pe strada Joliot Curie din București își duc existența trei ființe care se înțeleg de minune: Paul Matei, tatăl, până în urmă cu câteva zile creator de modele la întreprinderea „Electronica” din București, Mlădița Matei, fiica, e elevă în clasa a șaptea a Școlii generale „Dr. Petru Groza”, și cățelușul Fram, care a primit acest nume, este lesne de ghicit, pentru că este alb ca un bulgăre de zăpadă.

După ce asigură cele necesare micuței lui familii, în timpul liber Paul Matei născoceste, creează și inventează. O pasiune veche și constantă. La șase ani, cind primea o jucărie, înainte de a începe să se joace cu ea, o demonta. După ce vedea ce are înăuntru, încerca să facă una mai bună și mai frumoasă. Nu întotdeauna reușea, dar nu asta era lucrul cel mai important.

Astăzi, apartamentul lui Paul Matei este o mică expoziție de prototipuri. Unele așteaptă să fie brevete, la unele încă mai lucrează pentru că ideile care parcă dau năvală asupra lui îl obligă să le perfecționeze. Și-a dat seama că este mai greu să convingi oamenii prin vorbe sau chiar prin hîrtii și, de cîte ori este posibil, le materializează. Pe lingă că le-a născocit, Paul Matei s-a îngrijit să le dea o formă cit mai plăcută.

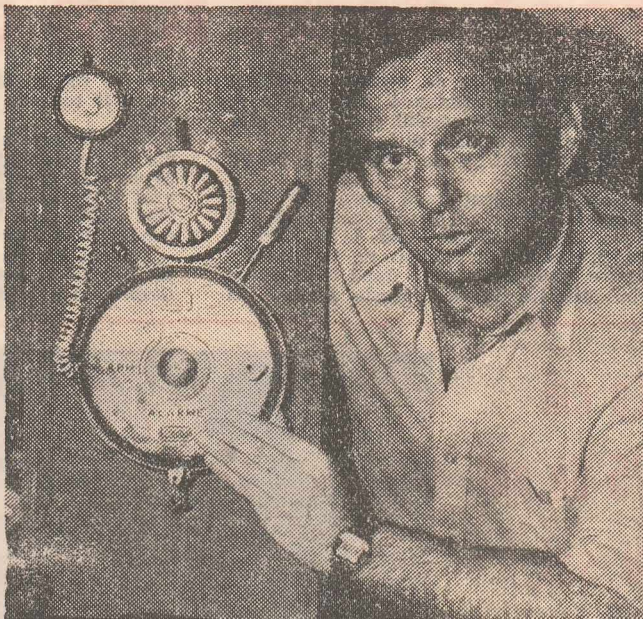
E greu să vorbești într-o ordine cronologică despre invențiile lui Paul Matei pentru că sînt atît de multe și de diverse și apar ca de pe bandă rulantă. În 1980, Paul Matei a înaintat la O.S.I.M. 14 cereri de brevet. Acum, are în lucru alte șapte. Îl ajută doar Mlădița care răspunde la telefon și îndeplinește, voluntar și cu plăcere, rolul de secretară.

Camera în care stăm este luminată de veioza „multifuncțională și economică”. Are două întrerupătoare. Primul are funcția obișnuită. Prin manevrarea celui de al doilea se reduce la jumătate intensitatea luminii. În corpul veiozei se găsește o baterie care se încarcă direct de la priză și poate funcționa trei ore. În cazul unei pene de curent, apeși pe un alt buton și se aprinde o lanternă și ai lumină cit să te descurci fără să mai bijibi prin casă după luminările pe care niciodată nu le găsești cînd îți trebuie. Acest beculeț de lanternă luminează de cîte ori ai nevoie; seara cînd te scoli să vezi dacă s-a dezvelit copilul sau cînd vrei să bei un pahar de apă. Am cumpărat cu toții o asemenea veioză dacă s-ar găsi în comerț.

Pe perete, un sistem de alarmă universal. Funcționează la incendiu sau la temperaturi ridicate, în contact cu apa, la curenții de aer periculoși, în caz de radioactivitate și este prevăzut cu siguranță antifurt. Funcționează, de asemenea, dacă este mișcată sau pusă în contact cu un obiect în mișcare, o ușă sau o clanță. Alarma acustică este selectivă — pentru fiecare categorie de pericol se aude un sunet distinct.

Pe o măsută, tocmai lucra la el, un mic medalion în care sînt montați doi-trei tranzistori. Medalionul va sta la gitul unui

## Acest om inventează din nou aproape totul



sugar și va fi prevăzut cu un senzor care îl va lega cu zona unde sugarul se udă de mai multe ori pe zi. O microcasă va avertiza mama cînd micuțul se va uda. Dacă plinge fără ca mama să fie avertizată prin casă, aceasta va ști că alta este cauza nemulțumirii lui.

Capul de duș, născocit de Paul Matei, este prevăzut cu o supapă cu siguranță și funcționează numai cînd îlții în mină. Un mod sigur de a economisi energie.

Superibricul are perete dublu, plin cu nisip. Pe miner sînt montați niște senzori care la o anumită temperatură dau alarma.

Vreți să plecați în concediu și aveți un acvariu cu peștișori? Ați putea folosi dispozitivul automat de hrănit peștișori inventat de Paul Matei. Hranirea peștișorilor se face cu ajutorul unui plutitor pneumatic pe suprafața căruia se găsește un cilindru în care se află 12 tablete de hrană concentrată și deshidratată care în contact cu apa din acvariu se dizolvă încet punînd în libertate substanțele nutritive pe care le conțin.

Combustibilul realizat din deșuri organice și praf de cărbune conține și 0,3 la sută azotat de potasiu care degajă oxigen și întretine o ardere foarte bună. Cererea de brevet a fost radiată pentru că autorul n-a avut cu ce să plătească taxele.

Tot în categoria invențiilor destinate bunurilor de larg consum intră și modulul fizico-chimic pentru combaterea insectelor și mirosurilor de la ghelele de gunoi ale blocurilor. De cîte ori acționați capacul ghelei, un sistem pulverizează automat substanța de combatere.

Pentru mecanicii auto, pentru turiști, Paul Matei s-a gîndit la un rolsăpun. Este o hîrtie impregnată cu nisip, extras de nă-

mol și alte citeva substanțe. Bineînțeles că rețeta îi aparține lui Paul Matei.

Paul Matei inventează și jucării. Fonobasculanta diesel, printr-un sistem de comandă care acționează o baterie de 4 volți, pornește, accelerează și claxonează. Primii care s-au jucat cu o astfel de jucărie au fost Mlădița și Paul Matei.

Cele descrise pînă acum sînt făcute parcă în joacă, pentru amuzament. Ele valorifică componentele electronice inferioare sau demodate. Cum e firesc, Paul Matei se gîndește și la prețul cu care ar putea fi executate propunerile lui, la competitivitate și la design, care, trebuie să recuzaștem, nu la toate produsele de pe piață este cel mai inspirat.

După părerea lui Paul Matei, o idee nu este niciodată atît de neînsemnată încît să nu merite să fie valorificată.

Dar, pe lingă cele descrise mai sus, Paul Matei are și citeva invenții în curs de brevetare cu implicații și cu eficiență mult mai mari.

Agrojetul este una din ele. A fost experimentată de autor timp de trei ani pe diverse plante și soluri. Prototipul, foarte ușor de asimilat, poate fi produs în serie de orice întreprindere mecanică. Poate fi realizat în trei variante, funcție de mărimea suprafețelor de teren pentru care este destinat. Principiul de lucru este următorul: apa de la rețea, bransată la agrojet, înainte de a traversa aparatul trece printr-o combinație de filiere chimice și fizice, care au drept scop să îmbunătățească parametrii chimici ai apei în funcție de necesități. În cazul stimulării solului, apa va întîlni în drumul său un cartuș nutritiv cu acțiune remanentă care în contact cu apa se dizolvă încet adăugînd apei

substanțele necesare. Pentru acțiuni menite să contribuie la dezinfectarea terenului se atașează cartușul corespunzător. Agrojetul a fost testat și își găsește aplicare la stimularea solului și a plantelor, combaterea dăunătorilor și a bolilor plantelor, polenizarea artificială, dezactivarea chimică, administrarea automată de substanțe minerale, nutritive, antisepice, filtrarea catalitică a apei. Este dotat cu o instalație de măsurare a PH și cu o celulă de indicare a temperaturii. După cum se vede agrojetul are multiple întrebunări și poate, simplu și elegant, să înlocuiască mai multe operații cu una singură. Autorul a pus la punct și cartușele necesare diverselor întrebunări. Deocamdată, agrojetul nu este folosit.

Paul Matei mai are în curs de brevetare o sobă electronică ce poate încălzi una-două camere cu numai 300 W. Ideea: conversia energiei luminoase în căldură. Autorul susține că va fi una din cele mai economice surse de căldură pe plan mondial.

Tot în curs de brevetare, Paul Matei are un combustibil solar, o schemă și un procedeu chimic, care grăbește încălzirea și mărește temperatura apei din instalațiile solare.

N-am vorbit de caștele escortate, care conțin pămînt, îngrășămint și semințe și care pot fi folosite în terenurile proaste, despre ghivecele nutritive și despre semintele escortate, prevăzute cu arac captator de energie solară, pentru soiurile care au nevoie de multă căldură.

Și încă multe altele, care mai sînt sau care vor mai fi.

Paul Matei este un om cu idei în multe domenii și care nu se mulțumește doar cu atît. Le materializează, le arată tuturor. Se pricepe să facă fel de fel de lucruri însă, după cum mărturisește, nu știe să le valorifice. De fapt, asta ar trebui să fie treaba celor care prin funcție și meserie sînt obligați s-o facă.

Despre faptul că este autorul a zece expoziții personale de artă decorativă, că este posesor a diferite premii și mențiuni pentru creații deosebite, participant cu exponate peste hotare nici nu vorbește. De asemenea, nu vorbește nici despre necazurile care nu-l ocolesc pe omul cu idei și care de cele mai multe ori nu cere altceva decît să fie lăsat să lucreze în liniște. Scrisorile lui către conducerea întreprinderilor „Electronica”, „Chimica” și „Metaloglobus”, în care își oferă produsele, au rămas fără răspuns. Mai mult, de citeva zile Paul Matei n-are serviciu.

Cînd este firesc ca noi să-i căutăm pe acești oameni și să le creăm toate condițiile să lucreze nestingheriți, oare să nu aibă nimeni nevoie de talentul și de ideile unui om ca el?

Paul Matei este un pasionat după tot ce este nou, după tot ce poate fi făcut mai bine și mai frumos. Este un noroc să poți trăi cu o pasiune în suflet. Paul Matei are acest noroc.

OPREA GEORGESCU

## „Metroul aerian” în peisajul urban românesc

Printre preocupările prioritare ale colectivului de specialiști condus de conferențiar doctor inginer Lorin Cantemir de la Facultatea de electrotehnică a Institutului politehnic din Iași, la loc de cinste se află și crearea de vehicule neconvenționale, care nu folosesc sistemul clasic de susținere, propulsare și ghidaj. Mai precis, Lorin Cantemir și colaboratorii săi creează motoare electrice liniare. În principiu, orice motor electric rotativ are un omolog liniar, fapt care nu constituie o noutate pentru specialiști; a fost necesară însă o perioadă de acomodare pentru abordarea de fond a problematicii, știut fiind că teoria acestui gen de motor nu este deloc simplă și că, la rîndul ei, proiectarea, pentru a fi corectă și a corespunde scopurilor propuse, ridică adevărate baraje teoretice și practice. Cu toate acestea, încă din anul 1979, cu prilejul Expoziției științifice internaționale de la Moscova, creatorii ieșeni erau prezenți cu un astfel de motor, e drept, de dimensiuni rețuse, dar foarte bine gîndit și realizat, pentru ca în prezent întreprinderea de transport Iași să dețină un alt exemplar din familia motoarelor electrice liniare de 150 kW, unul dintre cele mai mari din țară la ora actuală.

— Ce reprezintă, stimate tovarășe inginer, acest motor de 150 kW?

— Puterea lui este suficientă pentru a asigura transportul a circa 200 de călători, în traficul urban. V-aș cere îngăduința să ne înțelegem puțin în „preistoria” mijloacelor de transport. Așa, bunăoară, s-au folosit sistemele de tragere-alunecare, dar pe o spirală urcătoare, glisarea făcîndu-se pe apă, pe nisip sau pe zăpadă. Reamintînd aceste lucruri, poate cunoscut, vom înțelege mai ușor ce anume aduce nou motorul electric liniar: o deplasare pe pernă de aer, deja utilizată în citeva țări, sau magnetică, pe baza unei suspensii mecanice, care exclude contactul cu mediul ambiant.

— Un zbor la mică înălțime?

— Intocmai.  
— Și propulsarea cum se realizează?  
— În principiu, cu două tipuri de motoare: termice și electrice. Primul presupune elice, deci un procedeu care amintește de avionul clasic ori de cel cu reacție. În al doilea caz, totul este gîndit altfel. Motorul este împărțit în două: o ju-

mătato postat pe vehicul și cealaltă jumătate în așa-numita „cale de glisare”. Ca atare, efortul pentru tracțiune se realizează electromagnetic.

— Ce avantaje decurg de aici?

— Se elimină necesitatea gratinării, a aderenței, mai simplu spus. Toate angrenajele sînt puse la adăpostul uzurii obișnuite, singura care le pîndește fiind „îmbătrînirea”. Sînt silențioase și mai puțin „electrofage” decît motoarele termice folosite la avioane. S-a demonstrat prin calcule scăderea la jumătate a consumului de energie în favoarea noului sistem despre care vorbim. Un avion trebuie să urce la 10 kilometri și apoi să coboare spre sol, noul vehicul, imaginat și proiectat de noi, se menține foarte aproape de suprafața solului, la circa 15 mm. Un avion este condiționat de starea vremii, noul mijloc de transport nu. Posibilitățile de accident sînt foarte mult reduse. Capacitatea de deplasare, într-o linie de care orașele noastre au din ce în ce mai multă nevoie, este, de asemenea, impresionantă, putînd să se apropie de 1 000 kilometri pe oră!

— Pe ce căi se va deplasa acest tip de vehicul?

— Pe estacade sau prin tuneluri, putînd accede chiar pînă în centrul unui oraș, indiferent de proporțiile acestuia, ceea ce exclude deplasările pînă la aeroport, așteptările inerente, ba chiar și construirea de piste de zbor, aerogări etc.

— Ceea ce spuneți dumneavoastră prefigurează un mijloc nou de transport, de o mare spectaculozitate. Dar cit timp ne mai separă, încă, de aceste „previziuni” și realitatea concretă?

— Stați că n-am terminat. Voi face o digresiune, la care mă obligă substratul întrebării. Consider că motorul electric liniar nu este încă suficient cunoscut, chiar și pe plan mondial, și că el nu și-a spus nici pe departe ultimul cuvînt în privința superiorității sale atît constructive cit și economice. Tîneți seama de faptul că motorul rotativ trăiește de 150 de ani și încă este susceptibil de îmbunătățiri. Mii de oameni au fost preocupați de perfecționarea sa continuă. Problema noastră este aceea de a reface într-un timp cit mai scurt cu puțință handicapul. Un aliat redutabil îl constituie tehnica de calcul rapidă și eficace. Revenînd la întrebarea

dumneavoastră, doresc să fac următoarele precizări: anul 1969 a reprezentat punctul de plecare al cercetărilor noastre și el a coincis și cu preocupările unor colegi, din alte orașe universitare din țară. În 1973 s-a realizat o primă linie experimentală pentru încercări. Motorul a fost montat pe un boghiv vechi de tramvai în greutate de două tone. El funcționează și în prezent. Întreprinderea „Electroputere” din Craiova tutelează aceste cercetări și ne asigură mijloacele financiare și materiale, atît nouă cit și colegilor de la Timișoara și București. Din 1977 lucrăm la Iași pe bază de plan de perspectivă și urmărind să aplicăm acest motor, în primul rînd, pe un mijloc de transport. Craiova deține, la rîndul ei, și tot ca rod al colaborării cu specialiștii ieșeni, o linie experimentală și un prim vehicul de testări. Un altul, calculat pentru 500 de locuri, este în construcție tot în Bănie. L-am intitulat ROM-U-LIN și apare ca o mini-replică a unui metrou aerian, destinat deplasării pe estacade. La finele acestui an se vor efectua testările la Craiova, unde o parte a estacadelor a și fost înălțată, iar în exploatare cred că va putea fi dat, cu o marjă de improbabilitate, la sfîrșitul lui 1982.

— Cit costă construirea unor asemenea linii de transport?

— Un kilometru de linie aeriană, precum aceea despre care vorbim, reprezintă doar 10 la sută din costul necesitat de aceeași distanță, pregătită pentru un metrou subteran, iar construcția lui va fi cu mult mai rapidă. Este clar că, în momentul de față, nu se mai poate îngloba, în nici un mare oraș, un nou tip de vehicul la nivelul solului, iar calea cea mai eficientă din toate punctele de vedere rămîne linia aeriană. Gîndiți-vă că industria noastră poate furniza estacade prefabricate. Am amintit despre viteze de deplasare la începutul convorbirii noastre. Menționez că, în localități, aceasta va fi între 70 și 80 kilometri pe oră, deoarece stațiile se vor afla la distanțe nu foarte mari. Dar ne gîndim și la o variantă interurbană, cu o capacitate de deplasare de minimum 250 kilometri pe oră. Interesant din punctul de vedere al exploatarei, dar și al cercetărilor noastre, îmi apare faptul că frinarea electrică se va efectua prin recuperarea energiei electrice, ca urmare

a convertirii energiei cinetice în cea electrică.

— Principiile care v-au călăuzit sînt cunoscute lumii științifice. În ce constă originalitatea rezolvărilor la care s-a ajuns aici?

— Totul în afara principiilor, adică aplicarea lor și materialele necesare. Pista de la Craiova are acum 300 metri și i se vor mai adăuga 500. Cei care trec pe-acolo o pot vedea. Pare un „papuc” de beton. Intenționăm să realizăm și o replică ieșeană, cercetările întreprinse conducîndu-ne la soluții mai avantajoase. Studiem în paralel două variante pentru Iași și o facem fără pretenții materiale. Colectivul nostru se prezintă ca unul multidisciplinar, reunind numeroase cadre didactice. Majoritatea colaboratorilor sînt tineri, dar cu examenul de doctorat în buzunar. Îi amintesc pe: conf. dr. ing. Pavel Mitrea, considerat de noi drept creierul sustentației magnetice, un om pe care-l prinde dimineața la masa de lucru din facultate, seful de lucrări dr. ing. Mihai Lucașu, electro-nistul grupului, seful de lucrări Gheorghe Livinț și Lucian Ciobanu, seful de lucrări dr. ing. Mircea Nemesu și Juri Mărgărit, conf. dr. ing. Marcel Pătraș, conf. Cristian Linde, seful de lucrări Iulian Miroși, Costachi Giriadi, conf. dr. Vasile Neculăiașu.

— Cum se prezintă în perspectivă cercetările actuale?

— În următorii 6—7 ani vom ști dacă transportul în tub vidat va fi sau nu mai avantajos decît cel preconizat în prezent și care va oferii condiții aproape similare cu cele din spațiul extraterestru. Sînt convins că, în curs de 10 ani, metroul aerian va deveni o realitate și în țara noastră. La Cluj-Napoca noutatea s-ar putea produce chiar peste doi ani, adică în 1983, dar nu la viteze de deplasare foarte spectaculoase. La întreprinderea metalurgică Iași transportul țevilor se va asigura, nu peste mult timp, prin motoare electrice liniare, în locul celor clasice, cu un randament scăzut. Există deja prototipul și sîntem în curs de experimentare. Vom produce, împreună cu studenții, cel puțin 15 motoare electrice liniare și, cine știe, poate tot Iașul va fi orașul în care o industrie specializată va fabrica în serie noile „inimi” ale unor organisme ce au prins contur nu numai pe planșetele și în laboratoarele noastre, ci și în peisajul științific și economic al Iașului de astăzi.

EMANUEL VALERIU



## Am fost două luni cioban

Mărturisesc că ideea acestui material o am de foarte multă vreme. Am dorit să mă conving dacă pe lângă Capitală se pot crește, în bune condiții, animale. Cu alte cuvinte, dacă sectorul agricol al Bucureștiului poate deveni, în scurt timp, o mare uzină zootehnică. După timpul petrecut la stină s-au ivit foarte multe întrebări. La multe dintre ele s-au găsit răspunsuri. La altele nu.

Ațiunea se prece foarte aproape de Capitală. Cam la vreo 15 kilometri de centrul orașului. Satul se numește Vadul Anei și aparține de comuna Brănești. Aici, un cioban bătrîn, în vîrstă de 75 de ani, Ion Olariu m-a angajat la stină. A acceptat ideea ca, în timpul liber, să dau o mină de ajutor la treburile gospodărești. Deci, în cel mai scurt timp m-am apucat de treabă. Am învățat să mulg oile, să le tund și, mai ales, am învățat cite ceva din marea tehnică de a le îngrijii. Nu știu de cit ajutor le-am fost, dar pentru mine a fost o mare experiență. În rîndurile de față ne vom ocupa de modul în care acești crescători particulari de animale își procură hrana pentru animale în urma contractelor stabilite între ei și unitățile de stat. Care-i mecanismul. Cine sînt oamenii care-i ajută, care-s oameanii care le bun bețe în roate.

Deci, sînt cioban. Crescător particular de animale. Stina la care lucrez are peste 400 de oi. Este o cifră, în raport cu numărul oilor de la C.A.P.-ul Brănești. Ani la rînd, cei de la stină au contractat și au livrat mari cantități de lînă și carne, contracte bineînțeles onorate. Este, deci, o unitate zootehnică în care cîțiva oameni, trecuți cu mult de anii pensiei, muncesc și onorează promisiunile făcute. În urma contractelor semnate între șeful stinii și conducerea comunei, cei din Brănești sînt obligați să asigure stinei un singur lucru: un loc pentru pășcut. Ținînd cont că planul de lînă, pe întreaga comună, era asigurat de stina lui Olariu, fiindcă sectorul zootehnic al C.A.P.-ului este aproape inexistent, se înțelege de la sine că Brăneștii, la început, l-au ajutat. Dar în momentul de față, Brăneștii s-au hotărît ca să crească și ei oi. Pînă aici un lucru foarte bun. Dar n-au mai vrut să contracteze nimic cu stina lui Olariu. Deci nu mai are dreptul la pășune. În momentul de față i s-a pus în vedere să părăsească și cele cîteva sute de metri pătrați pe care se află situația stina și să se ducă unde o ști. În anul 1980, Ion Olariu semnează cu I.J.R.V.M.R. (Întreprinderea județeană pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile) un contract pentru 1 000 de kilograme lînă. Contract care a fost onorat încă din toamnă. Întreprinderea a plătit și, după foarte mult timp, mai precis pe data 3 martie 1981, prin centrala sa care se numește M.A.T.M.C.G.F.F., eliberează adresa cu numărul 1884, către Centrala industrială morărit și panificație prin care se solicită să i se îlesnească lui Olariu cumpărarea a 20 de tone gozuri (resturi de la mori) pentru hrana oilor. Pînă aici totu-i foarte clar. Deci, cu respectiva adresă, după multe telefoane, ne-am prezentat la Centrala industrială de morărit și panificație. După multe explicații pe care le-am dat la poartă am fost lăsați înăuntru și sfătuiți să ne adresăm la serviciul desfacere.

Urcăm cele patru etaje. După ce căutăm printr-un întreg labirint găsim și biroul desfacere. Înăuntru mai mulți funcționari muncesc de zor. Se dau telefoane. Se completează tot felul de formulare. Se discută tot felul de probleme cu tot felul de delegați veniți din țară. Șeful biroului este Miron Panait. Vorbea la telefon. Ne-am așteptat în liniște rîndul. După un timp, un tinăr care completa niște formulare ne-a întrebat:

— Cu ce treburi?  
— Cu șeful!  
— Dinsu-i. Cel care vorbește la telefon. Așteptați. Dar are foarte multă treabă. Și am așteptat. Într-un tirziu, Miron Panait formînd un alt număr de telefon ni se adresează:

— Cu mine? În ce problemă.  
Explicăm totul. Mai așteptăm pînă se vorbește la telefon. Arătăm adresa. Așteptăm să fie citită. Ne așezăm pe un scaun. O mașină de calculat se ia la întrecere cu ploaia de afară.

Într-un moment de pauză, șeful biroului, lăsînd ochelarii lîngă telefon, răsufliă ușurat și ne spune:

— Grea problemă. Imposibil. Nu se mai dau gozuri la crescătorii de animale. Trebuie aprobare specială. O viză de la director sau chiar de la ministru. Asta-i situația.

— Dar...  
— Cunosc. Este dreptul lor de a cumpăra de la noi tot felul de deșeurile de la mori pentru lînă, carnea și laptele predat, prin contract. Dar...  
— Dar ce?

— Aici, în birou, a lucrat un tovarăș. N-are importanță cum îl chema. Important este faptul că ocupîndu-se cu distribuția de gozuri și tărîte pentru crescătorii particulari, a făcut multe nereguli. Pe scurt, lua ciubuc. A fost prins și acum este anchetat. Așa că asta-i motivul pentru care s-au sistat livrările la particulari. Pînă cînd? Pînă la noi dispoziții.

— Dar sîntem într-o situație critică. Mor animalele de foame.  
— Lăsați adresa aici, să vedem ce pot face. Mai am încă una. Treceți pe aici peste cîteva zile.

Au trecut și cele cîteva zile. Am încercat să vorbim prin telefon. N-am reușit. Pînă la urmă, ne-am dus din nou la centrală. Din nou discuție la poartă, aceleași

etaje, aceleași birou de desfacere, aceleași oameni, aceleași telefoane. Miron Panait, și de data aceasta amabil și aparent plin de bunăvoință, ridică din umeri:

— N-am putut să fac nimic. Mai treceți pe aici.

Și am mai trecut după cîteva zile. Nici o noutate. Și iar am mai trecut după alte cîteva zile, pînă la data de 21 aprilie. Atunci, pesemne plictisit de insistențele noastre, Miron Panait, după ce-a căutat prin diferite dosare, găsește adresa. O

— Te rog să faci formele pentru livrarea a 15 tone de spărturi de la I.M.P.-Călărași.

N-am înțeles nici atunci și nici mai tîrziu de ce s-au aprobat doar 15 tone și nu 20 cum se specifica în adresa 1884. N-a vrut tovarășul Miron Panait. Ce și-o fi zis: „Este prea mult” și a tăiat dintr-un condei cinci tone de la gura oilor.

Tinărul, căci la el rămăsesem, a completat o nouă adresă. Am înțeles că-i vorba despre un aviz de expediție. A prins cu

La cei  
75 de ani  
ai săi,  
Ion Olariu  
muncește  
ca un tinăr



— Tovarășe Ion Olariu, pînă la dumneavoastră se ajunge foarte greu. Am mers vreo 7-8 kilometri pe jos. De fapt unde ne aflăm?

— Foarte aproape de Capitală. Spuneți că ați mers 7-8 kilometri pe jos? Pesemne că ați venit prin Brănești, așa-i?

— Da. Cunoșteam că satul Vadul Anei aparține de Brănești.

— Dacă ați fi luat-o prin Cernica, apoi prin Tinganu, drumul ar fi fost mult mai scurt. De la șosea pînă la stină, peste cîmp, aveți de mers doar cîteva minute. Dar acum, de ajuns ați ajuns. Ce m-ați întrebat? Da. Păi, ați dat chiar dumneavoastră răspunsul. Vă aflați în satul Vadul Anei. Este o mică așezare care aparține de Brănești, formată din cîteva case.

— Cîți ani aveți?

— Am împlinit 75.

— Alții de vîrstă dumneavoastră, se plimbă, să zic așa, prin Cismigiu. Dumneavoastră vă plimbați prin Vadul Anei. Ce faceți pe aici?

— Eu? Cresc oi. Asta am învățat de la părinții mei, asta fac și acum. De peste o jumătate de veac. Am plecat de foarte mulți ani din Mărginimea Sibiului, mai exact din Poiana Sibiului. Am plecat cu cîteva oi. Am fost prin Dobrogea, pe lîngă Dunăre și de vreo 10 ani m-am stabilit la Vadul Anei. Aici am găsit un loc foarte bun pentru creșterea oilor. Am și avantajul apropierii de Capitală, cu alte cuvinte pot valorifica tot ceea ce produc la stină. Fiindcă un lucru am învățat: o stină nu înseamnă numai creșterea oilor. Ea este o gospodărie perfectă. Pe lîngă oi se pot crește și porci, vaci și păsări.

— Stați puțin. Cum ați ajuns dumneavoastră la Vadul Anei?

— Foarte simplu. Pe locul unde ne aflăm era o casă mare aproape dărîmată. M-am dus la conducerea comunei Brănești și i-am întrebat dacă nu-mi închiriază casa și o bucată de pămînt. Le-am spus că pe loc pot să fac un contract pentru lînă. Cit? M-au întrebat. Le-am spus că pentru început mă gîndesc la vreo 2 000 de kilograme. Am bătut, să spunem așa, palma și am semnat tot ceea ce era de semnat și m-am apucat de treabă. Așa că, în Vadul Anei, în cel mai scurt timp, am reușit să cresc cîteva sute de oi.

— Cîte?

— Cam 400. Și fiindcă v-am spus că o stină este o gospodărie completă, pe lîngă oi mai cresc și 15 porci pe care îi contractez anual, 200 de găini, capre, trei cai, o vacă și cam atît. Dar era să uit: o stină, „nu se poate” fără cîini. Așa că zece cîini de toată frumusețea păzesc și au grijă de întreaga stină.

— Este într-adevăr o mare gospodărie. Cum vă descurcați?

— Eu am făcut un calcul simplu. Cam la o sută de oi trebuie neapărat un om care să aibă grijă de ele. Aici mai muncesc soția mea și încă trei prieteni, toți trecuți în anii pensiei. Formăm, să spunem, o mare familie. Pînă acum doi-trei ani ne-am descurcat destul de bine. Dădeam, pe bază de contract, lînă și carne și primeam cereale și aveam posibilitatea să și pasc oile pe marginea lacului și prin pădurea de lîngă noi, Bălăceanca. Dar anul acesta ne-am descurcat destul de

greu. Nici pînă la ora actuală nu am primit cantitatea de cereale care ne-a fost repartizată. Apoi, prin noua împărțire teritorială, pădurea Bălăceanca a trecut în județul Călărași. A fost și frig. Iarba nu prea a ieșit. Și chiar dacă apărea — tot nu aveam posibilitatea să păștem oile. De ce? Nouă, crescătorilor de animale, nu prea ni s-au creat posibilități de a ne ușura munca și cele necesare pentru hrana animalelor. Cei de la Brănești imi fac numai greutăți. Dacă văd că n-o scot la capăt o să mă duc la Călărași, o să le explic întreaga situație, o să contractez cu cei de acolo lînă și carne și o să muncesc în continuare. Nevesta mea mi-a spus un o dată: „Măi bărbate, hai să lichidăm toate și să ne retragem la București. Cu banii luați putem trăi foarte bine pînă închidem ochii”. Dar eu nu vreau, nu pot să stau locului. Ce să fac? Să mă plimb, cum spuneți dumneavoastră, prin Cismigiu, nu pot. Imi place să muncesc. Nu-mi place gustul banului nemuncit. Și apoi, copii n-am, nepoți n-am doar animale am. Că aud și pe aici de multe ori: „Ce-o face Olariu cu banii?” Adevărul că de cîștigat, se cîștigă — dar și cheltuială multă este, și mai ales muncă. Ca să scot oile în primăvară m-a costat o avere.

— Lumea spune că dumneavoastră aveți o tehnică specială de îngrijire a oilor și că mai mult de jumătate din oi fată cite doi miei. Este adevărat?

— Adevărat. Dar nu este vorba despre o anumită tehnică, ci de dragostea pentru animale și de felul cum le îngrijești. Așa bătrîni cum sîntem — noi niciodată nu părăsim stina. Din cînd în cînd ne ducem la București să vindem pe piață produse și să facem cîte o baie. Atîta tot. Animalele sînt ca și copiii. Nu trebuie lăsate singure. Eu le cunosc pe fiecare. Cu ani în urmă cînd s-au îmbolnăvit și au murit niște oi la C.A.P. din Brănești le-am sîrit cooperabililor în ajutor și le-am spus ce să facă. Mai mult decît atît: am dorit să și muncesc acolo, la oi, dar cei de la C.A.P. n-au vrut. Au spus că sînt bătrîn și că nu se incurcă ei cu mine. Așa că i-am lăsat în pace.

— Ce înțelegeți prin revoluție în agricultură?

— Măi, taică, eu îți spun sincer. De cîțit nu prea am citit multe la viața mea, dar de văzut am văzut și de auzit multe am auzit. Ceea ce se petrece în ultimul timp în agricultură este de toată lauda. Eu spun așa după mîntea mea. Noua împărțire teritorială, crearea sectorului agricol al Capitalei este un lucru foarte bun. Să știți de la mine: gospodărit cum trebuie, în cel mai scurt timp sectorul poate deveni o mare uzină de alimente pentru București. Și așa cum spunea tovarășul secretar general al partidului — elementul esențial în noile transformări în agricultură îl reprezintă omul și numai omul. Trebuie găsite noi soluții în exploatarea la maximum, eficientă a pămînturilor din jurul Capitalei. Și puși oamenii potriviți la lucrurile potrivite. Nu știu dacă am spus bine, dar asta cred eu.

— Ați spus foarte bine, neam Olariu. Multă sănătate!

un ac și vechea adresă și: „Gata-i. Asta a fost. Vă duceți dumneavoastră peste cîteva zile la I.M.P.-Călărași și vă ridicăți marfa. Nu vă dăm nimic la mină. Totul merge oficial!”

Am salutat respectuos și la gîndul că nu vom mai veni niciodată pe aici am mulțumit pentru serviciile făcute.

Dar n-a fost să fie așa. După zece zile am dat telefon la Călărași. Am aflat că adresa nu sosise. Ne-am dus din nou la centrală. Am explicat șefului despre ce este vorba. Amabil, și de data aceasta, a scris pe o bucată de hîrtie: „Tovarășe Ionescu. Vă rog să livrați, conform adresei

5/109030/21-04-81, cinsprezece tone de gozuri”. Semnează Miron Panait.

— Nu mai sînt nici un fel de probleme. Cu această hîrtie vă duceți la I.M.P.-Călărași de unde ridicăți marfa. Bună ziua!

În aceeași zi ne-am dus la Călărași. Am găsit și Întreprinderea de morărit și panificație. Numai pe director nu l-am găsit. După vreo patru ore de așteptare, apare și directorul Benedict Ionescu.

— Totul este în regulă, dar n-avem gozuri. Moara din Oltenița este în remont, așa că nu vă putem da atîta cantitate. Avem în schimb tărîte de griu. Vi le putem da. Sînt mai scumpe dar sînt și ele bune pentru oi.

— De acord.

— Atunci vă duceți dumneavoastră la București și să-mi aduceți ceea ce vă scriu pe biletul acesta: „Vă rugăm să emiteți o filă de CEC cu contul dvs. și disponibilul, pentru 15 tone tărîte de griu de la I.M.P.-Călărași. Fila de CEC va fi semnată în alb pentru completarea la Călărași de unde se va emite factură pentru dvs. Beneficiarul va plăti apoi la dvs. cu numerar”. (Am transcris cuvînt cu cuvînt).

Ne-am întors, cu mina goală, la București. A doua zi ne-am prezentat din nou la centrală. Miron Panait privește cu groază biletul: „Cum v-a dat tărîte de griu? Tărîte nu se dau nici în rușul capului. Trebuie o aprobare foarte mare. Ce, el nu știe asta? Lăsați c-o rezolvăm noi din altă parte. Fila CEC n-o dăm noi. O eliberează întreprinderea care a solicitat, adică M.A.T.M.C.G.F.F. prin I.J.R.V.M.R. Așa că pînă găsim noi moara care să vă dea gozurile, dumneavoastră vă ocupați de procurarea filei CEC”.

Sîmțeam că nu mai înțeleg nimic.

Ce să le spun oilor?

Despre M.A.T.M.C.G.F.F., despre I.J.R.V.M.R., despre apariția în toată povestea a unei file CEC și despre faptul că totul este luat de la capăt? Dar, în acel moment, încă nu dezarmasem. Eram hotărît că împreună cu Ion Olariu care, în ciuda vîrstei, putea ține pasul cu mine, să nu ne dăm bătuti.

Așa că am decis să ne continuăm investigațiile. Ne-am prezentat pe strada Sfinții Apostoli, la I.J.R.V.M.R., întreprinderea care eliberează adeverința. Între timp, la toate inițialele s-a mai adăugat încă una: G de la Giurgiu. Contabila Constanța Adamescu, după ce privește biletul trimis de directorul Benedict Ionescu, ridică din umeri:

— Așa ceva n-am văzut și n-am auzit în viața mea. În primul rînd, niciodată n-am calculat și n-am dat tărîte. Crescătorii de animale spun că nu prea sînt bune pentru oi. Se transportă greu și nu sînt asimilate de animale. Dacă, totuși, așa stau lucrurile, directorul trebuia să întocmească o notă de livrare. Noi nu putem, și pe bună dreptate, să vă dăm o foale de CEC. De ce? Din două motive: în primul rînd v-ar trebui și ștampila unității. Cine sînteiți dumneavoastră? De unde știți că vă întoarceți cu ea? Și în timpul acesta unitatea ar rămîne fără ștampilă. Apoi, să spunem că s-ar rezolva și asta. Cîți bani ar trebui să vă luăm? Ar mai fi o soluție. Să plece un delegat de-al nostru cu dumneavoastră pînă la Călărași. El ar putea avea și CEC, și ștampilă. Dar cine să plece? În aceste zile, noi ne mutăm. Nu văd nici un fel de soluție. Cred că cei de la Centrala de morărit vă pun pe drumuri. Mulți au rezolvat problemele și din București. De ce nu v-au dat de la o moară din Capitală?

Desigur, ne-am întăbat și noi. Am mulțumit amabilei contabile și pe o ploaie măruntă și theas ne-am dus din nou la centrală. Trecuseră mai bine de două luni de cînd ne invirteam într-un cerc vicios. De data aceasta șeful biroului s-a arătat plictisit de drumurile noastre:

— Uite ce-i, în loc să mă ocup de problemele mele serioase, mă țin de fleacuri. Vă promit că o să vă dăm din București. Să știți că am încălcat niște dispoziții. Mai treceți pe la noi.

Am plecat fără să înțeleg nimic. Totul se lua din nou de la capăt. Din acel moment am renunțat la ideea de a mai fi cioban. Pesemne că și alții au făcut la fel înaintea mea.

Ceea ce este curios este faptul că peste tot, în această aventură, s-o numesc așa, am întîlnit oameni foarte cumsecade și amabili. Dar nici unul nu era dispus să te ajute concret. Din zi în zi problema părea mai greu de rezolvat. Pînă în ziua de 7 mai, încă nu s-a găsit nici o soluție și nici adresa n-a ajuns la Călărași. Noi așteptăm. Un singur lucru este clar: animalele, din cîte timp, se hrănesc cu hîrtii, adrese, dispoziții și mai ales cu timp pierdut. Undeva, la margine de București, 400 de oi așteaptă mîncare și mai ales bunăvoință din partea noastră.

Din cite se poate observa, din cauza birocrației unor funcționari „Jurnalul de stină” a devenit un fel de notițe de oraș. Iar subsemnatul de fapt nici n-am avut vreme să muncesc efectiv la stină. Am fost un curier pe marile bulevarde ale Capitalei în vreme ce, în aceste două luni, 38 de oi au murit de foame în Vadul Anei. Chiar nu-i e nimănuși rușine de toate lucrurile astea? Din ce cred toți funcționarii pe la care am amețit și ne-am umilit, urm-blind, noi, cei care creștem oi, că se face lînă hainelor noastre, brînză pe care o punem pe masă?

Ion Olariu are 75 de ani și crește 400 de oi, 80 de capre și 200 de găini. Îi sîrătăm mîinile lui muncitoare și-i cerem iertare că n-am reușit să-l ajutăm, pe el și oile lui care, țineți mînt, la începutul acestui text, au dat anul trecut peste 1 000 de kilograme de lînă statului, adică nouă.

SORIN POSTOLACHE ■



## Oameni excepționali

Colegul Alexandru Mironov de la „Știință și tehnică” îmi sugera, prin ianuarie, un articol despre un mecanic de termocentrală din Bulevardul Pantelimon. Deși n-avea cine știe ce carte, mecanicul știa în adincime câteva limbi străine și era un fel de autoritate în cimpul literaturii științifico-fantastice.

„Un tip extraordinar”, mi-a spus Mironov, „ar merita să se scrie despre el. E unul dintre cei mai luminați autodidacți din țară. Cînt despre biblioteca lui „s.f.” (science-fiction, adică) e unică. Extraordinar e faptul că-l văd toți în saloapă și-l socotesc numai mecanic și că nici el nu pare să-și dea seama câte paralele face. Gîndește extrem de interesant, are o întreagă teorie asupra existenței, știe multă fizică, biochimie, astronomie și altele. După ce stai un timp de vorbă cu el, ai impresia că știe tot”.

Mi-a dat adresa omului, adăugînd că-i „un subiect care-ar merge bine la voi, la «Galeria personalităților muncii» și că nici nu ne puteam imagina ce surpriză avea să ne producă. L-am asigurat că o să scriem pentru că, într-adevăr, nu înțelegi în fiecare zi un om de treabă care să se priceapă la atîtea lucruri, din pură pasiune pentru știință și, totodată, să-și vadă inocent de centrala lui termică.

Spre sfîrșitul lui martie, Alexandru Mironov îmi aducea aminte de mecanic. „E un personaj, mi-a spus. Am mai vorbit și altora despre el fiindcă deși îl cunosc destul de bine am sentimentul că tocmai ce-i mai important îmi scapă. Un om ieșit din comun. Nu neapărat pentru că vorbește mai multe limbi și are o bibliotecă de referință în ce privește literatura științifico-fantastică. Cred că e nevoie de un prilej favorabil ca să arate de ce-l în stare o astfel de minte. Ce mă neliniștește e tocmai modestia lui. Parcă ai lua ceva în mîini, ceva care, pur și simplu, îți curge printre degete. Nu poți scăpa, cunoscîndu-l, de senzația că ești vinovat, că-ți cheltuești forțele într-un loc în vreme ce esențialul se petrece într-altul”.

„E-n regulă, i-am spus. Îl caută, într-o zi, două, Dumitru Eliade. Mi-a zis că ideea îi convine, că ar scrie despre el, și că e chestiune numai de timp”.

S-a dovedit a fi, într-adevăr, o chestiune de timp, dar nu în sensul în care so-  
coleam.

„Știi, mi-a spus Alexandru Mironov, zilele trecute, îți vorbisem de un om care era mecanic la o centrală de bloc”. „Sigur, i-am răspuns. Scrie Eliade despre el. Are să fie miine dimineață acolo”. „Prea tirziu. L-a prins o avalanșă în munți. Era cu soția, într-o excursie, cu rucsacurile în spate. Mi-a telefonat cu o seară înainte. N-ar fi vrut să plece, era un drum la care nu se-ndemna deloc. Ea insista, așa că s-a dus. Mi-a telefonat ca să-mi spună că nu-i plăcea în nici un chip povestea asta, că era o vreme nenorocită și că, dacă nu suna prea pre-



tențios, își făcuse testamentul. Numai în ce privea biblioteca, însă. Vorbea despre bibliotecă întocmai ca despre o operă. Nu-i fusese simplu s-o adune, era ceea ce se cheamă o colecție tematică, vroia — dacă avea să l se întimple vreun rău — să nu se risipească biblioteca. Era tot ce-l interesa”.

Deci, mecanicul care știa mai multe limbi și se pasiona de fizică, biochimie și astronomie a scris un testament pe numele unui prieten. Mai bine zis, pe numele unui om pasionat de același gen de cărți. N-avea, evident, nici un motiv

să-și ia în tragică presimțirile, cu atît mai mult cu cît științele exacte îi procurau toate argumentele să nu le ia.

Dacă povestea se încheia aici, am fi putut spune, cu înfiorarea aceea a gîndului căruia îi dăm greu de capăt: s-a petrecut un om remarcabil.

Extraordinarul a avut loc după ce s-a oprit avalanșă și de ea au cunoștință doar câteva persoane. Mecanicul și soția lui se găseau la o distanță apreciabilă de cabana unde ar fi aflat ajutor. Dacă ar fi fost găsiți imediat după accident, femeia era salvată. Bărbatul era frînt tot. Pentru el oricum nu mai exista nici o șansă. Situația era astfel că femeia nu era în stare să se miște iar bărbatul ar fi trebuit să moară pe loc. Un om, cu atîtea rupturi îngrozitoare de oase și mușchi, cite s-a văzut mai apoi că pățise el, moare înainte de a ști ce i s-a întimplat. Astfel spune știința medicală. Totuși, bărbatul n-a murit imediat. S-a țîrît cîțiva kilometri, pe drumul către cabană. Cu ce puteri, nimeni n-ar ști s-o spună. Ce voințe lucrează într-un om, cînd totul e pierdut? E probabil, spun doctorii, că pentru salvarea soției sale a chinuit supraomenește omul acesta trezindu-se din morți mai multe ceasuri, orbecînd îndirjit noaptea, pe zăpada mocirloasă și pe pietrele înghețate. Trebuie cîteodată să se petreacă un fapt excepțional ca să înțelegem că excepțional a fost tot ce l-a precedat și că faptul ieșit din comun e consecința unor lucruri cunoscute, de multe ori, de toată lumea. Trebuie adesea să abă loc o nenorocire ca să zicem că era nevoie să fi intrat, într-un fel sau altul, în viața unui om, să-i fi schimbat, prin verb, prin fapt, prin simpatie destinul. Uneori mă întreb dacă nu cumva e o greșeală mai mare decît credem atunci cînd ne stă în puteri să facem un anumit lucru și, totuși, îl negliăm.

Mă simt obligat să transcriu la finele acestui articol despre mecanicul modest și savant o știre scrisă cu corp șase într-o gazetă, acolo unde se tipăresc știri îndeobște puțin citite: „În cadrul Jocurilor internaționale pentru handicapați fizici, desfășurate la Roma, canadianul Arnold Boldt a trecut peste ștacheta ridicată la 2,04 m”.

Canadianul Arnold Boldt, care a reușit să sară 2,04 m, o înălțime figurînd încă în tabela recordurilor atletice masculine din mai multe țări, n-are decît un singur picior!

TUDOR OCTAVIAN ■

## Hoții de automobile

Fără voia posesorului său, autoturismul 8-B-9610 a ajuns nu demult tocmai la Birlad. Autoturismele 9-B-6931 și 2-B-7334 și-au încheiat cursurile nedorite și neașteptate la Făgăraș, 15-B-7186 la Brăila, iar 8-B-4834 ceva mai aproape, în comuna Ion Roată din Ilfov. Au fost, la timpul lor, automobile furate, poate ar fi ajuns mai departe, dar, de fiecare dată, le-au stopat deriva organelor miliției. Prinși sau neprinși, de cele mai multe ori prinși, hoții de automobile s-au înșinat în peisajul nostru rutier și, nu mai avem încotro, sîntem datorți de-acum să știm cîte ceva despre mobilurile și tehnica lor de acțiune. Poate vom izbuti în acest fel să fim mai atenți și să le restringem, în colaborare cu forțele de ordine, cîmpul de manevră.

Se fură motoare, motocicletă și automobile, uneori din motive puerile și fără un plan prealabil, pus la punct în detalii. De pildă, Dumitru Fieraru, Doru Bogdan, Mihai Ionescu și Vasile Toth au furat împreună 8 motoare, numai și numai ca să se distreze, plimbîndu-se, fără să aibă permise de conducere, prin cartierul Floreasca. Alt exemplu: Lorin Vizentini, cu 14 ani și 6 luni condamnări la activ, a fost eliberat condiționat din detenție, la sfîrșitul anului trecut; la 15 aprilie a.c., după ce-și face praf leafa în restaurantul de la blocul turn, se instalează fraudulos la volanul autoturismului Fiat 850 cu număr de înmatriculare 2-B-2146, în scoate din parcajul Pieței Palatului, rătăcește fără rost prin oraș, descoperă în automobilul furat o geantă cu niște rulmenți și o umbrelă, revine în Piața Palatului, ca și cum ar fi uitat de unde furase mașina, reîntră în restaurantul din blocul turn, vinde obiectele amintite pe un preț derizoriu și continuă cheful. La ieșirea din restaurant cade în brațele posesorului de drept și de fapt al automobilului sterpelit. Dacă nu l-ar mai fi încercat poftă să se plimbe motorizat, probabil ar fi scăpat basma curată. Cînd este prins, acuză o fatalitate: dacă a tras zdravăn la măsă, se rătăcește în el imboldul de a fura automobile, un imbold căruia nimic din el nu i se mai poate opune. Cu alte cuvinte, nu el ar fi vinovat, ci alcoolul. Fieraru, organele de miliție, în cercetarea cărora se află în prezent Lorin Vizentini, rămîn insensibile la argumentele metafizice sau sentimentale.

În același timp, se fură mijloace motorizate de locomotie cu metodă, cu scop precis, protagoniștii rapturilor de acest gen fiind de regulă recidiviști înrăiți. În 25 de ani de viață, Nicolae Fieraru din București, str. Virful cu Dor nr. 4, fără ocupație, a izbutit performanța de a cumula nu mai puțin decît 24 de ani de condamnări penale. A furat pînă în prezent 16 mașini, pentru care i s-au deschis trei dosare de cercetare. Ultima dată au in-

trat în vederile lui autoturismele 1-AG-3236, 4-B-2430, 3-B-6822, 1-B-5781. Nu întimplător, Dumitru Fieraru, despre care a fost vorba mai sus, este chiar fratele lui Nicolae Fieraru. Se mai fură mijloace mecanizate de locomotie în bandă organizată, de asemenea cu metodă și scop limpede. Specialitatea lui Gheorghe C. și Costel M. din Otopeni a fost furtul de automobile din curți și garaje. Au reușit să fure trei autoturisme pe care le-au ascuns în pădurea din preajma pasajului de cale ferată din Otopeni. În antracite, au mai întreprins aproape 20 de furturi de obiecte din autoturisme parcate în zona Casei Științei. Ceva mai spectaculoasă a fost scurta și efemera „stare de fericire” a grupului de hoți condus de Ion Melenciu din str. Cîsla nr. 20, București. Primele furturi de motoare, 17 cu totul, le organizează în mai-aprilie 1978, în colaborare cu alți derbedei din cartier. Ascundeau motoarele în fostul fort Măgurele și le plimbeau prin pădurea din vecinătatea Institutului de fizică atomică. Își încropiseră acolo și un mic depozit de carburanți, format din două butoaie de 200 l, în care păstrau benzina sustrasă din rezervoarele autocamionelor parcate aiurea de regulă la domiciliul șoferilor lor, prin încălcarea flagrantă a dispozițiilor în vigoare. Într-una din zile, Ion Melenciu, însoțit de unul dintre membrii grupului său de hoți, calcă un consemn îndelung autoimpus și iese cu o motoretă din pădurea numită, ivindu-se pe drumurile publice. Nu departe de capătul tramvaiului 15, încalcă o regulă elementară de circulație, șoferul unei basculante, enervat de tepeul ageamiilor, îi urmărește în trombă, sînt prinși și se descoperă și depozitul de motoare și carburanți. Fiind minor, atunci avea numai 17 ani, Ion Melenciu nu poate fi arestat. În 1979, Ion Melenciu, în aceeași combinație de inși dubioși, fură alte 31 de motoretă, valorificînd piese din ele, la prețuri de batjocură. Era încă minor. În 1980, Ion Melenciu își perfecționează „calificarea”, fură de data aceasta un autoturism și, totodată, organizează un viol în grup. Este arestat, însă tatăl său îi procură un certificat medical din care rezultă că odrasla ar fi iresponsabilă. În noaptea dinspre 14 spre 15 februarie a.c., Ion Melenciu nu se lasă să trage la mai mare: fură un autobuz I.T.B., parcat neregular de șoferul Vasile Zăinescu, accelerează, accelerează, însă curînd, din cauza vitezei excesive, sare din banda carosabilă și propteste mașina într-un stîlco. Ce a rezultat din acest impact, pentru mașină, pentru că Ion Melenciu a izbutit să scape ca prin urechile acului, se poate deduce ușor. Și este de la sine înteles că toate aceste fapte reprobabile săvîșite de Ion Melenciu, au cam dat de furcă miliției. Și probabil, îi vor mai da de furcă, intrucît, în prezent, Ion Melenciu este fugit de acasă.

Așezate cap la cap, toate întîmplările relatate de noi mărturisesc și adevărul că însăși posibilitatea comiterii lor decurge de cele mai multe ori din complexe de împrejurări bine determinate: de regulă, mai ales cînd sînt tineri, hoții de automo-

bile provin din familii dezorganizate. Mai maturi fiind, ei se constituie în pleavă umană de-a dreptul. Acestei pleve, uneori, noi înșine, fie posesori de autoturisme, fie cetățeni pur și simplu, îi cream condiții optime de acțiune. Iată, alte trei exemple, din acest punct de vedere, revindică toată atenția noastră. Primul: șoferul Gheorghe Moise de la Autobaza 5 Ferentari se deplasează la Întreprinderea Laminorul cu autobuză 21-B-4569, în vederea unui transport de materiale. Aici este așteptat pe a doua zi. În loc să parcheze autobuzul, conform reglementărilor în vigoare, într-o incintă păzită, o lasă pe stradă și, a doua zi, la 20 aprilie a.c., autobuzul este furat. Al doilea exemplu, și mai semnificativ: anul trecut, în timp ce căuta o rudă în spitalul municipal din Sibiu, T.P. din șoseaua Colentina nr. 85 București cunoaște un infractor aflat la ora aceea în tratament sub pază; infractorul, Mircea Dobrotă din Buzău, îi stîrnete compasiunea și T.P. îi oferă un pachet de țigări; după un an, T.P. și Mircea Dobrotă se reintînesc în Crama Domnească din Capitală, infractorul fiind de data aceasta în libertate condiționată, de asemenea pentru a urma un tratament medical; T.P. cade repede victimă propriei sale credulități; cînd Mircea Dobrotă i se confesează că nu are unde dormi, îl invită acasă; spre zori, Mircea Dobrotă se trezește, își face liniștit o cafea, subtilizează cheile automobilului gazdei, uitate de T.P. la vedere, mai lasă un bilet de mulțumire pe masa din bucătărie și dispore cu autoturismul 9-B-7169. În ziua aceea, la 21 aprilie a.c., conform condiției în baza căreia fusese eliberat, Mircea Dobrotă trebuia să se prezinte la penitenciar. Și s-a gîndit să facă drumul într-acolo pe patru roate. Autoturismul lui T.P. a fost găsit abandonat pe strada Sf. Vasile Tei. A înteles T.P. ceva din toată această poveste? În sfîrșit, nu demult, un șofer dintre cei ce lucrează pe autobuzele de noapte ale transportului în comun a lăsat mașina cu motorul pornit în stația din Piața Unirii și s-a îndreptat spre dispeceratul de la capătul liniilor. Autobuzul era plin de pasageri și, cu toate acestea, nimeni nu a observat cînd s-a urcat la volan un ins în stare de ebrietate totală, pornind autobuzul într-o cursă care numai printr-o minune nu s-a încheiat tragic.

Fără doar și poate, există metode prin care asemenea fapte pot fi descurajate din chiar capul locului. Montarea unui sistem de alarmă eficient la un autoturism este o asemenea metodă. Ca și parcare autoturismelor în locuri care fac dificilă activitatea hoților. Ca și prudența de a nu lăsa în automobile obiecte de valoare tentante. Ca și respectarea de către șoferii profesioniști a reglementărilor privind parcare în incintă păzită a mașinilor statului. De eficiența lor se asigură, în primul rînd, mai mult lucrători destoinici ai organelor de miliție, care țin să-și păstreze anonimul. Cu sprijinul lor am realizat acest material. Ar trebui să ne asigurăm de eficiența lor propria noastră prudență și propriul nostru bun-simt.

MIHAI PELIN ■

## Cronica șoselei

### Un erou anonim

Horia C. de la Întreprinderea de gazmetan Mediaș, secția Tg. Mureș, este cunoscut ca un om ce se pricepe la toate. Oficial, este lăcătuș mecanic, dar dacă e nevoie o face cu succes și pe electricianul, pe sudorul, pe strungarul și chiar pe șoferul. Nu așteaptă să fie rugat, ci se oferă el singur atunci cînd vede că treburi urgente așteaptă și nu are cine le face. Trebuia grabnic făcut un transport de carbid. Șoferul titular al autodubei se îmbolnăvise și lucrările de sudură riscuau să fie întrerupte din lipsa prețioasei materii prime. „Dați-mi mie autobuz, știți că am mai fost la Mediaș după carbid?” „O să te descurci, Horia?” își exprimă îndoiala șeful secției. „Mă descurc, n-aveți grijă”. A ajuns la destinație, a încărcat mașina cu 50 de butoaie de carbid, s-a odihnit circa o jumătate de oră și a demarat din nou spre Tirgu Mureș. Tot drumul l-a scîrbit frîna de mină. Cînd se impunea cite o oprire, trebuia să tragă zdravăn de manetă și abia nu realiza mare lucru. „Fir-a-i tu să fii, Tavi, și te mai lauzi că ești profesionist”, reflecta cu voce tare Horia la adresa șoferului titular. „Pînă la urmă tot trebuie să opresc și să reglez frîna ca lumea”. A tras mașina pe dreapta și a coborît din autodubă, îndreptîndu-se spre spatele autovehiculului pentru a verifica dacă lanternele funcționau. „Totul e în regulă, să ne apucăm de treabă”. Nici n-a apucat să ajungă în dreptul cabinei, pentru a-și scoate sculele din lădița lor, că autobuzul literalmente zboară ca o nălucă din fața sa și aterizează la 20 de metri într-o baltă, rămînînd pe o rină, înfiptă în nămol. Butoaiele sparg în timpul plonjonului geamurile autovehiculului, risipindu-se pe taluzul șoselei și pe tot întînsul bălții. Horia se dezmeticește repede, realizînd ce s-a întimplat: un autobuz condus neatent de șoferul respectiv a lovit din spate autobuzul, proiectînd-o de maniera descrisă mai sus. Călătorii, din care majoritatea n-au realizat ce s-a întimplat, coboară rînd pe rînd din autobuzul care după șutul tras autodubei a rămas pe roți la 10-15 metri de locul coliziunii. „Ce-a fost, maică?” „Întrebă o bătrînă. „Eu dormeam, dar cred că autobuzul a tamponat ceva. A, uite o mașină aruncată în băltoacă”. „Zdravena mai sînt autobuzele astea. A dat o asemenea lovitură și uite că are doar cîteva indoituri”. Păreri, presupunerii, verdicte de vinovăție, copii treziți din somn care încep să plîngă. Ce mai, tabloul tipic în asemenea ocazii. Șoferul autobuzului, după ce înconjoară de citeva ori autovehiculul fără nici un rost, își revine din șoc și începe să întrebe: „E cineva lovit, e cineva rănit?” Nimeni nu dă semn că a pățit ceva. Horia a realizat cu repeziune pericolul grav și iminent al exploziei butoaielor cu carbid căzute în apă, ale căror capace sărise în timpul răsturnării autodubei.

„Dacă încep să le spun ce-i în butoaie, e greu de presupus că cineva mă va ajuta. Și la urma urmei cu cine să scot butoaiele, cu copiii, femeile și bătrînii cu care-i plin autobuzul?” Raționamentul l-a făcut în citeva secunde. S-a uitat la șoferul autobuzului aproape leșinat de frică și a trecut rapid la acțiune. A pus două butoaie goale, pentru a bara șoseaua, pe ele a așezat cite un triunghi reflectorizant spre a semnaliza pericolul, după care a început să îndepărteze oame-nii de autobuz. „Ferțiți, oameni buni, că-i pericol de explozie!” Oamenii au început să treacă treptat pe partea opusă a șoselei. Șoferul a intrat apoi pînă la briu în apa cea gheață, scoțînd cu mari eforturi butoaiele îngropate în mîlul de pe fundul bălții. Din unele carbidul în contact cu apa începuse deja să degajeze acetilenă. De aici și pînă la explozie nu era decît un pas. Cînd a văzut toate cele 50 de butoaie recuperate și pericolul înlăturat, Horia a răsuffat ușurat. Ștergîndu-și obrazul transpirat și plin de noroi, s-a îndreptat spre șoferul autobuzului. Acesta a făcut prudent doi pași înapoi. „De ce te dai înapoi, eu în viața mea n-am lovit pe nimeni, voiam doar să te întreb: cum de nu m-ai observat?” „Stăteam de vorbă cu nevastă-mea, știți cu necazurile noastre”. Fată în față eroismul cu inconștiența. Horia C., un om simplu, dar cu suflet mare și curat. Un om demn de epoca noastră.

VICTOR BEDA ■



C. BACIU ■



Opinia unui alegător

Să vorbim azi — la reluarea acestei rubrici, care mi-a adus mari satisfacții gazetărești — să vorbim, zic, despre demagogie. Nu se poate să nu observăm cum proliferază acest flagel al ipostazei fariseice a devotamentului și cum s-a profesionalizat meseria de demagog și cit de diversificate au devenit mijloacele prin care demagogia se insinuează în viața noastră de toate zilele, uneori chiar fără voia noastră, a celor care sintem convinși că sintem, în mod sincer, cinstiți și în primul rînd cu noi înșine.

Sigur, spațiul n-o să-mi îngăduie să epuizez subiectul căci, cum ziceam, metodele și mijloacele sint atât de diverse și de nuanțate încît ar merita un **Tratat de demagogie**, dar citeva ipostaze ale acestui subiect tot pe putea fi edificatoare pentru dialogul pe care vi-l propun.

S-a creat, de la o vreme și nu chiar de curînd, sentimentul că îndeplinirea firească a unor obligații ale slujbei de toate zilele ar trebui, pentru ochii opiniei publice, adică tot pentru ochii noștri, să fie însoțită de diverse angajamente care, brusc, apar într-o lumină aproape eroică. Adică eu sint angajat la o slujbă ca să lucrez normal opt ore și în cadrul celor opt ore să produc conform unei normări elementare stabilite și acceptate de mine la semnarea contractului. Ei bine, faptul că eu lucrez acele opt ore firești și produc acele obiecte pe care e firesc să le produc ca să-mi iau retribuția, acest fapt, dacă se produce, devine, cum ziceam, brusc, o adevărată realizare! Ceva aici nu e normal. Citesc într-un ziar o declarație a unui director de întreprindere care anunță ca pe o mare victorie faptul că întreprinderea sa și-a îndeplinit planul (?!). Dar nu era firesc să și-l îndeplinească? Nu pentru asta se aflau toți lucrătorii angajați la această întreprindere și retribuți?! Ei bine, iată cum fapte normale devin de excepție iar excepția propriu-zisă nu și mai află locul firesc între faptele normale. O frazeologie savantă însoțește astfel de constatări ale firescului încît nu mai știți dacă a da „bună-ziuă”, atunci cînd vezi bine că afară e ziuă, nu e cumva un act de excepție al bunei cuvințe.

Un ziar, nu are importanță care, anunța „cu satisfacție” că nu știu ce



I.A.S. a terminat la timp însășișările! Cînd trebuia să le termine, dacă nu la timp, ca să nu ne mirăm?! Țăranul român ar fi seamănă de două mii de ani — firește — a făcut întotdeauna asta la timp — altfel murea de foame. De ce să credem noi, azi, că e o adevărată victorie a socialismului faptul că însășișăm la timp? Nu cumva ar fi cazul să vedem de ce ne bucurăm atît pentru că ne facem datoria, ca și cînd socialismul ar presupune cine știe ce greutăți ce trebuie învinse ca să te menții în limitele normale ale datoriei?! Ei bine, eu socotesc că e cazul să punem în discuție acest mod eronat de a interpreta unele aspecte ale realității noastre de fiecare zi și de a vedea cum acest mod eronat conduce la demagogie și la ipostazele ei atît de diversificate și de profesionalizate și adesea susținute voluntar sau involuntar și în presă, acreditate astfel și ajutate să prolifereze.

Cineva îmi arăta, la un moment dat, o insignă de fruntaș în producție și, evident, m-a interesat bucuria lui, însă am aflat că el era fruntaș într-un context în care planul general al întreprinderii nu fusese îndeplinit! Față de ce sintem atunci, fruntași? Sau pe ce fond, anume, sintem fruntași? Pentru că devine paradoxală situația unui fruntaș într-o întreprindere aflată, în general, sub nivelul îndeplinirii firești și elementare a atribuțiilor pentru care sintem retribuți.

Există încă o manie, în unele sectoare și împrejurări, a cifrelor rotunjite, chipurile, mobilizator. Efectul acestor rotunjiri nu e deloc mobilizator ci generator al sentimentului de demagogie, pentru că oamenii știu exact cum stau lucrurile, doar ei se află la baza producerii faptelor. Într-un județ se declarase — prin radio — că s-a terminat secerișul, dar chiar în ziua cînd cetățenii aceluia județ auzeau la radio informația dată de șefii lor ei se aflau pe cîmp, în plin seceriș.

De unde și excelentul banc cu „secerișul terminat la televiziune, dar nițel întîrziat la radio!”

Mă opresc aici, pentru că subiectul adus de mine în discuție presupune un dialog mai larg și eu îl las deschis. E timpul, maturitatea societății noastre socialiste îl presupune, ca să exploatăm responsabil dreptul cucerit și asigurat în socialism de a opta pentru dezbateră deschisă a tuturor problemelor care ne preocupă.

DINU SARARU

Rechizitoriul doctorului Carașca

Vorbește tatăl, cu durere de părinte, și ne mărturisește că el și soția lui și-au dorit nespun încă un copil, că-i bine să aibă omul măcar doi la bătrînețe. Și dorința li s-a împlinit: într-o zi de iulie, soarele a strălucit parcă mai tare ca oricînd și pe lume a venit un pui de om, o fetiță bălaie căreia i-au pus numele Cosmina. Și-a fost fericire mare, ca la nașterea unui prunc în casă de români.

Nu mai că bucuriei tinerilor Viorica și Cornel Munteanu din Orăștie nu i-a fost dat să dureze. Într-o noapte de început de toamnă, fetița lor cea mică a refuzat subit să mai fie alăptată. Trupu-i plînd pînd a fost cuprins de febră, nu putea nici să plîngă, doar din cînd în cînd icnea și gema infundat, semn sigur că se îmbolnăvise. Intuind pericolul, părinții n-au mai așteptat nici o clipă și au alertat cu fetița la spitalul orașenesc. Aici, sora de serviciu Elisabeta Sirbu a luat-o imediat în primire, iar pe părinții îngrijorați i-a liniștit și i-a povățuit să aștepte pe coridor, afară.

„Ora patru și jumătate. Clipele se scurg cu repeziciune, dar lupta cu boala întîrzie. Ce poate să facă o biată soră medicală buimacă și, pe deasupra, neajutorată?! Doctorița Răfăla Ardeleanu trebuia să fie de gardă, dar nimeni nu știa unde se află și ce face la această oră. Încă de cu seară fusese anunțată telefonic acasă, i se reamintise că-i de gardă, însă de la celălalt capăt al firului a ridicat cineva receptorul, a ascultat, apoi l-a lăsat ușor în furcă, fără a scoate o vorbă. Să fi fost, oare, doctorița Ardeleanu?”

Noaptea se află, iată, pe sfîrșite și medicul de gardă e de negăsit. Sora Sirbu își frînge miinile, se agită. Ce-i de făcut? Este sunat și trezit din somn doctorul Carașca, medicul responsabil al compartimentului de pediatrie. Omul a dat citeva indicații terapeutice preliminare, a insistat să fie găsită neapărat doctorița de gardă, a transmis apoi că va veni cît mai degrabă la spital. Între timp, sora de serviciu îi administrează micuței pacientului o injecție cu antibiotice, introducîndu-i în trupușorul firav patru sute de mil de unități de penicilină și canamicină. Încearcă și o împachetare umedă împotriva febrei, dar fără nici un efect pozitiv. O fi fost ea binevenită împachetarea? Dar doza injectată? Sora Sirbu nu știe mai mult. Și alerta crește. Clipele se scurg în defavoarea vieții. Fetita respiră tot mai rar și, treptat, pulsul inimii se stinge. La ora cinci și treizeci, cînd se iveau zorile, doar cu citeva minute înainte de sosirea doctorului, Cosmina a murit.

Nefericita întimplare a trezit dis-de-diminează întregul spital. Copleșiți de durere, acuzînd grav neputința celor în hal alb, părinții și-au luat plîngînd copilul morț acasă. Doctorița a venit tîrziu, abia după ora șase, a stat citeva minute, apoi iar a dispărut fără urmă. Ulterior, ea a avut tupeul să întocmească, cu un gest profesional ostentativ, chiar și raportul de gardă, în care a îndrăgut verzi și uscate, de parcă ar fi fost la post de sînd lumea. A consemnat, tot retroactiv și cu același calm cinic, ipocrit, un diagnostic și un tratament pe care, chipurile, le-ar fi stabilit direct și personal.

Dar s-au petrecut și alte ciudățenii. Corpul neînsuflit al fetiței a fost adus la autopsie abia a treia zi, cînd o echipă formată din dr. Teodor Păcuraru, dr. Răfăla Ardeleanu (? ! ! !), Eva Pricăjan și Mihai Popa au stabilit definitiv diagnosticul și... infalibilitatea cauzei decesului: insuficiență cardiorespiratorie acută, bronhopneumonie și cardiopatie congenitală, hipertrofie de timus! Concluzia: copilul a decedat neasistat medical și, chiar de ar fi fost medicul — lasă intenționat să se întrevadă diagnosticul — sugarul tot ar fi murit... Într-atît de neierțătoare, vezi Doamne, ar fi fost suferința, că oricine nu mai avea scăpare și că

singurii ninovați ar fi părinții fetiței: din neglijență n-ar fi venit la spital mai din vreme.

„Toate aceste mașinațiuni au fost cuse cu ață albă!” — acuză hotărît medicul principal Pompiliu Carașca. „Însuși raportul de gardă, ca și foaia de observație, dacă binevoit a le cerceta atent — spune în continuare medicul responsabil al compartimentului de pediatrie — au fost completate și întocmite abuziv și ilegal, doar pe baza anamnezei, cu vădita intenție de a induce în eroare, de a mușamaliza, de a lăsa evenimentul să treacă neîlucit în seamă. Tocmai unor astfel de practici evazioniste, necinstite, eu m-am opus încă de la început și am sesizat organele ierarhice în drept, dar, culmea, urmările s-au îndreptat împotriva mea!”

Că dr. Carașca avea și el o vină sau nu avea, asta rămîne de văzut; vom reveni și asupra acestui aspect. Să vedem întii ce s-a întimplat cu doctorița Răfăla Ardeleanu. Întrebată unde a fost în noaptea de 6/7 septembrie, cînd trebuia neapărat să se afle de gardă la spital, s-a îngălbenit precum șofranul, apoi a bombănit ceva greu de înțeles, cum că s-ar fi dus să-i aducă soțul bolnav de la Băile Felix; pină la urmă ar fi renunțat și ar fi așteptat acasă; nu-și amintește bine ce alte treburi a mai avut.

„Știați că, în acea noapte, un copil vă implora ajutorul, zbatîndu-se între moarte și viață?”

„Da, am aflat. Vina mea e doar că am lipsit din gardă...”

„E o vină capitală! Totuși, cînd ați fost anunțată, de ce ați închis telefonul?... Ce sens atribuieți dv. prohibiției medicului, deontologiei în general?”

„Nu știu, n-as putea să vă spun acum. Eu caut să rezolv toate cazurile; mă duc cu mașina mea și noaptea dacă s solicitată. Sint binecunoscută în tot județul și apreciată. Văzînd că mă descurc, dr. Carașca îmi face tot felul de greutăți. Din invidie, îmi poartă pică și-mi face numai șicane. La drept vorbind, sint împăcată cu propria-mi conștiință. Dacă doctorul Carașca mă anunță...”

„Cum? Care conștiință? Chiar nu știți că sinteti de gardă?”

„Ei, ba da, dar eu îi spuseseam încă dinainte să nu mă pună de gardă în zilele de 6 și 19. Aveam și eu niste treburi de rezolvat, eram...invitată la o întîlnire colegială — dar n-a vrut!”

„Să presupunem că... ferească sfîntul! ar fi fost în situație propriu dv. fiu. Ce faceți? Îi puteati salva?”

„Nu știu. Oricum, fata tot murea!”

„Sinteti atît de sigură!...”

„Da, și autopsia a confirmat!”

„Cine poartă vina?”

„Părinții ei neglijenți. Au adus-o în ultimul moment!”

„Dumneavoastră aveți vreo culpă?”

„Decesul respectiv nu-i o culpă medicală!”

„Nici măcar una morală?!”

„O făcerea penibilă.”

„Să ascultăm ce spune, mai departe, dr. Pompiliu Carașca, omul care făcuse în scris un adevărat rechizitoriu la adresa întregii munci sanitare din Orăștie:

„Doctorița Ardeleanu a lipsit premeditat și în mod repetat din serviciul de gardă și, ca urmare — cum deja bine se știe — ne-a decedat neasistat medical un copil. Prin aceasta ea a încălcat grav disciplina muncii, înseși normele eticii medicale, și-a pătat onoarea și demnitatea de aparător al sănătății oamenilor. De reținut că, ulterior, cînd a binevoit, totuși, să vină normal la serviciu, și-a completat liniștită documentele medicale, ca și cînd nu s-ar fi întimplat nimic deosebit. Pe sora Sirbu a căutat în fel și chip s-o determine să-și încalce conștiința și să-și retracteze denoziția cinstită. A fost o încercare prea evidentă de a-i fenta pe toți și de a iesi basma curată. La autopsia cadavrului, eu, care participam de obicei la astfel de neplăcute momente, am fost evitat iar

operația s-a făcut pe ascuns. Spre surprinderea mea, din echipa de autopsie a făcut parte, în schimb, însăși doctorița Ardeleanu, ceea ce m-a îngrizat profund!”

„Avea aceasta vreo importanță?”

„Cum să nu! A influențat rezultatul autopsiei și, gresesc sau nu, dar eu pun sub un mare semn de întrebare corectitudinea diagnosticului, însăși loialitatea echipei!”

„Credeti cu toată sinceritatea că decesul putea fi evitat?”

„Convingerea mea este că da. Putea fi evitat, dacă medicul de gardă era la datorie. Se făcea un consult direct, pe viu cum s-ar spune, putea să stabilească un diagnostic precis, competent, și un tratament adecvat, eficient. Fetita putea fi astfel salvată!”

„Foarte regretabil că n-ați reușit. Doctorița Ardeleanu sustine însă că mereu îi faceți greutăți. Spune că nu vă înțelegeți. Că ați avea ceva personal cu ea...”

„Eu n-am nimic cu nimeni; nu știu ce are dînsa cu mine. În privinta greutăților, tocmai ea îmi face destule. Este răutăcioasă, suspicioasă și nedisciplinată. În schimb, are destule relații protecționiste nu tocmai principiale. Din cauza ei am fost retrogradat o dată, dar greșeala s-a reparat imediat și mi s-au cerut scuze. Tot din cauza ei am fost sancționat acum pe nedrept, de parcă eu as fi fost principalul vinovat de moartea fetiței, eu, care doar cu puțină vreme în urmă fusese decorat cu Meritul Sanitar!”

„Dumneavoastră aveți totuși vreo vină?”

„Nu, nu am. N-am știut că va lipsi din gardă; nici nu mi-a trecut prin minte. Cînd am fost anunțat, am luat măsurile imediate; într-un sfert de oră am fost personal la fata locului, am încercat și respirația artificială, dar, v-am mai spus, totul a fost prea tîrziu!”

Așa s-a scris trista poveste a Cosminei Munteanu. Revăzută acum în adevărata lui lumină, rechizitoriul doctorului Carașca este mai mult decît o gravă acuză. Din cauza neglijenței și nepăsării unor oameni în alb, avea să dispară, prematur, fetița din Orăștie. Mult prea devreme s-au stins, se vede treaba, și muștrările de conștiință ale aceluia care n-au făcut mai nimic spre a o salva, ei s-au grăbit doar să exprime condoleante și regrete tardive. Este de mirare că procuratura locală n-a făcut, la rîndu-i, un caz din aceasta, pentru că, la drept vorbind, ar fi meritat măcar o clarificare, dacă nu mai mult. Oricum, cazul n-a fost trecut cu vederea. Și nici nu se putea altcumva. Ne-o confirmă însăși dr. Maria Beres, directorul Direcției sanitare județene, care, în fruntea unui colectiv inițiat chiar de primul secretar al Comitetului județean de partid, a participat la cercetarea sesizării făcute de dr. Carașca și ne-a ajutat binevoitoare să ne edificăm și noi, la fata locului, asupra citorva lucruri nu tocmai clare. Spre a evita pe cit posibil subiectivismul interpretării și a spori gradul de obiectivitate, cazul a fost supus discuției într-o sedință comună a C.O.M. și a biroului organizației de partid ne unite.

În parte, cele semnalate în rechizitoriul doctorului s-au confirmat. Oricît de veridic ar fi fost însă în conținutul său, el ridică și unele îndoieli, și un număr de critici ar trebui menționate, pentru că autorul lui suferă și el intructiv de mania persecuției și, pe alocuri, exagerază, categorisînd totul drept abuz și ilegalitate, socotînd că personal n-ar avea absolut nici o vină. Opinia majorității medicilor, surorilor și altor cadre medico-sanitare, care au luat cu acest prilej cuvîntul, se dovedese edificatoare. De subliniat că ei au dezaprobat cu vehemență indisciplina crasă și lipsa de răspundere a doctoriței Ardeleanu, dar și lipsa de control, insuficiența preocupare a responsabilului de compartiment pentru crearea aceluia climat propice colaborării și intrăințării, muncii conștiințioasă a fiecărui, înlăturării animozităților și suspiciunilor. Unii, mai categorici, au propus cu îndreptățire nu doar simpla sancționare, ci chiar scoaterea celor doi din rîndul colectivului. Cred sincer că în privinta dr. Carașca s-a cam exagerat. Nu merita, fie și numai pentru faptul că a avut curaj să le spună citorva lucruri pe nume. De apreciat însă această solidaritate pozitivă împotriva răului, ceea ce — să recunoaștem — nu se întîmplă prea adesea în rîndul anumitor colective medicale, dar măsurile, ca și numeroasele luări de poziție de altfel, sint pascute de un viciu de fond: au pus accentul pe sancțiune în sine și prea puțin pe latura preventiv-educativă, așa cum s-ar fi cuvenit, pentru ca astfel de nefericite întîmplări să nu se mai repete. Și sintem de acord, în această privință, cu punctul de vedere exprimat ulterior, cu ocazia descinderii noastre la Orăștie, de către medicul director al spitalului, dr. Ioan Ivascu, și de secretarul organizației de partid, dr. Ecaterina Zamfirescu. Desigur, asupra sancțiunilor (diminuarea retribuțiilor cu două clase pe timp de trei luni, pe cale administrativă — sancțiune dată de C.O.M.; muștrare scrisă cu avertisment pentru ambii, dată de Colegiul de disciplină al medicilor, și vot de blam, pe linie de partid, pentru dr. Ardeleanu Răfăla) se pot face fel și fel de speculații și supoziții în privinta mărimii, implicațiilor și chiar asupra oportunității și echității sancțiunii dr. Carașca Pompiliu. Ele n-ar fi de neîlucit în seamă, dar în cazul de față ar fi colaterale, probabil ca și convingerea subsemnatului — întărită în final în urma cercetării și confruntării probelor și părerilor — că vina celor doi nu este categoric aceeași, iar sancțiunea administrativă putea fi diferențiată. Problema de fond, raul cel mare este însă faptul că a murit cu zile un copil neasistat medical: această vină afectează cel mai profund și nu se cuvenea a fi expedită în citeva cuvinte.

MIHAI STĂNESCU

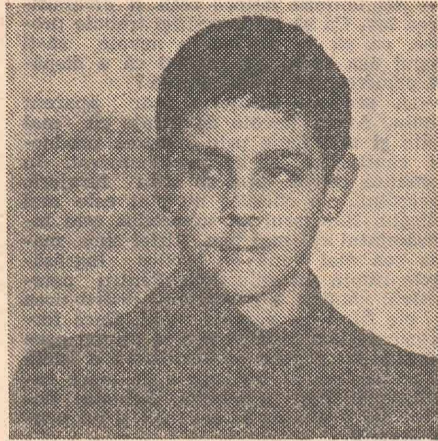


Fotografie de A. MIHAILOPOL



O mare speranță pentru școala românească de matematică:

## Elevul Lucian Louis Funar



animatori în sport dar și în matematică. Într-o zi, la cerc — ca de fiecare dată, era duminică — a lansat o problemă grea. Toți matematicienii craioveni de clasa a IX-a au amuțit. Tabla se depărtașe subit. Și atunci, în liniștea care confirma dificultatea problemei, s-a ridicat și a pornit spre tablă „unul mititel, nu-l mai văzusem”, cum povestește tovarășul Valentin Boju. Profesorul a trebuit să constate că elevul știa să rezolve problema, dar că nu era în clasa a IX-a, ci într-o VIII-a. Acel elev se numea Funar. Au urmat verificări, pentru ca profesorul să-și dea seama ce și cit știe acest elev neobișnuit, să-l îndrume lectura matematică, să i-o sistematizeze cit de cit. „La această oră — precizează tovarășul conferențiar — Louis cunoaște în întregime matematica primei trepte de liceu. Între lecturile lui de specialitate puteți să notați «Ce este matematica» de R. Courant și H. Robbins. Elevul ne spune că a mai citit, printre altele, „o geometrie analitică de Gheorghe Vrinceanu”. Este vorba, de fapt, precizează tovarășul Valentin Boju, de un curs universitar al marelui nostru matematician. Pentru a verifica temeinicia unor afirmații ale conferențiarului — făcute înainte de intrarea în încăperea a copilului, cum că acesta ar cunoaște chiar lucruri ce se fac în anii I și II de facultate — tovarășul decan poartă o discuție cu acest elev prin care natura parcă se răzbuună și ne pedepsește minunat, cu cea mai superbă generozitate, absolvindu-ne de vina de a fi catalogat inteligența copiilor pe clase, ca în niște rafturi între care trecerea ar trebui să fie neapărat programată, aprobată, eventual ștampilată. Sigur, nu poate nimeni să planifice superdotarea intelectuală, nici talentul și nici geniul unei generații. Dar când deasupra cotelor obișnuite se ridică performerii în acest sport al minții care a făcut mereu lumea să progreseze, să nu ne gândim cu anii ca să recunoaștem valorile deosebite. Asist, alături de conferențiarul Valentin Boju, la dialogul celor doi, unul mare și altul mic, unul o personalitate craioveană, iar celălalt un anonim, și simt că singura copilărie în prezența copilului de lângă noi este această împărțire a celor doi, cu care viața va juca poate șah și va face rocadă, ca să se vorbească, eventual, peste 50 de ani de o personalitate națională și un fost decan al unei facultăți oarecare, căruia i se va reține meritul de a fi ajutat la vreme și a fi contribuit la lansarea pe orbita destinului său a ace-

El mai este chemat încă pe numele din catalog: „Elevul Funar — la tablă!” Dar de curind, la concursul de matematică al elevilor de liceu, cițiva reputați matematicieni au avut ocazia să constate că tabla pe care se apucă să scrie elevul de clasa a VIII-a Funar Louis Funar, de la Școala generală nr. 12 din Craiova, tabla aceea, oricât ar fi fost de neînsemnată și de oarecare până atunci, își dă fiorul că intră în istoria matematicii, păstrând ca mărturie alături de ea și pe profesorul care a enunțat o problemă. Ori a pus o întrebare. Ori s-a îndoit că interlocutorul său, copilul acesta, ar putea susține o discuție pe deplin științifică în domeniul cifrelor, la un nivel mult mai înalt decât al manualelor de matematică ale clasei a VIII-a. La nivelul treptei I de liceu, de pildă. Ori chiar la un nivel ce depășește bine toate manualele ce se parcurg în ambele trepte de liceu.

L-am văzut simbată, 18 aprilie a.c., la Universitatea din Craiova. Ne găseam într-un birou intim, plin cu fanioane sportive, al președintelui Clubului „Universitatea” Craiova, care președinte nu este altul decât profesorul universitar dr. George Vraciu, decanul Facultății de Științe ale Naturii. Clubul „U” a fost bine reprezentat: era de față și tovarășul Valentin Boju, conferențiar universitar, tot matematician ca și decanul sau președintele — ce dorim să alegem mai întâi din cele două funcții ale gazdei, pentru fiecare din ele profesorul avind cite o altă carte de vizită. Tovarășul Valentin Boju a lucrat cu clasa a IX-a la cercul de matematică al liceenilor organizat în Bănie, printre alții, de acești neobosiți

Și am senzația că și lumina a căpătat o nuanță pe care n-am mai cunoscut-o, într-atât este de puternic sentimentul că asist la un fel de minune, dacă putem numi astfel izbucnirea neașteptată în viața a oamenilor făcuți să ducă lumea înainte prin ceea ce creează mintea lor. Fiorul acestei revelații se simte, la sfârșit, și în tonul profesorului universitar, constrins, pe nesimțite, să aleagă cu o grijă neobișnuită cuvintele „Da, Louis, între altele, a definit riguros noțiunea de curbă a unei curbe oarecare și a concretizat noțiunea respectivă în cazul cercului ca fiind o curbă de curbă constantă. Evident, are și cunoștințe de nivel universitar”.

Lucian Louis își spune că și-a dat seama că-i place matematica prin clasa a V-a și că, de atunci, îi place tot mai mult. Pentru recunoștința tuturor celor ce se pot bucura absolut sincer de cultivarea unui talent matematic leșit din comun, notez numele profesorului de matematică din acești ani al elevului Funar, de la Școala generală nr. 12 din Craiova, demn de această recunoștință: Florin Voicu, profesor gradul I. Dumnealui, evident conștient de valoarea elevului, lucrează cu acesta diferențiat, pentru a-i exersa și dezvolta capacitatea rară de înțelegere și asimilare. Louis ne mai spune că pentru matematică își găsește o oră sau două zilnic. Citește cărți de matematică în engleză și franceză, iar acum se luptă și cu limba rusă. Cel mai mult timp de pregătire l-a dedicat însă nu matematicii — surpriză — ci sportului. El face săotâmi-nal zece antrenamente de gimnastică la Clubul sportiv școlar „Olimpia” cu profesorul antrenor Marcel Mărășescu. În total, 24 de ore de antrenamente pe săptămână. În 1979, la campionatul național de juniori, Louis a participat la concursul pe aparate și a ocupat locul I — cu nota 10! — la cal, categoria a IV-a. În anul următor a luat iarăși locul I la juniori III.

În recent încheiata vacanță de primăvară, la selecția lotului ce se va pregăti în vederea Olimpiadei Internaționale de Matematică, profesorii craioveni au vrut să-l prezinte pe micul matematician comisiei centrale de concurs — a cărui finală s-a desfășurat la Craiova — pentru a fi admis la baraje. Primul baraj s-a ținut joi, 16 aprilie. Dar în zilele anterioare, copilul n-a putut fi găsit: plecase de simbată la Reșița, la un concurs pe țară al cluburilor sportive școlare. Abia miercuri a fost acasă. Obținuse din nou locul I la cal. Miercuri după-masă, patru membri ai comisiei i-au dat teste. Separat. Deci patru teste. Toți au devenit suporterii micului sportiv matematician. A doua zi începea barajul. În primele ore ale dimineții, comisia n-a reușit să se decidă dacă e bine să-l admită. Era totuși în clasa a VIII-a. Oare nu exista vreun risc psihologic pentru un copil de vîrsta lui într-o asemenea competiție? La baraj se dădeau aceleași probleme tuturor copiilor din toate clasele de liceu. O astfel de surpriză n-o prevăzuse nimeni.

Profesorii veniți din București ori din alte orașe se pregătiseră pentru un concurs obișnuit. Aici era vorba de un lucru neobișnuit. Copilul acesta îi obliga să treacă dincolo de tot ce prevăzuseră. Cu 15 minute înainte de începerea tezei i s-a comunicat decizia: să intre. Cînd, vineri, s-a încheiat și al doilea baraj, Louis obținuse 40 de puncte din 80 posibile. I s-a acordat premiul special „Dan Barbilian” pentru intuiție matematică, înminat de vicepreședintele comisiei centrale de concurs, tovarășul George Vraciu, care — în calitatea de pe cea de-a doua carte de vizită a sa — l-a mai înminat aceluiași elev și Diploma de onoare a Clubului „Universitatea” Craiova.

„La baraje, spune tovarășul decan George Vraciu, el a folosit cu dezinvoltură metode de geometrie analitică (clasa a XI-a, n.n.). Nu știu nici acum ce să zic, dacă e bine sau nu să nu fie inclus în lot, mai ales că în componența lotului s-a intrat chiar cu 39 de puncte”. În aceste condiții, cu privire la includerea elevului Funar în lot, așteptăm decizia M.E.I. Avem toate motivele să sperăm că ea va fi luată în cunoștință de cauză și se ia o hotărîre în cazul unui copil a cărui biografie ulterioară s-ar putea să facă celebre chiar și pietrușele de care s-a lovit în drumul lui. Și o asemenea celebritate de pietroi probabil nu-și dorește nici bolovanii.

Pînă una alta, strălucitul sportiv și matematician din clasa a VIII-a a Școlii generale nr. 12 din Craiova — care la 19 aprilie a.c. a împlinit 14 ani — continuă să se antreneze cu calul de lemn și cu cărțile de cifre tot mai complicate, cîntă să fie modest, să se afle în mijlocul cite unui cerc de studenți pe culoarele universității din Bănie cînd îl caută pe mentorul său entuziast, conferențiarul Valentin Boju — „un adevărat suporter” cum zice tovarășul decan George Vraciu.

Louis n-a crescut cu meditator la matematică și la nimic. Nu este nici fiul vreunui matematician, în casa căruia să fi putut vedea de mic mai cu seamă cărți de matematică. Mama sa e casnică, iar tatăl este maistru constructor. Un om care, ca atîta constructor, știe, împreună cu toată familia — ei trei, de fapt — și știe bine ce înseamnă viața de șantier de construcții. Nu inexplicabil acești craioveni — al căror fiu incurcă puțin socotelile celor care au prevăzut lotul olimpic doar din elevul mai mari — sint „de prin părțile Clujului” cum știe, desigur din auzite, Lucian Louis, singurul craiovean dintre ei, pînă la urmă.

Cît despre participarea sa la pregătirea intensivă a lotului, se cuvine să se țină seama, în special, de avantajul psihologic, nu numai strict matematic, pe care i l-ar da acest elev extraordinar, la concursuri viitoare, „rodajul” în atmosfera de competiție, pe care ar putea-o cunoaște numai trăind în mijlocul lotului întreaga perioadă de pregătire și testări. Chiar dacă, pentru aceasta, ar trebui să recunoaștem că, uneori, cea mai grea algebră devine însăși impredictibilă geometrie a vieții.

G. DORIN ■

## Concurs pentru elevi, pierdut de inspectori

Incluse în Festivalul Național „Cîntarea României”, concursurile elevilor de liceu desfășurate în vacanța de primăvară au înregistrat, în general, corectă înțelegere a dezideratului generos care vizează întărirea bazei de masă a acestor întreceri capabile să stîrnească pasiuni intelectuale și să propulseze valori încă de pe băncile școlii. Dacă eram obișnuți de mult cu concursuri la matematică, la limba română ori la chimie, ne bucurăm să constatăm că, începînd din acest an, avem, de pildă, un concurs pentru toți elevii de liceu la geografie, concurs a cărui primă ediție s-a încheiat la Tîrgu Jiu, cu succes, adică, altfel spus, cu sincere satisfacții și bucurii, atît pentru elevii participanți cit și pentru profesorii organizatori.

Pentru o și mai bună desfășurare a acestor competiții în edițiile viitoare, se mai pot face însă unele lucruri. Începînd chiar de la cele esențiale. Cum este, credem, un regulament de desfășurare. Dar un spor de atenție merită și alte lucruri mai mici. Așa cum arată istoria finalei recent încheiate a unuia din aceste concursuri.

Organizat ca și pînă acum de Ministerul Educației și Învățămîntului, Societatea de Științe Matematice și Comitetul Central al U.T.C., concursul de matematică al elevilor de liceu s-a încheiat la Craiova, unde s-a desfășurat etapa finală. Conform unei adrese din 2 aprilie a directorului Direcției Învățămîntului liceal și tehnic profesional din minister, intitulată **IN ATENȚIA MEMBRILOR COMISIEI DE CONCURS LA DISCIPLINA MATEMATICĂ**, această etapă finală ar fi trebuit să se desfășoare „în perioada 13—19 aprilie 1981”. Începută la data fixată, ea s-a terminat însă — inclusiv ultima festivitate, cea de premiere — în după-amiaza zilei de 17 aprilie. Deși comisia centrală de concurs a înregistrat un important număr de absenți.

Gazdele din Bănie au fost la înălțime. A impresionat de-a dreptul, atît pe copii cit și pe profesori, calitatea organizării de la primire și pînă la conținutul efectiv al unui splendid program științific și cultural-educativ de activități cu elevii participanți.

Cei 172 de finaliști au dat lucrarea marți, 14 aprilie. Miercuri s-au afișat rezultatele, a urmat judecarea contestațiilor, iar, apoi, afișarea rezultatelor finale. Joi și vineri s-au ținut cele două baraje pentru selectarea unui lot de 40 de elevi-matematicieni dintre care — după o pregătire specială, pe parcursul trimestrului al treilea, pe care o vor face toți la un liceu din București — va fi

aleasă echipa ce ne va reprezenta țara la Olimpiada Internațională de Matematică.

În urma finalei, au obținut locul I pe țară următorii: la clasa a IX-a Weiss Martin de la Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați; la clasa a X-a Bucicovschi Orest de la Liceul „Dragoș Vodă” din Sighetu Marmației; la clasa a XI-a Cristian Marcelina de la Liceul „George Dăscălaș” din Bacău; la clasa a XII-a Petrescu Gh. Mihai de la Liceul de matematică-fizică nr. 2 din București. În afara lor, M.E.I. a mai acordat premiul II la 4 elevi, premiul III la alți 4, precum și 13 mențiuni. Cele 4 premii speciale ale Comitetului Central al U.T.C. și cele 9 acordate de Societatea de Științe Matematice au fost distribuite în așa fel încît nici un elev să nu poată lua două asemenea distincții. Numărul celor care au primit premii și mențiuni a crescut apoi la 56 datorită altor 18 premii speciale, acordate la fel, din partea Universității din Craiova, a Editurii „Scrisul românesc” și a unor licee din municipiul-gazdă.

Simbată dimineața, la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu” din Craiova, unde s-a desfășurat finala, se instaurase, în fine, o liniște de vacanță. Holul de la intrare mai păstra încă o frumoasă expoziție dedicată unor personalități din domeniul matematicii, care au pornit în lume și în nemurire de pe meleagurile Olteniei.

Împreună cu prof. Atanasie Marinescu, instructor cu probleme de învățămînt la

Comitetul județean de partid, îl căutam pe directorul liceului, profesorul emerit Nicolae Andrei. Îl găsim în biroul dînsului unde ne mărturisește satisfacția că oaspeții au fost mulțumiți de condițiile asigurate. Evident, în asemenea împrejurări, gazdele sint mai inclinate spre reliefaarea laturilor frumoase ale celor întimplate. Așa că mă decid să economisesc timpul interlocutorului și îl întreb:

— Dar în ansamblul acestui concurs a existat ceva care putea fi făcut mai bine? Aceasta, gîndindu-ne, mai ales, la perfecționarea edițiilor viitoare.

— Vreau să vă spun că am rămas surprins — și nu numai eu — cînd m-am trezit, anul acesta, că, spre deosebire de alți ani, ministerul a pretins ca, la faza finală, să fie trimis neapărat cite un elev din fiecare clasă, dar numai unul, deci patru reprezentanți pentru fiecare județ. Această cerință a fost comunicată, culmea, după terminarea etapei județene. Așa încît, dacă la clasa a XII-a, să zicem, un județ avea trei elevi care au luat 10, trebuia să aleagă doar unul din ei pentru finală, iar dacă la clasa a IX-a cea mai mare notă a fost 7, chiar cel cu o astfel de notă a fost trimis la etapa pe țară. Consider că, indiferent de rațiunea de la care s-a pornit, modalitatea aceasta de reprezentare a fost nefecit aleasă. În felul acesta, scara notelor cu care s-a putut merge în finală a coborît pînă la 5,25, în timp ce o seamă de elevi cu 10 n-au putut participa. Probabil că totuși cineva și-a dat seama că este nedrept și aberant, așa că acestora din urmă li s-a permis să participe la barajele pentru selectarea lotului. Unde, iată, parcă anume pentru a fi cu desăvîrșire evident că noua modalitate de alegere a finaliștilor a sfidat tocmai principiul valorii, eroul ambelor baraje, cîștigătorul detașat a fost un elev pe care județul său nu-l selectase pentru finală dintre mai mulți cu 10. Este vorba de Caragiu Mihai din Ploiești.

— Ce credeți că trebuie făcut, deci? — Bineînțeles, să se asigure promovarea, din etapă în etapă, a celor mai buni, fără false democratisme care nu folosesc celor slabi și — ce e mult mai rău — pot, iată, să dea unor elevi eminenți gustul amar al nedreptății, al absurdului, într-un cadru în care ei învață, de la

noi, că aceste lucruri sint de netolerat. Ca să putem sprijini valorile reale — și aceste concursuri pot și trebuie să contribuie la așa ceva — este nevoie, mai întâi, să descoperim, să cunoaștem aceste valori. Care sint averea noastră. Iată ce propun. Copiii de excepție să fie descoperiți și urmăriți în fiecare județ în mod sistematic. Cu fișe care să le înregistreze evoluția și să permită aprecierea capacității lor de confruntare la un moment dat. Aceste fișe ale viitorilor matematicieni ai țării ar putea, foarte bine, să existe și la Societatea de Științe Matematice. Este, după mine, unul din cele mai eficiente moduri în care atît societatea cit și inspectoratele ar putea sprijini ministerul în organizarea unor concursuri care să-și întărească baza de masă, dar, în același timp, să cultive și să propulseze valorile reale, pepiniera de valori a școlii matematice românești. Dar mai există un lucru care-mi stă pe inimă și vă asigur iară că nu numai mie. La Olimpiada Internațională de Matematică fiecare țară trimite 8 concurenți, cel puțin, pentru că se obișnuiește să se trimită și rezerve. Așa am făcut și noi. Anul acesta vom trimite doar 4. Or, în afară de premiile individuale, pentru clasamentul neoficial pe națiuni se adună punctele tuturor participanților unei țări. În acest clasament noi nu sintem obișnuți să ocupăm un loc oarecare — în 1978 am ocupat locul I, iar în 1979 locul al doilea — și nici nu ne este indiferent, ca țară inițiatoră a acestei competiții internaționale. Cu 4 concurenți în loc de 8, ne reducem drastic numărul de puncte. Dacă ministerul, din rațiuni de economie, nu poate să trimită decît 4, pentru ceilalți 4 plătim noi, profesorii și părinții, dar e păcat să nu păstrăm întregi șansele copiilor țării de a se afirma în lume. Mai ales după rezultatele prestigioase obținute pînă acum.

Tocmai trece pe la școală, în drum spre gară, pentru a lua la București documentele competiției, tovarășul Ion Maftel, inspector de specialitate în M.E.I., unul din cei doi secretari ai comisiei centrale

(Continuare în pagina 15)

DORIN GHERGHINESCU ■



## „Înainte de a fi specialist sînt țaran”



Omul cu care am stat de vorbă spre a țese rîndurile ce urmează se numește Stan Dragomir, este inginer și director al I.A.S. Lehliu, județul Călărași. Am poposit la Lehliu spre sfîrșitul campaniei de însămînțări, ni se spusese de la județ că pe aici treburile merg bine și am găsit de cuvînt să întrebăm interlocutorul de ce merg bine treburile cînd merg bine. Răspunsul a venit repede, aproape pe negîndite, și cu toate acestea era plin de miez.

— Merg bine pentru că agricultura o fac țaranii. Ei știu totdeauna ce vor și, chiar dacă mă repet, ce fac. Eu însumi fiind specialist, nu voi fi în corul ce minimalizează contribuția inginerilor, este și ea importantă. Bineînțeles că nu există pădure fără uscături, dar specialiștii sînt așa cum i-a pregătit societatea. Părea mea este că avem specialiști buni și foarte buni, iar dacă avem de ce să renunțăm la ei.

— Dumneavoastră cum v-ați format ca specialist?

— Dacă tot mă întrebați, vreau să vă produc o mică iluzie. Eu înainte de a fi specialist sînt țaran. Sînt ialomitean din sud, cel mai mic copil din trei frați cîți sîntem. Știu încă de mic ce înseamnă munca în cîmp și cum trebuie pășcută o vacă și ce să pască ea pentru a da lapte fără a fi rugată. Cînd ajungi s-o rogi să dea lapte aceea nu mai e zootehnie. Dar să revin, m-am născut la Balaciu, tot de Ialomița, și după ce am urmat cursurile Institutului agronomic din București am revenit acasă. La ai mei, și am lucrat ca inginer 12 ani bătîndu-mi mîna. La Balaciu am început să aflu ce e acela un inginer agronom, adică un specialist. La început m-au pus șef de brigadă, apoi șef de fermă și abia după aceea inginer șef.

— De ce ați plecat de acasă, de la Balaciu, am înțeles că vă legau și vă leagă multe de locul unde v-ați născut.

— Nu am plecat. Și acum sufletește mă simt în Balaciu. Am fost trimis un an la Academia de științe sociale și politice „Ștefan Gheorghiu”, iar după absolvire am fost numit aici director. Am lucrat în acel an la un proiect drag inimii mele. El se cheamă „Perfecționarea sistemului de organizare și conducere a I.A.S. Balaciu”.

— În ce a constat această perfecționare și mai ales am dori să știu ce s-a aplicat din acest proiect. Bănuim că experiența cîștigată în cei 12 ani, la care s-a adăugat învățătura de specialitate n-au putut să nu rodescă.

— Proiectul cu pricina s-a și executat în timp ce-l elaboram. Fermele s-au constituit așa cum gîndeam eu, adică ferme specializate pe producția unor singure culturi. A fost, I.A.S.-ul Balaciu, cel mai bun de cîțiva ani și continuă să fie. Faptul că era cel mai bun I.A.S. cred că a fost și motivul pentru care am ajuns să urmez cursurile Academiei.

— Aici, la Lehliu, la cel mai mare I.A.S. și cel mai greu din județ, ce vă împiedică să aplicați proiectul?

— Dar îl aplic. Încă n-am ajuns la rezultatele obținute la Balaciu, dar mai am timp. I.A.S.-ul pe care-l conduc acum e de două ori mai mare ca suprafața și întreaga conducere este nouă. Acum și cu modestie și fără falsă modestie cred că despre Balaciu nu se poate vorbi nici de bine nici de rău fără a mă simți implicat. Deși, țin să precizez, rău la I.A.S. Balaciu nu există.

— Fără răutate, îndrăznim să întrebăm cum vă implicați aici?

— Și la Lehliu sînt rezultate bune, chiar mai bune decît ale Balaciului, atît în 1979 și cu deosebire în anul trecut cînd, spre exemplu, inginerul Victor Ghinea, șef de fermă la noi, a obținut premiul doi pe țară la cultura de soia irigată. La Lehliu avem un sector mare de vaci cu lapte — 1 400 din totalul de 2 700. Numărul e în creștere. Vaca cu lapte, spre deosebire de alte specii, este, dacă se poate spune așa, singurul animal ce trebuie să mănînce la fel ca omul. Să mă explic: un berbecuț la îngrășat sau o taurină la îngrășat consumă un furaj unic, după rețete tehnic întocmită la nivelul cerințelor biologice, pe cînd vaca cu lapte este specia sau animalul ce are nevoie să mănînce o rație care nu poate fi unică. Unei vaci cu lapte, care să dea și lapte, îi trebuie zilnic mai multe tainuri și citeva feluri de furaje, administrate singular. De la vaca cu lapte obținem lapte, produs și spor.

— Numai un om care a crescut vaci le poate lubi și înțelege atît. Am vrea să ne spuneti ce întreprindeți și ce ar trebui întreprins în direcția sporirii producției de lapte și a sporurilor în greutate?

— E o treabă grea, îmi permit să o spun. În primul rînd e nevoie de furaje în sortimente și cantități la nivelul necesarului, al cerințelor biologice ale animalului și o rezervă. Rezerva în multe situații devine un punct cheie.

— Furajele sînt produse tot de pămînt. Chiar nu mai vrea el să le dea sau alta-i situația?

— Eu sînt în Bărăgan de 39 de ani, părinții mei sînt tot din Bărăgan și nu din altă parte. Cum se spune acum în termeni noi, am făcut sau realizat producția și vegetală și animală ani la rînd. Bărăganul acum douăzeci și cinci de ani nu putea fi conceput fără animale și păsări. Astăzi nu-l văd așa și ceva nu este în regulă. Părinții mei au și acum, la 75 de ani, animale și păsări în curte, au tot ce le trebuie pentru că muncesc cît trebuie. Eu nu pot să-i văd pe acei țărani care-și cumpără pînă și pătrunjelul ca

să nu se murdărească în grădină. O pasăre, o vacă cu lapte și un purcel se cresc și azi acolo unde dragostea pentru ele și pentru muncă au rămas curate.

— Vorbiți foarte frumos și adevărat despre cu totul altceva decît ne așteptam noi în Bărăganul celebru prin griu și porumb.

— S-a bătut multă monedă în Bărăgan pentru cantități mari de griu și porumb. În acest timp a rămas pe planul al doilea creșterea animalelor. S-au desființat pășuni cînd, de fapt, în Bărăgan pot fi pășuni naturale pînă-n burta vacii. Pășunile sînt un potențial foarte ușor de întreținut, la îndemîna oricui.

— Ne întrebăm și noi, ce să se fi pe-trecut în mintea oamenilor de s-au re-pezit așa dintr-o dată să scape de anima-le. Mai bat ele vînturi prin Bărăgan și pe aiurea, dar sînt vremurile în stare să înlăture animalele din viața oamenilor?

— Clima nu este deloc de neglijat și ea oferă a doua problemă de rezolvat pentru viitorul zootehniei în Bărăgan. Și cu aceasta ajungem la a doua proble-mă, aceea a adăposturilor. În Bărăgan, ele trebuie să fie solide, bune, aici ier-nile sînt grele. Ca o compensație, vara animalele este bine să fie scoase în cîmp pentru o recuperare din punct de vede-re biologic. Cred că la noi, în Bărăgan, e mai puțin importantă rasa decît îngri-jirea. Consider că s-a renunțat prea ușor la Bruna din Bărăgan cu toate că ea dădea 10 litri de lapte. Am luat rasa Holstein, un animal extrem de sensibil, care se îmbolnăvește foarte repede. Sig-ur că nu ne este greu să refacem efec-tivele acestea de animale, dar mai tre-buie refăcută baza și cointeresarea ani-malelor pentru creșterea efectivelor. Aici, în Bărăgan, spre rușinea noastră, au fost desființate izlazurile, au fost însămînțate cu boabe pe care le obținem sau nu le obținem. Mai trebuie introduse în uzanță noțiuni inexistente sau uitate cum ar fi valoarea și calitatea pășunii, condiții de bază ale creșterii animalelor. Acolo unde există un nucleu de vaci cu lapte el se poate extinde fără greutate dacă furajul de bază nu e îngrădit și prins între fiare.

— Desigur, așa cum am mai și remar-cat, sînteți un mare iubitor al animalelor și găsiți destui adepți, fiind foarte con-vingător în expunere și chiar în practică, dar vrem să cunoaștem și situația în alte domenii poate mai roze.

— La producția vegetală, în anul care a trecut am stat cel mai bine pe județ la porumb obținînd pe o suprafață de 3 800 hectare de porumb, 8 846 de kilograme la hectar. La fel și la floarea-soarelui pe o suprafață de 1 000 hectare am obținut 2 600 de kilograme la hectar, practic și la porumb și la floarea-soarelui am reușit cea mai mare cantitate totală și, în același timp, cea mai mare cantitate la hectar pe județ.

— Chiar merge totul strună cînd e vorba de producția vegetală, adică s-ar putea înțelege că atunci cînd este vorba de plante e suficient să plouă și treburile merg bine?

— Nu e chiar așa. Și aici sînt greu-tăți. Mă simt din ce în ce mai implicat. Cu cît vreau mai mult, am belele mai mari. Lupt și sper în rezultate mai bune. La Balaciu nu m-am confruntat cu proble-mele zootehniei — probleme delicate

și mai sensibile, în sensul meseriei. Pe mine mă preocupă vacile cu lapte. În 1981 am trei ferme de vaci cu lapte, cu una mai mult decît anul trecut, fără a construi ceva în plus. Sistemul de lega-re va fi altul, la fel adăparea, evacuarea dejecțiilor și furajarea mecanizată. Am desființat ieslea veche și am introdus o mașină ce distribuie furajul în cantități stabilite dinainte.

— Ați amintit despre rații și diversifi-carea lor. Ca să le diversifici trebuie pro-duse, ca să le produci e nevoie să-ți propui așa ceva. Nu credeți că a dispă-rut păsărea lucrurilor simple?

— A produce furaje e doar aparenț simplu. Avem nevoie de furaje cît mai multe și mai bune prin sporirea produc-ției cantitative pe hectarul cultivat. În asemenea cazuri, precum baza furajeră, îngrășămintele chimice nu sînt cele mai indicate. Bălegarul ca subprodus este în-grășămintul cel mai bun. Altfel spus, mașina cea mai bună de produs îngrășă-minte rămîn tot animalele. Pentru pers-pectivă, rămîne o problemă distribuie-ri lor, ele fiind încorporate rapid. Dacă fer-tilizezi un hectar pe zi n-o să ajungi prea departe. Eu propun să fertilizăm o sută de hectare pe zi, cu utilaje de mare ca-pacitate și mare rezistență. Actuala do-tare e bună pentru ferme mici și nu pen-tru gigante.

— Vă înțelegem. Mecanizarea unifor-mă, fie că e vorba de cîmpie sau deal, nu duce prea departe. Nici interesul prea mare exclusiv pentru griu și porumb nu pare o vedere prea exactă.

— Într-adevăr, toată lumea este cu ochii pe griu și porumb, își dorește uti-lajele cele mai perfecționate, în timp ce ar trebui să stea cu ochii pe carne și lapte.

— Ce ar mai fi de zis și de făcut?

— Eu zic că e destul. Măcar să le fac eu pe astea care vi le-am spus. În via-ță vreau să fac multe. Din cele care m-au preocupat, cel mai mult îmi place ce voi face de acum încolo. La Lehliu, în producția vegetală am numai ferme mari și specializate. Am de gînd să mă cert cu cei de la mecanizare. Numai așa să mizgăim pămîntul nu-i o treabă. În Bărăgan se cer mașini mari, la nivelul unor sole mari. Mașinile mici, cu lățimi reduse, se pierd în Bărăgan, se pierd în văzduh. Dacă zgîrii pămîntul, obții și o zgîrierură de producție.

— Aceasta a fost o parte a discuției noas-tre, într-una din primele zile ale lunii mai, cu unul dintre fiii Bărăganului. Fii adevărați precum ziua și noaptea, pre-cum pămîntul și statornicia noastră. Faptele sale de pînă acum, la Balaciu și Lehliu, ne îndreptățesc să credem că desore Stan Dragomir vom mai auzi. Ideile sale, unele comunicate prin această relatare, pot fi îmbrățișate sau contesta-te. Un lucru este sigur — dragostea sa pentru pămînt și roadele sale sub orice formă ar fi ele. Dacă un coleg al dum-nealui a afirmat că miroase a an bun în Bărăgan, printr-o parafrază am putea zice că miroase a an bun în zootehnia Bărăganului.

ION PREDOȘANU  
SORIN POSTOLĂCHE

## Cel mai dotat laborator rămîne mintea omului

— Aveți, stimate tovarășe Traian Stoica, o bogată activitate științifică, recunoscută și peste hotare : care este de fapt condiția omului de știință într-un oraș de provin-cie, în Brăila, de pildă?

— Știința se poate face și în provincie dacă omul este interesat, dacă dorul descoperirilor îi clatină nopțile. Dacă e bin-tuit de o astfel de pasiune, se zbate și se bate, apelează la dotările care îi stau la dispoziție, la cele care nu-i stau la dispo-ziție, prin colaborări, face ceva să-și atin-gă scopul. Eu, să fac niște examene de microscopie electronică (îmi erau necesare în cartea pe care am publicat-o), am apelat la specialiștii Institutului „Victor Ba-beș” din București. Sigur că într-un oraș de provincie nu te poți bucura de toate cuceririle tehnicii medicale, dar nu pot fi de acord cu cei care spun că medicul cu-tare sau cutare nu poate descoperi un adevăr dacă nu l-au descoperit mai înainte americanii sau japonezii sau nu știu care alt specialist din cutare laborator ultra-dotat. Cel mai dotat laborator rămîne mintea omenească, sigur, cu condiția să fie instruită.

— Dumneavoastră la ce descoperiri ați ajuns?

— Am reușit să realizez citeva procedee chirurgicale originale : unul dintre ele este cel de gastrectomie totală, adică scoaterea întregului stomac.

— Și omul poate trăi fără stomac?

— Poate, e un procedeu mai vechi, per-fecționat pe parcurs. El constă în inversa-rea duodenului la refacerea tranzitului digestiv. Astfel, omul poate trăi oricît, adică pînă la adîncă bătrînețe, cu condiția să nu facă metastaze, pentru că procedeu-l se aplică în cazurile de neoplasm gas-tric.

— Ce ne puteți spune despre celelalte procedee?

— Un alt procedeu se numește refaca-rea peretelui abdominal în evențrările mari (ruperi de suturi ale peretelui abdo-minal, postoperatorii) recidivate, oarecum

frecvente. Sînt predispuși la așa ceva oa-menii supraponderali. Și, dacă mai doriți să notați, mai e vorba de un alt procedeu special în tratamentul chirurgical al



chistelor hidatice hepatice, frecvente la Brăila, denumit de mine : Hepatoperichis-tectomia maximă cu obliterarea completă a cavității restante. Asta, din punct de ve-dere medical, o înțelege lumea; din punct de vedere nemedical nu o înțelege.

— Pe mine, vă rog, faceți-mă să înțeleg.

— Problema se pune astfel : extirparea chistului hidatic de ficat lasă pe locul operat o cavităte restantă care se închide foarte greu. Prin procedeu nostru se po-ate realiza o extirpare parțială a acestei cavități, adică a tesutului hepatic scleros, împreună cu membrana perichistică și prin aceasta se poate, de asemeni, sutura cu relativă ușurință, restul cavității vin-decîndu-se de asemenea cu destulă ușu-rință. Media de vindecare a bolnavilor fiind de aproximativ 15 zile, față de 3-4 luni, cînd cavitătea nu poate fi obliterată. Toate aceste procedee au fost publicate de noi în revistele de specialitate din țară și străinătate. Și, firește, mai sînt și alte procedee.

— În laboratorul experimental, pe care sper că îl veți reface la spitalul nou, ju-dețean (în care v-ați mutat astăzi chiar), ce încercați să experimentați?

— Am încercat deja un studiu experi-mental în calculoza biliară pe cîini ; un studiu experimental, tot pe cîini, în pro-blema antrectomiei asociată cu vagotomia, urmînd la cîinii operați modificările pe care le aduce operația în timp de 2-3 ani. Am experimentat, de asemenea, transplan-tul de ficat la cîini, apoi plastia cu intes-tin a perforațiilor digestive. Rezultatul a fost bun : perforația s-a blocat și tranzitul digestiv a fost reluat.

— La oameni ați încercat?

— Nu, dar procedeu, sînt convins, se poate aplica și la oameni, cu succes.

— Ce v-a făcut să rămîneți atîta timp într-un loc?

— Rămînă vorba între noi, nici eu nu știu cum au trecut anii. Important rămîne faptul că am avut condiții, pe care le con-sider bune, pentru cercetările care m-au interesat și pe care le-am inițiat. Acum n-aș mai pleca din Brăila, mi-am vindut casa din Brașov și mi-am construit alta, aici, pe malul Dunării.

— La ce vă slujește titlul de doctor doc-ent acum și aici?

— Probabil v-ați fi așteptat să vă răs-pund : la nimic ! Dar nu vă răspund astfel. L-am obținut nu să-mi folosească la ceva, l-am cucerit numai ca pretext pentru stim-ularea mea în activitatea profesională, în munca de cunoaștere a universului uman, a apărării lui. Și, de ce să nu recu-nosc, a fost un timp cînd am dorit un post de conferențiar la Facultatea de medicină din Timișoara. M-am prezentat la concurs, am luat concursul cu foarte bine, știu asta sigur, dar s-a anulat concursul ! În anul următor concursul s-a ținut din nou, dar eu nu m-am mai prezentat. De ce ? E les-ne de înțeles : unul propune și altul dis-pune, știți vorba asta. Acum am deosebita satisfacție că mi s-a recunoscut, prin acest titlu, o activitate științifică neîntreruptă.

— Ce v-ați dori pentru bolnavii dum-neavoastră care, știm, vin la medicul chirurg Traian Stoica, la omul Traian Stoica optimiști, cu mare nădejde în mîinile lui?

— Bolile sînt aceleași, la București ca și la Brăila. Pe cît posibil, condițiile de muncă și baza materială (dotarea) ar tre-bui să fie sensibil aceleași, ca oamenii su-ferinzi să profite din plin de evoluția teh-nicii medicale moderne.

La spitalul cel nou, condițiile sînt mai

bune ca la spitalul vechi, evident, mai ales cele de cazare și de muncă, dar în ce privește aparatul medicală modernă mai sînt multe de făcut.

— Ce preocupări profesionale și științifice actuale aveți?

— De circa oot ani lucrez la un studiu asupra chirurgiei biliare, un studiu foarte complex, pentru că, la Brăila, cazuistica este foarte mare și, cu posibilitățile create de noi, sper să reușesc să aduc ceva nou în acest domeniu.

— Despre ce e vorba, concret?

— Chirurgia căilor biliare e unul dintre cele mai „rafinate” domenii ale chirurgiei digestive. Și sechelele, pe care le încri-minează unii ca fiind o urmare postoperatorie, se pretează la anumite studii care par să le excludă. Mai pe românește spus, după operațiile pe căile biliare omul are anumite suferințe. Caut metode, cele mai bune metode, să înlătur aceste suferințe. Una ar fi introducerea sistematică a colangografiei intraoperatorie : în timpul operației se fac radiografii ale căilor bili-are, în afara explorării atente instrumen-tale a căilor biliare și a evaluării anatomi-ce cît mai precise.

— Aveți timp liber?

— Îmi fac. Și atunci, dacă e iarnă merg la schi, la munte ; dacă e vară, înot în Dunăre, pe malul celălalt, la plajă. La ba-zin nu merg, nu-mi place apa stătută. Acum mi-am pus în gînd să merg cu bi-cicleta la spital, vreo cîțiva kilometri. Pe bicicletă, omul face cea mai complexă mișcare. Iar în condițiile noastre, de pe-nurie de combustibili, mersul pe bicicletă devine și mai rentabil.

— Aveți copii?

— Doi feciori : unul e medic secundar chirurg, lucrează la Clinica de chirurgie a Spitalului Fundeni, unde își face și pre-gătirea profesională. Al doilea e student, anul V, la Facultatea de medicină din București, și, după cite știu eu, e preșe-dintele Asociației studenților comunisti pe Facultatea de medicină generală. Sper să ajungă medici buni, serioși, pentru că profesia și-au ales-o singuri, nu i-am îm-pins din spate. Și ei o să aibă condiții și mai bune de realizare profesională, științifi-că, condiții mai bune de cercetare. E și o obligație a lor ca să devină buni profesio-niști, buni și omenosi medici.

N. GRIGORE MĂRAȘANU



## Un îndrăzneț proiect hidrotehnic

Profesorul doctor docent inginer Valeriu Bliđaru, șeful catedrei de hidraulică și hidroameliorații a Facultății de Hidrotehnică Iași, s-a născut în anul 1921 în comuna Malu cu Flori, județul Dimbovița. Urmează cursurile Liceului „Dinicu Galescu” din Cimpung Muscel și apoi pe cele ale Politehnicii din București, în specialitatea numită pe atunci „geniu rural”, absolvind în anul 1947 cu nota maximă: 20! Lucrarea sa de diplomă, având ca subiect unirea apelor Dimboviței cu un afluent al său din zona Colentina, denumit Ibalac, constituie o temă ce-l este chiar lui incredințată spre executare. În anul 1949 devine director al Școlii de subingineri de la Nucet, de unde, peste cîva timp, trece în învățămîntul superior, mai întîi ca asistent și, parcurgînd apoi toate treptele ierarhiei universitare, cu diverse funcții, toate obținute pe bază de concurs. O carieră de peste 33 de ani, dedicați pregătirii noilor cadre de ingineri.

Teza sa de doctorat a avut o temă larg cuprinzătoare: „Problemele hidrotehnice ale României”. Este autor al unor voluminoase tratate de specialitate: „Irigații” (1954), „Desecări” (1956), „Sisteme de irigații de drenaje” (1976), ale cărui capitole sînt prefațate în întregime cu problemele și soluțiile ridicate și rezolvate în laborator pe care-l conduce, în cadrul facultății de specialitate, aparținînd Institutului politehnic Iași. În colaborare, semnează o amplă lucrare monografică privind „Hidroameliorațiile în R.S.R.” (1962). A efectuat călătoriile de studii în Bulgaria, Franța și China, încheiate cu întocmirea unor scheme hidrotehnice complexe, pentru fiecare din țările amintite, în ideea de a pune la îndemîna specialiștilor români materiale comparative, soluții etc.

— Stimată tovarășe profesor, aflui cu mirare, dacă nu chiar cu stupeoare, că vă ocupați intens de cercetare pe o temă lipsită, parcă, de un temel real, în condițiile în care județul Iași este recunoscut a fi văduvit de apă: punerea la punct a unui program de folosire a rezervelor sale de apă!

— N-ați observat că țăranul român de la munte se îngrijește să-și construiască păuile pentru cereale, deși nu le are, iar cel din zonele secetoase își face iazuri? Ce înseamnă asta? Că ei știu să prevadă posibile lipsuri în viitor. Situația particulară amintită se reproduce, la altă scară, și în cazul nostru: județul Iași înregistrează deficiții, uneori serioase, în domeniul apei. Nu greșesc spunînd că lipsa de apă reprezintă pentru noi problema numărului unu. Climatului specific este arid, secetos, relieful caracterizat de pante abrupte brăzdate, parcă, de rapide scurgeri de apă, lucrurile sînt supuse inundațiilor. În schimb, pe locurile înalte, dispunem de ape. Suprafețele agricole ale județului sînt importante: circa 500 de mii de hectare, dar media producției agricole se plasează sub cea pe țară, tocmai ca o consecință a deficitului de apă. Nici industria, puternic concentrată în orașele Iași și Pașcani, nu a fost și nu este scutită de „crizele” provocate de insuficiența volumului de apă, lipsă care se constituie într-un veritabil baraj în calea unor desăvîrșiri mai viguroase. Ne sînt încă străine instalațiile de irigare, situîndu-ne, și aici, departe în urma altor regiuni ale țării cu agricultură dezvoltată, deși comparabile sub raport hidrologic cu județul nostru. Față de Timiș, de pildă, dispunem de o cantitate de apă de șapte ori mai redusă! Starea de fapt nu reprezintă o noutate, o cunoșteau și țăranii de pe vremea lui Ștefan cel Mare, care își amenajau iazuri.

— De ce a trebuit să treacă atîta timp pentru a se întreprinde ceva hotărîtor?

— Rezolvarea problemei implica un studiu amănunțit și o soluție care să țină seama de o serie de condiții specifice. Personal sînt preocupat de cercetarea aceasta de peste 20 de ani, dar nu pot răspunde în locul altora. Pot însă să precizez că, în 1977, cu prilejul vizitei tova-

rășului Nicolae Ceaușescu la Iași, a fost abordată și problema aprovizionării cu apă a orașului ca și a întregului județ, discuția purtîndu-se chiar aici la catedra noastră. Analiza a mers pînă la detaliu. Secretarul general al partidului ne-a sugerat să efectuăm o documentare în China și Coreea, unde probleme similare și-au aflat o rezolvare corespunzătoare. La revenirea noastră în țară ne-am decis să folosim ca sursă de aprovizionare cu apă riul Siret și, după studiile de rigoare, s-a ajuns la soluții modelate în laborator, procedeele ales fiind cel gravitațional, prin intermediul căruia apa luată din Siret poate ajunge în albia Bahluiului, diferența de nivel dintre cele două riuri fiind de circa 150 metri. Desigur, schema întocmită, pe care am transpus-o pe o machetă instalată în laborator, urmarea, pe lîngă satisfacerea necesităților locale, și menajarea intereselor vecinilor din celelalte județe parcurse de Siret.

— Care vor fi implicațiile punerii în practică a soluției propuse?

— Le voi enumera pe cele de ordin major. Vom asigura irigarea unei suprafețe de 150 mii hectare, sprijinînd astfel ridicarea producțiilor agricole. Vom asigura apa trebuitoare unităților piscicole pe o altă suprafață de circa 8 mii hectare. De asemenea, cantitatea de apă potabilă și industrială necesară Iașului va corespunde trebuințelor pînă la nivelul anului 2000, cînd populația va atinge cifre între un milion și un milion și două sute de mii locuitori (peste 600 de mii de locuri de muncă în industrie). Întregul sector zootehnic va dispune și el de apă în raport cu consumurile următorilor ani. Menționez că toate așezările rurale vor beneficia de aprovizionare cu apă. Salubritatea întregului județ va profita, la rîndul său; riul Iași, astăzi o minoră sursă de apă, grație construirii unor canale de aducțiune va fi „innobilată” cu cîteva microhidrocentrale. Pînă în prezent au fost depistate peste 80 amplasamente destinate producerii de energie prin căderea apei, estimarea prealabilă arătînd că vom putea dispune de peste 300 milioane kWh anual, fără cheltuieli suplimentare.

— La cîți ani apreciați intervalul care va fi necesar transpunerii în practică a proiectului despre care ne-ați vorbit?

— O precizare: Iașul poate ajunge un județ fruntaș în ceea ce privește apa și energia. Pentru realizarea proiectului vor fi necesari 10 ani, împărțiți în trei etape. Apreciem investiția destinată schemei hidrotehnice la circa 4 miliarde lei, fără amenajările din incinte. Catedra noastră și-a făcut, din proiectul expus, principala sa preocupare și și-a asigurat o colaborare multiplă cu diverse întreprinderi din județ și oraș. Pot să vă informez că derivarea apei în Bahlui va permite și o navigație ușoară pînă la Prut, prefigurîndu-se deci o cale de comunicație nouă, dar dorită de multă vreme de moldoveni. Cît despre activitatea de concepție, ea, firește, nu mi aparține în exclusivitate, ci reprezintă o înmănunchere a gândirii multor minți luminate, fie că este vorba de hidrologi, de specialiști din Institutul agronomic, din politehnica noastră, de la departamentul de îmbunătățiri funciare etc., catedra beneficiind nu numai de sugestiile din partea lor, ci și de sprijinul material. E de datoria mea să arăt că au existat studii mai vechi decît ale noastre în aceeași problemă și cu soluții interesante, tot astfel cum aplicarea principiului gravitațional nu reprezintă o exclusivitate românească. El se folosește și în Franța, Italia, Uniunea Sovietică, Bulgaria, dar pentru a fi aplicat, de la caz la caz, sînt absolut necesare studiile speciale, specifice reliefului și regimurilor de apă din zona respectivă. În plus, o perspectivă nu foarte îndepărtată va fi aceea a electrificării agriculturii, energia hidraulică fiind cea mai ieftină din cele cunoscute. Trebuie spus, totodată, că ideea de a capta sursele de apă la creastă, și nu la baza versanților, reprezintă o so-

luție originală, unică în Europa. Tehnica de irigații, cu consumuri mici de apă și energie, constituie o direcție principală — alături de cea deja enunțată — a cercetărilor noastre, care ne va permite să punem la punct sisteme de irigare prin picurare; am și realizat proiecte destinate unor unități agricole, în cadrul cărora vor funcționa stațiuni experimentale, asistența tehnică de specialitate fiind asigurată de catedra noastră. O altă preocupare a fost aceea a automatizării, în special pe rețelele de canale, realizare care va duce la reducerea efortului uman și a consumului de energie, reglarea debitelor de apă pe canale și a nivelurilor de apă executîndu-se automatizat. În construcțiile preconizate, betonul și fierul, acum deficitare, vor fi înlocuite cu materiale locale, de pildă plăci ceramice, pentru impermeabilizarea canalelor din Lunca Prutului. Vor apărea utilaje și echipamente noi în irigații, în special aspersoare, iar măsurarea gradului de umiditate a solului, a nivelului apei în puțuri și riuri ca și transmiterea datelor la distanță se vor efectua automatizat. Contribuții importante s-au adus și în privința valorificării unei suprafețe de 40 mii hectare de sărături în Lunca Prutului. S-au realizat deja pe modele fizice și analogice de laborator sistemele de salinizare și desalinizare prin drenaje și irigații. Apele poluate de industria ieșeană, ca și de consumul menajer, vor fi valorificate în Lunca Prutului prin irigații.

— Cine vă sînt colaboratorii?

— O echipă „pe cîste”, cum se spune, de la cei foarte tineri ca asistentul Dan Prepețică, șeful de lucrări, Ovidiu Alexandrescu (ambii lucrînd la schema hidrotehnică), șefii de lucrări Ion Cojocaru, Eftimie Nițescu, angrenați în rezolvarea lucrărilor de drenaje, desalinizări și consolidarea versanților, șefii de lucrări Iosif Bartha și Leiodu Heriz, specialiști excepționali în tehnica irigațiilor prin picurare și pe brazue, pînă la cadre cu mai vechi stagii de serviciu, spre pildă conferențiarul Ion Cismaru, care s-a ocupat de probleme de exploatare a instalațiilor concepute aici. Evident, se impune a fi consemnat și sprijinul unor ministere în ceea ce privește realizarea de construcții proprii. O sursă de informare și chiar de inspirație ne-au furnizat înaintașii noștri, care au gândit construcții importante pe care doar socialismul le poate înfăptui. Mă gîndesc la profesorul român de prin anii '920—'930 conșus de profesorul Ion Andreescu-Cale, care a studiat transferul apei din Siret spre Bahlui și Prut, inclusiv cu posibilități de navigație. Astăzi, ideile acestor înaintași au fost preluate și acordate cu tehnica zilei atît de noi, cei de la catedra de irigații și drenaje, cit și de alți colaboratori cu prestigiu cum sînt: profesorii Constantin Martiniuc, de la universitatea ieșeană, și Vasile Băcsoanu; factori de răspundere din producție ca Gheorghe Pojovici, șeful filialei de îmbunătățiri funciare Iași, Gheorghe Ciocirlan din Direcția de gospodărire a apelor din Iași, Dionisie Simionescu, director la Oficiul de gospodărire a apelor Iași, Constantin Iurașcu, de la unitatea de exploatare a îmbunătățirilor funciare, Ion Brînzilă, inginer principal la Institutul de îmbunătățiri funciare etc. Hotărîtor a fost, însă, aportul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a intervenit direct chiar în procesul care a decis adoptarea soluției actuale, și aceasta încă înainte de declanșarea crizei mondiale a energiei, atrăgîndu-ne atenția asupra sursei de energie considerabilă de care avem nevoie pentru realizarea practică a unui astfel de proiect și sfătuindu-ne să apelăm la soluții cit mai economice. Dealtfel, pot să vă informez că proiectul de execuție a și fost atacat și va fi pus la punct în cursul anului 1982. Iașul va deveni un județ inverzit, de nerecunoscut, proiectul hidrotehnic va avea implicații favorabile asupra traiului de fiecare zi al unei colectivități ce se va cifra la peste un milion de oameni.

EMANUEL VALERIU ■

## Cauciucul și mama înțelepciunii

Incontestabil, în anumite privințe e mai ușor să lucrezi cu otelul decît cu cauciucul. Cîudățenia face ca tocmai prin elasticitatea lui cauciucul să fie o materie mai încăpățînată și să opună o mai mare rezistență încercării omului de a-l modela. Și cum, evident, în rîndurile de mai jos nu va fi vorba despre cauciucul din care se taie bretele pentru pantalonii copilăriei și nici corzi pentru prăștii cit mai eficiente în vinătorearea de vrăbii, să spunem din capul locului că la Pitești, la Combinatul de articole tehnice din cauciuc, e este modelat după cerințele a nu mai puțin de vreo 3 000 de beneficiari. Și cu toate că, în urma acțiunii de tipizării, abia începută, combinatul din Pitești va ajunge să producă articole tehnice din cauciuc într-o gamă mai restrînsă — o primă propunere stabilește numărul reperelor la 13 900 — se apreciază că nevoia de astfel de produse nu va scădea, ci va crește, iar calitatea lor va trebui să fie ireproșabilă, în pas cu cerințele noi, cu exigențele sporite ale economiei naționale. Drept este că, în această privință, la combinatul din Pitești au fost înregistrate rezultate bune, că scăderea refuzurilor de calitate e o izbîndă de toată lauda a ultimilor ani. Dar tot drept este să spunem că la sfîrșitul anului trecut au fost însumate refuzuri de calitate de vreo 2 milioane de lei. Că ele reprezintă o parte infimă din valoarea producției livrate de combinat în 1980, este adevărat, însă prezența, oricît de insignifiantă, a lor, dă preț sporit întrebării: cum va reuși combinatul să realizeze o producție mai mare și de mai bună calitate? O întrebare nouă pentru alții, dar veche pentru cei de la Combinatul de articole tehnice din cauciuc. Și, recunoaștem, aceste rînduri au fost stîrnite tocmai de faptul că el și-au formulat-o într-un moment în care, omeneste vorbind puteau fi cel mai puțin tentați s-o facă. În anul 1976, iar combinatul începuse să producă, la întreaga capacitate, tot în 1976!

Ca să înțelegem ce s-a petrecut atunci și continuă să se petreacă și astăzi, să recurgem la un termen de comparație la îndemîna oricui și să spunem că prima reacție a unui locatar, trecut de pragul unei case noi, este, fără îndoială, aceea de a se lăsa în voia unui sentiment de mulțumire și satisfacție, de a se bucura de toate cite vede și știe că-i vor înlesni viața. Cu toate că gusturile i se pot schimba, după o vreme, rămînem oricum de acord că încă din prima zi el nu se va apuca să-i scoată dușumelele pentru a-l pune altele, că nu-i va dărîma un zid pentru a-l adăuga unul nou, în altă parte, că nu-i va micșora sau mări ferestrele și nici nu se va urca pe acoperiș pentru a-l demonta și imbrina altfel. Neîntînd vorba de „ziduri” ci de „utilaje”, la combinatul din Pitești tocmai acest lucru s-a petrecut.

Uriașă hală prin care trecem are înfățișare de uzină și de șantier. La „benzi de transport”, la „garnituri” sau la „furtunuri” constructorii nu se împiedică de oamenii combinatului, nici invers, fiecare a ajuns să-și cunoască bine rostul și felul cum își poate îndeplini munca fără să-l stînjenească pe altul, cu atît mai mult cu cît, în bună măsură, constructorii sînt chiar muncitori ai combinatului. Lucrările în regie, cu forțe proprii, cad în răspunderea cîtorva destoinici meseriași, precum Ion Florea, Mihai Militaru, Ion Albină sau Marin Mușat. O altă mină de oameni, inginerul Iosif Armbruster sau maeștrii Ion Ciocănel, Popa Aurelian sau Dan Rădulescu se ocupă de realizarea, prin autoutilare, a unor utilaje noi iar alții, dintre ale căror nume vom aminti pe ale lui Nicolae Voicu, Ion Ilie, Constantin Popescu sau Nicolae Leca, alcătuiesc un colectiv remarcabil, se zice, prin ingeniozitatea soluțiilor de reorganizare a unor fluxuri tehnologice. „În '76, spune inginerul Nicolae Jianu, cînd abia pornisem producția în plin, în urma indicației conducerii superioare de partid de a folosi cit mai rațional spațiile construite am identificat, ca disponibili, vreo 10 500 metri pătrați, cam 17 la sută din totalul suprafeței combinatului. O soluție primară, ca să-i zic așa, ar fi fost să mai îndesim utilajele, adică alături de cele existente să mai montăm altele. Am procedat și noi astfel, însă nu presărînd cîteva utilaje în plus în acele spații disponibile ci asigurîndu-le o densitate mai bună în cadrul unei reorganizări generale, și de mai mare productivitate, a procesului de fabricație. Rezultatul va fi că în 1982, cînd se va încheia această investiție — și ea se va încheia la termen, pentru că ne aflăm la cotele prevăzute de grafice — de pe același spațiu construit, căruia noi nu i-am adăugat un metru pătrat, vom obține o producție suplimentară valorînd cam 70 la sută din capacitatea pe care combinatul o avea în 1976. Dacă atunci capacitatea era de 22 000 de tone, aceasta va crește în anul următor cu încă 15 600. Și e lesne de înțeles că nu pornea nimeni o asemenea transformare a combinatului dacă, pe lîngă un volum sporit al producției, nu am fi avut garanții că și calitatea produselor va fi mai bună iar eficiența cu care le obținem va fi mai mare”.

A conduce înscamnă a prevedea, destăgur. Și dacă prevederea e mama înțelepciunii, atunci investiția de care aminteam înscamnă că oamenii combinatului de la Pitești sînt prevăzătorii, deci înțelepții.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

## Concurs pentru elevi, pierdut de inspectori

(Urmare din pagina 13)

de concurs. Cum — după prezentări — tovarășul Atanasie Marinescu aduce vorba despre baraje, tovarășul Ion Maftei este de o sinceritate cu care ne economisește timpul, precizînd din capul locului: „Despre baraje nu vă pot spune nimic. Trebuie să informăm, întîi, conducerea ministerului asupra întregului concurs și nu știu dacă o să se spună presei că au participat la baraje și elevi care n-au fost în finală”. Simplu. Fără comentarii. Care sînt, într-adevăr, inutile.

La Universitatea din Craiova, stau de vorbă cu tovarășul prof. univ. dr. George Vraciu, decanul Facultății de științe ale naturii, Dumnealui a fost vicepreședinte al comisiei centrale de concurs la finală, după ce, la faza județeană, fusese președintele comisiei din Dolj. „Ca un lucru deosebit — începe tovarășul decan — țin să precizez că, în perioada finalei, tovarășa ministru s-a aflat în Craiova și s-a interesat personal de concurs. A stat chiar de vorbă cu comisia prin mine. Am informat-o amănunțit despre modul cum decurge competiția. Mi-a spus să

desfășurăm concursul în condiții de deplină obiectivitate și să asigurăm selecția celor mai buni copii pentru a ne reprezenta la Olimpiadă în S.U.A.”.

Interlocutorul confirmă că pînă după etapa județeană, cu subiecte unice pe țară, s-a știut că în finală vor merge, ca în anii trecuți, numai cei mai buni și, în orice caz, toți cei cu 10. Abia mai tîrziu s-a cerut ca fiecare județ să aleagă 4, cîte 1 de clasă, iar municipiul București, echivalat cu 3 județe, să trimită 12, cîte trei din fiecare clasă de liceu. Comisiile județene au fost libere să-și aleagă criteriile de departajare, dacă la o clasă erau mai mulți cu 10.

Cît despre baraje, tovarășul decan explică: „Au avut voie să participe toți cei care au obținut minim 5 la finală, plus cei care la faza județeană au avut 10, dar n-au fost trimiși în finală. Dintre aceștia unii nu s-au prezentat. (Oare cum și cînd au fost anunțați? n.n.) Din 102 înscrși la baraj, s-au prezentat 87, între ei vreo 56 fiind finaliști. (Iată, deci, cum de s-au dat 56 de premii și mențiuni. Se pare că pentru note sub 5 nu s-au dat. Dar oare e sigur că la baraj nu s-a intrat chiar și

cu note sub 5 la finală, de pildă în cazurile cînd respectivii avuseseră 10 la faza județeană? Că doar nefinaliștii cu 10 la județ au venit la baraj... n.n.). În privința participării în viitor la faza pe țară, continuă tovarășul decan, trebuie găsită o formulă mai bună. E bine să poată fi reprezentat fiecare județ, dar e drept și util ca toate valorile depistate anterior să poată merge în finală. Ambitia de a reprezenta uniform clasele a coborît prea mult nivelul de participare. Nu întîmplător, anul acesta la finală, multe lucrări au fost notate cu 1 (unu)”.

Dacă pregătirile gospodărești ale gazdelor au fost excelente, făcute cu o precizie, am putea zice, matematică, în schimb organizarea propriu-zisă a concursului, mai cu seamă în ce privește participarea la finală și la selecția lotului, a cuprins aproximări și o confuzie de criterii inacceptabile.

Cu ani în urmă, aceste concursuri se desfășurau conform unui regulament care a fost abandonat, dar n-a fost și înlocuit cu unul nou. Întîmplările actuale edîții impun un regulament ferm de concurs. După cum cele de mai sus oferă mai multe alte lucruri pentru o eventuală analiză dominată de dorința sinceră de mai bine. Iată încă un lucru care ar putea să nu fie neapărat comunicat presei: o astfel de analiză, într-un asemenea spirit,



JUDEȚUL  
MEHEDINȚI

# Vatră de neam și de piine

## LA BAIJA DE ARAMĂ, bătălia pentru cupru cucerește oameni și munți



La început de mai, toată suflarea Mehedințului și-a dat întâlnire la Ponoare, la tradiționala Sărbătoare a lilacului.

Traversăm Valea Coșuștei, intrăm în Defileul Motrului, lăsăm în urmă și apele lui de cristale rostogolite în muzici celeste, și urcăm mai sus, și mai sus, peșta spinarea Podișului Mehedinți. Cotim spre stînga, spre Ponoare și Obirșia Cloșanilor și ne trezim brusc în Baia de Aramă. Nețurburată așezare din vremea voievodului Mircea cel Bătrîn, cînd s-au sfredelit măruntăie muntților, s-au copt pietrele în cuptoare, ca piinea, spîlîndu-se cu ape de izvoare, ca să curgă piraie de metal roșu-gălbui, pentru virfuri de sulii și halebarde cu care s-a stat de strajă la porțile neamului. Ne trezim brusc într-o așezare ce face loc alteia. Baia de Aramă e răscolită de buldozere și de o lume nouă. Se croiesc și se asfaltează străzi, apar peste noapte blocuri, școli cu etaje, licee industriale, motel, magazine cu pereți de cristal... Tirgul incremenit s-a trezit. Dimineața lui a început năvalnic. Peisajul străzii — așa cum l-am receptat la ora de amiază la care ajungem — pare pregătit pentru o echipă de filmare, cu figurația în alertă, regizorul fiind gața să strige motor! Este însă realitatea lui adevărată, viața de fiecare zi, cu răscrucile și metaforele ei. Ciobani cu dulame miștoase pe umeri (mai) traversează orașul cu acest gest etern, minîndu-și oile spre imășuri de munte, uniformele verzi ale pădurarilor — heraldică străveche a indelnicirilor locului — se amestecă, se întreție cu salopetele și caschetele albe — dominînd urbea — ale oamenilor cu lămpi de miner la șolduri, grăbind să preia schimbul...

...Totul, aceste rotiri de timp și de peisaj, a început în 1972. În 1972, cînd un om s-a întors acasă. Plecat de la 11 ani, din satul Mărășești, trup din trupul orașului Baia, aproape nici un localnic nu știa, ori nu mai ținea minte că Sabin Răuți a ajuns geolog. După mulți ani de peregrinări prin munții țării și prin magmele pietrificate ale erelor geologice — numai în Oaș a poposit peste un deceniu, într-o muncă aprigă a unei mari echipe de explorări pentru detectarea și punerea în valoare a unor zăcăminte de sulfuri complexe — i se oferă prilejul rar și poate unic pentru un destin uman, de a se întoarce acasă, cu misiunea de a pune umărul la ridicarea unei zone întregi, de a-i construi ei însăși un destin nou. Se întoarce și bate la geamul unei case, peste drum de fosta casă părintească. La Vasile Motea, rudă dinspre tată. Vestea se împrăștie ca fulgerul. Pitorescul

personaj, „străinul” cu barbișon, pantalonii bufanți ca de vînătoare, haină de vînt, care poartă mereu sub braț un port-hart — în care chiar hărți duce —, un ciocan special și o busolă, este chiar de-al lor. Este geolog și caută aramă. Urmașii străvechilor băieși — se zice că nimeni de prin satele din jur nu și-a pierdut credința că în munții lor mai zac bogății de aramă și că cineva într-o zi le va da la iveală — l-au primit, aflînd cine e, ca pe un adevărat descălecător. Vasile Motea se strămută cu toată familia în casa bătrîneasă și noua și mindra lui locuință o cedează, o închiriază, echipei conduse de Sabin Răuți de la Intreprinderea de foraje și lucrări speciale geologice din București. „Aici — înainte de a ne construi colonia pe care o vedeți — am avut la început totul, ne povestește geologul. Administrație, contabilitate, magazine de materiale, dormitoare... Au fost extraordinari oamenii din sat, nu mi-am putut imagina că în străfundurile lor au fost atât de doritori să vadă aici mine, nu mi-am putut imagina că pot fi atât de deschiși noului, atât de ambițioși în a-și vedea localitatea prosperînd. Parcă erau rupți din mine, sau mai bine zis, eu din ei, întrucît și în mine sălășluia de mult acest gînd. Cînd ne mai venea un om în echipă, se ofereau singuri să-l cazeze, se ofereau să-l dea și de mincare. Îi găseam îndemneala în pragul casei, întrebîndu-ne dacă avem nevoie de ajutoare, dacă nu încadrăm muncitorii, dacă nu avem nevoie de călăuze, să ne ajute să aflăm drumurile cele mai convenabile printre văle și potecile muntților”. Rară comuniune care a făcut ca viața și adaptarea noilor sosiți să fie mai ușoară.

...Inginerul minier Ioan Lupoiu, ardelen de origine, de 30 de ani în această profesie și în această misiune de a însoți geologii și a le deschide drumuri spre inimă adîncurilor, ne mărturisește că aici s-a adaptat cel mai rapid, deși de mult și-a acceptat condiția alergătorului de cursă lungă. „Lucrurile mari nu se pot face fără sacrificii și cineva trebuie să le facă”, e filozofia sa de viață, în numele căreia și-a sacrificat multe dintre comoditățile omenești. „Diferența dintre noi, cei ce lucrăm în explorare, și confrății noștri din exploatare este că, în timp ce viața noastră e „nomadă” — ne așezăm pentru scurt timp în locuri de obicei grele și inaccesibile, construindu-ne singuri orașe efemere (coloniile) din carton presat și scînduri — a lor este așezată, trainică, în orașele a-

devărate”. N-o spune cu regret, întrucît putea s-o schimbe în acești 30 de ani, ci pentru a marca, încă o dată, că la Baia de Aramă au fost primiți mai cald decît oriunde în altă parte. „Cînd am venit aici, noi am avut doar un artificier și un minier. Alături de noi trei am încadrat încă 20 de localnici. Oamenii au venit direct de la oi, de la plug, de la pădure. Cu tirnăcoape, cu lopoți și cu un mic motocompressor mobil — alte utilaje nu se puteau aduce — am croit primul drum, ca să putem ajunge spre viitoarele guri de exploatare, atunci doar în planuri și proiecte. Astăzi, mergem cu „Dacia 1300” pînă la gura tunelului. Erau atât de înădămintăci, încît, cînd am montat primii metri de linie ferată pentru vagoaneți, au așezat-o invers. Erau în schimb fantastic de disciplinați, doritori să învețe și entuziași”. Cu vocații de mari maiștri, de mari învățători, de veritabili Pygmalion-i, ei, cei trei — un inginer, un artificier, un minier — au învățat meserie zeci și zeci de oameni. Le-a venit în ajutor marea întoarcere, mulți mineri de prin părțile locului, plecați spre alte orizonturi, reveneau acasă, găsind de lucru în meseria care și-au ales-o. „Acum, numai la punctul de lucru de la Mărășești sînt peste 200 de mineri calificați. A apărut în Baia de Aramă un grup școlar de profil, cu învățămînt profesional și liceu industrial. Prima promoție a treptei profesionale a absolvit astă-vară și e în producție”, ne informează inginerul. Istoria și o nouă tradiție încep să se țese. În vara aceasta vor reveni cei selecționați dintre cei mai buni mineri, trimiși la școlile de maiștri — 2 mineri, un electromeanic, un maistru de foraj. Fiii ciobanilor, forestierilor, țărănilor se nasc sub altă zodie, descoperă o altă Stea Polară!

Împovărat, și împovărîndu-se, cu o mare răspundere, inginerul Sabin Răuți — promovat azi ca șef de secție coordonator, pentru capacitatea și rezultatele sale — a muncit titanice, eroic chiar. Păstrînd toate proporțiile și toată luciditatea necesară, se poate spune fără nici o exagerare că timp de aproape 10 ani omul acesta n-a dormit liniștit o noapte. Lupta cronometrului a fost aprigă și tensionată. Pe lîngă misiunea sa de geolog, aparținînd unei categorii profesionale căreia i s-a incredintat o datorie de înalt patriotism, de a identifica și pune cît mai rapid în circulația economiei naționale cît mai multe resurse de materii prime din țară, era vorba și de dorința personală, de irezistibilă și superba ambiție omenească de a face ceva care să rămînă pe melegurile în care te-ai născut. Cu ciocanul și busola în mină, avînd drept ghid hărțile geologice și cartările înătașilor săi care au cercetat zona cu ani în urmă, a bătut metru cu metru, un teritoriu de kilometri pătrați, trebuia să dea răspunsuri ferme, dacă rezervele existente justifică deschiderea unei exploatare care, se știe, este foarte costisitoare. Cu atât mai exacte trebuiau să fie răspunsurile, cu cît unii l-au suspectat de prea mult patriotism local și chiar de fanatism. Izbînda sa a fost deplină, după numeroasele expertize ale Comisiei naționale de rezerve, după numeroasele probe în cele mai fine laboratoare. Omul de conștiință, de profesionalism curat, incredzător în munca sa cinstită a izbutit!

...Afară, la gura tunelului, lîngă vagoaneții care au apărut în soare de sub cușma muntelui, ca un mesager victorios, încercat cu roci fosforescente, îl întîlnim pe maistrul minier Ion Crăciunescu. Tot unul dintre cei dinții, dintre pionierii acestei noi cititorii industriale din România de azi. De fel din comuna Ponoare, dincolo de culmea la poalele căreia ne aflăm, Ion Crăciunescu e, de fapt, unul dintre pionierii mineritului în bazinul Olteniei. La 49 de ani — după datinile și legile noastre miniere, la anul va ieși la pensie — are 24 de ani de meserie începută, cum ne spune, „tot în cercetare, cînd se descoperea lignitul pe valea Motrului”. Și-a lăsat apartamentul modern din orașul Motru, cu apă caldă și baie, și-a strămutat soția în casa țărănească din satul natal „să punem umărul, să scoatem și arama care zace prin pămînturile noastre, și de care are acum țara nevoie. Și-apoi, minierului pensionar aer curat și o casă la țară îi trebuie”. Își va lăsa om în schimb, ne mai spune, chiar la anul va termina fiul său, la Petroșani, Facultatea de subingineri minieri. Printr-o dialectică firească a vieții și a generațiilor, omul său de schimb are o altă treaptă, pe care tatăl a cucerit-o printr-o muncă dîrză, începînd de la cel ce sapă cu lopata și casmaua, la vagonetar, trecînd prin toate treptele și ierarhiile muncii minierești, cu rivnă și frumoasă dăruire de sine. Ne arată ca pe propria sa casă platoul netezit unde se vor așeza, în curînd, temel-

ile viitoarei uzine de flotație a minereului de cupru. Cu gesturi largi și voce domoală, ne explică rostul și istoria acestui tunel „pe care l-am început, ca să meargă mai repede, din două puncte, dinspre Mărășești și Ponoare, și pe care, ne-am propus să-l străpungem, să ne întîlnim, în iulie”. Este prima magistrală ce s-a realizat vreodată în țară, cu rol de cercetare, dar și de exploatare, pe care va leși la lumina zilei (din nou), într-un mod modern, al epocii, cupru din Munții Mehedinți. Are o lungime de 2,5 km și este prima oară cînd o lucrare de cercetare și explorare este făcută să dureze, să folosească exploatarea, să aibă eternitate. O premieră care a cerut, și mai cere încă, entuziasm, gîndire, efort.

...Pătrundem sub bolta tunelului, ca un arc gotic de catedrală, deasupra căruia s-a și întîmplat heraldica minierească (ciocanele și tradiționala urare „noroc bun”), înaintînd tăcuți la lumina lămpașelor ce desenează imagini fantastice prin pădurea de armături. Mergem, fără să vrem, în ritmul zgomotului din tuburile de aeraj. Neobișnuiți să descifrăm siluetele oamenilor prin lumina lămpii, tresărim la auzul unei voci. „Tovarășe inginer, vă aflați la galeria Mărășești, bronson nord, unde echipele execută încărcarea materialului. În timpul lucrului nu s-a produs nici un eveniment deosebit. Raportează artificier Trăilescu Nicolae, șeful schimbulului I”. Prin această solemnitate emoționantă se spune, de fapt, că se muncește normal, iar acest normal toți știu că este în realitate o stare de excepție. Se avansează în ritmuri deosebite, cu siguranță în luna iulie tunelul de 2,5 km trebuie străpuns. În noua lume a minerilor de la Baia de Aramă, raportul dat conducătorului lucrării ca o disciplină a muncii, a intrat în reflex. Nicolae Trăilescu a ajuns doar acum 5 ani minier. Venit din satul așezat la coia cea mai înaltă, dincolo încep culmile muntților, din Obirșia Cloșani, unde meseriile de obrășie erau păstoritul și meșteritul lemnelui. La 40 de ani, acest bărbat curajos — și ca el mulți alții din Obirșia Cloșani, cum sînt confrății săi din același schimb, din aceeași echipă: Romică Vladu, fost cioban, acum vagonetar, Nistor Șarba, fost țaran, acum minier, Nicolae Stingu, fost muncitor forestier, acum ajutor de minier... — a avut țaria s-o ia de la capăt. Mai exact să înceapă — cum zice — marea carte a vieții.

La metru 820, tunelul se bifurcă. O luăm pe galeria laterală, mai îngustă și mai incomodă. Ne lovim de un aparat, cunoscutul trepid al topometristilor. Subinginerul Octavian Păunescu — un alt întors acasă, născut în Glogova, la cițiva kilometri distanță — supraveghează milimetrul cu milimetrul, săparea galeriei. „Are o foarte mare importanță traseul ei, și cotele ei față de tunelul principal, afirmă. Este o răspundere deosebită, fiindcă de această „laterală” va depinde viitorul viitoarei mine, al întregii exploatare”. Geologul Paul Horja Dan, un împătimit și împămîntenit al locului — care și-a legat condiția și realizarea profesională de revirimentul Băii de Aramă — acum citeva luni, la un comandament privind mersul lucrărilor, susținea cu tărie, și cu probe, că falia de minieră se întinde mult peste descoperirile certe, de pînă atunci, într-o zonă „neîntepată” de forțele anterioare, și se pare a fi cea mai bogată în conținut de cupru. Este o zonă laterală direcției principale trasate prin proiectul minier și trece peste Dealul Ocnelor, exact spre exploatarea din vremea lui Mircea cel Bătrîn. Disputele au fost aprinse, au frîmțat mult pe specialiști și forurile de decizie, și, lată, tînărul geolog are dreptate. La punctul 1010 metri unde îl aflăm, stă ghemuit în fața faliei geologice și citește tăcut în peretele de stîncă. Lovește cu ciocanul, desprinde un „bob” din arhaica lucrare a naturii și-l studiază cu migală și cu gesturi tandre. Are în priviri gravitatea unui Hamlet, cînd meditează la destinele lumii. Responsabilitatea sa este uriașă, nu numai față de confrăți, nu numai față de destinele Băii de Aramă, ci ale unei industrie întregi și, fără să exagerăm, ale țării. E fericit. Probele aduse la zi sînt alte certitudini. Bătălia pentru cupru, pentru noi materii prime de-acasă — un punct forte în bătălia noastră pentru dezvoltare — cucerește, la Baia de Aramă, tot mai mult, oameni și munți.

CICI IORDACHE ■





# arc de lumină

## POEȚI DIN MEHEDINȚI Patria

### Ecoul din istorie

Dumicați de geruri caii  
stau cu nările în vânt,  
la Rovine cad pedestrii,  
ca sineala pe cuvânt,  
Ienicerii umplu cimpul  
și ne taie din consoane,  
ienicerii ne scot ochii  
și chiar sfinții din icoane.  
La Rovine cade umbra  
noptilor, ca un indemn,  
nu ne lua străine limba,  
doar pe ea o mai avem,  
nu ne lua străine limba  
și nici trupul ei de patimi,  
am vărsat pentru ea sînge  
și-am vărsat atîtea lacrimi  
că de n-am avea Posade  
și de n-am avea și Tapae,  
ce-ar fi un popor, aș zice,  
cînd în țara lui nu-ncap  
și de n-am avea o limbă  
și de n-am avea ce plînge,  
de n-am fi bolnavi de țară  
și de slova lui Neculce...  
nu ne lua străine limba  
cum lei șaua de pe cal,  
am adus-o de la Roma  
și-am sfințit-o în Ardeal.

VALERIU ARMEANU ■

Patria e șoapta unei lire,  
Ana veșnică-ntr-o zidire,  
Fulger domolit într-o baladă,  
Liniștea cu zbucium de cascadă.

Patria nu este nedurare  
Și nici veșnic fagurul de mier  
E truda aspră, bărbătească  
Lupta ca o lege omenească.

Patria e doina unui riu  
Taina inspicării bobului de griu  
Și arcușul mierlei către zare  
Cînd se naște ziua în dureri solare.

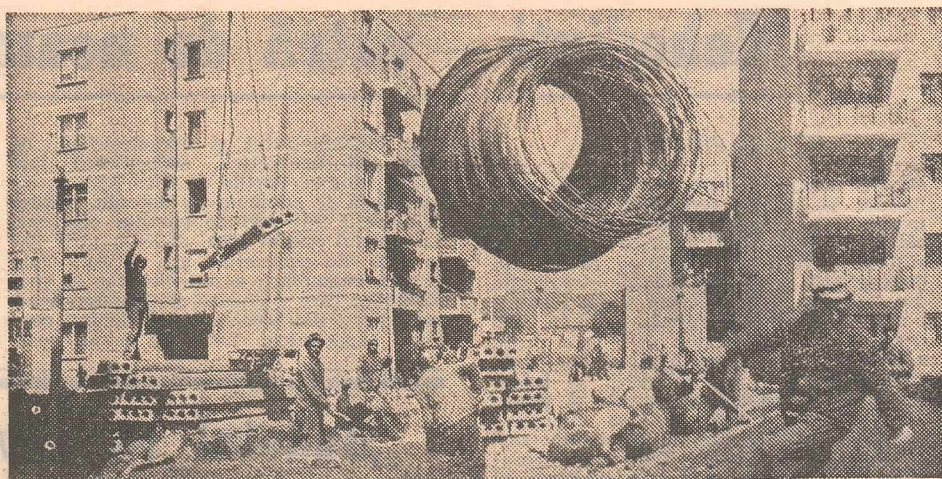
DUMITRU ENACHE ■

### Implicat

Mă simt implicat în fiecare vorbă  
oprită la răscrucea frunții  
aplecată peste marginea silabelor  
și mă doare tăcerea  
pornită în zboruri peste sîngele meu  
și țip cu ochii spre soare  
pînă cînd vine noaptea  
ca o mireasă a depărtărilor.

O, cită iubire e în mine  
și mă simt dator pentru semenii!

ION ȘERBAN DRINCEA ■



Oraș în mișcare, în toate sensurile lui existențiale, Strehaia devine nu numai un centru industrial modern al României ci, în mod firesc, o așezare urbană cu atribute de civilizație proprii timpului nostru.

## Strehaia — marile reveniri

Primarul Gheorghe Condescu ne amintește că Strehaia a fost declarată oraș în 1921, dar statut ca atare n-a avut niciodată cu adevărat, pînă în cincinalul trecut, cînd a început marea și definitivă mișcare către urban. Revirimentul a fost adus de industrie, iar industria, pe aceste meleaguri, este consecința politicii partidului nostru de dezvoltare echilibrată și armonioasă a tuturor localităților țării. Anul trecut intra aici în producție întreprinderea de armături industriale din oțel, constituindu-se ca o metaforă în devenirea urbei atîta vreme în nemiscare, o stea polară pe bolta destinului noilor generații. Dar nu numai ale acestora. S-au petrecut — și se mai petrece — un fenomen social mult mai adînc: se reintorc

acasă generațiile mature, plecate prin țară după profesii, meserii moderne și locuri de muncă. Se reintorc muncitorii, maștrii, inginerii, specialiști de valoare, se întorc ca să rămînă și să pună umărul la ridicarea orașului natal. Rădăcinile rămăseseră în pămîntul casei părintești! Marile reveniri, iată, nu sînt doar superbe acte de conștiință individuală, ci gesturi colective. Primarul Gheorghe Condescu se simte, de aceea, și mai obligat, se zbate, se grăbește să pună la dispoziția noilor sosiți apartamente confortabile în blocuri moderne, locuri de muncă pentru soții, școli și grădinițe pentru copii, spații pentru agrement și tot ce înseamnă o viață urbană de nivel 1931.

Lucru mai rar pentru marile debuturi industriale, la Strehaia n-a fost și nu se duce lipsă de cadre calificate și nici de specialiști. Inginerul Pavel Copaci, actualmente șef al turnătoriei, a adus încă doi în țară încă un specialist: pe medicul stomatolog Adriana Copaci. S-au reintors și soții Domnica și Vintilă Mirescu, ingineri chimiști, atrași tot de noua întreprindere. ca și chimistul Horia Penteș. Soția acestuia din urmă — inginer agronom — lucrează într-o fermă de cercetare și producție pomicolă din zonă. Un alt specialist cîștigat pentru Mehedinți! Nicolae Popescu, economist-șef, a adus încă doi intelectuali: pe soția sa, Elena Popescu, economist, și pe fiul său, inginerul Florin Popescu. Maștrii Nicolae Marcovici, Mișu Pogoran, Ion Catană și Ion Vilău ocupă locuri cheie în noua unitate. Așa se face că primul pion industrial al Strehaiei biruie cu maturitate și stăpînire de sine, cu calm, greutatea începutului. „Se rezolvă acasă, aici, la noi, necazurile” — cum zice directorul, ing. Florin Enache.

În apropiere, pe aceeași platformă industrială a orașului, a intrat foarte recent în producție încă o întreprindere, de prelucrare a tulpinilor de in. Aceasta cînd va atinge capacitatea proiectată, va pune la dispoziția industriei ușoare a țării peste 2 200 tone fibre de in. Și aici, ca și alturi, la armături industriale, îi întîlnim pe cei reveniți acasă, ei constituind nucleul de bază al specialiștilor. Începînd cu directorul, inginerul agronom Daniel Ghițescu, cu inginerul mecanic Petre Școar, cu maștrii Constantin Marinescu și Marius Chircu. Aceștia din urmă au venit odată cu dinastia lor muncitorească și au adus în întreprindere și soțiile, iar maștrii Marinescu, în plus, și pe baiatul său, Gheorghe Marinescu. Marin Boștină este electrician, soția, Maria Boștină, operatoarea în cadrul aceleiași secții. Fenomen deosebit de rar, la Strehaia, fabricile noi se nasc cu tradiții și familii muncitorești!

Fabrica de confecții și-a depășit de mult începuturile. Aici, peste 700 de femei trimis produse cu numele orașului atît pe piața internă cit și pe cea externă, exportul devenind un fapt curent în viața acestui colectiv.

Oraș în mișcare, în toate sensurile lui existențiale, Strehaia devine nu numai un centru industrial modern al României ci, în mod firesc, și o așezare urbană cu atribute de civilizație proprii timpului nostru. S-au construit pînă acum peste 500 de apartamente în blocuri cochete, cu regim de înălțime redus, pînă la 4 etaje, cu o arhitectură pe măsura locului și a tradiției casei oltenesti din zona Mehedințiului, iar alte 98 se află în faza de execuție. Ele vin cu toate dotările de habitat urban — apă, canal, telefonie, încălzire centrală, artere de circulație sistematizate, zone verzi, mari magazine...

Primarul Gheorghe Condescu ne mai pune la dispoziție câteva cifre-indicator al dezvoltării rapide a urbei. „Dacă acum 7-8 ani în Strehaia se realiza o producție industrială în valoare doar de circa 100 milioane lei, în 1985 ea va depăși o jumătate de miliard”. Replica demnă a istoriei noi, binemeritată pentru o așezare care a înscris pagini cu mari rezonanțe în cartea de istorie a neamului. La Strehaia, ca bănișor de Mehedinți, Mihai Viteazul, împreună cu prietenii săi, Buzestii, își conțura visul de a uni cele trei provincii române, sub un singur steag, al libertății și al demnității.

V. T. MOTRU ■

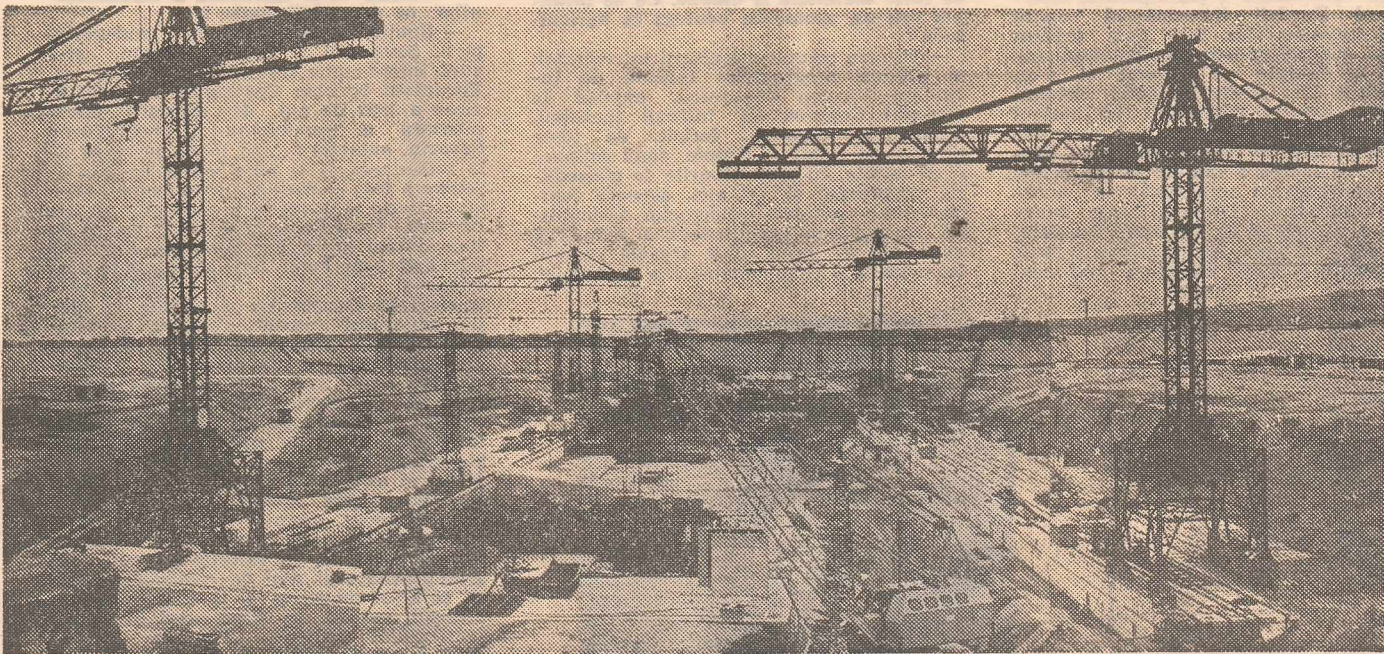
## La Ostrovul Mare, după bătălia cu apele dezlănțuite, e liniște

Revenim, de la o vreme, la intervale tot mai scurte de timp, aici, la Ostrovul Mare, printre acești oameni care alcătuiesc de multă vreme o comunitate și o tradiție aparte — constructorii de hidrocentrale. Revenim, pentru că pe șantierul Porțile de Fier II starea muncii este tot mai intensă, lupta contracronometru tot mai aprigă și se măsoară în recorduri, performanțe de gândire, de ingeniozitate, de curaj și dăruire. De cîteva luni — acum, în al patrulea an de cînd convoaiele de camioane au adus și au implintat solid în pămîntul insulei, coloniile, orașele pe roți ale constructorilor, de cînd excavatorul a mușcat prima cupă pentru așezarea temelii celui de-al doilea pol energetic românesc pe Dunăre — s-a ajuns la faze-cheie în realizarea marelui proiect economic. Pe insula strînsă în chingile puternice ale celor două ramificații largi ale fluviului, la acest kilometru spectaculos al parcursului său, confruntarea dintre om și apă a atîns, în primăvara aceasta, dimensiuni dramatice. „Se luca la zeci de metri sub nivelul apei, în camerele viitoare centrale electrice, într-un uriaș amfiteatru protejat de centura palplanselor din oțel infipte în albie — punct de mare concentrare de forțe tehnice și umane — cînd au început să se umfle apele, să curgă amenințătoare aluviunile” — ne povestește bărbatul cu oboseala zilelor și nopților nedormite

în gesturi și priviri, Petre Mike, secretarul comitetului de partid al șantierului. Dirzi, și într-o ordine desăvîrșită, toți constructorii, întreaga suflare a insulei s-a ridicat ca un singur om și, ca pe un mare front de luptă, au ocupat pozițiile de apărare, în locurile unde apele împingeau cu o forță fără egal, bezmetice, dezlănțuite, încercînd să pătrundă. Într-o singură noapte — noaptea de 23 spre 24 martie — digul din fața barajului (lucrare complexă, în care de 3 ani se toarnă betoane de mărți superioare, din cele mai scumpe betoane, printre armături de oțel, după laborioase calcule ingineresti) a fost suprînălțat cu peste 1 metru, pe o lungime de aproape o jumătate de kilometru. Într-o singură noapte, 500 de metri de dig au fost înălțați milimetru cu milimetru, cu palmele, cu degetele, cu hotărîrea acestor oameni de a-și apăra munca de pînă acum, de a apăra o avere uriașă a țării și, mai presus de toate, termenii la care viitoarea hidrocentrală va trebui să producă lumină. Dunărea vuia înfricoșător, azvirlindu-se peste maluri, mușcîndu-le și pustiindu-le. Înconjuțați de întinderea de ape furioase, izolați, acești oameni n-au conțenit să lupte. Apărau buldozere, screpere, autobasculante, zeci și sute de utilaje, aparatură de laborator, una din cele mai mari stații de betoane ce se află ridicată la ora actuală în țară, apărau colonia lor, familiile lor. Într-o intensă încordare și

neodihnă. Și, cum se știe că, într-o stare de excepție a vieții, se probează marile virtuți și marile conștiințe, mase întregi de oameni și-au demonstrat tăcut și aproape firesc eroismul. La posturi-cheie, cu viața în pericol, au stat constructorii ca Florea Stănoiu, Constantin Istodorescu, Pantelimon Grumăzescu, Urcan Gavrilă, Ladislau Tur, Vasile Păduraru, Nicolae Căpraru și mulți, mulți alții. Ei n-au părăsit 48 de ore „porțile” cele mai grele, pe unde viitura dădea lovitură aprigă, țînînd-o în friu, biruînd-o o vreme și iarăși și iarăși, cu fiecare oră, reluînd lupta. În seara de 25 martie 1981, apela Dunării au atîns la Ostrovul Mare cea mai înaltă cotă, cotă istorică, necunoscută vreodată de om — 903 centimetri, cu 253 peste pragul de inundație. Cu toate acestea, apele ei vijelioase au fost biruite! N-au avariata grav nici un punct de lucru. Inginerul Pavel Misaroș, directorul șantierului, a rămas în picioare 50 de ore în șir, printre oameni, organizîndu-i, îmbărbătîndu-i, oferindu-le soluții, ca un mare comandant de oști într-o bătălie decisivă. Și pe care a cîștigat-o, cîștigînd în plus o superbă coeziune a colectivului. Au sacrificat drumuri — și așa construite cu trudă și efort — și au construit rapid altele, ochiuri mari de apă au fost izolate cu piatră, balast și pămînt, barînd înaintea lor spre puncte de mare importanță ale lucrărilor: ecluza — aproape gata, temelia amfiteatru a centralelor electrice, barajul... Acum e liniște! Fluxul normal al muncii a reintrat în matca lui, ca și fluviul. Stația de betoane și-a reluat pulsul. Se toarnă zilnic, la toate punctele de lucru, un nivel record de betoane, peste 2 100 metri cubi...

VIRGILIU TATARU ■



Pe șantierul Porțile de Fier II starea muncii este tot mai intensă, lupta contracronometru tot mai aprigă și se măsoară în recorduri, performanțe de gândire, de ingeniozitate, de curaj și dăruire. Fotografii de ELENA GHERA ■



# Mehedinți — vatră de neam și de pîine, arc de lumină

(Urmare din pagina 1)

salveze utilaje și bunuri de preț ale economiei, să salveze termenele de punere în funcțiune. Avem oameni minunați, pe care ne putem bizui în orice moment, în situații de excepție unindu-se ca un zid de neclintit. În amonte, șantierelor navale din Drobeta-Turnu Severin li s-a alăturat o nouă capacitate de producție, una din cele mai mari forțe din țară, prin care s-a ajuns chiar la schimbarea denumirii tradiționale a întreprinderii, în **Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald**. Intrarea ei în funcțiune coincide fericit cu zilele în care aniversăm 60 de ani de la fâurirea Partidului Comunist Român. Va fi o unitate modernă, cu tehnologii înalte, pentru piese grele forjate și matrițate. S-au mai pus și alte temelii în Mehedinți, multe ajunse aproape de fazele finale: o fabrică de aparate de măsură și control, o întreprindere de anvelope gigant (pentru utilaje mari și grele) care pînă acum nu s-au fabricat în țară.

Tot în cincinalul 1976—1980 au apărut aici și câteva ramuri complet noi pentru județ: siderurgia, chimia, industria extractivă. Se află în fază avansată viitorul laminor de profile mici, ca și întreprinderea de prefabricate din beton, amplasate tot în municipiul reședință. S-au săpat și fundațiile viitorului combinat chimic Drobeta-Turnu Severin, urmînd să devină un important pol industrial al României. S-au mai edificat în acest interval întreprinderea de armături industriale din oțel și întreprinderea de prelucrare a tulpinilor de in la Strehăia. Deși declarată oraș încă din 1921, această localitate abia acum începe deosebita sa dezvoltare economică și urbană.

— Este impresionant ceea ce ne relevați. Cum se va infățișa Mehedințiul cînd toate aceste însemnate obiective se vor așeza în matca lor și vor produce?

— La scara planurilor și a proiectelor noastre, a speranțelor și așteptărilor oamenilor lui harnici. Dacă perioada 1976—1980 a reprezentat un salt incontestabil, am putea spune că, în fapt, marea epocă a acestui spațiu românesc abia acum începe, în cincinalul 1981—1985. Pentru că vor produce capacitățile construite anterior, pentru că altele noi se vor reaseza în rosturi, se vor moderniza. Dinamica producției industriale va cunoaște un ritm mediu de creștere de 14,5 la sută, cu mult superior mediei prevăzute pentru țară, de 8—9 la sută. Contribuția județului va fi însemnată atît în ceea ce privește punerea în valoare de noi resurse de materii prime și energie — sarcini de prim ordin ale etapei actuale —, cit și în domeniul progresului calitativ al structurilor noastre economice. Se vor afirma acele ramuri mici consumatoare de energie și combustibil, vor apărea noi activități din domeniul de vîrf, va fi etapa ofensivă tehnologiilor de ultimă oră în toate sectoarele. La sfîrșitul cincinalului, practic, va trebui să dublăm realizările cu care l-am încheiat pe cel anterior, să ajungem la un volum al producției industriale de circa 20,5 miliarde lei. Noi și marii poli economici vor concentra importante investiții din cele peste 21 miliarde lei care ni s-au acordat pentru etapa 1981—1985. Dar ei polarizează și răspunderea noastră, a tuturor organelor locale de partid și de stat, a comuniștilor, a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii. Mehedințiul va deveni bazin minier. Începînd chiar din acest an, vom pune în circuitul economiei naționale carbune energetice și cupru din platoul Munților Mehedinți. Întreaga zonă a Ponoarelor și Băii de Aramă, netulburată de nimeni de pe vremea lui Mircea cel Bătrîn, va fi trezită de „norocul bun” al minerilor, Exploatarea carboniferă de la Prunișor și Husnicioara vor livra lignit la nivelele stabilite. E o sarcină pe care trebuie să ne-o onorăm, un cuvînt dat partidului. Și încă o noutate: tot în premieră, începînd cu 1981, Mehedințiul va fabrica și vagoane de călători. Sperăm să ajungă repede la același prestigiu, în țară și străinătate, pe care-l au vagoanele de marfă cu marca MEVA.

— Să ne oprim puțin la aportul județului dumneavoastră la zestrea energetică a României, la bătălia pentru independență în acest sector vital pentru orice țară în epoca contemporană.

— Etapa 1981—1985 are menirea să con-

tere Mehedințiul și caracteristica de județ al energiei, valorificînd mai multe resurse. Porțile de Fier I ne-au situat, încă de pe acum un deceniu, printre principalii furnizori de energie electrică. La nivelul anului 1980 dădeam țării 10,8 la sută din producția sa totală. Prin munca exemplară a muncitorilor și specialiștilor care veghează exploatarea acestui sistem, hidrocentrala și-a depășit constant capacitatea, furnizînd anual peste

întregii industriei din Drobeta-Turnu Severin și prin căldura deșeu, termoficarea în întregime a orașului în creștere, ceea ce înseamnă condiții mai bune de viață, de confort. Urmînd direcțiile programului energetic, valoroasele indicații ale secretarului general al partidului, în numeroasele sale vizite de lucru efectuate în județ, ne-am îndreptat atenția și spre potențialul riurilor interioare. Tot în acest cincinal vor prinde contur două microhi-

beneficînd și ea de investiții și dotări cu mașini agricole. În cincinalul trecut s-a înregistrat un ritm de creștere de circa 5 la sută, iar suprafețele irigate au ajuns la peste 80 000 ha. Am putea spune că și aici ne aflăm pe un vast șantier. Continuă finalizarea unuia dintre cele mai mari sisteme de irigații, Izvoarele-Cujmir. Se modernizează baza materială a zootehniei, construim complexe agroindustriale pentru creșterea și îngrășarea porcinelor, taurinelor, ovinelor și păsărilor. Pentru a valorifica și mai bine pămîntul, condițiile pedoclimatice de care dispunem, la indicația secretarului general al partidului, s-a efectuat un studiu, și pe baza lui, un program de dezvoltare a pomiviticului, astfel încît, la sfîrșitul acestei etape, 1981—1985, Mehedințiul să ajungă un mare bazin viticol al țării. Atenția noastră este îndreptată spre aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii agricole, pentru a realiza sisteme intensive de exploatare a pămîntului și a bazelor tehnico-materiale, pentru a da producției mari cu forță de muncă redusă. Ne-am situat în primăvara aceasta printre județele care au încheiat primele în-sămînțările din epoca I și a II-a, cu toate că am avut zone din sud, exact din grînarul nostru, afectate de inundații, cînd Dunărea a depășit toate cotele previzibile. Pentru acest efort, tovarășul Nicolae Ceaușescu a onorat oamenii muncii din agricultura județului cu o scrisoare personală de felicitare, ceea ce ne obligă la o activitate și mai intensă.

— În afara inundațiilor, alte neajunsuri, necazuri nu ați avut, nu aveți, într-un asemenea ritm de muncă?

— Sint. Avem și pe șantiere și în unele întreprinderi lipsă de utilaje, nu sosesc la vreme cooperările, mai avem și oameni care nu-și fac datoria cum trebuie, dar nu asta este caracteristic atmosferei de efort, de unitate și devotament pentru sarcinile ce le avem de îndeplinit.

— Repetați cu o extraordinară căldură această referință la mehedințeanul de azi, care înalță hidrocentrale, durează uzine, mine și sisteme de irigații, fabrică vagoane și mobilă, produce pîine și carne, atîtea alte valori. Vă rugăm, de aceea, să ne spuneți ce se face pentru ei? Cum vor arăta orașele și localitățile în care trăiește?

— Noile obiective aduc, în primul rînd, foarte multe locuri noi de muncă. Numai în cincinalul actual se deschid perspective de calificare și ridicare a calificării pentru 39 000 persoane. În acest fel, va fi redus fenomenul de migrație a forței de muncă în afara județului, iar în interior, către municipiul-reședință. Drobeta-Turnu Severin va continua să crească din punct de vedere urban, atît ca număr de apartamente, cit și ca echipare edilitar-gospodărească, precum și Orșova, frumosul oraș înălțat din nou, de la temelii, însă mișcări innoitoare, rapide, efervescente vor traversa Strehăia și Bala de Aramă, precum și alte trei localități aflate pe traiectoria transformării în orașe: Bala, Cujmir și Pătulele. În perioada ce urmează, alături de încă trei comune — Bălăcița, Gogoșu, Șișești — ele vor trebui să înfrunceze acele calități de viață și muncă pentru populație, încît să se poată înscrie în rîndul centrelor urbane de tip agroindustrial. În perioada 1981—1985 vor fi construite în județ 14 000 apartamente, 1 170 locuri în creșe și grădinițe, 162 săli de clasă, 18 dispensare, două policlinici și va fi finalizat spitalul județean cu 700 de paturi, se vor construi 500 locuri în cinematografe, o casă de cultură cu 800 de locuri și multe ale dotări social-culturale. Pregătim condiții superioare de viață pentru locuitorii orașelor, care, la finele cincinalului, vor polariza 48,2 la sută din totalul populației județului.

— Despre viața spirituală a mehedințenilor ce ne puteți spune?

— Spațiul românesc din sud-vestul țării, Severinul, o vatră de neam, și-a avut întotdeauna tradițiile și istoria sa. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sărbătorirea a 1850 de ani de atestare documentară a municipiului Drobeta-Turnu Severin, sublinia: „...în toată perioada de la înființarea sa și pînă astăzi, această așezare a fost — dacă se poate spune așa — un simbul al dezvoltării poporului nostru, deoarece timp de aproape 2000 de ani, în împrejurări grele, locuitorii au înfruntat năvălirile, au făcut față greutăților, păstrîndu-și existența, contribuind prin aceasta la menținerea și afirmarea ființei poporului român”. Tezaurul de bijuterii din aur descoperit anul trecut la Hinova, localitate din apropierea municipiului, este încă o dovadă prețioasă și certă de continuitate și civilizație, a capacității oamenilor de pe aceste meleaguri de a crea valori de artă deosebite. Dacă Mehedințiul este vatră de neam și de pîine, el este și un arc de lumină, cu tot ce poate sugera această metaforă. Produce kilowați, produce însă și cultură, o cultură la care au acces toți oamenii muncii. Începînd cu valorile autentice ale artei populare și pînă la realizările culturale și artei moderne, și la noi, ca pe tot întinsul patriei, se desfășoară în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” o amplă gamă de manifestări, menite să descopere și să exprime geniul creator, menite să educe, să formeze, să modeleze omul nou, la scara timpului nou pe care-l trăiește, dar îl și construiește.

## „Județul va deveni bazin minier și un important producător de energie”



Cel mai mare vas construit pînă acum la Șantierul naval Drobeta-Turnu Severin, petrolierul de 7 000 tone, este gata de lansare

6 miliarde kWh și, rețineți, numai ce s-a dat în plus de la punerea în funcțiune a primei turbine și pînă astăzi depășește întreaga producție de energie electrică a României anulului 1938. Dacă Porțile de Fier I au fost un mare examen pentru energetica noastră în ansamblu, Porțile de Fier II reprezintă unul și mai greu, mai complex. Pe acest mare șantier — rod al aceleiași bune colaborări româno-ugoslave — s-a intrat în al patrulea an de activitate. Lucrările înalțează în ritmuri corespunzătoare. Noua hidrocentrală va avea în final o putere instalată de 220 MW, producînd într-un an peste 1,1 miliarde kWh, atingînd astfel un înalt grad de valorificare a potențialului energetic al Dunării în sectorul comun româno-ugoslav. Dar, așa cum arătam mai sus, șansele noastre în domeniul producerii de energie au crescut și s-au diversificat. Una dintre ele fiind cărbunul energetic, lignitul descoperit în platoul Mehedinți. Prin aducerea la zi a zăcămintelor — contăm pe circa 6 milioane tone anual — va apărea o altă cetate energetică — o termocentrală amplasată în apropierea municipiului Drobeta-Turnu Severin, cu o capacitate de 300 MW. Totodată, ea va furniza peste 6,6 milioane gigacalorii energie termică, asigurînd necesarul

drocentrale — la Izverna și Brebina, ape de munte din partea de nord a județului —, cu soluții leftine și avantajoase, care vor deservi localitățile din jur, fără să mai consume din magistralele naționale. Avem în studiu realizarea chiar a mai multor asemenea microcentrale de un randament ridicat și în alte localități. Există numeroase preocupări și pentru realizarea unor instalații de obținere a biogazului, pe lîngă complexele zootehnice, menite să asigure necesarul de energie electrică și termică al unităților respective.

— Înțelegem că ne aflăm în teritoriul unui vast șantier, între mari desfășurări de forțe materiale și umane. Ce se întîmplă într-un asemenea context în agricultură?

— Urmăm cursul agriculturii întregii țări, ne aliniem programelor inițiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, expuse la recentul Congres al întregii țărâni. Mehedințiul dispune, fericit, de toate tipurile de relieu — cîmpie, zonă colinară și de munte, cu toate tipurile de gospodărie țărănească și, de aici, aspecte complexe în rezolvarea problemelor agriculturii. Dezvoltarea tumultuoasă a industriei nu a vitregit prin nimic această ramură importantă și complementară a economiei,

### Tudor

La Padeș într-o noapte pe cîmpie  
Trecea Vladimirescu galopînd  
Și scăpăra din fierare gînd  
Înveșmîntat frumos în veșnicie  
Era înalt în sa cit o baladă  
Pămîntul îi trecea pe sub rețînă  
Și scăpăra lumină din lumină  
Că toți pandurii s-au ivit să-l vadă  
Era un domn din firea unui munte  
Cutremurat din rădăcina la frunte  
Că cerul nesfîrșit l-a sărutat  
La Padeș într-o noapte galopînd  
Și scăpăra din fiecare gînd  
Pe trupul țării mele veșnicie.

DAN BOSONCA ■



Angelica Stoican, o mare cîntăreață de muzică populară de pe meleagurile mehedințene



## PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

**„Literatura noastră are nevoie de multiple forțe creatoare pentru a se exprima plenar“**

— Stimate Al. Oprea, ai făcut cindva parte dintre critici, și încă dintre cei băfăioși. De ce ai dezertat, trecind în tabăra istoricilor literari?

— Știu eu dacă termenul „dezertare“ este cel propriu? Poate că e vorba — ca să folosim aceeași terminologie militară — de o repliere pe poziții dinaintea stăpînitorilor. Vă amintesc că am debutat editorial nu cu o carte de critică, ci cu una de istorie literară: monografia despre Panait Istrati. Nu doresc să fac acum mărturisiri complete pe această temă. Mă mulțumesc să spun că „pașii pe nisip“ — ca să folosesc titlul volumului lui E. Lovinescu — îmi adinceau, cu timpul, un fel de alertă interioară. Imediatețea receptării actului literar parcă mă înăbușea, îmi scurta momentul necesar al meditației, nu-mi îngăduia să contemplos opera de la distanță și din varii unghiuri. Căci, deși prin temperament sint un agitat, am avut totdeauna nostalgia pămîntului ferm sub picioare, a unor criterii și mijloace de percepere a fenomenului de creație care — de-a dea sentimentul că mă apropii, pe căi cît mai directe și mai sigure, de un adevăr obiectiv.

— Și acum v-ați apropiat?

— Deocamdată vorbeam despre „dezertări“. Nu înțeleg de ce, adică, studiul marilor opere ale trecutului să însemne o dezertare? Aș observa că activitatea istorico-literară a devenit, în anii noștri, unul dintre principalele fronturi de luptă ale culturii contemporane, fiind menită să demonstreze forța de creație a poporului nostru, să întărească ideea durabilității valorilor naționale. Nu e un secret pentru nimeni că a existat o perioadă cînd referirile mai apăsate la tradițiile viabile românești, la specificitatea națională, erau privite cu suspiciune, neînțelegîndu-se adevărul rostit cîndva de inflăcăratul socialist internaționalist care a fost Jaurès: „Puțin internaționalism ne îndepărtează de patrie, mult internaționalism ne readuce la patrie“. Este meritul epocii deschise de Congresul al IX-lea al P.C.R., al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că aceste adevăruri au fost restabilite în sensul lor plenar, restituiindu-se culturii române ideea de patrie. În acest context e greu să se facă deparțajări absolute între funcțiile și sarcinile combative ale criticii și cele ale istoriei literare.

— O critică lipsită de simțul istoric — spunea G. Călinescu — are un caracter caduc.

— După cum și invers e adevărat: un istoric care n-a trecut prin școala criticii cîntec, a receptării experienței prezentului, cade ușor în academism, n-are viziunea exactă a ierarhizării valorilor.

— Mai exact, ce raport stabiliți între experiența prezentului și studiul trecutului literar?

— Aș compara munca istoricului literar cu aceea a unui miner care coboară în subpămînturile unei alte epoci. Dar pentru a o descoperi, a o „vedea“ în ceea ce are caracteristic, el se servește de lumina unui lămpaș, care e cel al zilelor noastre. Faptul e ușor de înțeles: fiecare „decupaj“ al trecutului exprimă o atitudine; altfel spus, nu sint implicate în operațiile istoricului literar numai judecățile de existență, ci și de valorizare, care comunică interior cu opțiunile spirituale și artistice ale celor de azi.

— Inseamnă deci că marile opere ale trecutului ar putea să apară doar ca o simplă ilustrare — ca un trucaj, dacă vreți — a preocupărilor celor de azi.

— Nu m-ați lăsat să termin. Aveți dreptate, nu pot fi acceptate tendințele voluntariste, de ignorare sau violență a legităților specifice perioadei istorice investigate. Fiecare epocă își are propria sa ordine de valori, care se cere a fi intuită și științific determinată, iar nu inventată arbitrar; și cu atît mai puțin, copiată după tiparul modelelor — și mai ales al modelelor — cultivate în prezent. Ca cercetător obișnuit să se supună adevărului documentelor, sint agasat de ingenuitatea — recunosc, uneori plină de farmec — cu care autorii unor exerciții critice se servesc de marile opere literare de altădată ca de simple pretexte pentru a-și etala preferințele, subiective, în materie de formule artistice. În acest chip, faptele literare ale trecutului devin simple cărți de joc, cu care poți să construiești orice castele imaginare dorești. Totodată, nu mă încintă nici unele opuri istorico-literare al căror acr prăfuit și a căror viziune „academică“ se explică, adesea, prin aceea că autorii respectivi rămîn prizonierii faptelor studiate, nu reușesc să-și conecteze rezultatele cercetărilor la liniile de înaltă tensiune ale aspirațiilor și căutărilor contemporane. Este de la sine înțeles că au avut loc, de-a lungul timpului, mutații semnificative în aria ideilor și a formelor artistice, că au fost statornicite noi relații cu creația; toate acestea nu trebuie, firește, să conducă la



speculații a-istorice, dar nici să fie, pur și simplu, ignorate, ci ele trebuie integrate unui sistem de referințe, cît mai vast, mai complex, capabil să ne ajute să determinăm și să aprofundăm ceea ce este viabil și caracteristic în structurile obiective conținute de marile opere.

— Dacă v-ați rezuma, într-o frază, punctul de vedere?

— ...Aș spune, parafrazănd o expresie a lui Malraux, că fiecare operă „supraviețuitoare“ se supune unui dublu timp: timpul autorului ei și timpul nostru. Într-aceste două timpuri există interferen-



țe dialectice, dar în nici un caz nu se pot substitui unul altuia.

— Ce v-a făcut să vă apropiați de Panait Istrati?

— La vîrsta lecturilor nepretențioase, „peștițe“, mi-a căzut în mină „Chira Chiralina“ (într-o colecție imundă: „15 lei“), și am rămas cu amintirea frumuseții acestei cărți. Dar studiul de mai tirziu al acestui autor l-am întreprins nu sub impresia operei, ci a „cazului“ său, șocîndu-mă faptul că era, cu tenacitate, idolatrizat, și cu tot atîta tenacitate negat și investivat. Mi-a plăcut ca, paralel cu exercițiile mele de întempestiv și imberb critic, să încerc să-i elucidez enigma, rătăcind prin labirintul presei timpului și al variorilor documente. În 1958 îmi publicam concluziile investigațiilor în două numere ale „Vieții Românești“, printr-un studiu intitulat asertoric: „Denaturări în interpretarea vieții și operei lui Panait Istrati“. Studiul fusese puțin amputat în redacție. Dar, la acea dată, eu aveam monografia aproape gata scrisă.

— Și de ce ați tipărit-o abia în 1964?

— Nu public niciodată o carte în prima ei variantă. Dar adevărul, în cazul monografiei Istrati, este că ea a zăcut cîțiva ani în sertarele editurii, chestiunea publicării ei nefiind pusă pe tapet decît în urma unei întîmpinări pe care am făcut-o conducerii Direcției de cultură de la C.C. al P.C.R. Cînd editura m-a chemat ca să-mi anunț vestea publicării, eu l-am prezentat un alt text, de două ori mai mare, înțesat cu noi documente.

— Cartea, dacă mi-adeuc bine aminte, a primit Premiul Uniunii scriitorilor. Ați publicat apoi o versiune pentru cititorii străini: „Panait Istrati, un chevalier

errant moderne“. În 1976 ați revenit cu o altă ediție a monografiei, iar între timp ați prezentat, în revista „Manuscriptum“, o serie de documente inedite privind „cazul Istrati“, printre care unul senzațional: dosarul său de la Siguranță. Spuneți-mi, ce au însemnat aceste documente pentru limpezirea „enigmei Istrati“?

— Problema am discutat-o pe larg cu M. Ungheanu, în cadrul unui interviu care a apărut în „Luceafărul“. Panait Istrati a devenit obiectul unei campanii furibunde, culminînd cu articolul lui Henri Barbusse din „Monde“, intitulat „Un haiduc al Siguranței“. Pornindu-se de la faptul că Istrati într-un moment de confuzie devenise colaborator al „Cruciadei românismului“ (și că unul dintre conducătorii acestei reviste, Mihail Stelescu, făcuse parte din „Garda de Fier“), a fost lansată acuzația enormă, proliferată în toată presa, a aderării autorului „Haiducilor“ la fascism. Realitatea era, bineînțeles, alta. Stelescu, la acea oră, figura printre dizidenții, ulterior el fiind asasinat de legionari, pe patul de spital. Și-apoi, o identificare a revistei respective — care avea o orientare confuză, declarînd că nu se vrea „nici la dreapta, nici la stînga“ — cu un colaborator al ei era, evident, neavenită. Atunci cînd în paginile acestuia a apărut un articol care afișa simpatii față de fascism. Istrati, care între timp își dăduse seama de caracterul fascist al publicației, a trimis redacției o scrisoare prin care protesta vehement, afirmînd solemn că, dacă astfel de acte se vor repeta, colaborarea lui „va înceta automat“.

— Pînă unde a mers efortul dv. în a-l reabilita pe Panait Istrati?

— Vreau să fiu cît se poate de explicit: în tot ceea ce am scris despre Panait Istrati n-am vrut ca unei „magii negre“ să-i ia locul o „magie albă“. Scriitorul nostru n-a fost scutit de erori în ultima perioadă a vieții, cînd era bolnav și obosit sufletește. Singur, dealtfel, îi va mărturisit lui Romain Rolland că, bunăoară, pentru o „Scrisoare deschisă“ adresată fostului său prieten Francis Jourdain, apărută în „Curentul“, poate fi „judecat“. Dar una e critica obiectivă — oricît de aspră — și alta atacurile concertate, care nu se dădeau înlăturii de la falsuri, urmînd asasinarea morală a scriitorului. Barbusse, în articolul amintit, folosind aceleași metode polemice incorecte, ajungea să-l eticheteze, nici mai mult, nici mai puțin, decît agent al Siguranței. Or, descoperirea și comunicarea Dosarului de la Siguranță, care demonstrează cu cită inversunare a fost supravegheat Istrati pînă în clipa morții, constituie o dovadă definitivă a nevinovăției sale.

— „L'Humanité“, acum cîțiva ani, într-un articol în care erau deplins calomniile lui Barbusse, justifică reabilitarea memoriei lui Istrati prin revelațiile documentare ale unei „monografii apărute la București“. Desigur, monografia dv.

— Să precizăm bine lucrurile: meritul de a fi redeschis „procesul“ lui Panait Istrati, în Franța, îl are Asociația „Les amis de Panait Istrati“. Ea a reeditat, pe cont propriu, în 1977, volumul „Vers l'autre flamme. Confession pour vaincus“, pe care l-a însoțit de un dosar cu menționarea tuturor documentelor scoase la iveală, inclusiv a celor expuse în monografia mea sau în paginile „Manuscriptum“-ului, pledînd pentru restabilirea adevărului. Articolul din „L'Humanité“, pornind de la acest volum, recunoaște cu o franchețe demnă de toate laudele: „fie că vrem sau nu, Panait Istrati face parte din istoria noastră, și anume din aspectul ei cel mai dureros“.

— Spuneți-mi, vă rog, ce se întîmplă cu ediția bilingvă a operelor lui Istrati, de care vă ocupați și care, de mai mulți ani, s-a oprit la volumul 6?

— Aș putea să vă amintesc că această ediție nu implică, așa cum se întîmplă îndeobște, simpla retipărire a textului, ci și tălmăcirea în românește. N-are însă rost să invoc toate motivele întîzierii, fiindcă, practic, n-am nici o scuză. Nici eu, nici editura. Drept care mă mulțumesc să vă informez că e în curs de predare volumul 7, care urmează să apară, în anul viitor, la „Minerva“.

— Ce părere aveți de volumul Istrati alcătuit de Al. Talex, recent publicat de „Scrisul românesc“?

— O părere foarte bună. Mă folosesc de prilej pentru a omagia activitatea — de o viață întreagă — a lui Al. Talex, închinată perpetuării memoriei lui Panait Istrati. Bine ar fi dacă exemplul său i-ar contamina și pe alții. Fiindcă, atîta vreme cît unii refuză accesul lui Panait Istrati în istoria literaturii noastre, considerîndu-l un „scriitor străin“ (deși el aparține în egală măsură literaturii franceze și literaturii române), atîta vreme cît opera istratiană, atît de patriotică, nu este prezentă nici în manualele de școală, nici în cursurile universitare, „cazul“ acestui

(Continuare în pagina 25)

ILIE PURCARU ■

Desene pe asfalt

### Pietre (dintr-un jurnal)

Citesc „Jurnal de călătorie în Italia prin Elveția și Germania“ — reportaj pitoresc și alert al lui Montaigne conceput manu propria sau sub dictare în timpul unei lungi călătorii („Și astfel a durat călătoria mea 17 luni și 8 zile“) și constat că avem de-a face într-adevăr cu un text sorocit să rămînă întim dar care capătă un extraordinar interes pentru cititorii de totdeauna. Domnul de Montaigne spera să-și afle tămăduirea vizitînd mai ales localitățile cu „băi“ și consemna (fără a fi deloc avar cu detaliile) avaturile unei vezici transformate într-o adevărată producătoare de „pietre“.

La Sterzinguen „a eliminat o piatră de grosime potrivită“, foarte friabilă. Pe dinăuntru era galbuie iar pe dinafară mai albicioasă. La Roma „eliminată o piatră destul de măricică și altele mai mici“, la Scala doar o „pietricică“, la fel ca la Sienna iar la Lucca una „aspră la pipăit“. La Bagni della Villa se înregistrează cu surprindere ivirea unei pietre de-a dreptul uriașe iar la Viterbo Domnul de Montaigne vede o spumă despre care bănuie că se coagulează în chip de marmură în rinichi.

Dar dincolo de relatarea unor cazne cu adevărat medievale călătorul însemnîndu-și urma, ca în poveste cu pietricele de... marmură „fotografiază“ imagini fulgurante nemurînd peisajii, oameni și întimplări, deci TIMPUL, definește cu extrem de puține detalii (tranzante, nete, concludive) profilul unor cetăți și orașe despre care unii s-au nevoit să scrie ample și uitate monografii. Orașele europene, așa cum le-a văzut Domnul de Montaigne azi nici nu mai sint ori nu mai păstrează nimic amintitor și-mi pare că descifrez hărți atlante urmărind meandrele prozai-celor „Călătorii“ citite cu interes, cu amuzament și cu nostalgie. Cîți autori n-au umflat rafturi de bibliotecă cu tomuri voluminoase descriînd călătorii cu orice preț extraordinare de care azi nu mai știe nimeni! Există o întreagă „literatură“ a pietrelor celebre (Egipt, Elada, Roma), birocratică inventariere de cioburi peste care s-a așezat cu evidență... nisipul.

Și lată cum „pietrele“ Domnului de Montaigne ne par la fel de exotice ca obeliscurile de la Luxor, să zicem și iată-ne emoționați de „căderea“ lor producîndu-se banal între pasagii în care cerneala gravează sentențios conture definitive... Iată-ne interesați de „pietrele“ unui geniu ca și de notele lui Eminescu consemnînd liste de datorii ori de cămăși date la spălat...

19 noiembrie '80

Paradoxală imagine a morții, primăvara! Pentru mine doar toamna e naștere (mai mult decît facere, ea e preface) căderea frunzei are vigoare, nastere mișcări impredictibile. De construit construiește doar toamna, cu lianții ruginei; fastul himeric al plămăuirilor primăverii e rodit de un rug al zăpezii.

Dor de toamnă nu ca de tabachera cu frunze de nuc; dor de toamnă ca de o iubită desgolindu-se de veșminte în vreme ce alb de derinți o așteptă să-ți vină în brațe pînă ce o atingi cu oasele...

4 februarie '79

Pleoapele sint buzele ochilor. (Dante) Imaginea pleoapelor ce se întredeschid cu iernatică lentoare ivind... dinți de fildeș, gata să sfîșie mătasea unei nevorbite limbi.

Imaginez gura în care sărutul descoperă un uriaș iris însingerat...

3 februarie '79

Nu sint un mare poet (Doamne, cît de fioros sună!) ci sint ceva mai mult, sint poet. Marele poet e adesea opera conjuncturilor, personalitatea (nu atît literară cît fizică) impunînd într-un context dat, propunîndu-se clipei și sugerîndu-și locul în clan cu abilități ori violențe. Ne folosim de această dizgrațioasă formulă pentru a defini nu atît punctul de virf cît osteneala: nru artist. Absurdă temenea bizantină, ea proliferază religii efemere. Unui „mare poet“: te subordonezi în virtutea spaimii de ridicol. Poetul adevărat îți îngăduie să-l judeci cu familiaritate, făcîndu-ți constrîngerii.

E un mare noroc al vieții mele că nu m-am crezut nici în glumă „mare poet“; am împiedicat penitețele care (de cîteva ori) aveau ambiția să mă impună ca atare. Sint un necunoscut. În mine se va cobori oricînd cu șansa surprizei. Nimeni nu e ostenit de mine.

Sint poet.

Poet pur și simplu. Tot mai mult pur și tot mai puțin „simplu“...

GHEORGHE TOMOZEI ■



# GEO DUMITRESCU — un mare poet român contemporan

## Ironia ca terapeutică



Apariția, în populara și prestigioasă colecție „Biblioteca pentru toți” a unei antologii din poezia lui Geo Dumitrescu (de ce atât de târziu, de ce în urma unor confrăți ce puteau să mai aștepte mult și bine fără nici o pagubă pentru literele românești?) la patru decenii de la publicarea întiiului său volum. (*Arhimetică*, 1941, semnat Felix Anadim) ne oferă prilejul reconstituirii imaginii poetului, așa cum ne apare până astăzi. Înțelegând dificultățile dat fiind insolitul acestei imagini, și în același timp la îndemână pentru același motiv. Un poet atât de original, de inconfundabil, cu însemne atât de pregnante ca autorul *Jurnalului de campanie*, provoacă și în același timp stimulează orgoliul critic. Autorii de serie sint descurajați, ne repetăm, inerent de la unul la altul, cei leșiți din serie ni se impun ca proprietari unici al unui teritoriu de sensibilitate, imaginea lor persistentă și nedivizibilă incurajează încercările de a o defini.

Observăm, mai întâi, că aproape toți criticii care s-au ocupat de poezia lui Geo Dumitrescu au fost surprinși de „noutatea absolută” a lirismului său, sau în legătură nu atât cu o anumită mentalitate a generației sale din care mai făceau parte Tonegaru, Caraion, Mircea Popovici, M. Crama ș.a., cât mai ales cu tentativele de compromitere a mitului poeziei, ivite pe alte meridiane, franceze indeosebi: Robert Desnos, Raymond Queneau, cu lirismul lor ironic și fantezist. Dar persiflarea exceselor lirico-sentimentale, tentativele de compromitere a limbajului redundant, confundat cu cel „poetic”, împietărea față de hieratismul transfigurant, violentarea structurilor literare, parodia ironică sint inițiative ce n-au lipsit cituși de puțin pe teritoriul literelor române și faptul că mișcările europene moderne: suprarealismul, dadaismul sint, într-o măsură, îndatorate acestor inițiative (Urmuz, Tzara) este semnificativ. Parodia în special (să nu-l uităm totuși pe Topirceanu și să reținem faptul că principalul continuator al lui Geo Dumitrescu — l-am numit pe Marin Sorescu — a început cu un volum de parodii) a fost un fel de demaraj al poemelor demitizante din *Libertatea de a trage cu pușca* (1946) în privința atitudinii lirice iar suprarealismul prin anexarea de noi spații de regulă prozaice, poeziei (în special în lexicul poetic), nu pot fi ignorate, între stimulentele scrisului lui Geo Dumitrescu. Atragem atenția, în același timp, asupra modelului poetic minulescian: „neserios”, „cinic”, mai ales în poemele erotice din *Jurnalul de campanie* și extindem sugestia asupra întregii literaturi a celui care a scris *Corijent la limba română sau Roșu, galben și albastru*, atât de prețuit de rafinatul Zarifopol. Vrem să spunem că spiritul lucid, inclinat adeseori spre zeflemea, gata să „profaneze” ceea ce s-a sacralizat prin tradiție, e propriu sensibilității noastre, multene mai ales (nu intimolator probabil poetul despre care vorbim este un fiu al Bucureștilor). Și nu ne amintim să fi înțeles (până ce nu vom

fi combătuți de folcloriștii docti) la nici un alt popor zicala „să nu ne îmbătăm cu apă rece”. Și să nu-l uităm niciodată pe marele I. L. Caragiale (ne amintim și de parodiile sale la *Sultănică*, de opinia despre romanul sentimentalist al lui Vlașă) care este principalul „demolator” al melodramatismului literaturizant, al gongorismului și asianismului (Hegesian din Magnezia, protagonist al elocinței patetice a fost combătut încă de Cicero). Dar tradiția combaterii, pe calea ironiei, a manierismului în literatură nu scade cu nimic meritele unui poet ca Geo Dumitrescu, ci-l dă o pregnantă și-i consacără un stil care, atașându-l de tradiție, îl așază în fruntea ei, nu pe calea discursului teoretic ci pe cea, durabilă, a creației artistice, una din cele mai originale, mai incitante și mai fertile din literatura română contemporană.

Poezia lui Geo Dumitrescu, ca atitudine față de obiectul poeziei însăși, ne aduce în minte „răutatea” unui personaj din Graham Green, care, intimidat la început de corul de admiratori al unei splendide femei ce nu conțineau cu laudele, frumusețea femeii, reală, devenind aproape neverosimilă, are o reacție de iritare și simte, irezistibil, voluptatea de a-i scoate toate cusururile lumești, inerente ca la orice om, de a accentua cu ironie caracterul, inevitabil prozaic, al unor gesturi: nu scîpă? zice el (chiar dacă în batisă), nu-și suflă nasul? nu se scoabește în dinți? nu asudă? Nu face și alte lucruri... inavuabile? Mai rămîne atunci inegalabilă, sublimă, angelică etc.? Interesant că pînă la urmă opinia adulterilor nu se clintește și, mai interesant, detractorul însuși se convinge de ineficiența tentativei sale. Dar, la drept vorbind, observațiile sale au fost chiar inutile? N-au atras atenția asupra riscului mitizării care, el însuși, este sursa propriei demolări? Nu cumva veghea spiritului, luciditatea, ironia oportună păstrează mai sigur și mai exact valorile frumosului? Pentru că le curăță de fardul inutil și obositor, de rugina rutinei, de balastul poncifelor și de formulele tabu.

Rareori spirit mai incisiv ca Geo Dumitrescu în literatura noastră contemporană. Cel mai exigent poet (nu ne luăm numai după ritmul de succesiune a volumelor, unu la un deceniu) are cele mai importante merite în înnoirea și primirea limbajului poetic. Modalitatea de a impune o nouă artă poetică este, ca la toți nonconformiștii, refuzul reflexelor devenite sacrosancte, pe care le credem fără să le cercetăm. Stare de inerție intelectuală și de lenie a spiritului, cu care poetul, structural rebel, nu se poate împăca. Anticlofiliia, persiflarea truismelor, autopersiflarea, compromiterea retorismului și a grandilocvenței, a patetismului neacoperit de sinceritate, desolemnizarea și desublimizarea, iată numai câteva din izvoarele poetului. Nimeni n-a ilustrat, în poezia noastră, mai convingător și mai inteligent ideea, atât de adevărată, aparținând, se zice, lui Napoleon, după care de la sublim la grotesc nu-î decât un pas. Altfel spus, ca să nu devenim ridicoli, nu trebuie să avem ambiția sublimului. Idee care, însă, e discutabilă ea însăși pentru că fără năzuința sublimului această supremă categorie a sensibilității noastre n-ar exista, spre înfinitul regret al speciei umane (e vorba de sublimul creat de om și nu de cel oferit de natură). Nu este însă mai puțin adevărat că fără oportunele teste de rezistență a sublimului, între care includem ironia, scepticismul, iconoclastia, valorile sublimare s-ar putea acoperi de praful vremurilor ori s-ar aplatiza printr-o acceptare de cazarmă. Ironia, veghea spiritului, menită să demitizeze toposul hieratic, să-l desacralizeze, devin ele inesele ipoteze și puncte de pornire pentru o nouă mitizare. Ieremia din poezia cu același nume (din *Jurnal de campanie*) nu mai este cunoscutul gafeur din paremiologie, ci un fel de Cănuță al lui Caragiale a cărui „sucitură” risipește inertia placidă, devenind un fel de simbol al tentativei spre altceva, superior. Încercările, repetate, chiar dacă inevitabil eșuate la început de a construi poate o căruță fără oiște și, prin urmare, cea dintii ogradă fără garduri, i se pare admirabilă poetului care, într-o asemenea dispoziție de remitzare, ni se arată întempativ, de un cald lirism: „de mult mi-era drag Ieremia, / Toată lumea spune: ah, Ieremia!, oiștea, Ieremia! / Toată

lumea striga: ajunge, Ieremia! / Dar mie mi-era drag, căci necontenit / în mine creștea încredințarea / că așa apăruse în lume, datorită lui, / cea dintii căruță fără oiște, / că așa va fi să apară în lume / cea dintii ogradă fără garduri”. De altminteri în *Aventuri lirice* (1963) întâlnim și destule poezii „grave”, din care nu lipsește, uneori, „solemnul”, ca rezultat al sentimentului de admirație al poetului față de eforturile și realizările semenilor săi, angajați în construirea unei lumi noi. Considerăm însă *Jurnal de campanie*, împreună cu poetul (iar poeziile din actualul volum, exprimând opțiunea autorului însuși, sint o dovadă elocventă), ca reprezentînd specificul poeziei lui Geo Dumitrescu. Alcătuită, repetăm, din ironie, luciditate, nonconformism al retoricii poetice, insurgență metaforică, deriziune a ceea ce e „deja viu”. Nu scapă de acest tratament, firește, nici poemele erotice. Dimpotrivă, aici inversunarea e și mai accentuată. Iubita e mai mult decît o veneră și o bacantă, ea poate fi, ca și luna, ce acompaniază ritualul erotic, viciată de multe păcate, toate lumești. Fapt pentru care nu e deloc detestată ci acceptată cum este.

Ironia, inversunarea demitizantă a poetului nu sint neapărat o formă a mizantropiei. Mai degrabă a tandreței. Cînd sentimentele supuse unei probe dure, cea a ironiei, nu conțenească există, înseamnă că ele sint puternice, de unde garanția că nu se vor deterna la prima adiere a unui vînt neprielnic. Ironia este benefică așa cum în dragostea pentru un copil preferăm adeseori muștrulul răsfațului, convîși că-i va fi mai folositor. Astfel că dintr-un contestatar al „poeziei”, Geo Dumitrescu devine un promotor al Poeziei.

POMPILIU MARCEA ■

## Între azur și abis

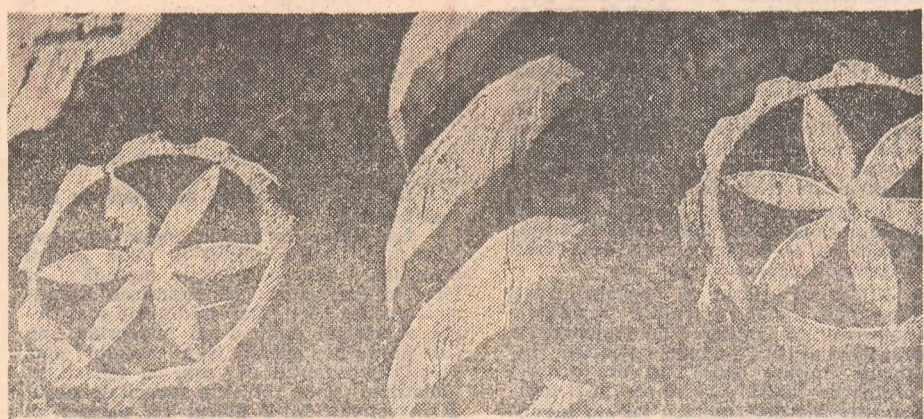
Publicarea în colecția „Biblioteca pentru toți” (1981, nr. 1064) a unei culegeri de *Versuri* de Geo Dumitrescu era de mult așteptată și ni se pare că se poate de binevenită. Precedind-o cu câteva *Elemente bio-bibliografice*, poetul ne oferă în prima parte o selecție mai largă din *Libertatea de a trage cu pușca* (1946), *Aventuri lirice* (1963), *Nevoia de cercuri* (1966) și tot ce conține inedit antologia anterioară *Jurnal de campanie* (1974), iar în partea a doua o Adenă cu cinci poeme *Dintr-un caiet de adolescență* (1939-1941), două poeme nereluate în *Libertatea de a trage cu pușca* din volumul de debut semnat Felix Anadim (*Arhimetică*, 1941) și aproape tot ce-a lăsat afară din celelalte. Geo Dumitrescu rămîne dintre contemporanii poetul cel mai sever cu el însuși, un adept al calității, nu al cantității. Așa îl cunosc de acum patruzeci de ani, cînd m-a invitat amabil să colaborez la revista *Albatros* ce urma să ia în ultimul său număr apărarea *Istoriei literaturii române* de G. Călinescu, acum sub tipar în a doua ediție revăzută de autor, de pe vremea cînd a condus, între 1968-1970, impecabil, *România literară*, de ieri și de azi.

Trecut arbitrar printr-o suprarealiști de Pompiliu Constantinescu în 1942, Geo Dumitrescu nu a mai apărut astfel nici unui critic care a scris despre el în continuare. Era, prin intermediul unui prefăcut infantilism, printr-o simulare a candorii, naivității și inocenței, un frondeur și chiar

un contestatar, un ironist aparent benign, mai curînd malițios, dar și un sentimental disimulat, care tocmai fiindcă i se contrariază dispozițiile și idealurile, persiflează și caricaturizează pretinsa gravitate filistină. Potrivit fondului, stilul e de o familiaritate suspectă, cu locuțiuni din limbajul curent: în definitiv, probabil, în fine, cu siguranță, pe legea mea, Dumnezeu să mă ierte, Dumnezeu mi-e martor, ehe! Libertatea de a trage cu pușca și-o lua în plin război: „Sintem oameni inteligenți — și-e mai mare dragul!... / Vom avea și noi să povestim de un război / frumos, mare, epopeic, nemaivăzut, / la care, ehe! am luat parte și noi!...” Sarcasmul acesta e dintr-un poem intitulat *Romantism*. A întoarce așa-zisele mari fapte pe partea lor mică, a converti sublimul în derizoriu, spectaculosul în meschin, bravura în copilărie, însă cu nostalgia de fiecare dată a întreprinderilor firești, iată, ce înseamnă pentru Geo Dumitrescu a fi într-o poziție lirică favorabilă. *Aventurile* lui lirice sint în volumul omonim, în compuneri uneori de mari dimensiuni, de genul fabulistic, apologourii și parabile precum întii narativa a aventurii cu cinele Degringo (*Cinele de lingă pod*) care se ține de un biciclist, stricîndu-i echilibrul și lășîndu-l să reflecteze asupra condiției umane ce rezultată că pînă la urma biciclistul se identifică următorului său, nu al altul decît propria-i conștiință în cursă către „steaua adevărului”, către împlinirea destinului său. Noaptea e pentru poezii în *Problema spinoasă a nopților* timpul vegherii, deci al creației lucide, inteligente, nu somnolente, fiindcă virtutea fundamentală a poeziei lui Geo Dumitrescu (se explică opțiunea sa pentru Baudelaire) e inteligența. Și în *Nevoia de cercuri* se vede aspirația către „rotundele desăvîșiri” ce ies din „mîntea rotundă, frumoasă” a unui nou Arhimede, purificînd prin scufundarea în adevăr pămîntul de jumătatea lui, „dosnică, mincinoasă”. Poetul reinterpretă zicale, crimele de cîntece, cuvinte celebre din care scoate în chip neașteptat paradoxuri, adevăruri nebănuite, demitizînd sau parodiînd, prevenind asupra involuntarului haz al discursului liric din baladele de vitejie sau asupra ridicolului iscat din închiderea ochilor în fața realității și supralicitarea himerelor. Un *Cîntec de nucă verde* din 1966 minimalizează nu numai stilul romanțelor, dar și frumoasa baladă villonească pe tema damelor de altădată, „neuitatele femei din ultimele clase”.

Nici în poemele de aspect ermetic publicate pentru prima dată în *Jurnal de campanie* tonul semiserios nu e exclus. Ar fi vorba de niște „neprihănite nimburi” singerind în „metaforice adîncituri”, crescute „pe crestele iluziei ucise”, obținute printr-o întoarcere „în nevăzut”, în stare să-l facă invidios pe Hermes Psihopompul, conducătorul sufletelor în infern — de tînutul celest al Tetraceei în care muritorul se dematerializează, dar și de o baltă grea, luciferică, de plumb, produs al întregii germinării mentale, acoperit cu o lespede peste care viscolesc, „ca în tînutul Sphynkterland, orori gazoase”. Există și la Geo Dumitrescu, ca și la Argezi, o pendulare între azur și abis, între diafan și impur, între patetic și hilar, e bipolaritate care e semnul marii, adevăratei poezii. Și nu spun, desigur, nici o noutate afirmînd că Geo Dumitrescu e un adevărat, un autentic poet.

AL. PIRU ■



## Vorbiți și scrieți românește

**ARMONIE.** Acest cuvînt, binecunoscut azi, apare pentru întia oară la Dosoftei: „Stricîndu-i toate armoniile trupului și toate încheieturile, îl arseră și pieptul... Frumos spus „armonii trupului”, chiar dacă sună mai frumos pentru noi cei de azi decît pentru contemporanii lui Dosoftei, care înțelegeau prin *armonie* „încheietură, îmbrucare desăvîșită a părților într-un întreg”. Din acest exemplu se poate vedea și cit de expresive sint neologismele în anumite contexte. De obicei alături de un cuvînt vechi.

**AROMI.** De la cuvîntul grecesc *aroma*

„aromă, mirodenie” s-a dezvoltat o familie de derivate deosebit de potrivite exprimării poetice: a aromi: „a ameteți prin miros îmbătător” — Ieși pe iarbă m-am lungit Florile m-au aromit Și somn greu am adormit... Rosmarine calofire. Cum m-ai aromit Și m-ai adormit?... „a ameteți prin adormire”: Pușin somn îl aroma. Dar urit vis că visa Și, mare, se deștepta. Iată și o probă de stil științific de la 1829, din *Oglinda sănătății* și a frumuseții omeniești. *Mijloacele și leacurile de ocrotirea și de îndreptare stricăciunilor.* Alcătuită și întocmită spre folosul neamului românesc de Ștefan Vasile Piscupescu: „Somnul este cea mai suptire hrană a vieții trupului... Se învește cu o dulce simțire și tragere la odihnă, din atîrnarea trupului, la care aromează mai întii capul...” Și filologul mai vorbesc de îmbogățirea limbii române în epoca modernă! Uitănd să studieze și cit a sărăcit limba noastră, îndeosebi cea literară, în

această perioadă de binefaceri. Vom avea și alte ocazii de a ne minuna de frumusețea limbii unor vechi texte neliterare: juridice, administrative, științifice etc. Inclusiv a limbii în care s-au scris primele noastre gramatici.

Revenind la a aromi: „Căruța înainteașă încetinel, după bunul plac al mirtoagelor aromezine.” (Odobescu) „Corbul ce-mi făcea? Sta și rumeaga. Nămiza-și făcea, Dulce aroma...” Intîlnim acest cuvînt și în Miorița: „Să mi te omoare... Oj cînd aromeș Și ciini odihnesc...” Cu sens figurat: „Uneori s-a putut crede... (că Tara Românească) a aromit în nepăsare.” (Odobescu)

**AROMEALĂ** = ameteală plăcută, de somn: somn ușor, ațipeală, dormitare. „Cu încetul, fruntea-i obosită căzu pe a sa poală... o proteală a minții, o împăienjenire a ochilor începură a o cuprinde, cînd deodată i se păru că aude, ca într-un vis mîngăietor, un glas depărtat ce cînta...

Ancuța se trezi din aromeală.” (Odobescu) „Florul de caldă multămere l-a trezit din aromeală” (Caragiale).

**AROMIRE** „Mă deșteptai din aromeire aceea...” La Iancu Văcărescu: „Ajung ca în aromeire De plăcere îmbătat, cînd d'Amor cu o zimbire Ca din vis sint deșteptat.” La Alecsandri: „Și pe-o pernă moale Cad în aromeire”.

**AROMIT** = amorțit, adormit. La același S.V. Piscupescu: „Patimile în copil stau aromeite pînă se deștept”. La Odobescu: „toată acea nenumărată lume de insecte ce se strecoară prin ierburii tîind, scrișînd, fluierînd în auzul lor aromit.” Sau: „Să pot privi în vecinul amurg Aprinse culmi și văle-aromite. Pămîntul mît...”

**AROMITOR** — care aromește, care te face să adormi lin. „Finul înflorit, aromitor și moale... (Delavrancea) E atât de bine și de aromitor pe iarbă verde, la umbră deasă!”

ION COJA ■



**TIBERIU UTAN**



**Destin**

Destinul meu e undeva departe, într-o cîntare poate, într-o carte într-un uitat și neștiut mormint pe care de la naștere-l presimt, pe care de-o viață-ntregă-l cînt destinul meu e fără de cunună, o temniță cu groapa ei comună nici spovedit și nici cu luminare, destin ce-l poate-avea fieștecare și mărunțis de om și cela mare și nu-mi pun nici un semn de întrebare, nu plîng și nice mă scîlimb să-ți plac, Stăpine,-n stihul meu mai  
 nici nu bătui la ușa Ta a Te ruga ori a-ți cerși ceva, destinul meu i-o casă foarte mică să-neapă-n ea un gînd cit o furnică și-s mulțumit cu el, destinul meu, nu mi-l blestem, mi-l port ușor de greu. Cum trece șarpele cu mine tăul fără să-ntrebe binele ori răul fîrtat la mers pe ape și inot destinul meu ? — nu-nțreb și nu-l socot.

**În genunchi aștept răsăritul**

În genunchi aștept răsăritul  
 lingă șipotul acesta pur  
 depresurat de tot ce-a fost urit.  
 Că n-am să mă mai nasc a doua oară —  
 Jur !

**Invocație**

Ieșeam de cu noapte-n pridvorul fratelui Tatei, Ilie, să privesc dealurile dinspre Glod și Mocira.

Ochi de ciclop se deschidea soarele peste pilcurile zgribulite ale pomilor, peste galaxiile verzi de ierburi. Așa se trezește, ca o fecioară, în fiecare dimineață, Maramureșul meu.

Descultă, cu glezne subțiri, desprinsă din vis răsărea verișoara Heana cu ulciorul de lut inflorat :

Unchiule, ți-am adus apă mîndră. ia și te spală pe ochi.

De-atunci, de ani mulți, nu am mai fost pe acasă.

**Victis honor!**

Mi-am scris poemele mai mult în locaturi populare decît în palate. Am cunoscut și citeva asemenea posibilități de-a lungul și de-a latul lumii.

Mărturisesc : Am fost dintotdeauna de partea celor umili și nu de partea celor trîfăși, bogați și puternici.

Știu de pe acum că nimeni nu va da nici o importanță acestor declarații comune.

«Ich bin besser als mein Ruf» \*)

Trăind în umbră lor, m-am hrănit mai ales din Schiller, Eminescu, Lermontov, Whitman și Ady.

(Plăcinta în vis nu e plăcintă, e vis).

Mi-am dăltuit singur un credo necitit și neuzit de la nimeni : DACĂ NU POTI FACE UN BINE MĂCAR NU FACE RĂU.

Am scris doar spre a nu vorbi și a nu tăcea.

\*) Schiller („Sunt mai bun decît reputația mea“)

**Remember**

Sunt doborît de amintiri ca un cires de roadă, și de multe alte, bune, rele. Tu suflă, o simt, să ieși te pregătești din trupu-mi, ca din temniță printre zăbrele.

Din viața mea și-a celor dragi haram făcum. Cu mine oamenii au fost nu răi ci buni. E vremea, suflet-fum ca miine-al nimănu, umilitorul adevăr cinstit să-l spui.

Bine nu-mi pare, rău nu foarte. Nu cer viața-n loc să stea. Tot trebuia să știu și ce-l aceea Moarte precum Viața, — doar pe pielea mea.

Experiment sinistru amîndouă, preț, — pentru ce ? — întreb, suflăte-fum. Plînească-se ce trebuie, zic vouă.

De-ajuns văzum.

**Iar**

Iar îmi dă tircoale noaptea, noaptea neagră cum îi moartea.

Tînăr am plecat din sat, m-am întors bătrîn. Uitat.

Mers-am la mormintul tatii după suflet, după datini.

Nu-i floare, nici luminare, numai toamnă și uitare.

În piatra de travertin am săpat ca-ntr-un suspin cu inima-mi grea, amara, doar atît : «Și-a iubit țara».

Tată, oare, de-oi pleca, mai urni-vor piatra grea

lingă tine să mă pună, nici pe-un an și nici pe-o lună...

N-oi mai trece dealul Ciorii, nici scâlta în doala morii,

nici cința-mi va, ca din șipot, cărașul înspre Șibot

«Num'-ați îmi pare rău pină ies din satul meu, dacă dau de drum bătut mă tot duc și nu mă uit...»

Știu și-acum pe dinafară «Vară, vară, primăvară, toate plugurile ară la holdă de primăvară...»

Cinteccele prind să doară.

Tînăr am plecat din sat. M-am întors bătrîn. Uitat.

M-am întors. Dar m-au uitat.

**Cit de puțin**

Cit de puțin îi trebuie soldatului să nu rămînă schilod, — un glonte vrăjmaș bine țintit. Cit de puțin îi trebuie copilului să contenească din plîns și să ridă, — o rază jucăușă, un zîmbet al Mamei.

Cit de puțin îi trebuie poetului, — un colț de hîrtie, o așchie de condei, oleacă de pîine, cîndirul cu apă.

Cit de puțin, cit de puțin le trebuie soldatului, copilului, poetului și cit de multe ați vrea de la ei.

**La Prometeu**

Trăim pe o coajă de ou dar asta e o altă poveste. O, este o lungă și tristă poveste.

Privesc prin astralul hubloul cohorte de portavioane. Nimica sub soare nu-i nou, — se moare sub el și de foame.

La asta visai, Prometeu ? Te meriți în lanțuri, pe stîncă ? Privesc impasibil cu zeii și eu cum vulturul carnea-ți mîncă.

Trăim pe o coajă de ou, atomică, tristă poveste, Splendid pregătutul cavou e gata spre ghețuri celeste.

Primejdii presimt și le știu, vin altele-ntruna, mai mari. Sfărmați cit nu-i încă tirziu contractu-ntrre zei și tilhari.

Eu n-am crezut nicicînd în vise, deși cu vise m-am hrănit, și multe vise mor ucise și multe m-au îmbătrînit.

Eu n-am crezut nicicînd în vise, dar mi-e pesemne mie scris să tot aștept cu uși deschise o viață-ntregă doar un vis.

(1942)

**Abia acum**

Abia acum, tirziu, m-am întrebat de ce-l iubirea noastră un păcat ?

Că nu știm să mințim, să tănuim și nu ne vrem amiaza țîntrim ?

Că mină-n mină ridem sfidător de sacrosanctul calendar al lor ?

Că scoborii din ani la anii tăi iubindu-te ca-n dragostea dîntăi ?

Hai și-om fugi ca junii amorezi, suvița-mi albă fă-te că n-o vezi.

Un loc sub stele om găsi și noi și poate și-un trifoi cu patru foi.

**Moromețiana**

Bătrînul Moromete mai bea tutun la poartă  
 Și lacrima cu gîndul i se innoadă-n git,  
 Stănoaga i se pare sub el o lotcă moartă  
 Izbită-n dușmănie de-un țarmure urit.  
 Un cal peste ulucă nechează tremurat  
 De se-nfioară prispă și freamătă salcîmul;  
 Se-aude moale cerul cum curge pe sub sat  
 Și-l năpădește iarba și greierii dărimu-l.  
 Bătrînul Moromete mai face de țigare,  
 Căzut în el acolo, la poartă, ca-ntr-o boală.  
 I s-a-neuibat un șarpe în sin și-n buzunare  
 Și singele e negru și aria e goală.  
 Cei trei s-au dus în lume, doar Niculae poate  
 S-o-ntoarce-n noaptea asta sau miine la amiază...  
 Il jungle genunchii înțepenii sub coate  
 Și calu-și freacă fruntea de lîună și nechează.

Bătrînul Moromete se ceartă-n gînd cu-o stea,  
 O-njură și rinjește și-i face semn e-o taie.  
 Tirziu de tot, în noapte, îl vede lingă ea  
 Incrîncenat și singur și trist pe Niculae.

DUMITRU VASILE DELCEANU ■



**Triumf**

Triumf, iradioase iluminări dilatate în suflet certitudini. Plutită prin idel, ființa vrea mai bine în sine să se vadă, să nu se-nource-n vîrstă ca-n pulberi de scintei.

Văd aforismul ca pe o bruscă fulgerare de pasăre-n amiază. Văd fraza, pom oval și-mi văd entuziasmul ca spada-n exclamare și verbu-n colonia cristalelor, cristal.

E înlăuntrul nostru cu-ntuncimi de peșteri prin care doar, din singe, trec roșii scăpărări, prin care doar, din oase, vii stalactite-n creșteri și în descreșteri, pilpie-n alb, mirări, cărări.

Celule fosforite clipind ca infuzorii mai pun, la-necheietură, un semafor suav.

Dar sufletul e cerul din noi ce-duce zorii ideilor mănoase la sentimentul grav.

Ca între paralele oglinzi, — multiplicat luminile-n banchetul ideilor irump. Sintem ca zăcămintul cu blondele carate, ea o trezorerie-n cămări din regnul scump.

E conștiința vremii în noi, amiază-mare și dulce semeție de-a aparține strîns acestui plai cu săbii și floare la hotare unde exultă oda și doinele au plîns.

Triumf ! Sosește ceasul vestit de veacuri dure, în zbateri și gestații, plăcutelor idei. Fierbinți ferestre, ochii, pe fețe calm de pure, sub ledera pleoapei, cu adevăru-n ei !

AL. ANDRIȚOIU ■

**Umbra domnului Bacovia**

Toate ar fi în ordine dacă nu ar veni cea care atît de mult se aseamănă unei crizanteme mov, strălucitoare umbră a domnului Bacovia -- vă conjur însă lăsați-o să vină -- ea oricum vine să mă devore ca pe-o mireasmă. Unde să plec de pe acest promontoriu cînd cele de taină mă acoperă ca pe o rouă cosmică ; mai mult părere alunecă înspre fruct înhîmînd cuvinte la acest plug de oase care trage după sine luceafărul de zi.

**Cintec despre Dimitrie Cantemir**

Trece prin lume într-o caleașcă trasă de un superb inorog Dimitrie — cărturarul și voievodul preferînd strălucirii deșarte limpezimea izvorului — ca fluturii în jurul luminărilor se sting imperiile obirșile nu pot fi schimbate cu vorbe și nici cu paloșul e bine să se știe în Europa cită veșnică lumină arde în Țările Române.

IOAN RADU IGNA ■

**Curier literar**

Deocamdată nu pentru următorii : Natalia Borcea, Olimpiu Santa, Nicolae Rogobete, Gh. Crihan Măgură, Emanuela Lavroni, Dumitru Pruncu, Elvira Șerbu, Daniel Tudor, Leyla Ișleanu, Radu C. Tiberiu, Voinea Cătălin, Istrati Toma, Barbu Neagu, Valeriu Russu, Radu Felecan, Aneta Drăgan, M. Cativa, M.A.C., Constantin Amărăscu, Iulian Sorescu, Maria Novleanu, Dan Vechiu, George Drumcea.

Prof. V. Panaitescu : De acord cu dumneavoastră, multe greșeli de ortografie, plus construcții gramaticale incompatibile în limba română actuală ; nu ne rămîne altceva de făcut decît să luptăm, pe orice cale, împotriva lor.

Victor Munteanu : După cite știm, v-am mai răspuns și o vom face și de data aceasta, considerînd că poeziile trimise în ultimul plic merită a fi numite astfel. adică poezii ; din păcate, unele, prin stingăciile pe care le conțin, trădează faptul că mai aveți în față, încă, un drum lung de străbătut ; altele, prin metafore ca „Din pulberea seril cum cade amară / liniștea acestui îngheț // Cum ruginită-i veșnicia în jur...“ ne conving că aveți disponibilități evidente. Cu alte cuvinte, mai trimiteți.

Sonia Enescu : O proză nu lipsită de calități, dar, după cite credem că ați văzut, n-avem spațiu, deocamdată, pentru proză.

Prof. Victor Brînduș : Ne bucură că, la 76 de ani, cînd vă simțiți mai tînăr ca niciodată, aveți intenția să ne trimiteți zeci de articole cu o tematică atît de diversă. Poate că totuși respectivele articole ar trebui valorificate, mai întii și-ntii, pe plan local, în presa județeană. E o sugestie și nu un refuz !

Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază !

VICTOR NIȚA ■



# TEATRUL DE ESTRADĂ ÎN IMPAS?!

## La Teatrul „C. Tănase” — Belmondo al II-lea — un plagiat

În această stagiune, repertoriul Teatrului „Constantin Tănase”, mai mereu în suferință la capitolul umor, în ultima vreme, „se călătorește” cu o comedie bine făcută, cu mult haz și la care lumea ride copios.

Dar o face cu un plagiat, revirimentul fiind rodul unui furt la drumul mare semnat de Silviu Georgescu. Fiindcă **Belmondo al II-lea** s-a mai jucat la București în 1938, când, e adevărat, purta fustă și se numea **Miss România** — „localizare în 3 acte de Tudor Mușatescu și Sică Alexandrescu după Arnold și Bach”. Piesa a și fost publicată în revista Magazinul nr. 88 din mai 1938, revistă ce poate fi consultată la Biblioteca Academiei R.S.R., la cota P. 1. 11. 198, vol. I — 1938—8, sala doi.

Deci, după patru decenii, dar mai ales după dispariția din viață a celor doi mari oameni de teatru, **Miss România** s-a deghizat în **Belmondo al II-lea**, pierzând pe drum un act, câteva scene și personaje, care nu mai „mergeau”, suferind și unele transformări merite s-o facă „a zilelor noastre” (patronul a devenit director) dar păstrând intact subiectul, multe indicații de regie, replici mai mici și replici-cheie, încât te întrebi unde a murit Silviu Georgescu mai mult, când a tăiat sau când a păstrat. Între noi fie vorba, față de piesa lui Tudor Mușatescu și Sică Alexandrescu, „premierea” de la „Tănase” pierde și din unitate și din haz. E drept însă, câștigă Silviu Georgescu care, în programul de sală, numai că nu ne stoarce lacrimi, anunțându-ne emoțional că s-a împlinit douăzeci de ani de colaborare cu teatrul de revistă, colaborare începută tot cu Bițu Fălcițeanu, la care, azi, „se mai alegea un mișchetar, pe numele lui... **Belmondo al II-lea**.” Ce să înțelegem de aici, dat fiind că ultimul „mișchetar” este un furt?

Noutățile spectacolului și anume cupletele lui A. Felea, în bună măsură la nivelul versurilor „nodul gordian nu-i un pumn de ață, e-o filozofie ce s-aplică-n viață”, corul antic la începutul actelor, un fel de nucleu potrivit cu mare grijă în pe-rete, precum și unele replici, originale prin lipsa de imaginație evidentă, nu reușesc să mascheze plagiatul, și, în general vorbind, după modul ostentativ în care a fost aruncat pe piață, se pare, că acest lucru nu l-a interesat prea mult pe Silviu Georgescu.

Parcă bănuind ceva, cei doi autori și-au însoțit publicarea piesei în 1938 de următoarea mențiune: „Această piesă nu poate fi reprezentată pe nici o scenă din întreaga țară fără prealabila aprobare a d-lui Sică Alexandrescu”.

Inchidem cu câteva din cuvintele „autorului” ce figurează tot în programul amintit: „Zimbând și cîntînd împreună cu dvs. bineînțeles, el (autorul, n.n.) va încerca să vă convingă că adevărul iese întotdeauna la suprafață...” Este exact ceea ce susținem și noi, mai puțin zimbînd, și adăugăm că, deci Sică Alexandrescu și Tudor Mușatescu nu mai sînt în viață, legea este lege, iar furtul se pedepsește. Totodată solicităm conducerii Teatrului „Constantin Tănase”, precum și organelor de resort din Consiliul Culturii și Educației Socialiste cercetarea situației și curmarea acestei incalificabile fraude.

## La minima rezistență

Autoriul ultimei premiere de la estradă — Sala Savoy — trebuiau să se gîndească serios înainte de a-l invita pe talentatul actor Dem. Rădulescu la un spectacol revuistic. Pentru că „Bibanul” de foarte mulți ani își măsoară talentul în multe carate iar prezența lui pe orice scenă impune și pretinde. Nu demult, datorită micului ecran, am avut prilejul să admirăm (oare pentru a cita oară?) marile sale resurse actoricești.

Nimeni nu se îndoaie ca un spectacol intitulat „Da! un Biban...” dar face” nu va avea succes de public, așa că din acest punct de vedere conducerea teatrului nu are de ce se plînge. Numai că spectatorul pleacă decepționat deoarece ultima premieră de la Tănase este un spectacol lipsit de idee, scenariu și regie. Mergînd pe linia minime rezistențe, autorii reprezentației au strîns câteva cuplete ale lui Tănase, au mai scos din recuzita repertoriului alte câteva cuplete ușor identificabile în repertoriul unora de odinioară, au incropit câteva momente „din actualitate”, au adus niște cîntăreți, puțin balet și gata premiera. Dacă ar fi să-l parafrazăm pe marele Tănase am zice: „...pînă cînd măi, pînă cînd?” că de mulți ani se fac spectacole „preluîndu-se creator” cupletele sale.

Așa cum se știe, teatrul înseamnă, înainte de toate, creație colectivă care pretinde cel puțin câteva valori actori-

cești de nivel apropiat. Din acest punct de vedere unele apariții ale lui Dem. Rădulescu nu au avut succes deoarece în acest spectacol nu a fost înconjurat de parteneri pe măsura talentului său. Și pentru că se poartă pe orice anotimp Tănase, iată-ne și pe noi contaminați de idee, răsfoind documentele vremii pentru a aminti conducerii teatrului că în trupa lui Tănase de odinioară se găseau numeroase talente ca: Dan Demetrescu, G. Trestian, Mia Apostolescu, Nae Roman, Elena Burmaz, Zizi Șerban, nume de referință care alături de patron au dus faima revistei românești pînă hăt departe. Din actuala trupă care a evoluat în spectacol sîntem obligați s-o remarcăm doar pe Cristina Stamate, talent de certă valoare care a învățat ce este revista și știe ce este un cuplet, dar cu o singură floare primăvara vine mai greu.

Din tot ce s-a spus în seara cînd am fost prezenți în sală am reținut sceneta cu murgul (cerem scuze, dar neexistînd program de sală nu putem spune titlul exact) realizată într-adevăr în maniera lui Tănase. Din cupletele cunoscute de noi din vremuri ceva mai recente cel intitulat „Co-pilă” nu s-a mai bucurat de succesul de altă dată cînd a fost rostit tot pe această scenă cu foarte mare succes de Nicu Constantin și Al. Lulescu. De unde și ideea că reluările pot însemna și capcană atunci cînd... Margareta Pislaru rămîne o profesionistă tenace, talentată și pozitiv pătimașă cîntîndu-și melodiile proprii cu pasiune și dăruire. Jean Păunescu, cu voce și dicție bune, nu reușește nici de data aceasta, ca de mulți ani de altfel, să lanseze un șlagăr. Muzica ușoară la revistă continuă să bată pasul pe loc. Pentru noi, George Enache rămîne o mare enigmă. În ciuda faptului că le zice fals de-ți vine să fugi din sală, este mereu ridicat pe scenă și pus în situația penibilă pe care, din păcate, o acceptă cu resemnare. Ni se pare că mai vinovați decît el sînt dirijorul și regizorul spectacolului, care este de această dată chiar directorul teatrului.

Așa cum spuneam la început, regia este deficitară lipsită de finalurile de sfîrșit de act, lipsită de un balet ingenios mișcat lipsită de găselnițele regizorale cu care chiar Nicolae Dinescu ne obișnuise în urmă cu ani. Balerina Viorica Kis este foarte bună dar în singurătatea ei este înghițată de anonimatul și blazarea care învalui ca o ceață orice apariție a baletului.

## Tuturor le place hazul

Timid s-a prezentat pe scena Teatrului de comedie din Capitală, secția de estradă a teatrului din Ploiești. Un singur afiș, după ușa de la intrare, ne anunța că avea loc spectacolul: „Unora le place hazul”, textele fiind semnate de Sandu Anastasescu și Harry Eliad. De program de sală nici vorbă. Nu se poate vorbi nici de scenografie. Cîteva fișii de staniol sînt singurele elemente de decor.

Spectacolul începe cu acordurile formației „Apollo” dirijată de Paul Ionescu. Apoi, chitaristul formației, Mircea Schindler, căruia îi revine și sarcina de prezentator, cu o voce impresionantă cîntă două bucăți. Apar și comicii. Ei se numesc: Titl Dumitrescu și Mirel Mineru. Păcat că cei doi umoriști, care ar putea face față în orice spectacol de estradă și pe orice scenă, în prima parte a spectacolului sînt nevoiți să interpreteze cîteva personaje banale și să spună replici lipsite de haz, pe texte chiar penibile: „N-are mosul / Că nu s-a ouat cocosul”. Sau: „Hai iubito nu mai sta / Dă-mi puțin din viața ta / Hi, ha... să-mi spui că mă iubești / Și n-o să mă părăsești / Hopa...” Și un alt cuplet: „A lăsat tira și vira... Tot de la depășire? / Nu de la intrare. Ladă? Rablă. Produs nou? Cadou. Ați fost vinovați?... Beat. Similichie / De la farmacie. Patru dîmineață / Tărtăreață / ...Asta-i viața”. În a doua parte a spectacolului cei doi comici, pe texte de data aceasta bune, fac un adevărat recital de umor. Lor li se adaugă și cîntărețul Grațela Chițu care prezintă un monolog de zile mari, din punct de vedere al interpretării și al textului. Păcat că textul interpretat la sfîrșit de Grațela Chițu se transformă într-un monolog vulgar și penibil: „El te plimbă și te lasă / Magdalena iar iei plase / ... Lasă-l pe Amore / Că mai bun este Grigore”.

Soliștii de muzică ușoară sînt remarcabili. În ordinea apariției pe scenă: Mioara Voicu, Dorin Ionescu, Georgeta Mihalache și Grațela Chițu. Lor li se adaugă mai tîrziu interpretă de muzică ușoară Rodica Ion care, cu dezinvoltură, cîntă, dansează și participă la cîteva scheciuri. În mod special, am lăsat la urmă comentariul despre corpul de balet. Cele nouă balerine apar de multe ori fragmentînd spectacolul prin numerele prezentate. De cele mai multe ori te întrebi: ce caută ele pe scenă? Se invirt fără nici un fel de rost, nesincronizate, prezentînd numere învechite. La toate acestea se mai adaugă și faptul că multe dintre ele aveau ciorapii și bluzele rupte. Coregrafia aparține Marceliei Timiras, care și dansează. Legat de dezordinea și neglijența din balet, organizatoarea spectacolului prahovean, Margareta Vasiliu, ne-a spus că nu o dată s-a atras atenția balerinelor ca să nu mai apară cu vestimentația ruptă pe scenă. Se mai adaugă și faptul că, ne-a spus în continuare

Margareta Vasiliu, la secția de estradă din Ploiești nu există o sală unde corpul de balet poate repeta. Repetițiile, atunci cînd se fac, au loc prin diferite săli de clasă. Și culmea, nu există nici un fel de secretariat muzical. Cel care se ocupă de toată alegerea și dozarea muzicii în spectacole este dirijorul formației Apollo, Paul Ionescu. Trecute pe afiș dar absente de la spectacol, am aflat nemotivat, Cătălina Vornic și Maria Roș trebuiau să susțină, la rîndul lor, cîteva momente vesele. Poate că apariția lor ar fi dat alte dimensiuni spectacolului.

## Domnule doctor, mă doare ficatul

„Fantasiada” este spectacolul de revistă cu care Teatrul Fantasio din Constanța a fost nu de mult prezent pe scena Sălii Palatului din București. Show-ul se vrea o olimpiadă fantezistă a risului și a buneii dispoziții, un fel de „Laugh Olympics” în care animația nu apare pe ecran ci este sesizabilă mai mult în sală, printre spectatori. Succesul ei se datorează în mare măsură cuplului de mare talent pe care îl formează Jean Constantin și Gelu Manolache, doi performeri ai umorului nostru, care cu această ocazie debutează ca autori ai textelor pe care le interpretează. Sperăm ca debutul lor să fie de bun augur, mai ales că astfel comicul de profesie încetează să mai fie simplu interpret al unor texte compuse cam de aceeași „umoristi”, care cu sau fără umor au monopolizat de un bun număr de ani spectacolele de revistă. „Fantasiada”, prin cuplul amintit, alături de care mai apar și I. Braun, M. Cerconii și Rodica Manolache, reușește să vehiculeze un umor „serios”, fără să fie scortos, deconcertant, fără să fie frivol, rafinat fără să devină absurd, în fine accesibil fără să fie grosier. Dealtfel, directorul Teatrului Fantasio, Aurel Manolache, ne mărturisea după spectacol: „Am reușit în privința umorului să ne detașăm de tradiția proastă a revistei, eliminînd umorul gros, cu două sensuri, care face concesiile prostului gust. De asemenea, fără să fie o satiră foarte acidă, foarte îndrăznească, spectacolul nostru încearcă să spună pe nume unor lucruri nu foarte plăcute, cunoscute de toată lumea, renunțînd la vechile clișee care satirizau pe ospătari și pe frizerii care alergau după ciubuc”.

Pentru spectatorul din sală umorul celor doi „debutanți” apare proaspăt, surprinzător, de bun gust, lucru dealtfel dovedit prin aplauze la scenă deschisă. (Gagul cu femeia care se duce la doctor și cu o voce răgușită — poate din pricina unei amigdalite acute — spune: „Domnule doctor, mă doare ficatul”, la care doctorul o întreabă „Dar la gît ce ai?” și femeia răspunde „Mărgele” poate sta alături de orice pastilă umoristică englezească).

Fără partitura umoristică, trebuie să o spunem, „Fantasiada” nu s-ar fi deosebit cu nimic de alte „reviste” din Capitală sau din provincie. Melodiile, în proporție de 50 la sută „prime audii”, sînt interpretate corect de Clara Anton, Dumitru Caramitru și chiar de trio DO-RE-MI, dar ar fi trecut complet neobservate dacă nu ar fi fost toaletele foarte elegante ale soliștilor și aranjamentul muzical datorat talentatului Aurel Manolache, care a reușit să salveze de la înec partiturile uneri ori plate ale unor, dealtfel, cunoscuți și foarte prezenți compozitori. Doar corpul de balet, care nu este același cu cel de balet clasic și contemporan, nu a reușit să salveze nimic. Adică nu a reușit să salveze o coregrafie pusă la punct de Cornel Patrîchi. Ne obișnuisem cu lipsa de fantezie a coregrafului de la „Fantasio”, încă din unele emisiuni de la televiziune, dar cu ocazia „Fantasiadei” acest lucru a devenit neabătut de evident. Un grup tînar de balerini și balerine este pus să ducă un picior la stînga, unul la dreapta, de ce nu, o mină în sus, alta în jos ca într-un veritabil program de gimnastică de dimineață. 1, 2, 3... 1, 2, 3 și așa mai departe, de la un capăt la altul al scenei. Excepție fac Endre și Livioara Kiss, într-un dans țigănesc, dansat fără greșală. În rest, costume frumoase, efecte luminoase.

Puse toate cap la cap, spectacolul este agreabil, fără să fie de referință. Unora le-au plăcut cîteva poante comice, altora balerinele. Alții, poate pentru prima oară în București, au apreciat arhitectura și confortul Sălii Palatului. De, gusturile, iarăși, nu se discută.

## „Bagă zimbet!”

H. Nicolaide și George Mihalache, autorii spectacolului *Vesellie la Tănase* și-au subintitulat producția: „cabaret muzical-satiric non-stop”. Cam prețioasă titlatură! Știind ce este acela un cabaret, (adică „local de lux unde se petrece cu muzică, dans, program artistic etc.”) reținem doar intenția autorilor, și a regizorului Nicolae Dinescu desigur, de a ne oferi cu adevărat un spectacol de estradă antrenant, foarte deconectant unde să petrecem cîteva ore într-o cavalcadă de muzică, dans... desfășurată non-stop. Intenție servită parțial la capitolul artistic, dar respectată la acela al timpului. *Vesellie*

la Tănase este într-adevăr un spectacol non-stop. Adică, fără pauză, chiar dacă în programul de sală citim negru pe alb: „Iar spectatori... cuprinși de un entuziasm fără margini au ris cu hohote (la anecdotele pe care le-au povestit în pauză, la bufet) și au strigat minute întregi „Autorii, autorii...” Dar aceștia, știind ce-i așteaptă, erau de multă vreme acasă, la adăpost!” (s.n.) Nu ne îndoiim de asta, atîta timp cît ei ca „principali vinovați” cităm din același program: „...au consumat o cantitate de 33 kg de cafea naturală și 46 kg amestec, 114 penițe, 28 picșuri (?), 34 creioane (inclusiv două dermatografe), 50 643 coale (poate coli ! ?) de hirtie, 14 kg de cerneală și 32 de radieră cu care au proiectat, scris, rescris, transcris, șters, corectat, rupt, distrus și iar refăcut prezentul libret al spectacolului. Ei au consultat 114 almanahuri umoristice din cele mai vechi timpuri (începînd cu epoca de piatră ! ?) și sfîrșind cu cea din material plastic), au mai răsfoit patru enciclopedii cu anecdote pentru a selecta cele patru-cinci poante la care veți ride dv. astă seară în eventualitatea că nu va scriiți scaunul, că nu se va defecat microfonul, că nu va strănuta vecinul de fotoliu, că nu va uita gluma actorul sau că n-ați fost tăiat chiar azi de pe lista de avansări și că deci nu vă arde de... glume”. Cît efort! Ne întrebăm cum de poate cuprinde atîta umor și bun-gust un program de sală ?!

H. Nicolaide ca autor și ca actor s-a străduit să ne reamintească ceva din fastul vechilor spectacole de revistă la Tănase, trezindu-ne nostalgia acelor seri strălucitoare.

*Vesellie la Tănase* începe cu un periplu muzical, pe tema veseliei desigur, din care desprindem „să cîntăm, să zîmbim, să ne veselim...” „Și dacă nu ride nimeni? intervin prudenți prezentatorii Decebal Curta și Mihai Perșa, zicem că am făcut satiră”. Nu-a fost nici satiră! A fost un spectacol care ne-a prezentat un corp de balet descompletat și foarte economic în mișcări, o orchestră destul de bună urcată pe scenă, și cîteva soliști de muzică ușoară. Se repetă în textele cupletelor motivul soției cu fel de fel de „dabile” de exemplu, de care nu vom scăpa se pare, chiar dacă unii autori mai fac eforturi... Dar, vorba cupletului *Nevastă-mea și substitiile...* „asta să o spună lu' mutu!” În fine, textul ca textul, ideile contează! Uneori ele au fost vicioase, moralizatoare, punînd inspirat punctul pe i. Foarte bun cupletul *Am ce am cu O.J.T.* spus, în maniera sa inimitabilă, de H. Nicolaide, dar și *Microbiștii. Anecdota cu bucluc* — mult prea lungă și mult prea cunoscută poanta cu... și calul ce zicea? Și pentru că vorbeam de texte, am reținut cîteva perle: „o vioară care cîntă și pe gură” (din monologul *Ginerele părăsit*) sau „cine înveselește omul? Pepsi, cico și sifonul”, la care sala n-a prea ris, chiar dacă s-a apelat la tot felul de giumbușlucuri. Talentații prezentatorii, Decebal Curta și Mihai Perșa, într-o manieră actoricească foarte personală și de calitate, ne-au făcut să-l uităm chiar pe Al. Lulescu. Doar Ioana Cassetti (cu doi cu doi ? nu știm!) ne-a pus într-o mare dilemă tot „cîntînd” dintr-o carte ceva cam așa: „și acum urmează...” Cu toate astea greu ne-a fost să aflăm cine a fost Florin Anca și cine a fost celălalt solist a cărui identitate nu ne-a desconfinat-o încă nimeni! Nici chiar Ioana Cassetti care avea și acest rol de prezentatoare! În schimb, nu ne-a fost deloc greu să-l recunoaștem pe Norocel Dimitriu tot cu „noul” sau repertoriu de *Mexico, Mexico și Privighetoarea*. Melodiile lui Aurelian Andrescu și Maria Nagy ne-au ajutat să ascultăm și puțină muzică ușoară bună, glasurile lor nemaiavînd nevoie de vreo recomandare. Dar ce să mai spunem de *Grupul Reflex*, format din te miri cine (și, vai, costumele! Se mai poartă pantaloni până satinați, e drept, dar e important și cine-i poartă! Altfel, să nu uităm că se poartă și rochiile vapoaroase care...). Silvia Surdu a fost singura care a făcut o demonstrație de dans, de step, ta o virstă destul de rotundă. Am aplaudat-o la scenă deschisă!

Pe Alexandru Arșinel sala l-a recunoscut imediat, spre bucuria lui. Ce păcat că n-a avut ce ne prezenta. Textul nu l-a servit deloc talentul, la fel și admirabila actriță a Naționalului, Rodica Popescu. George Oprea imită cîntă vedete. Cîntă ca Dan Spătaru, Mihai Constantinescu, Aurelian Andrescu sau vorbește ca Florin Piersic și Dem. Rădulescu. O face cam de multisor. Parcă am mai văzut noi și auzit undeva, cîndva toate astea !?

În ansamblu, spectacolul *Vesellie la Tănase* a fost lipsit de veselie, dar foarte gălăgios. Și ne întrebăm dacă regizorul tehnic, sau sonorizatorul, sau șeful regizor să fie vinovați de proasta reglare a microfoanelor sau numai buna intenție de a ascunde astfel lipsa de voce a unor soliști ?! Și ca să nu încheiem rîndurile de față pe un ton atît de puțin optimist, spectacolul avînd și calitate, recurgem la o replică — destul de vulgară — a prezentatorilor, spusă atunci cînd poanta cupletului n-avea haz: *Bagă zimbet!* Dar asta nu suplinește lipsa de umor și satiră a unui spectacol.

Pageină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU, CORNELIA BARBU, DAN BIRLA-DEANU, GEORGE CUSNARENCO, SO-RIN POSTOLACHE, R. VĂRVICI ■



**Doina este cea care te cheamă de pretutindeni, doina face parte din sufletul românului**



Pe Valeria Peter Predescu am ascultat-o întâia oară la una din etapele concursului „Floarea din grădină”. A continuat să-și îmbogățească și să-și perfecționeze repertoriul, mergând prin satele zonei în care s-a născut și crescut, ascultând cantecele spuse de tărâncile îmbătrânite în altarul cîntecului și doinei românești. Ea vine din zona păunilor din Mateiu, legându-și glasul în ritmul invirtitelor și horelor născute, „dintr-un ținut de cultură și cu oameni minunați, care de-a lungul anilor și-au păstrat datinile, graiul și portul. M-am născut în Telciu, așezare de pe valea Sălăuței și sint singurul copil al părinților mei, Peter Ioan și Leonora, țărani români și oameni gospodari, și-s norocoasă pentru

că m-am născut într-un ținut bogat ca vatră folclorică și care a dat poporului și culturii pe George Coșbuc și Liviu Rebreanu”.

Intrebînd-o cum reușește să găsească dar în același timp să păstreze autenticitatea cîntecelor mi-a răspuns: „Le găsesc căutîndu-le. Zona Năsăudului e foarte bogată, după cum vă spuneam. Le păstrez tocmai pentru că trăind și muncind aici sint în permanentă legătură cu oamenii satelor noastre încercînd să mențin mereu proaspătă și curată această frumusețe nebănuită”.

Ea adună cîntările cu mult drag și mare grijă, ascultă sătenii cum le cîntă și, fără să-și dea seama, poate, a adunat, iată, o adevărată comoară pe care sub egida Centrului de îndrumare a creației artistice Bistrița-Năsăud o va publica anul acesta.

Cu toată această muncă pe care unii dintre interpreții de muzică populară o depun, trebuie să recunoaștem că nu o dată, sau din întâmplare, ne e dat să auzim tot felul de „făcături” populare, cu texte proprii puse pe seama folclorului. Desigur, nu-i este interzis nimănui să facă un text sau să cînte pe textele unor poeți țărani. Și Valeria Peter Predescu cîntă o melodie născută pe versurile poetei Emilia Iercoșan și nu se supără nimeni pentru că: „sint frumoase și adevărate acele versuri. Nu-i nevoie să-ți cînti toți copiii, rudeniile și întimplările familiale. Asta nu interesează pe nimeni și nu faci în acest fel un serviciu folclorului. Eu cred că un interpret trebuie să elimine dintr-un text cules ceea ce crede că nu e valoros, după cum poate crea un text nou dar să fie de bun gust și să aibă conținut. Unii interpreți prezintă cîntece cu texte sărace înlocuind ceea ce ar trebui spus cu banalul „la-la-la” repetat insistent după fiecare trei cuvinte. Sigur, într-un concediu nu poți avea pretenția că faci culegeri de folclor. Legătura cu satul trebuie să fie permanentă și în felul acesta „făcăturile” n-ar exista. Dar, oricum

tot n-au viață lungă după cum nici interpreții lor”.

Ascultînd-o pe Valeria Peter Predescu cu cită pasiune și convingere vorbește despre legătura permanentă cu satul, ne-am amintit că aici, prin părțile acestea, se mai păstrează încă obiceiul nunților străvechi, acele nunți cu misiune clară de-a arăta satului harul și îndeminarea miresei, bucuria unirii a două familii harmonice. „Pe la noi nunțile sint adevărate sărbători. Se pun în valoare portul, cusăturile și covoarele făcute de mina miresei. Pe uliți pornesc călăreții în straie albe, cu clopuri cu berțiță și pană de păun...”

Multe ar fi de povestit despre nunta născădeană dar culorile din pălăriile feciorilor și zgomotul zurgălăilor de la pînțeni trebuie văzute și auzit. În alte zone, de pildă, prin Oltenia, se mai tocnesc la nunți și interpreți de muzică populară, nu știu dacă și în Transilvania există acest obicei.

Mai există și pe la noi, dar asta nu-i rău. Rău este că unii soliști și-au făcut o meserie din a cînta la nunți. Inșă și la nunta se poate cînta frumos, nu-i nevoie să apelezi la producțiile de gust indoielnic închipuindu-ți că astfel te afirmi. Eu una am ales pentru afirmare calea concursurilor, mai trudnică, ce-i drept, dar mai sănătoasă. Cred că acele zvonuri care circulă cu sumele fabuloase date de țărani sint un fel de autoreclama.

Și, tot vorbind despre concursuri, trebuie să spunem că Valeria Peter Predescu este laureată cu premiul I la ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României” iar acum se află din nou în febra etapelor celei de-a treia ediții. De fapt, este într-o permanentă întrecere cu sine, încercînd o continuă autodepășire, bucurîndu-se de rezultatele obținute pe măsura muncii depuse.

Numai că, vedeți dv. laureatul „Cîntării României” n-au fost răsplătiți cum s-ar fi convenit, ba chiar aș îndrăzni să spun că unii care nici măcar n-au participat la acest festival au beneficiat de emisiuni și plecări peste hotare ca mesageri ai artei populare românești. Odată, exprîmîndu-mi nemulțumirea la o astfel de plecare, am primit următorul răspuns: „Străinii tot nu înțeleg ce cîntăm noi”.

— Curioasă optică. Oare să n-aibă nici ureche muzicală?

— Nu cred. Să vă povestesc o întîmplare. Anul trecut, la Festivalul mondial de folclor de la Gannat (Franța) am văzut în casele francezilor discuri cu muzică românească de George Enescu și muzică populară cîntată de Gheorghe Zamfir și Dumitru Fărcașu, așezate la loc de cinste. Străinii cunosc foarte bine folclorul nostru și-l apreciază, nu-i putem păcăli oferindu-le altceva.

Atît în Capitală cit și în țară, A.R.I.A. organizează spectacole la care invită și interpreți din provincie. „Poate organizează, dar eu n-am participat niciodată la un spectacol dat pe scenele bucurestene”. Ea cîntă de aproape zece ani și A.R.I.A. este ca o „mamă vitregă”, după cum spunea interpreta, cu soliștii din provincie. Pînă să fie depistați de cei care organizează spectacolele și turneele trec niște ani și se trezesc bătrîni. Oricum, între timp, tinăra interpretă muncește și pregătește un grup de fetițe pe care le învață tainele cîntecului popular, colindele limbii române și le cîntă la sărbătorile școlare, iar nu de mult au imprimat și la televiziune. Cine știe, s-ar putea ca una din acele fetițe să devină o mare interpretă. Este ceea ce își dorește chiar foarte mult și Valeria Peter Predescu. Se spune că unii oameni cîntă să-și alunge tristețea și singurătatea, alții cîntă de bucurie, alții de suorare. Valeria Peter Predescu de ce cîntă?

— Cînt că-mi place. Cînt pentru toate stările sufletești pe care le-ați pomenit. Cîntecul face parte din viața mea. N-aș putea spune însă că a cînta înseamnă totul pentru mine. Sint soție și mamă a doi copii, sint om al muncii și abia după aceea sint cîntăreaș. Dar pun suflet în cîntările mele. Dintre toate cel mai mult îmi plac doinele. Cred că sint o doini-toare.

Înainte de a încheia aceste rînduri am rugat-o pe interpretă să ne facă o destăinuire. Cele trei discuri individuale și unul colectiv nu sint cam puține pentru vocea și vocația pe care le manifestă spre cultivarea autenticului și valorosului nostru folclor? „Cred că aveți dreptate”.

IOANA PROCA ■

**„Literatura noastră are nevoie de multiple forțe creatoare pentru a se exprima plenar”**

(Urmare din pagina 19)

mare „prozator-poet”, cum îl numea Al. Philippide, nu poate fi socotit pe deplin elucidat.

— S-ar părea că vă mistuie aspirații justițiar... Fiindcă, iată, un alt volum semnat de dv. — „Mateiu I. Caragiale — un personaj. Dosar al existenței” — se alcătuiește tot ca un „dosar al apărării”, luînd partea fiului lui I.L. Caragiale împotriva unor aprecieri diminutative. Unele, vehiculate de acad. Șerban Cioculescu.

— În volumul citat n-am făcut decît să string la un loc, într-un panoramic suigeneris, documentele „mateine” scoase la iveală în ultimii ani și apărute în „Manuscriptum”. Cele mai revelatoare dintre ele, indiscutabil, sint cele comunicate de Barbu Cioculescu. Aș putea spune — dacă aș vrea să fiu malițios — că l-am folosit pe Barbu Cioculescu împotriva lui Șerban Cioculescu, în pledoaria pentru o înțelegere cit mai nuanțată, și cit mai adevărată, a raporturilor lui Mateiu cu ilustrul său tată.

— V-aș propune să ne apropiem și de ziua contemporană. Ce-ați zice să vorbim despre rolul „Lucafărului” din vremea cînd erați unul dintre adjuncți, redactor-șef fiind E. Barbu?

— Dincolo de exagerările cunoscute, „Lucafărul” de-atunci a avut un rol salutar în dislocarea unor false și rigide „clasamente” ale vieții literare. Aceasta a permis propulsarea spectaculoasă a unor autori noi, dintre care unii s-au împus irevocabil în literatura noastră. Mă mulțumesc să-i amintesc pe Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu (Ordinea e strict alfabetică.)

— Dar critici? „Lucafărul” a promovat poeți, prozatori, nu însă și critici. De ce?

— Poate și din pricină că în însăși conducerea redacției și a secției respective figurau critici tineri. Pot însă să vă servesc un nume: Dan Zamfirescu, care, cred, a adus și va mai aduce contribuții importante în perimetrul culturii noastre.

— Nu vă încearcă nostalgia anilor cînd la „Lucafărul” scriați în mod curent despre scriitorii contemporani?

— Uite, ca să punem punct acestui probleme, vă voi mărturisii că n-am încetat să mă preocup de activitatea scriitorilor de azi. Lucrez chiar la o carte — o voi publica ceva mai tîrziu — în care incerc să analizez literatura contemporană, dar din optica și cu mijloacele istoricului literar.

— Interesant. Și cum vede istoricul literar preocupările actuale ale literaturii noastre? Dar viața literară contemporană?

— Consider că, la capătul unui drum marcat de limpeziri și de reevaluări decisive în viața societății, literatura de azi se află într-un moment de viguroasă afirmare a potențelor ei creatoare. Depinde de fiecare scriitor ca să se folosească șansa ce se oferă pentru a se întipări, în opere cit mai durabile, chipul vremurilor noastre. Vă voi mărturisii, pe de altă parte, că nu mă inspăimîntă nici disputele din viața literară. Ele există dintotdeauna, și este semnificativ că iau o mare amploare tocmai în epocile de intensă activitate

creatoare. Răul cel mare ar putea veni nu din exprimarea liberă, și nu o dată involburată, a opiniilor, ci din eventuala îngustare a sferei de manifestare a acestora, în tendința de a se impune un dictat al unor păreri, al unor puncte de vedere. Ceea ce a dăunat totdeauna literaturii noastre au fost manifestările de exclusivism, încercările citorva de a se substitui judecării timpului, statornicind, cu de la sine putere, cine trebuie să ființeze și cine nu în literatură.

— Ați fost martor unor asemenea fenomene?

— Da. Ca istoric literar sint obligat prin profesie să înțeleg că literatura noastră are nevoie de multiple forțe creatoare pentru a se exprima plenar multiplele valențe ale creativității populare. Am asistat de aceea de-a lungul anilor, cu stupeoare, la modul în care unele talente erau opuse altora, mergîndu-se pînă la tentativa excluderii, la propriu, a unor scriitori din viața literară. M-a urmărit un timp, ca o amintire de cosmar, scena în care, la una din conferințele trecute ale breslei noastre, un scriitor important le cerea delegaților să meargă cu el și să ardă fotoliul pe care stătuse, ca președinte, un alt scriitor important.

— Ce soluții propuneți, pentru ca astfel de întîmplări să rămîna de domeniul trecutului?

— După părerea mea, unele anomalii din viața obștii noastre — care exprimă metehne mai vechi — se explică și prin caracterul învechit al unora dintre formele de activitate a Uniunii scriitorilor. Este surprinzător cu cită îndirjire se opun unii însăși ideii în sine — de a se discuta perfecționarea structurii breslei noastre; și asta, în direcția opoziție cu largul proces de democratizare ce caracterizează, în prezent, celelalte domenii ale vieții din țara noastră! Mi se pare totuși limpede că ar avea un efect dintre cele mai pozitive, bunăoară, mutarea problemelor vieții literare — de la unele organisme de conducere intermediare, fatalmente limitate, și care tind uneori să se transforme într-un fel de „conciliu” al celor înțelepți, cu pretenția de a se situa deasupra obștii — în secțiile uniunii și în asociațiile de scriitori. În felul acesta, și secțiile, și asociațiile ar putea să desfășoare o activitate mai vie, stimulînd participarea tuturor. Fiindcă trebuie să se înțeleagă că literatura unei țări se creează prin eforturile întregii mase a scriitorilor, nu doar ale citorva, obișnuiți să ocupe, din principiu, „fotoliile de orchestră” în conducerea treburilor uniunii, cultivîndu-se astfel un mandarinat perimat.

— Ce părere aveți — ca istoric literar, firește — despre critica actuală? Poate exista — să zicem — un conflict între scriitorii și critici?

— Bineînțeles, deși, de regulă, el se manifestă ca un conflict între unii scriitori și unii critici. Înțeleg la ce vă referiți. Cunoscuți și motivarea care se dă în astfel de cazuri: că respectivii scriitori ar fi nemulțumiți de critici fiindcă aceștia nu-i laudă suficient. Ceea ce, să recunoaștem, e un mod cam sumar de a judeca lucrurile. Fenomenul este ceva mai complicat. El a apărut și în alte perioade și traduce simptomele unei anumite „crize” a incre-

derii creatorilor în cuvîntul criticilor. Am rămas uimit citînd, într-o carte care interivevează scriitorii olteni, mărturisirea netă a unui prieten, de-al nostru, prozatorul Constantin Mateescu, că un cronicar — nu contează numele — i-a făcut praf o carte fără... a fi citit-o. Astfel de acuzații am auzit și în cadrul altor discuții, din presa literară bucureșteană. Vreau să cred că afirmațiile respective nu sint luate la modul propriu — deși mare e grădina lui Dumnezeu! — ci în sensul că operele în cauză n-au fost citite cu convenita atenție și, mai ales, obiectivitate. Problema mi se pare reală. Personal, îi dau următoarea explicație: avem prea mulți critici-eseiști și prea puțini critici-croniciari. Criticul eseist este interesat doar de anumite cărți — cele care-i pot servi drept pretext pentru a-și etala reflexiile personale — tratîndu-le neglijent pe celelalte, sau, pur și simplu, ignorîndu-le. Un critic care-și asumă însă oficiul de cronicar este obligat să „refere” despre toate cărțile sau despre toate care interesează opinia literară, indiferent de preferințele sale subiective (și, cu atît mai mult, de faptul dacă a avut sau nu diferende personale cu autorul sau autorii). Așa și-au onorat „magistratura” un Pompiliu Constantinescu sau un Perpessicius. Pentru a fi și mai bine înțeles, îl voi cita pe Ibrăileanu care, avînd și experiența conducătorului de revistă, afirmă, nițel cam dur: „Domnișoara care se plimbă printr-o grădină, e firesc să se extazieze înaintea trandafirului mareșal și să nu bage în seamă vizdoaga și chiar bujorul. Botanistul care ar face ca dînsa ar fi un dăbîtoac”.

— Asta e tot?

— Aș mai observa că instaurarea, cu drepturi depline, a criteriului estetic reprezintă una dintre marile cuceriri ale momentului literar actual, numai că acest criteriu se cade să nu fie sărăcit — cum se întîmplă, nu o dată — și cu atît mai mult prezentat drept monopol al citorva, care tind să emită sentințe fără drept de apel, proclamîndu-și, în mod cam inestetice, primatul absolut al propriului gust. Este implicat aici și un anume narcisism. Am citit „glosele” unui critic din care se putea înțelege că unii dintre scriitorii de azi ar fi o „creație” a respectivului. Și obiceiul ca, atunci cînd cineva îi critică pe unii recenzenti, să se replice că ar fi „atacată” întreaga critică trădează un orgoliu mărunț de castă, de cerc închis. Considerînd că nu critica depinde de literatură — deși nimeni nu neagă autonomia activității celei dintîi — ci literatura de critică, se ajunge la o îndepărtare de preocupările vie ale scriitorilor și, prin asta, de problemele mari ale creației, în confruntarea ei cu problemele mari ale societății.

— Criticul care-și asumă oficiul de cronicar este obligat — spuneți — să „refere” despre cărțile ce interesează opinia literară. Dar dacă totuși n-o face?

— N-aș vrea să discut mai mult această problemă. Prea aduce cu ceea „conspirație a tăcerii” de care se plîngea, în epocă, un scriitor de valoarea lui Camil Petrescu. Fac însă următoarea precizare: un scriitor își poate permite să fie subiectiv — bine ar fi să nu fie, dar care scriitor n-a fost așa? — intrucît doar opera sa contează. Dar un critic, în momentul în

care își etalează subiectivismul la adresa unui autor, sub raport profesional se descalifică.

— În încheiere, o întrebare pe care, poate, ar fi trebuit s-o pun mai demult: cum se implică viziunea contemporană în realizarea edițiilor de referință ale marilor scriitori, ținînd seama de faptul că Muzeul literaturii române — al cărui director sinteți — se află angajat în acțiunea de continuare a ediției naționale a operelor lui Eminescu?

— Așa după cum subliniam și la începutul discuției noastre, se cade să se realizeze o unitate dialectică între viziunea strict istorică și cea contemporană. Aceasta este adevărat și în cazul edițiilor de referință ale marilor scriitori. Opera lor se cere a fi restituită în întregimea ei, chiar dacă fiind scrisă, să zicem, cu un secol în urmă, conține și aspecte cu caracter contradictoriu, sau unele idei ale ei sint „datate”, poartă pecetea prejudecărilor istorice ce le-au produs. Ignorarea unor texte sau amputarea altora n-ar face decît să falsifice adevărata față spirituală a creatorilor. Istoria, cum bine se știe, nu poate fi rescrisă. Asta nu înseamnă însă o preluare necritică, fiindcă prin studiile introductive, prin aparatul de note, editorul este obligat să situeze aceste scrieri în contextul istoric respectiv, marcînd cu franchețe limitele epocii, afirmînd explicit, concepțiile de azi ale societății. Asemenea reevaluări dialectice sint cu atît mai posibile în anii noștri, cînd probleme considerate insolubile în trecut au fost pe deplin elucidate și cînd a apărut un cititor nou mai bine informat rod al educației revoluționare de peste trei decenii. Am în vedere, cum am spus, nu edițiile curente, de largă popularizare, care, prin firea lucrurilor, au un alt statut, ci edițiile de referință, pe care le realizează cultura oricărei țări. Și care sint menite să ofere cercetătorilor întregul material necesar elaborării acelor istorii ale literaturii cu adevărat științifice, capabile să reconstituie, în toată complexitatea sa, adevărul istoric obiectiv.





**„Muzica  
simfonică —  
știință  
a confruntării  
ființei noastre  
cu timpul  
prin sunete“**



Fotografie de A. MIHAILOPOL

Compozitorul TIBERIU OLAH, născut la 2 ianuarie 1928, la Arpășel, județul Marușești, a urmat cursurile Conservatorului din Cluj între anii 1946—1949, continuându-și studiile muzicale la Conservatorul din Moscova.

Din 1958 este cadru universitar la Catedra de compoziție a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București.

Tiberiu Olah a compus numeroase piese muzical-simfonice, cantate simfonice inspirate din creația lirică națională și universală, muzică vocal simfonică, muzică pentru teatru și film. Menționăm dintre filmele a căror coloană sonoră a semnat-o Tiberiu Olah: Avalanșa, Străzile au amintiri, Răscoala, Meandre, Zodia Fecioarei.

Creația sa a fost încununată de numeroase premii naționale și internaționale dintre care amintim: Premiul de compoziție „George Enescu” al Academiei R.S.R. în 1965; Premiul „Pelicanul Alb” pentru muzică de film în 1966; Premiul internațional al discului „Koussevitsky” (S.U.A.) în 1967 pentru lucrarea Coloana infinită și în 1974 pentru Timpul memoriei. În 1969 i s-a acordat Ordinul Meritul Cultural clasa a III-a.

— În ce condiții, în ce atmosferă de lucru s-a format compozitorul TIBERIU OLAH?

— Tinerii muziceni de azi au o sursă mult mai largă și mai variată de informare decât cei din „vremea” mea, poate în primul rând și din motivul că generația mea, și nu numai a mea, formată din compozitori de mare responsabilitate nu s-a lăsat influențată de unele teorii la modă atunci, care voiau să reducă, de pildă, muzica lui Enescu doar la rapsoadiile sale scrise la 18 ani (fără îndoială extraordinare pentru vârsta respectivă).

— Care erau tezele muzicale la modă în acea perioadă?

— În acel context erau negate capodoperele enesciene de maturitate, chiar Oedip, ba chiar și Sonata a III-a în stil românesc. Prin reducerea muzicii românești la un „rapsodism” diletantic, lipsit de orice spirit creator, muzica noastră a fost condamnată la o stagnare regretabilă. Drept dovadă că n-a rămas nimic din ceea ce a fost scris după rețetele respective, din acele vremuri. Marile lucrări scrise atunci, nu multe la număr, au reprezentat depășirea acestei „faze” impuse doar din birouri.

— Desigur că era vorba de o teză ultra-dogmatică, care n-a servit deloc la progresul muzicii românești, care n-a dus la nici o atitudine creatoare, care nu a stimulat, dimpotrivă, a încetățuit efortul creator.

— Într-adevăr, susținătorii ei nu au înțeles lucrul cel mai elementar: că elaborarea unei rapsozii cere o atitudine simfonică, că juxtapunerea unor melodii, chiar frumoase, nu reprezintă o muncă creatoare. Trebuie să existe forța ordonatoare a creatorului de mare suflu simfonic.

— În acest caz, Rapsodiile lui Enescu, care au fost date de exemplu în susținerea tezei, le-au servit cauza?

— Ele nu servesc deloc cauza lor, din contră, subliniază la modul cel mai elocvent existența celui suflu simfonic de care vorbeam. Generația mea, foarte tânără pe atunci, plină de elan, s-a folosit de orice ocazie pentru ca să cunoască și adâncească problemele mari și actuale ale muzicii. În fața ei stăteau mai multe cerințe. În primul rând să fie tot mai atentă la ce se întâmplă în lume, să contribuie prin idei originale la progresul muzicii noastre. Aceste preocupări constau în primul rând în cercetările esențiale și fundamentale ale fenomenului complex contemporan muzical, în care un loc de frunte ocupau lucrările de maturitate ale lui George Enescu. Aceste creații au dus la concluzii uimitoare în contextul evoluției muzicii secolului nostru. Mă refer, mai ales, la originalitatea cu care se redescoperă o tehnică veche (numită heterofonie) cu rădăcini în tradiția muzicală. Dar asta a declanșat o mulțime de noi probleme în muzica noastră.

— Care sînt aceste noi probleme?

— În primul rând aceea a responsabi-

lității față de tezaurul milenar al folclorului nostru care nu se poate reduce doar la simple imitații rapsodice, sau la prelucrări simpliste. Prelucrările sînt și azi necesare, oferind inepuizabile posibilități de creație, cu condiția ca să fie făcute la înalt nivel artistic. Doar și armonizările de coral ale lui Bach sînt și ele prelucrări!

Trebuie să știm să smulgem din acest material inepuizabil noi adevăruri, noi sensuri, așa cum au făcut Brâncuși și Enescu.

— Muzica este supusă unor permanente transformări, innoiri. Dumneavoastră personal, ca om de cultură și compozitor, ați adus contribuții originale referitoare la tehnica muzicală. Despre ce este vorba?

— Se pun noi probleme în legătură cu timpul muzical. Pe de o parte a evoluției materialului sonor prin transformările ei neîntrerupte, din ce în ce mai complexe și, pe de altă parte, a involuției materialului sonor, adică a locului invers dinspre complex spre simplu, spre

dusă din anumite procedee prezente în capodoperele enesciene. Mai lucrez la Armonii V, pentru coarde, care se bazează pe o muzică ritmică, alertă ce pleacă totuși dintr-o zonă similară cu lucrarea anterioară. Aici folosesc unele ritmuri asupra cărora ne-a atras atenția muzica lui Bela Bartok, fiind deci și un omagiu adus marelui compozitor.

— Aceste lucrări sînt, așadar, scrise în întîmpinarea celor două centenare, Enescu și Bartok, a căror sărbătorire se va împlini în acest an?

— E vorba de un plan mai vechi, ajuns abia acum în faza de finalizare, și nu sînt lucrări ocazionale. Dar coincidența mă stimulează și mă onorează.

— Sînteți și unul dintre compozitorii care au propus o tratare originală, prin logică și intuiție, a multidimensionalității spațiului sonor.

— Am spus că unele observații noi nu se mai pot încadra în formele clasice indeobște acceptate, ceea ce înseamnă că trebuie reformulate parțial aceste teze. De exemplu, problema multidimensionalității spațiului sonor. În ceea ce mă privește, am reușit să dovedesc prin descoperirea secretului organizării muzicii așa zise „preseriale”, cea dinaintea perioadei dodecafonice — teoretizată de Schönberg — deci de o perioadă considerată liberă, neorganizată. Am reușit să demonstrez că spațiul multidimensional nu e doar o abstracțiune în capul teoreticianului, ci se poate concretiza.

— Ceea ce ați și făcut, de fapt, dumneavoastră. La ce concluzii ați ajuns?

— Concluziile mele sînt interesante și au rezultat dintr-o transcripție a unor partituri din noua școală vieneză, notație ce respectă cu strictețe durata de timp a notelor, apariția în timp a fiecărui sunet, deci și toate corelațiile pe verticală din partitură. Ceea ce s-a schimbat față de original este doar locul lor în spațiu. Pentru a recrea o partitură total fidelă, a mea fiind un fel de transcripție pe 2 dimensiuni, ar fi nevoie de o reprezentare în cel puțin 3 dimensiuni. Lucrurile, în privința multidimensionalității, abia de la acest punct de plecare devin interesante. Cel puțin pentru specialiști.

— Teza propusă de dumneavoastră creează mai multe spații, atât teoretice cit și filozofice, de înțelegere a muzicii. Ea a avut un larg ecou în rândurile specialiștilor din străinătate. Teza multidimensionalității materialului sonor poate avea o aplicație mai largă și în muzica clasică?

— Da, chiar în muzica clasică. La cla-

legerea muzicii simfonice, iar celor ce o iubesc li se cere o temeinică educație muzicală. Cum este cunoscută muzica simfonică românească de marele public?

— Și în această privință sînt cu totul de acord cu colegii mei de breaslă care constată că lucrările geniale ale celui mai mare compozitor român, George Enescu, prin care se ridică la nivelul celor mai mari creatori ai secolului XX, sînt aproape necunoscute de marele public. În orice caz, incomparabil mai puțin cunoscute decât creația eminesciană, predată cu ailită grijă în școli. Dacă nu se primește o educație muzicală, cel puțin la nivelul celei literare, în școlile primare, generale etc. atunci nu ne putem aștepta la o nouă generație de amatori de muzică, la un public meloman. Și e păcat. Muzica se învață de mic copil, în grădiniță, școală. Repet, se învață (sau ar trebui să se învețe!). Gustul pentru muzică trebuie trezit treptat în sufletul celor mici, astfel drumul spre înțelegerea marilor capodopere, inclusiv cele din creația de maturitate ale lui Enescu, ar fi virtual asigurate. Azi, cînd avem la dispoziție atîtea posibilități, ca discul și mijloacele audio-vizuale, e inexplicabilă lipsa de preocupare în acest sens. Chiar televiziunea și radioul, prin emisiunile lor, deși au făcut cîțiva pași importanți pe drumul muzicii „grele”, ar putea lărgi și diversifica sumarul emisiunilor făcîndu-le mai atractive.

— Cum sînt cunoscute muzica noastră simfonică și interpretii săi peste hotare?

— De altfel, lucrările noastre, prin o mulțime de trăsături specifice și originale, de mai mult timp atrag publicul meloman străin. Unele sînt editate de case de prestigiu, altele premiate etc. În ultima vreme există chiar o avalanșă de premii internaționale pentru compozitori, din păcate mai puțin popularizate la noi. După unele statistici, UNESCO, România muzicală, prin interpretii și compozitorii săi, este pe primele locuri pe plan mondial, în privința procentajului de premii. Iată un fapt îmbucurător și o dovadă că școlile românești de artă, unde începe formarea viitorilor artiști ai țării, ne-au împlinit speranțele. Fără existența lor ar fi fost imposibilă o astfel de performanță extraordinară care ne onorează și ne obligă în continuare.

— Dar este ea reprezentată pe măsura valorii sale?

— Cred că ar merita ca muzica românească contemporană să fie mai prezentă, într-un cadru mai organizat, la festivalurile internaționale. Ar trebui ca inițiativele să pornească din partea forurilor noastre și nu numai din partea organizatorilor străini. Prezența noastră în cadrul organizațiilor muzicale internaționale acum e ca și inexistentă. Ne-am retras și din Comitetul Festivalurilor Internaționale în care, se pare, că am fost printre membrii fondatori. Ce am spune dacă organizațiile noastre sportive n-ar fi prezente și în asociațiile, comitetele internaționale și olimpice? Repet, prezențele noastre nu trebuie să fie doar posibile ci organice și permanente. Dar și interpretarea îngustă a legii învățămîntului îngreunează această prezență organică și permanentă la concursuri și festivaluri internaționale. E clar că, în nici un caz, o primă audiere muzicală românească în străinătate nu poate echivala cu o deolare de „documentare” în vacanță. E un act de propagandă și cultură. Se „documentează” în primul rând cel care aud noua lucrare și nu noi cei care o prezentăm.

— Dar se pune problema rentabilității și în cultură ca și în alte domenii de activitate.

— Rentabilitatea e o noțiune care trebuie tratată cu multă circumspecție cînd e vorba de artă. O lucrare mediocră, bazată pe prost gust, poate fi ușor rentabilizată. În același timp, o lucrare valoroasă poate fi nerentabilă, pentru moment însă, ceea ce nu înseamnă că orice operă artistică rentabilă, de succes, ar fi mediocră, și orice operă nerentabilă ar fi valoroasă. Mai ales că la aprecierea unei creații muzicale trebuie mult discernerămînt și o înaltă cultură. Dar, odată cu problema rentabilității se pune și problema competitivității, ori, competiția artistică, din fericire, diferă profund de cea sportivă. În acest sens, un sportiv este în plină forță la o vîrstă relativ tînră, sub 20 de ani, fiind competitiv doar 2—3—4 ani. Pe cînd, să nu uităm, că în artă cu cit înaintezi în vîrstă cu atît ești capabil de mari „performanțe” (bineînțelese artistice). Beethoven a scris prima sa simfonie la 29 de ani, Bruckner la 33, Brahms chiar la 43. Ce să mai spunem de Mozart care și-a sacrificat propria viață muzicii, trăind într-o veșnică ardere interioară, mistuitoare, oprită la numai 33 de ani?!

În istoria artelor, deci și a muzicii, valorile eterne, capodoperele, nu se depășesc ci se egalează doar (Beethoven nu e superior lui Mozart, nici Mozart lui Bach) cu toate că fiecare epocă, în mod obligatoriu, își aduce o contribuție specifică la progresul, chiar tehnic, al muzicii. La fel se pune problema și cu interpretării muzicale. Limbajul universal al muzicii simplifică drumul său către public, ea nu are nevoie de un „traducător”, ca în literatură de pildă. Pe de altă parte, o piesă muzicală, oricît de valoroasă, nu ar prinde viață, fără ajutorul interpretilor ei: dirijor, orchestră etc. Pentru că orice muzică bună rămîne hirtie moartă, cu niște boabe curioase pe ea, accesibilă doar unor profesioniști, sau doar creatorului ei, dacă nu i se dă viață prin execuție.

CORNELIA BARBU

**Iubirea de frumos**

**Lancrămul**

Cu douăzeci de ani în urmă elevul de liceu ce eram, împreună cu alți tineri elevi sau studenți clujeni, cîțiva îndrăgostiți de lirică dar și de omul modest ce era Lucian Blaga, îl conduceam pe poet acasă la Lancrăm, unde se întorcea după ce dăruise culturii române încă un nume de aur vrednic de cel al voievozilor nemuritori. Satul stă în centrul rostirii marelui poet nu numai pentru că civilizația românească în Transilvania cu precădere izvorăște de aici, ci pentru că viețuirea în sat a omului impli-

forma sa originară, arhetipală. În al treilea rînd, se pune chiar problema, non evoluției, aparente sau reale, a materialului sonor. Această ultimă tehnică este, de altfel, foarte apropiată de o anumită tradiție folclorică. Iar primele două, deși nu sînt încadrabile în formele clasice tradiționale, nu sînt în contradicție cu ele. Fiind prefigurare în mari capodopere, ca de pildă ultimele Quartete de Beethoven.

— Cum se fac simțite aceste tehnici de creație, de evoluție a materialului sonor, în lucrările compozitorului Tiberiu Olah?

— În ceea ce mă privește în cele 5 piese din ciclul Brâncuși am folosit mai ales prima tehnică. În recentul ciclu Armonii I, II, III am folosit a doua tehnică, în Timpul cerbilor și în Timpul memoriei aș putea spune că am folosit toate cele trei modele, dar mai ales a doua și a treia.

— Lucrările amintite au fost distinse cu premii ale Uniunii compozitorilor (în 1975, 1978, 1980), de asemenea știu că lucrarea dumneavoastră Timpul memoriei a fost distinsă cu un premiu internațional, Premiul „Koussevitsky” acordat în 1974. La ce lucrați în momentul de față?

— Înainte de a răspunde la întrebare, aș dori să fac o precizare, nu că-mi place să vorbesc despre premiile primite, ci doar pentru exactitatea informațiilor. Lucrarea mea Coloana infinită a fost distinsă cu același premiu de care aminteai încă din 1967, deci înaintea Timpului memoriei a cărei primă audiere a avut loc la New-York. Așadar, la ce lucrez!? Am în fază de finalizare o lucrare intitulată Armonii IV pentru orchestră de cameră, un omagiu lui Enescu, în sensul că folosesc o anumită tehnică heterofonică (cu o muzică mai mult doină), de-

că mai cu ușurință cosmosul, ardoarea eternității. Oare Goethe în Faustul său nu admiră mai presus de toate culturile și civilizațiile, satul bisericuțel de lemn destul de fragil și neîncăpătoare ca să poată încapa și senza eternitatea?

Oare Oedip nu dobîndește vederea cea din urmă mai puternică decît cea dintîi în satul de la Colonus, în mijlocul naturii unde i se deschid porțile celuilalt tărîm?

Bătea vîntul de mai pe dealurile transilvane, mirosea a holde după ploaie cînd groparul satului, un prieten din copilărie al poetului, dăruia pămîntului sămînța care moare ca să aducă multă roadă, iar clopotul din turn vestea căre a-murg stelelor înlăcrimate despre încă un suflet ce le va cutrelera, desăvîrșindu-le eternitatea.

IOAN ALEXANDRU

sicil vienezi apar corelații neobservate pînă acum, încă o dovadă că în capodoperele muzicale sînt conținute idei veșnic valabile. Există o corelație foarte subtilă, și așa spune, tot multidimensională, între ritmul metronomic pe de o parte, deci cel mai direct și nemijlocit perceptibil (indicațiile allegro, andante, adagio), adică timpul în care se desfășoară lucrarea și durata (adică ritmul, viteza), cu care evoluează diferitele grade și trepte ale evenimentelor armonice. Rezultatul interacțiunilor acestor două cîmpuri muzicale, adică două ritmuri diferite, duce la unele concluzii uluitoare, mai ales în lucrările clasiceilor vienezi — Haydn, Mozart, Beethoven. În operele cărora culminează această tendință. De-abia în acest context vom descoperi extraordinara complexitate a acestei simplități aparente a muzicii clasice. Dealtfel, muzica simfonică, cea care, după cum spune Goethe, e capabilă să transmită idei care se situează dîncolo de cuvinte. Muzica simfonică este o invenție a spiritului european care s-a descătășat din scolastica evului mediu.

Print-o sclipire a genului uman s-a înfăptuit, în fond, un act cu adevărat revoluționar, care a dus la descoperirea polifoniei și mai tîrziu a armoniei funcționale. A fost un act calitativ nou (inceput din sec. X—XI) și ceea ce s-a născut a diferit profund de orice a fost înainte. Muzica simfonică a devenit, astfel, poate, singura invenție pur europeană în domeniul artelor, pe care am putea-o denumi știință a gândirii în sunete, sau ca pe o știință a confruntării ființei noastre cu timpul prin sunete.

— Nu e deloc ușoară și simplă înțe-



Echipa României a greșit grav o singură dată ; arbitrul a greșit de mai multe ori ; adversarii n-au jucat bine decît 18 minute ;  
 Ungaria — România 1—0 la fotbal

## Calificarea noastră pentru mondiale e încă posibilă



Mereu la post, prompt și curajos, portarul Iordache



Balaci, miercuri seară cel mai bun jucător român

Miercuri seara, reprezentativa de fotbal a României a disputat, la Budapesta, cea de a patra partidă a sa din cadrul grupei a IV-a a preliminariilor campionatului mondial din 1982 și a pierdut cu 0—1 în fața echipei Ungariei.

Partida a început, cum era de așteptat, cu atacuri în forță ale gazdelor, chiar în minutul 4 Iordache blocându-l curajos pe Fazekas, cel mai în vîrstă (34 de ani) și cel mai periculos atacant ungar. De altfel, ca s-o spunem din capul locului, portarul naționalei noastre și-a făcut, din nou, datoria, el avînd, ca și pe Wembley, cîteva intervenții excepționale. Numai că, în lipsa lui Sameș, apărarea s-a arătat uneori nesigură și o dată, în minutul 13, a greșit grav, facilitînd înscrierea unicului gol al meciului. În minutul respectiv, mijlocașii au permis infiltrarea fundasului central Balint, acesta a încercat să paseze, mingea a deviat din piciorul lui Stoica la Fazekas care, profitînd de ezitarea lui Munteanu, a trimis pe lîngă Iordache în plasă : 1—0.

Au urmat cîteva minute bune ale românilor și, la capătul primei jumătăți de oră, Iordănescu a întors o minge din careu, cu efect, lovînd muchia barei. L-a imitat, în minutul 41, Müller, dar asta pe fondul unui evident echilibru teritorial,

gazdele pîrînd, de pe acum, mulțumite de scorul partidei. Am mai notat, pînă la pauză, lovitura de cap a lui Nyilasi, respinsă cu genunchiul, în corner, de Iordache și cartonașul galben văzut de Munteanu la o fază ca oricare alta. Atunci, ca și mai tîrziu, arbitrul belgian Ponnet s-a arătat pîrtinitor, împărțînd dreptatea în teren într-un mod curios, țînînd prea adesea parte gazdelor.

Repriza secundă a început și s-a desfășurat, de la un capăt la celălalt, sub semnul superiorității fizice și tehnice a românilor. La un singur capitol n-au strălucit oaspeții : la tactică. În acest răstimp, fără să joace foarte bine, echipa noastră a jucat mai bine decît partenera ei, punînd adesea în pericol poarta înaltului Katzirtz. Unele inexactități ale mijlocașilor, sub nivelul obișnuit Beldeanu și Stoica, o serie de pripeli în momentele decisive și, în 2—3 rînduri, neșansa au făcut ca românii să nu poată egala, deși ar fi meritat. Balaci a alergat, după pauză mai ales, de parcă ar fi avut 7 inimi și tot el a fost, în minutul 53, la un pas de gol, trîgînd de puțin alături, la o minge „lucrată” pe dreapta de Beldeanu și prelungită, cu capul, de Iordănescu. Pînă în minutul 70, am consemnat 3 lovituri libere în fa-

voarea echipei noastre, de la 24—25 de metri de poarta lui Katzirtz, executate pe rînd de Stoica, Iordănescu și Beldeanu și rămase toate fără rezultat. Tricolorii n-au învățat, iată, să facă din astfel de lovituri momente periculoase pentru adversar, în egală măsură fiind vinovați de aceasta și antrenorii. Ei n-au căutat sau n-au găsit încă soluții pentru loviturile libere, mai multă panică producînd în careul ungarilor repunerile de la margine executate de Crișan.

După minutul 68, adică după înlocuirea lui Iordănescu (activ pînă la pauză, șters după reluare) cu Marcel Răducanu, ofensiva noastră a devenit tot mai pronunțată, presiunea transformîndu-se pe alocuri în asediu. Gazdele în schimb, simțîndu-se depășite, s-au retras în apărare, mulțumindu-se cu 1—0 și cu un marcaj strict la Cămătaru, Marcel Răducanu și Crișan, o „pază” adesea dură, obstrucționistă, pe fondul unor nesfîrșite trageri de timp. Arbitrul a făcut exces de zel, fluierînd mult opririle jocului, fragmentările lui, folosînd în acele momente gazdelor. În plus, a fluturat cartonașul galben în fața ochilor lui Ștefănescu, în urma unui fault de joc comis asupra lui

Echipa s-a întors de la Budapesta înfrîntă, dar nu umilită. Ea a pierdut o bătălie, dar nu războiul, situația în grupă arătîndu-ne că deținem încă șanse de calificare. Paradoxal e că tocmai un meci pe care nu l-am cîștigat ne-a întărit această convingere. El a demonstrat, o dată în plus, că fotbalul românesc posedă jucători de valoare, talenți, cu nimic mai prejos decît vedetele din elita mondială. Dacă pe Nepstadion s-au auzit uneori, chiar în momente solemne, fluierături, adresa pe care puteau fi trimise acestea nu era aceea a fotbaliștilor noștri, cel mai adesea egali și nu de puține ori superiori jucătorilor din formația gazdă.

Trîgînd învățăminte din această înfrîngere nemeritată, să cîștigăm din eșecul de miercuri și, pe deplin încrezători în forțele proprii, să mergem mai departe, pregătînd mai temeinic, mai responsabil viitoarele confruntări. Avem, e sigur, jucători de clasă. Avem, e la fel de sigur, tehnicieni capabili, cărora trebuie să le acordăm în continuare votul de încredere. Le cerem însă să învețe din greșeli, căci la Budapesta s-au făcut și greșeli. Le mai propunem să aducă la lotul național pe

### CEI 12 DE PE NEPSTADION ȘI NOTELE LOR

Iordache 9 — Negrilă 6, Tilihoi 6, Ștefănescu 8, Munteanu 6, Stoica 6, Beldeanu 6, Iordănescu 7 (Marcel Răducanu 7), Crișan 7, Cămătaru 8, Balaci 9.

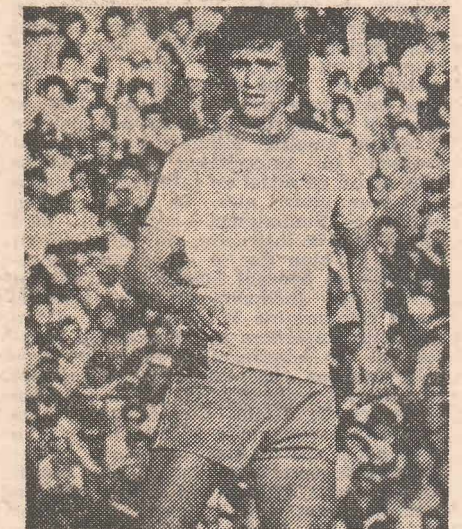
Nyilasi. Abia în final, cînd simulările și tragerile de timp ale fotbaliștilor unguri deveniseră întristătoare pentru spectacolul sportiv, el s-a mai trezit, avertîndu-i pe Martos și, în ultimul minut, pe Balint. Firește, n-am avut ce să le reproșăm spectatorilor care, la 1—0, au țînut mingea în tribune de parcă ar fi vrut să incingă cu ea un meci. Nici chiar copiii de pe margine care, la același scor, mai mult se fereau de mingi decît le aduceau în teren. Ne-a surprins însă și ne-a nedumerit atitudinea arbitrilor Ponnet care, în loc să marcheze timpul și să atragă atenția gazdelor, n-a găsit de cuviință decît să-l amenințe cu un cartonaș galben pe Negrilă, jucătorul nostru trîgînd, la nervi, un șut în gardul de protecție ?!

Presiunea oaspeților nu s-a concretizat pe tabela de marcaj și partida s-a încheiat cu 1—0 pentru Ungaria. La capătul ei, clasamentul grupei a IV-a arată astfel:

1. Anglia	4	2	1	1	7—3	5 p
2. România	4	1	2	1	3—3	4 p
3. Ungaria	2	1	1	0	3—2	3 p
4. Norvegia	3	1	1	1	3—6	3 p
5. Elveția	3	0	1	2	4—6	1 p

Așadar, în fața unui adversar care a jucat mai slab decît ne-am așteptat — ungarii n-au avut decît un portar sigur și cîteva atacuri în viteză, perpendiculare pe poartă — echipa noastră a pierdut. A pierdut un meci și, mai mult decît atât, o mare ocazie de a forța calificarea încă de la jumătatea întrecerii. Antrenorii au greșit considerînd că meciul de pe Nepstadion va fi copia celui de pe Wembley, lucru care nu s-a întîmplat, ungarii preferînd stilul combinativ centrilor înalte ale englezilor. Or, chiar în acest sens, jucătorii noștri n-au fost suficient de vigilenți. Ofensiva a fost uneori riscantă, nejustificată, mijlocașii au fost surprinși pe poziții prea avansate, mușcînd din momeala întînsă de gazde.

cel mai bun fotbalișt, inclusiv pe Dobrin, a cărui experiență ar fi contat mult pe Nepstadion unde, reamintim, unicul gol a fost înscris de un jucător de 34 de ani, ca o dovadă limpede că valoarea conțenă și nu datele din buletinul de identitate. În sfîrșit, le sugerăm mai mult curaj pentru momentul concret în care se dă bătălia. În rest, asemenea tuturor compatrioților, sintem alături de ei și le dorim, lor și celor pe care îi antrenează, succese cît mai răsunătoare, spre gloria tricolorului. Cursa pentru calificare continuă. S-o pregătăm ferm, prin muncă, inspirație și luciditate.



Pe Nepstadion, Cămătaru a fost ca un ghimpe infipt în coasta apărării adverse

## RUGBY

### Ultimul asalt!

Metaforizarea unui trofeu sportiv printr-o redută greu de cucerit e de ordinul analogiilor simpliste, dar tocmai de aceea vom insista asupra ei pentru a ilustra, fără alte înflorituri și hiperbole, ultimul asalt pe care îl are de susținut echipa noastră națională de rugby spre a încheia total victorioasă supremul campionat european F.I.R.A. pe anul acesta.

Este bine cunoscut de către noi toți faptul că eșecul e mai ușor realizabil, în orice competiție, ori de cîte ori euforia victoriilor intermediare nu e temperată prudent.

Lucrul acesta îl știu foarte bine și tricolorii noștri care, după acel răsunător 15—0 cu „cocoșul galic” adăugat la categoricul scor 33—0 cu naționala Poloniei în toamna trecută, își continuau seria succeselor și în primăvara aceasta, înfrîngînd la fel de categoric Italia (35—9) și Spania (56—6).

Realizînd, pînă în prezent, un esaveraj impresionant (139—15) în dauna unor reductabile formații, rugbyștii

noștri ne oferiseră cîtăva vreme speranța ambițioasă a unor imaculate victorii. Desigur, asemenea performanțe sînt aproape imposibile în rugby, oricît, de nesățios ar fi novicele suporteri, pentru simplul motiv că acest sport respinge structural orice tactică a temporizării sau a unei ermetice apărări fără riscuri. Rugby este o dispută de continuă angajare, alternînd impetuos atacul cu contra-atacul.

Orice comportare extatică sau trenantă se constituie în mod evident ca anti-joc, antirugby, repliajul permanent și reorganizarea continuă fiind însăși esența vie a acestui joc, codificată și prin litera regulamentului său. Marea bucurie a jucătorului de rugby, cum și a supporterului său inițiat, este de a se marca puncte cît mai multe, de preferință prin eseuri spectaculoase, bine susținute în colectiv.

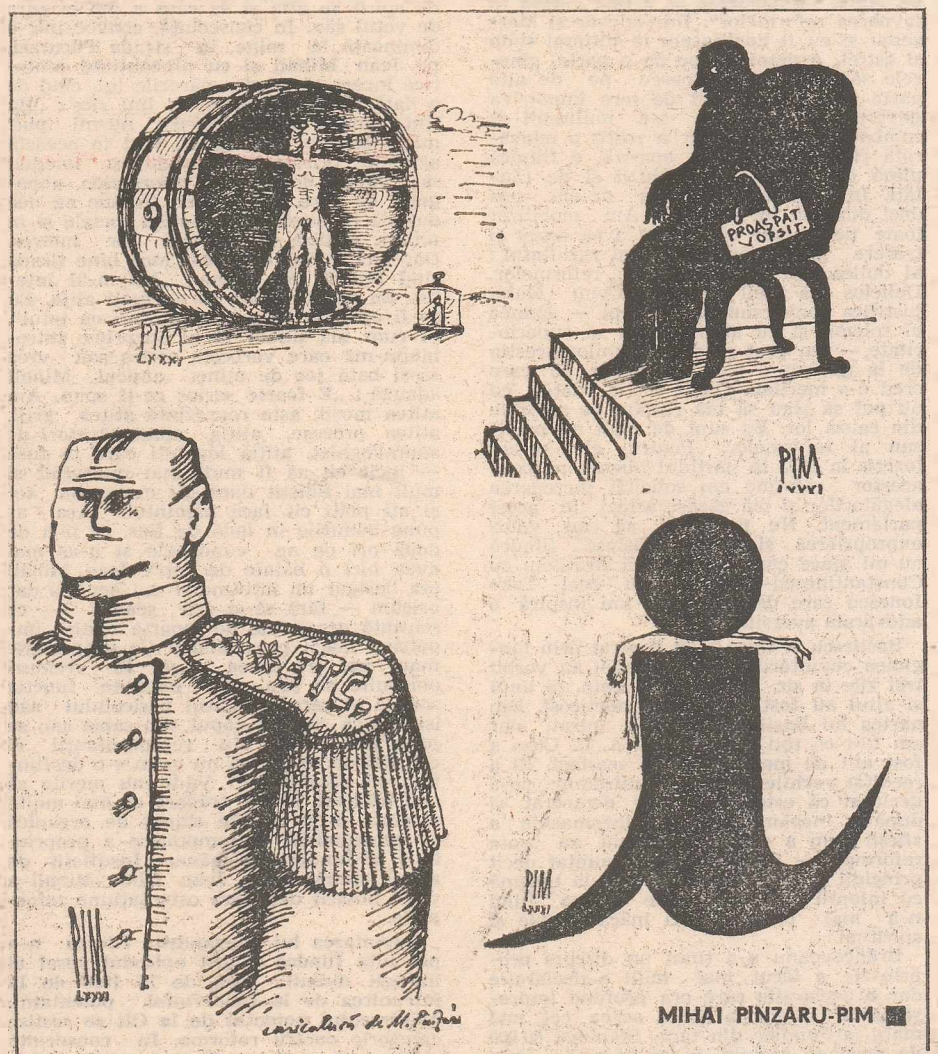
Echipa noastră mai are de trecut un singur examen pentru a intra în posesia menționatului trofeu.

Jocul de duminică, 17 mai, de la Moscova, în compania reprezentativei U.R.S.S., trebuie să fie o incununare a strădaniilor de pînă acum, astfel încît partida trebuie privită cu cea mai mare atenție și responsabilitate.

Sovieticii s-au arătat ca adversari incomozi chiar pentru francezi, iar în înfrînturile cu noi și-au dovedit marile resurse fizice în compartimentul înaintării și o mare clasă în jocul treisferturilor. Noi nu ne vom clinti însă încrederea în jocul complet al grămezii noastre și în dirigența celor din atac. Le voi aminti prietenilor noștri care ne reprezintă acolo un puternic verset din sonetul XXV al lui Shakespeare : „Viteazului vestit în mii de lupte / Dacă-i înfrînt o dată și-a căzut, / Din cartea slavei filele-i sînt rupte / Și i se uită trudnicul trecut !”

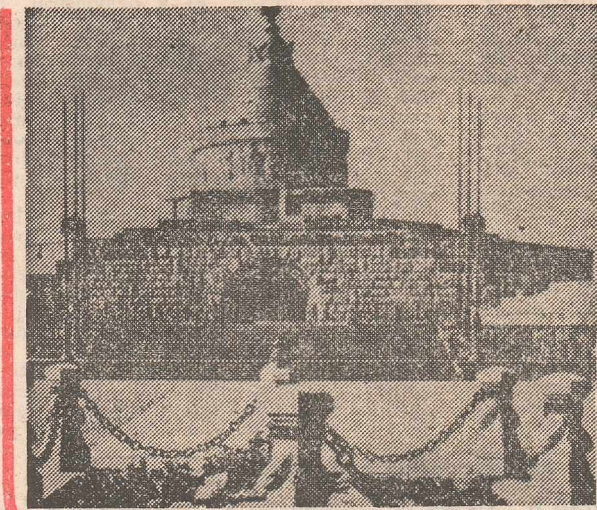
Dar noi mai avem, încă, de clădit un întreg Viitor.

TUDOR GEORGE





# FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR



Înainte de a trece la capitolul următor, „Crisa ministerială — Ofensiva pe Siret — Mărăști — Mărășești”, vom reda și ultimul episod din capitolul „1917 — Votarea reformelor”.

De această dată Ion Gh. Duca relevă efectele oratorice din cadrul lungii dezbateri, în Adunarea deputaților, asupra adoptării marilor reforme agrare și electorale. Reamintind, de pildă, că deputatul Matei Cantacuzino s-a ilustrat prin înțelegerea a două discursuri chiar, memorialistul dezvăluie o serie de practici de un politicianism notoriu. Neglijat de guvernanți, însă ademenit de opoziții, Matei Cantacuzino a făcut, la începutul discuțiilor în Camera a proiectului cu reformele, un aspru rechizitoriu guvernului liberal cărui îi contesta astfel dreptul moral de a aduce el reformele în fața parlamentului. Eruditul profesor universitar ieșean, unul din cei mai mari oratori ai vremii, „amețise” auditoriul și zdruncinase vădit unitatea greu întreținută a majorității parlamentare. A fost nevoie de eforturile concertate ale fruntașilor politici M. Ferechide, I. Gh. Duca ș.a. pentru ca Matei Cantacuzino să revină cu un al doilea discurs — de astă dată în favoarea reformelor, spre ciuda întârilor care-l racolaseră, C. Argetoianu și Gr. Filipescu.

Memorialistul reamintește și cele două plicticoase cuvântări de cite trei zile fiecare: a lui Basilescu și a lui

A. C. Cuza — steril și searbăd în reeditarea vechilor sale clișee antisemite. În schimb, ne sînt prezentate și luările de cuvînt pro reforme ale celor mai mari latifundiați — C. Basarab-Brâncoveanu și Jean Dinu Mihail. În aceste din urmă două cazuri lăsăm cititorilor plăcerea întregă de a realiza la ce mai tragicomedii le-a fost dat să asiste contemporanilor lui Duca.

A existat, desigur, și un moment hazliu în cursul dezbaterilor parlamentare, reprezentat de cuvîntarea deputatului de Olt, Alex. Iliescu; meșter în zugrăvirea unor astfel de scene, memorialistul da totodată măsură capacității sale de bun cunoscător de oameni.

Lui Duca nu i-au plăcut în mod deosebit cuvîntările lui N. Iorga și Barbu Delavrancea; primul prin comparație cu cea din decembrie 1916 (considerat de mulți ca cel mai frumos discurs rostit vreodată de marele istoric), al doilea fiind lipsit de cunoscuta forță oratorică a celui aflat acum în amurg de viață (încheiată cîteva luni mai apoi).

După ce reamintește și alte discursuri cit de cit memorabile, Duca consemnează rezultatele votului favorabil reformelor la Camera deputaților.

STELIAN NEAGOE

## 1917 — Votarea reformelor (III)

În schimb, din punctul de vedere oratoric, aceste lungi dezbateri au prezentat un interes mediu. Din nesfîrșita listă a cuvîntărilor ținute, puține merită o atenție. Voi reaminti numai pe acelea a lui Matei Cantacuzino, Basilescu, A. C. Cuza, Brâncoveanu, Alex. Iliescu-Olt, Delavrancea, Iorga, G. Danielopol, Mișu Cantacuzino, Take Ionescu și Brătianu. Cu acest prilej Matei Cantacuzino a bătut — și era greu — propriul său record. Că era schimbăcios ca vremea o știa o lume întreagă, dar că va fi în stare să facă la începutul discuției un discurs violent împotriva reformelor și la sfîrșitul discuției un discurs înflăcărat pentru reforme — aceasta depășea așteptările noastre ale tuturor. Și totuși părerea pe care personal o aveam despre Matei Cantacuzino era atât de rea, încît mărturisesc că nu m-a mirat deloc. Îmi aduc aminte că după prima sa cuvîntare în care combătuse reformele și se înfățișase adunării ca apostolul înviiorărilor politice și morale, amțise lumea și mulți oameni credeau în sinceritatea simțămîntelor sale, spuse de altfel cu talent, cu eleganță și într-un limbaj ales. La ieșire m-am întîlnit cu Simionescu, secretarul meu general de la instrucție, un suflet cîntit dornic de bine dar și — ca mulți moldoveni — un opozant înăscut și un iubitor de atitudine independente și răzvrătite. Matei Cantacuzino îl zdruncinase și nu s-a putut împiedeca să-mi exprime entuziasmul său admirativ. A părut tot deodată surprins și displicent impresionat cînd liniștit i-am răspuns: „Nu te grăbi în aprecierile d-tale. Cunosce mai bine decît d-ta pe ruda mea Matei Cantacuzino și prin urmare nu pot împărtăși entuziasmul de care ești cuprins. A vorbit cum a vorbit fiindcă ne-a scăpat din mină și a stat sub influența adversarilor noștri politici. Pînă la vot vor mai trece cîteva săptămîni, n-am pierdut nădejdea să-l readucem la alte simțămînte și să nu te miri dacă pînă la urmă îl vei vedea pe Matei Cantacuzino al d-tale votînd în favoarea reformelor”. Într-adevăr și Mărzescu și eu îl neglijașem în ultimul timp și astfel, Argetoianu pe de o parte, ginearele său Grigore Filipescu pe de altă parte l-au atîtat atît de tare împotriva guvernului încît nu s-a mulțumit să combată reformele, dar a rostit o adevărată filipică împotriva noastră, o filipică plină de insinuări, de aluzii și de răutăți. Imediat după discurs ne-am pus deci din nou în mișcare. Am mobilizat toate persoanele ce puteau avea acces și trecere „la conu Matei” și rezultatul: al doilea discurs și votarea reformelor. Delicios era felul cu care Conu Matei justifica conversiunea: „Pricepi — spunea el solemn și cu aristocratica sa superioritate — am vrut să dau domnilor aceștia de la guvern o lecție, o lecție pe care cred c-o meritau. Odată lecția dată, eu nu pot să stau să mă răzbum pe reforme din cauza lor. Eu sînt de mult un partizan al reformelor. Pentru ele m-am înscris în 1913 în partidul liberal, pe baza acestor reforme am solicitat încrederea alegătorilor și mă găsesc astăzi în acest parlament. Nu pot deci să nu votez exproprierea și votul obștesc fiindcă nu-mi place cum guvernează Brătianu cu Constantinescu-Porcu și cu acel Take Ionescu care de atîta ani îmi inspiră o adevărată aversiune”.

Basilescu și Cuza s-au ilustrat prin lungimea cuvîntărilor lor. Amîndoi au vorbit trei zile în șir. Un adevărat chin. Și unul și altul au fost deopotrivă plicticoși. Din partea lui Basilescu nu ne-a mirat, dar am fost cu toți surprinși că A. C. Cuza a fost atît de monoton și de searbăd. El a reeditat vechile lui clișee antisemite, ne-a declarat că este reacționar democrat și după o înspăimîntătoare logomachie a sfîrșit prin a conchide că nu va vota reformele — fiindcă nu am enunțat decît principii. Vădit Cuza se urcase la tribună cu intenții obstructioniste și așa fiind n-a mai putut fi nici măcar ironic și spiritual...

mai frumoase, cele mai rodnice moșii din valea Dunării, proprietăți care îi veneau în linie directă de la Constantin Vodă Brâncoveanu. Oricît de străin ar fi fost accentul lui, cînd a declarat el că face cu inima ușoară sacrificiul acestor imense averi în interesul țărănimei care constituie temelia acestei țări și care îi apără astăzi atît de vitejește hotarele, mărturisesc că Brâncoveanu m-a mișcat și că l-am găsit mai eloquent decît toți retorii cu declarațiunile lor meșterugite și toți marii oratori „proprietari de idei”. Declarația lui Brâncoveanu mai era și un simbolic contrast. Tot aci la Iași, la 1859, la Unirea Principatelor — cel mai mare latifundiar, boierul Balș, se împotrivesc, pe temeiul celor 80 000 de fălci ce deținea, la Unirea Moldovei cu Muntenia; acum, la 1917, în același Iași — cel mai mare latifundiar al zilelor noastre, boierul Basarab-Brâncoveanu, nu se opunea votării reformelor democratice deși trebuia pentru aceasta să sacrifice cele 80 000 de pogoane ale lui. Gestul lui Brâncoveanu îi face mare cinste și răscumpără cu prisosință multe inconștințe ale vieții sale politice.

Deoarece am vorbit de Brâncoveanu, țiu să adaug cîteva cuvînte și despre celălalt mare latifundiar din Constituanta de la Iași, Jean Dinu Mihail. Acesta printr-o serie neobișnuită de moșteniri mănoase avea o avere imobiliară aproape tot atît de mare ca și a principelui Basarab-Brâncoveanu. Fiind cunoscut pentru zgîrcenia lui, ne temeam ca nu cumva să refuze a vota reformele. Brătianu care ținea însă tocmai să aibă votul personalităților mai reprezentative ale marii proprietăți, mă chiamă într-o zi și știind că am relații bune, amicale chiar pe cit pot fi amicale relațiile cu acest ciudat multimilionar craiovean, mă roagă să iau contact cu el ca să văd în ce stare de spirit se află și să caut a mă asigura de votul său. În consecință, convoc într-o dimineață la mine, în strada Păcurari, pe Jean Mihail și cu precauțiuni oratorice încerc să sondez părerile lui, cînd de o dată el mă întrerupe și îmi zice: „Eu sînt contra expropriării; nu-mi plac măsurile pe care le-ați luat în această privință”. Firește mă străduiesc imediat să-i explic necesitatea reformelor, abnegația de care proprietarii trebuie să dea dovadă în interesul armoniei sociale și în ultima analiză în propriul lor interes. Dar nici nu-mi sfîrșisem încă bine tirada cînd Mihail îmi spune: „Nu m-ai înțeles. Eu nu mă plîng că ne luați atîta. Eu aș fi preferat să ne expropriăți cu totul”. Și cum mă uitam la el surprins, întrebîndu-mă oare vorbește serios sau vrea să-și bată joc de mine, amicul Mihail adaugă: „E foarte serios ce-ți spun. Am atîtea moșii, asta reprezintă atîtea griji, atîtea procese, atîția administratori de supraveghiat, atîția logofeți care te fură — încît eu aș fi mult mai mulțumit și mult mai liniștit dacă ați expropriat tot și ați plăti cit face pămîntul. Așa aș pune bonurile în ladă de fier, aș tăia de două ori pe an cupoanele și n-aș mai avea nici o bătaie de cap”. Jean Mihail era desigur un latifundiar sui generis dar oricum — fără să-și dea seama — ce sentință groaznică, de moarte rostise împotriva marii proprietăți! Ce proprietate mare mai era aceea care în vremuri obișnuite nu știa să-și exercite funcția socială și care în ceasul pericolului său își punea singură capul sub sabie sau se jela printr-unul din reprezentanții ei cei mai de seamă ca nu voim s-o desființăm cu desăvîrșire? Vădit nu merita să mai trăiască. Mihail trădase cu mai multă elocință decît oricine starea de organică și iremediabilă descompunere a proprietății latifundiare române. Insufletit de aceste simțămînte, Jean Dinu Mihail a votat hotărît deși fără ostentațiune reformele.

Cuvîntarea lui Alexandru Iliescu n-o pot uita fiindcă a fost episodul vesel al întregii discuții. Încă de la 1913 de la înfrînirea de la Liedertafel, potentatul, neîntrecutul potentat de la Olt se rostise categoric pentru reforme. În consecință el ținea să facă paradă în toate împreju-

rările de simțămînte sale democratice și să se afirme pretutindeni ca un călduros apărător al expropriării și votului obștesc. Așadar, de îndată ce a început discuția reformelor, Alexandru Iliescu a anunțat „urbi et orbi” că va rosti un mare discurs și ca să pregătească atmosfera și să strîngă rîndurile majorității a organizat o serie de mese prietenești la el acasă. În cele trei odăițe ce ocupa în strada N. Gane am defilat cu toți. Avînd o moșie la Singeru, în județul Iași și prin nenumărații săi agenți electorali și fini procurîndu-și din belșug alimente din toate părțile Moldovei, aveai — prinziind la el — impresia că trăiești în vremurile fericite dinainte de război, senzație neprețuită pe acele vremuri de lipsuri și de subalimentare. George Danielopol în calitate sa de deputat de Olt, ales sub părinteasca ocrotire a lui Alexandru Iliescu și eu ca ministru mai tînar anume însărcinat de Brătianu să mă ocup de menținerea solidarității în rîndurile majorității, nici nu aveam voie să lipsim de la aceste agape care de altfel erau pline de haz din cauza scenelor tipice care se desfășurau în acel mediu și din cauza personalității plină de pitoresc a lui Alexandru Iliescu, căruia prietenii îi lăsașu să spera perspectiva unui portofoliu ministerial. Bineînțeles, Alexandru Iliescu era absolut incapabil să ție un discurs nici mare, nici mic. Era lipsit cu desăvîrșire de cultură și, lucru mai rar la noi, chiar de cea ușurință de vorbă ce se întîlnește pretutindeni și în toate straturile sociale. În ocazii însemnate ca acestea, Alexandru Iliescu punea deci pe vreun secretar al său, ca Ionescu-Olt sau Marin Ilina, să-l facă un discurs. Îl corecta, pe urmă introducea ideile care i se păreau mai nimerite, îl arăta unor prieteni mai cu suprafață, îl învîța pe dinafară și nereușind se căznea — lucru greu de obținut și acela — să-l citească cel puțin cu glas tare și fără a stîlci prea mult neologismele și cuvintele mai complicate. Diavolii de băieți introduceau deci dinadins în textul discursului expresiile cele mai incilcite. În ziua indicată, toți prietenii fuseseră convocați ca să asiste la exhibiția lui Alexandru Iliescu. Văd încă scena; era la o sedință de noapte, toți prezenți la apel. În loje devotații de la Olt, finii și agenții, citeva cucoane protejate în frunte cu actrița Elvira Popescu. Alexandru Iliescu în redingotă, ștergîndu-și sudorile cu batista, citînd, mai exact masacrînd textul pregătît. Camera intrerupîndu-l ironic la fiecare frază cu aplauze zgomotoase, el în culmea fericirii surizînd și făcînd mereu cu ochiul Elvirei Popescu care nu-și mai putea stăpîni risul. Vremurile erau destul de grave și destul de triste ca să fi avut și noi dreptul să mai ridem cite o dată. Și totuși personajul, cu toate netăgăduitele sale părți ridicole, era o figură extrem de interesantă. De o reală inteligență, de o surprinzătoare perspicacitate psihologică, un prototip al unui anume mediu românesc, o figură care merită o analiză mai amănunțită — pe care de altfel îmi rezerv a o face cu un alt prilej.

Delavrancea și Iorga au rostit discursuri slabe. Delavrancea vrînd să ne convingă că originea sa țărănească îl obligă să voteze reformele, Iorga făcînd digresiuni istorice fără a se ridica însă la nivelul altor cuvîntări ale lui. După discursul din decembrie 1916 a fost firește o deosebire. Cît privește pe Delavrancea mărturisesc că am avut chiar o impresie dureroasă. Vedeai că bietul om face eforturi supraomenești ca să fie la înălțimea renumelui său oratoric de altă dată și nu reușea. Izvorul era vizibil și definitiv secat. Fără să vrei, te cuprindea, ascultîndu-l, un simțămînt de adevărată și adîncă melancolie.

George Danielopol a rostit o cuvîntare lungă, documentată și foarte interesantă. Ca construcție, ca logică, ca înșirare de argumente a fost fără îndoială remarcabilă. După părerea mea i se puteau face însă două critici întemeiate. În primul rînd era prea avocătească, se înfățișa mai mult ca o pledoarie la bara justiției decît ca un discurs parlamentar și în al doilea

rînd era lipsită de avînt. Chestia și împrejurările cereau înaripări, căldură sufletească — nu numai raționament rece și bine înlăunțuit. Oricum discursul lui Danielopol era ceva masiv, armonios și cugetat. Camera a avut justificata impresie că raportorul ei fusese la înălțimea misiunii de cinste pe care i-o încredințase.

Mișu Cantacuzino — searbăd și declamatoriu — merită o mențiune fiindcă s-a ferit să facă vreo aluzie la rolul puțin simpatice pe care îl jucase în chestia terenurilor petrolifere și fiindcă în asemenea condițiuni tiradele sale democratice sunau fals și îndispuneau firește majoritatea care știa ce se ascunde sub aceste cinice declamațiuni.

Cu totul altfel s-a prezentat discursul lui Take Ionescu. De fapt Take Ionescu a rostit un foarte însemnat discurs, un discurs de adevărat om de stat cu viziuni profetice și punînd chestia reformelor în cadrul cel mare al vremurilor care se zămisleau. El merită să fie recitat azi, la lumina desfășurării ulterioare a evenimentelor. Atunci, pe loc, n-aș putea spune că a produs impresia pe care ar fi trebuit s-o producă. Pe de o parte fiindcă nu l-a debitat cu verva lui obișnuită. Părea obosit și rău dispus și pe de altă parte fiindcă a introdus în vorbirea lui două chestiuni desigur drepte, dar a căror oportunitate nu era tocmai fericită în mediul și în atmosfera de atunci...

Discursul lui Brătianu a fost o adevărată lovitură de teatru. Se știa că el voieste să ție un mare discurs, să răspundă tuturor criticilor aduse, să expue punctul său de vedere în privința reformelor și să facă declarații asupra politicii generale interne și externe. Așa fiind, Teatrul Național era plin de lume, de doamne, de oameni politici nerăbdători să asculte pe șeful guvernului. Dimineața Brătianu îmi comunică că în ultimul moment s-a hotărît să nu mai ție un discurs, să spună numai cîteva cuvînte. Ideea lui mi se părea greșită și am insistat să vorbească spunîndu-i că opinia publică așteaptă cuvîntarea lui cu interes și curiozitate, că mîrgînîndu-se la o scurtă declarație va produce o inutilă deziluzie și în rîndurile majorității și în public. Brătianu a fost însă intransigent și poate că a avut dreptate. Precum a mărturisit-o în Camera, aducîndu-și aminte de zîngănitul armelor și-a zis că nu e ceasul vorbelor și a rupt notele și constatînd că nevoia reformelor a fost unanim recunoscută — a cerut adunării să le voteze fără întîrziere și a terminat cu afirmarea nezdruincinței sale incredibile în triumful cauzei pentru care luptam. De bună seamă lumea adunată la Teatrul Național a plecat dezamăgîtă. Spectacolul la care se aștepta n-a avut loc, dar mai puțin decît oricînd Brătianu se gîndea atunci la succese oratorice. Alte griji mai însemnate, mai serioase și mai grave îl covîrșeau.

Discuția generală fiind terminată, s-a procedat la votul prin apel nominal. Au fost două voturi: unul la luarea în considerare, celălalt la votul în total. Prima oară majoritatea a fost de 129 de voturi, 9 abțineri și 2 voturi contra (Nestor Cîncu și A. C. Cuza). A doua oară majoritatea a fost de 130 voturi, 14 voturi contra și numai o singură abținere (Basilescu). Diferența aceasta se explică prin faptul că la primul vot partidul muncii s-a abținut, pe cînd la al doilea vot a votat hotărît contra. Afară de partidul muncii, au votat contra Nestor Cîncu și cel doi marghilomaniști aflători la Iași — Nicu Ghica-Comănești și aghiotantul său de la Bacău, căpitanul N. Krupenski. Incolo, n-a fost nici o defecțiune. Majoritatea a rămas compactă pînă la capăt. Am avut însă o emoție la ultimul moment. Cîteva prieteni în frunte cu Tony Iliescu, Marius Roșca, Christoveanu și alții au vrut să propue un amendament în virtutea căruia să se expropriere tot ce trece peste 500 ha de fiecare proprietar. Era o ultimă tentativă de a scăpa cel puțin proprietatea mai mijlocie.



**Ion Tarbac, muncitor la întreprinderea de mașini unelte din Tg. Jiu, domiciliat în str. Aleea Plopiilor, Bl. A 17, ne semnalează că, în cartierul din zona „9 Mai”, cei care locuiesc la etajele superioare au neajunsuri cu debitul apei calde: „În acești ani (n.n.: blocurile sînt date în folosință de trei ani), în special după-amiezi, cînd sîntem liberi, nu putem să beneficiem și noi de o baie, de posibilități de a spăla rufe, cu toate că sîntem majoritatea muncitori constructori pe șantier. Venim murdari acasă, citeodată, seara, nu găsim nici apa rece (hidroforul nu funcționează). Plătim întreținerea și, cu toate acestea, sîntem uitați!”**

Răspunzînd sesizării trimise redacției de către tovarăsa **Elena Scorțan** din Caransebeș, care reclamă unele neajunsuri din zona „Intrare Nord”, unde domiciliată, **Consiliul popular al orașului Caransebeș** ne comunică: S-a făcut remedierea instalației la blocul 23, problema apei va fi rezolvată pînă la data de 30 mai a.c., se lucrează și la canalizarea pluvială, astfel că în luna iunie toate subsolurile vor fi racordate. De asemenea, se lucrează la amenajarea căilor de acces în toată zona și s-a atras atenția Șantierului 102 Caransebeș de a urmări cu mai multă grijă calitatea lucrărilor.

Cercetînd cele relatate în scrisoarea trimisă redacției de către **Antoaneta Preda** din comuna Brusturi, județul Neamț, U.J.C.M. Neamț ne aduce la cunoștință: Petenta are o situație familială grea, drept pentru care, la data de 31 03 1981, i s-a comunicat la domiciliu că poate fi încadrată la Cooperativa „Arta decorativă” din Tg. Neamț. Este invitată să-și perfecțeze formele de încadrare.

**Mihai Ion** din București, str. Prundeni nr. 8, sect. 3, merge pe urmele a două statui ridicate în amintirea eroilor căzuți la datorie: „Statuia din comuna Cățelu este pe locul unde a fost ridicată inițial dar statuia din comuna Dudești, mai bine zis cea care exista pe locul actual este intersecția a bulevardelor Sălăjan cu Șulea, a dispărut de circa 10-12 ani și a tot fost mutată de fiecare dată cînd și unde s-a mutat și Comisariatul militar al sectorului 4 (actual 3). Mă întreb: ce rost are să stea în incinta Comisariatului militar al sectorului 3 și nu unde a fost ridicată? Vă scriu și cu rugămintea de a ne ajuta să redobîndim statuia și s-o așezăm la intersecția celor două bulevarde, pe trotuarul de lingă complexul alimentar, acolo unde este loc suficient.”

Tovarășul **Gheorghe Vlad** din Tirgoviste sesizează că a contractat cu O.J.C.V.L.P.P. Tirgoviste un apartament din blocul C 4, care avea termen de preda în iunie 1980, termen respectat nici în prezent. **Consiliul popular al municipiului Tirgoviste** ne răspunde că: „Cele relatate sînt reale”. (N.R.: **Gheorghe Vlad** nu a primit apartamentul, dar ni se spune că tot a primit ceva: comunicarea prin care află că blocul C 4 va fi pus în funcțiune la data de 30 09 1981...).

**Ioana Ionescu** din București, str. Stănescu Gheorghe nr. 1, a fost sigură că, ducînd un ceas la reparat, la Cooperativa „Artă și precizie”, secția 5, str. Bibescu Vodă nr. 22, și plătînd pe loc 87,50 lei (întimplarea a avut loc în ianuarie 1981), va avea toate șansele să scoată de la reparat un ceas... care să meargă. Dar... „Nici pînă în prezent nu am intrat în posesia ceasului. M-au amînat vreo lună: vino marți, vino sîmbătă, au intrat în inventar, am așteptat să se termine inventarul, după aceea nu l-am mai găsit pe tov. Cristian Borcănescu — schimbat la unitatea din str. Sfînta Vineri nr. 33 — și ceasul meu era tot la reparat. Am aflat că tov. Borcănescu a scos niște piese din ceas, m-am dus în Sfînta Vineri, iar colegul lui mi-a spus că nu a venit. Altă

dată mi s-a oprit bonul. Cînd am cerut bonul, mi-a spus să iau și ceasul, că dacă nu, îl aruncă în stradă. Am vrut să iau bonul și să plec, dar tov. Borcănescu a aruncat într-adevăr ceasul, noroc de ușă că era închisă, altfel îl arunca în stradă, cum mi-a promis! Am plecat plîngînd acasă. Am vrut să mă duc la conducerea cooperativei, dar mi-au spus niște colegi că nu are rost, că acest tovarăș Borcănescu are pile... Vă închipuiți ce s-a ales de ceas dacă a fost trîntit, s-a făcut praf, și eu îl dușeam la reparat, vă trimit și bonul”. (N.R.: **Bonul de comandă nr. 00048, din 19 01 1981.**)

**Consiliul popular al municipiului Ploiești** ne face cunoscut că reclamația lui **Constantin Oprea** din Ploiești s-a soluționat de către conducerea Cooperativei „Confecția”: cetățeanului i s-a acordat contravaloarea buzei, deoarece fiind confecționată din material sintetic nu au reușit să vopsească bluza în culoarea solicitată de client.

Primim cu plăcere scrisoarea prof. **C. Dascălu-Dănilă**, ca răspuns la cea venită din partea ing. Gh. Ionescu din București. Domnia-sa ne prezintă, în emoționante rînduri, una din frumoasele comune ale dulcii Bucovine: **Dorna Candrenilor**, la 7-10 km de Vatra Dornei, la poalele Suhardului: „De jur-impjur localitatea este năpădită de păduri de brazi și molizi, avînd drumuri de acces spre Colibița, Piatra Fîntînelor, spre Maramureș, spre Lacul Bicaz, spre Pietrele Roșii din jud. Mureș etc. Cunoscută ca cea mai frumoasă localitate de munte din „Țara de Sus”, cu vechi tradiții, zonă folclorică unde și tradiții populare se mențin nealterate, avînd din loc în loc monumente ale naturii și monumente istorice, ca de exemplu Schitul Rarău (anexă a Vetrei Moldovei — ctitorie a lui Petru Rareș — 1530), turismul prin aceste locuri e în floare și, dacă s-ar amenaja mai bine, **Dorna Candrenilor** ar putea concura cu localitățile de pe Valea Prahovei”.

**D.P.M.O.S., Județul Vilcea**, a soluționat scrisoarea trimisă redacției de către **Valerian Mateescu** din comuna Perișani, care suferă de o paraliză parțială dreaptă, reușind să-i asigure locul de responsabil de agenție — Sucursala C.E.C. Rm. Vilcea, începînd cu data de 30 martie 1981.

**Sever Ușurelu**, în numele cetățenilor din comuna Malovăț, satul Negrești, județul Mehedinți, ne scrie: „Satul în care locuim numără aproape 200 de familii și este, cum am spune, izolat de restul lumii, neavînd căi de acces pentru autovehicule spre Drobeta-Tr. Severin. Începuse, cu cîțiva ani în urmă, amenajarea unui drum, dar s-au întrerupt lucrările și nici pînă în prezent nu au mai fost redate. Cerem sprijin pentru a se redeschide și în satul nostru o cooperativă — cea veche a fost închisă cu cîțiva ani în urmă — iar lucrările de amenajare a drumului să fie din nou începute”.

**Oficiul forțe de muncă al județului Iași**, ca răspuns la scrisoarea **Marilenei Ipate**, domiciliată în Iași, ne trimite următoarele: În discuțiile purtate cu petenta i s-a explicat că, în prezent, nu dispunem de alte locuri vacante și, pe data de 6.04.1981, a fost plasată ca ajutor ospătar la Oficiul județean de turism Iași, unde a și acceptat să muncească.

**Scrisoarea Școlii generale nr. 4 din comuna Hotarele, județul Giurgiu**, prin care se sesizau unele aspecte negative privind circulația pe traseul Giurgiu — Hotarele, și-a găsit rezolvarea din partea Compartimentului exploatare — parc autobuze al județului: începînd cu data de 1.05.1981 s-a dispus înființarea unor curse pe traseul Giurgiu — Valea Dragului, cu trecerea prin Hotarele. (N.R.: **Mulțumim pentru operativitate!**)

„Cu o lună în urmă, ne scrie **Ion Grigorescu**, domiciliat în Ploiești, str. Dumbrăveni nr. 6, am sesizat tovarășul director al G.I.G.C.L. Ploiești că unul dintre muncitorii care anul trecut mi-a înlocuit apometrul din cîminul de apă mi-a sustras robinetul pentru golirea instalației... și a pus un dop. Ca urmare, acum două săptămîni, un tovarăș, tot de la G.I.G.C.L., a venit și a înlocuit apometrul, dar robinetul (ceea ce mă interesa pe mine) nu l-a pus la loc. Nu iau în considerație valoarea acestui robinet, ci fapta în sine, modul în care G.I.G.C.L.-ul, dintr-o sesizare, rezolvă numai partea care îl interesează”.

„**Sînt Iulia Nițu**, domiciliată în București, sînt cazul de neoplasm pulmonar vindecat cu preparatul dr. Mihai Leontopol. Acum 3 ani mi se dădeau 2 luni de trăit, dar dr. Mihai Leontopol mi-a prelungit viața. În acești ani am văzut și alte cazuri vindecate de dr. Leontopol. Am știut mereu că dreptatea există și triumfă. Mulțumesc, în numele dorinței de viață a tuturor oamenilor și mai ales în numele aceluia cu diagnosticul de cancer, pentru spitalul unde vom putea fi tratați după metoda dr. Leontopol. Am dori să beneficiem cît mai repede de acest spital. Am dori să aflăm însă cînd se va da în folosință” (N.R.: **La întrebarea tovarășei Iulia Nițu, căreia îi dorim și noi sănătate și viață îndelungată, nu poate răspunde decît Ministerul Sănătății.**)

**Ministerul Muncii**, răspunzînd scrisorii tov. **Mediha Harsacai**, Tulcea: Analizînd împrejurările în care s-a produs decesul soțului dv., **Refic Harsacai**, s-a desprins concluzia că este un accident de muncă. Am dispus Inspectoratului teritorial de stat pentru protecția muncii Tulcea să incheie procesul verbal de cercetare, urmînd a se stabili drepturile legale pentru urmași, prin Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Tulcea.

Tovarășul **Aristotel Canelos** din Galați, om al muncii la întreprinderea de construcții și montaje siderurgice Galați, ne trimite o scrisoare din care vom publica un fragment, pentru a mulțumi, la rîndul nostru, forurilor care, în modul cel mai operativ, știu și pot să îndrepte unele rele: „În urma intervenției dv., am fost chemat la Comitetul de partid I.C.M.S.G., pe data de 2 martie, împreună cu șeful Serviciului personal al șefului C.T.C., care au hotărît să trec imediat la vechiul loc de muncă (Serviciul C.T.C., grupa recepție) cu promisiunea că, atunci cînd se va crea un post liber de tehnician, să fiu reînscris în funcție. Pe data de 21 aprilie am primit decizia de reînscris în funcția de tehnician principal, cu vechea retribuire. Intrucît acestea s-au făcut datorită sprijinului acordat de redacție, țin să vă mulțumesc”.

Tovarășul **Diogene Iordache** din București, referindu-se la articolul din „Flacăra” nr. 17, din 23.04.1981, privind neajunsurile găsite în comuna Dobra, jud. Dimbovița, ne scrie: „Toată suflarea a rămas profund indignată de ceea ce ați descoperit în Dobra. Nu avem cuvinte pentru acești vandali. Vă rugăm să duceți și pe mai departe cazul. Să-și ia pedeapsa meritată și să ne comunice în „Flacăra” ce măsuri se vor întreprinde”.

**Bălțean Iosif, Gheorghe Neica, Petru Dehelean ș.a.**, din comuna Birzava, județul Arad, vîd pe ecranele televizoarelor dungi verticale, orizontale, în nici un caz nu pot viziona programele TV. Cauza? „În comuna Birzava, mai precis în satul Lalașinț, există un releu care produce necazuri. Releul fiind defect, în comuna noastră și în satele limitrofe televizoarele se defectează foarte des (aproximativ din 4 televizoare, unul este defect). Ne-am adresat de multe ori lucrătorilor de la întreținerea releelor, dar fără rezultatul scontat. Vine din cînd în cînd cite un lucrător la releul din Lalașinț, dar degeaba!”

**Arhip Ioan**, Cluj-Napoca; **Butuc Ioana**, Huși; **Cojocaru Vasile**, Mitocul Dragomirnei, Suceava; **Dochița Victor**, Bacău; **Dorocoi Paul**, Suceava; **Frîncu Veronica**, Cimpia Turzii; **Galiuc G.**, Piatra Neamț; **Lăcriceanu G.**, Craiova; **Lăcătușu Ioan**, Roman; **Neamț Valeriu**, Ineu, Arad; **Pal Anton**, Bacău; **Popa George**, Plopieni, Suceava; **Pop Ana**, Baia Mare; **Roman Virgil**, Satu Mare; **Romea Ioan**, Aurel Vlaicu, Hunedoara; **Silăși Grațiana**, Bistrița; **Săfta Ana**, Răcătau, Cluj; **Stănescu Ana**, Craiova; **Stoinescu Virginia**, Focșani; **Sobău Augustin**, Negrești-Oaș, Satu-Mare; **Șerban G.**, Tg. Bujor, Galați; **Teodor Turcu**, Arad; **Zamfir Vasilica**, Bacău; **Dragomirescu Alexe**, Caransebeș; **Diaconu I.**, Galați; **Chețaru Valentina**, Mioceni, Argeș; **Cosma Ion**, Pitești; **Grosu Floarea**, Tirgoviste; **Jugănar Maria**, Tg. Jiu; **Nedelcu Cornelia**, Brăila; **Tudică Ioana**, Măldeni, Teleorman; **Tudor Constantin**, Slobozia; **Tiniuc Vasile**, Constanța; **Mihăilă Viorica**, Timișoara; **Iancu Titeica**, Buzău; **Laszlo Ghizela**, Iernut, Mureș; **Pricop Elena**, Curtea de Argeș; **Șișu Grigore**, Cîrjoian, Olt; **Pascu Liviu**, Baia Mare; **Antrie Ion**, Voila, Brașov; **Betelie Ion**, Dealu Morii, Bacău; **Matei Nicolae**, Tirgoviste; **Irimia Malacu**, Lunca, Tulcea; **Croitoru Simion**, Sucevița, Suceava; **Udroiu Dumitru**, Zamfărești, Argeș; **Ștefan Lixandrina**, Bătești, Prahova; **Radu Marian**, Baldoinești, Olt; **Golcea Nicolae**, Ploiești; **Nica Mircea**, Dr.-Turnu Severin; **Pascaru Jenică**, Pașcani; **Vinturiș Gheorghe**, București; **Sfrijan Ilarion**, Constanța; **Vicleanu Mihail**, Galați; **Chisoi Ioan**, Constanța; **Virca Ana**, Bazna, Sibiu; **Borcea Monica**, București; **Prodan Constantin**, Teodorescu Ion, Constanța; **Zaharia Marin**, Măgurele; **Sirbu Ioan**, Oradea; **Romanescu Vasile**, Bălești, Gorj; **Dănilă Vasile**, Galați; **Săraur Dan**, Jitia, Vrancea; **Sanda Elisabeta**, Moara Vlășiei; **Ungureanu Elena**, com. Ion Creangă, Neamț; **Vintilă Ion**, Pitești; **Schiu Nicolae**, Valea Nehoiului, Buzău; **Neagu Maria**, Tirgoviste; **Nistor Dragoș**, Galați; **Deneș Lucreția**, Brașov; **Hidolea Ilie**, Letca Veche, Giurgiu; **Bugină Răca**, Teju, Galați; **Gavrilă Irma**, Totoreni, Bihor; **Pătru Marin**, Ștefănești, Argeș; **Bălan Eugenia**, Caransebeș; **Vlad Lucia**, Tirgoviste; **Cătoi Tudora**, Lucieni, Buzău; **Glodean Vasile**, Arduș, Satu-Mare; **Didu Ioana**, Amărăștii de Jos, Dolj; **Cernomoret Victoria**, Eforie Nord; **Leanca Vasilica**, Pitești; **Buți Vasile**, Galați; **Tănase Floarea**, Colibași; **Boache Elena**, Buzău; **Bălan Aurora**, Vălenii de Munte; **Tache Dumitru**, Crevedia; **Airinei Vasile**, Botoșani; **Giuroiu Gheorghe**, Moinești, Bacău; **Mărilă Elisabeta**, Cluj-Napoca; **Tasie Ioan**, Priponești, Galați; **Cirlea Aurel**, Timișoara; **Marin Toma**, Craiova; **Borlea Elena**, Rm. Vlcea; **Boboc Ion**, Daneș, Dolj; **Antoni Margareta**, Pitești; **Arhanghel Dumitru**, Craiova; **Palaghuiu Ioan**, Bacău; **Hriuc Dumitru**, Botoșani; **Bălăceanu Gabriela**, Cernea, Stancu, Condreni Ecaterina, Chișu N. Ion, Dinu Elena, Petruța Florina, Pleavă Marin, Velicu Constantin, Drăgoi Nicoleta, Rădulescu Aneta, Giuglea Emilia, Ponoran Andrei, Ionașiu Aneta, Bălan Elena, Moga Vasile, Teodorescu Valeriu, Mărgărite Vasilica, Costineanu Vasile, Orb Petru, Dumitru Petra, Dumitrache Nastasia, Vlad G., Dumitrache Iulia, Marchidan Elena, Alecu Elena, Strimbeanu Alexandru, Stoian Anica, Constantinescu Vasile, Macedonschi Jeana, Bulacă Floarea, Tabacu Constantin, Popescu Ionel, Tudorache Ștefan, Dodan Nina, Bogdan Constanța, Izvor Ioana, Dumitrache Elena, Chesaru Vasile, Popa Gheorghe, Florea Ana, Dobre Nica, Răceală Anton, și Macavescu Sanda, toți din București.

Scrisorile dumneavoastră au fost trimise spre analiză și competentă rezolvare forurilor în drept, de la care așteptăm răspuns.

Pagină realizată de **PIA OLARU**

**Poșta redacției**

**ADMINISTRATIV**

**Angela Popescu** — com. Devesel (Mehedinți): a) Actul normativ la care vă referiți este Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii nr. 57/1974, art. 33, al. 2; b) Cadrele didactice, beneficiind de etapa a II-a de majorare a retribuirii de la 1 decembrie 1980, vor putea fi trecute în gradații superioare numai după 1 iunie 1981 ● **Smaranda Sterian** — București: Nu puteți beneficia de locuință din fondul locativ de stat în municipiul București dacă aveți buletin de identitate de altă localitate ●

● **„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscaliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

**Gavril Marta** — com. Budacul de Jos (Bistrița-Năsăud): Pot fi înscrise la pensie de boală numai persoanele care și-au pierdut capacitatea de muncă în timpul desfășurării activității. Dv. ați încetat activitatea la începutul anului 1974, iar îmbolnăvirea a survenit în 1975, peste termenul legal; în consecință nu puteți fi înscrise la pensie de invaliditate ● **Remus Ardeleanu**, **Dan Pirvan**, **Radu Pătan**, **Lucian Cilniceanu** — Timișoara: De la I.D.M.S. am aflat că, în prezent, magazinul auto din Timișoara livrează autoturisme Dacia 1300 în devans tuturor cumpărătorilor săi programați pînă la nr. 3 200/1981. Se are în vedere ca toți înscriși la diversele magazine auto, care au depus banii la C.E.C. aproximativ în aceeași perioadă de timp, să ridice autoturismul după aproximativ aceeași perioadă de așteptare. Se mai au în vedere la devansare următoarele: sarcina de plan pe care o are fiecare magazin auto, numărul de înscriși, data prezentării cumpărătorilor pentru ridicarea autoturismelor în cadrul devansului la fiecare magazin etc.

**MARGA NEDELEA**

**INVĂȚĂMÎNT**

**Grup părinți** — Oravița: Elevii care au beneficiat de bursa pe bază de contract, în treapta I de liceu, au posibilitatea să-și continue studiile numai prin învățămîntul seral ● **Eugenia Nicola** — Timișoara: Este nevoie de o simplă cerere pe care o puteți depune la Inspectoratul școlar al județului Timiș ● **Dumitru Oancea** — Reșița: Restituirea contravalorii bursei nu anulează obligația elevului de a lucra, după absolvirea clasei a X-a, cel puțin 5 ani, în unitatea cu care s-a încheiat contractul ● **Rodica Onușu** — Slobozia-Conachi, Galați: Referitor la persoana îndreptățită a vă plăti remunerația, solicitați sprijinul consiliului popular județean ● **Ecaterina Bănuț** — București: Pentru concursul de admitere la profilul Științe juridice, pentru disciplina Istoria României, candidații vor studia manualele precizate în broșura „Admiterea în învățămîntul superior”, ediția 1981 ● **Ion Ghiță** — Deva: Răspunsul primit de la autoritatea în drept este corect: principala dv. vină este aceea că nu ați făcut la timp contestația necesară.

**HORIA PATRAȘCU**

**SOCIAL**

**Sasso Verbelina** — București: Numai pe cale judecătorească ● **Tudor Constantin** — Ialomița: Ne cereți să intervenim (din afară) într-o împrejurare deteriorată tocmai din pricina amestecurilor de pe margine; n-ar fi decît încă puțin gaz peste foc ● **Trif Petru** — Lupeni: Încinăm să dăm dreptate soției dv. Manifestările ei „abuzive” sînt ulterioare gestului dv. meschin ● **Filip Spiridon** — Iași: 1) Asociația locatarilor. 2) Instanța judecătorească ● **Strătuțes Valeria** — Vaslui: Afirmăm: nu intenția contează, ci rezultatul. În cazul consumat este adevărat, contează rezultatul. Intenția a existat însă și în perspectiva repetării ei, rezultatul este incert, întreprinderea este îndreptățită să-și manifeste neîncrederea ● **Petrașcu Ioan** — Hunedoara: Cu toate că ați fost înșelat, unitatea tot dv. vă desface contractul de muncă. Da, dar s-ar fi putut întimpla să nu fiți dv. cel păcălit, ci invers. Rezultatul este o întimplare, năruval rămîne năruval ● **Agache Leontin** — Hunedoara: Soluție temeinică și legală ● **Ionescu Valentina** — București: Noul cod nu este definitiv ● **Petrescu Eugen** — Vaslui: Memoriu nu cuprinde faptele concrete de natură să susțină începerea unei anchete ● **Urza Panfil** — Vrancea: Înlocuiți inițialele cu numele exacte și totul este în ordine.

**NICOLAE CRISTACHE**



## Gîndire și acțiune

Ceea ce conferă o dimensiune fără precedent prestigiului partidului și statului nostru în viața internațională, un prestigiu exprimat într-o multitudine de forme pe toate continentele și confirmată cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a existenței sale, este neîndoielnic legătura structurală dintre gîndire și acțiune, dintre conceptul politic și modul în care este tradus în viață cu o exemplară consecvență. Este consecvența unui partid revoluționar ale cărui rădăcini sînt adînc implantate în viața națiunii, în conștiința poporului, în realitatea națională. Este consecvența unui partid care a știut să aplice în mod original, creator, adevărurile generale ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră, care s-a identificat pe deplin cu poporul român și a știut să-l afirme năzuințele cele mai profunde. Este consecvența unui partid care militînd neobosit pentru fericirea propriului popor a adus o contribuție responsabilă, bogată în semnificații la cauza întăririi mișcării comuniste și muncitorești internaționale, la afirmarea idealurilor de pace, prietenie și colaborare cu toate forțele democratice și progresiste, cu toate popoarele lumii. Iar toate acestea sînt rezultatul firesc al unei politici pe care și-au pus amprenta luciditatea, spiritul constructiv, flexibilitatea, sentimentul marilor răspunderi.

N-a existat și nu există problemă importantă a vieții internaționale, n-a existat și nu există cauză care să preocupe umanitatea în care partidul nostru, România socialistă, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, să nu-și fi spus cu claritate cuvîntul într-un mod constructiv, în interesul propriului popor și al tuturor popoarelor. Și ceea ce remarcă cu deosebită considerație întreaga opinie publică mondială este faptul că România nu numai că și-a spus cuvîntul în toate marile probleme ale lumii contemporane, ci a și acționat consecvent, cu perseverență și fermitate pentru rezolvarea lor.

Desigur, lumea în care trăim este complicată, preocupată de multe și dificile probleme. Supraaglomerarea armamentelor, riscurile politicii de confruntare, accentuarea decalajelor economice, complexitatea procesului de edificare a securității europene, escaladarea violenței, înmulțirea focarelor de conflict — toate acestea creează o stare de lucruri generatoare de nenumărate riscuri pentru viitorul întregii umanități. Interdependențele din contemporaneitate fac ca pericolele la adresa păcii să fie de natură globală, să afecteze întreaga planetă. Este motivul pentru care, în viziunea României, toate statele, indiferent de mărimea lor, trebuie să dea dovadă de voință politică spre o soluționare în mod politic, pe cale pașnică a diferendelor, pentru a găsi cele mai potrivite rezolvări numai și numai la masa tratativelor. Toate, absolut toate problemele majore sînt de competența tuturor statelor, a tuturor popoarelor, nu numai a celor mari și puternic înarmate.

Partidul nostru consideră că stă în puterea comunității internaționale, înțelegînd prin aceasta statele independente ale lumii, de a acționa pentru a face posibilă o asemenea reglementare a problemelor încît reluarea cursului spre destindere să devină o realitate. Din păcate, momentul actual este marcat prin creșterea tensiunii. Fenomenul acesta negativ nu trebuie considerat însă drept o fatalitate iremediabilă. Dimpotrivă, tocmai existența tensiunii pledează pentru moderație, rațiune, dialog. Experiența demonstrează că nu se poate ajunge la soluții atunci cînd se folosește sau se amenință cu folosirea forței. Este un adevăr pe care partidul nostru nu a încetat nici un moment să-l rostască și pe care l-a întărit cu puterea faptelor sale. În toate împrejurările — fie că era vorba de situații de criză, fie că ne aflăm în fața unor diferende în stare acută, partidul nostru, pe baza unor analize științifice a fenomenelor, a tendințelor și proceselor contemporane, a formulat propuneri, sugestii, a lansat inițiativa care prin intermediul măsurilor practice a încercat să înlăture n-încrederea, să îngăduie înțelegeri, negocieri.

Întreaga politică internațională a Partidului Comunist Român ilustrează convingerea profundă că nu există problemă complicată care să nu poată fi soluționată pașnic. Este nevoie însă de voință politică spre a parcurge drumul spre o înțelegere. Nimic nu vine de la sine și nici nu se poate aștepta cu brațele încrucișate momentul în care intimplarea ar aduce soluționarea dorită. Viața cere acțiune. O acțiune fermă, conjugată a tuturor celor ce sînt responsabili față de destinul păcii, a tuturor celor ce militează pentru o lume mai dreaptă și mai bună. Idealul acestei lumi nu este utopic. O asemenea lume poate fi realizată. Dar pentru aceasta trebuie acționat. Trebuie acționat cu îndrăzneală, cu fermitate, cu consecvență. Este ceea ce face România bucurîndu-se de aprecierea deosebită și aprobarea largă a opiniei publice progresiste, democratice, iubitoare de pace. Inițiativele și propunerile românești în cele mai diferite domenii — de la securitate, dezarmare la noua ordine economică sau creșterea rolului O.N.U. — dau expresie preocupării de a se găsi răspunsuri concrete, realiste problemelor fundamentale ale prezentului. România formulează concepte inovatoare și prezintă în același timp măsuri practice ce pot da eficiență orientărilor preconizate. Pentru că întotdeauna între concepție și acțiunile partidului nostru a existat o unitate inseparabilă. Fiecare cuvînt își are acoperirea faptei, fiecare faptă are forța gîndirii și acțiunii creatoare, responsabile, îndrăznețe. Este motivul pentru care Partidul Comunist Român, România socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu se bucură de un prestigiu înalt, de o stimă și considerație deosebită pe toate meridianele.

AL. PINEA ■

## Sufletul zidurilor

Măreț în acest oraș este fiul trecutului, acel suflet al timpului rămas în pietre, aburul orelor ce s-a prelin în cupole și turnuri. Dacă prima întîlnire cu Praga se petrece la ceas de inserare, cînd umbrele încep să se îndesească, adăugînd infățișărilor locului și mai mult fior, această impresie este copleșitoare.

În ceață savant aurită de reflectoare, în mirajul verzei ce se ridică din Vltava noaptea, iluminînd cu aureole fantastice turla, statui și frontoane, te întîmpină de pretutindeni zăcămintele de istorie. Zidurile cu suflet de demult — nenumărate aici — îți ies în cale la tot pasul, fără emfază, printre autobuze, mașini și pietoni. Praga este un oraș-muzeu, dar un muzeu cu străzi pline de forfotă, străbătute de sunetele claxoanelor, un tezaur de artă viu, accesibil, familiar, prezent în viața de zi cu zi a oamenilor.

Orașul-istorie și orașul zilei de azi sînt într-atît de legate unul de altul, încît nu știi niciodată unde se termină strada și unde începe incinta. Ai impresia că cineva conjuță mereu la trecut și la prezent în făptuirile locului, în chipul cel mai firesc, lăsînd faptele să se întrepătrundă. Trecerea peste secole se face pe nesimțite și nu rareori asisti la un inge-

nios ocol impus șinelor de tramvai spre a cruța cine știe ce monument inestimabil cum este faimosul Turn al pulberăriei sau vreo casă cu ornamente renaștiste așezată la întretăierea unor drumuri comerciale.

Pentru tine însă, călător aflat în trecere prin acest oraș, totul pare aici ne-verosimil, halucinant; pașii te poartă într-o lume fantastică, fără timp, într-o lume de legendă.

Colindînd noaptea prin Praga, printre infățișările locului neschimbate de sute de ani, ce apar miraculos din ceață, ne-verosimil îți apar mai curînd oamenii în îmbrăcămintea lor modernă, tinerii în blue jeans care discută cu apăsătoare subiecte la ordinea zilei, rezemîndu-se cu nonșalanță de străvechii ziduri de incintă.

Înțelegi însă repede că azi-ul este pentru ceh o altă față a lui ieri, care îl pregătește pentru mine, într-o nesfîrșită și abia observată trecere; fiecare clipă a vieții lui este înțeleasă și trăită ca o secundă de istorie. Nu e de mirare că s-a încetăținit obiceiul ca tinerii căsătorii să-și aleagă drept cadru tradițional al fotografiilor de nuntă orologiul din Stare Mesto, simbolicul ceas al istoriei lor care urmează să le măsoare fericirea.

Praghezii duc în mijlocul orașului-tezaur o viață activă, singuricioasă, dinamică. Cu spiritul lor de ordine, cu firea lor temperată, înțeleaptă, ei impacă deo-

potrivă simțul practic al celor care proiectează faimoasele motoare ale uzinelor Skoda cu gustul artistic al acelora ce innobilează o fragilă și rară substanță: cristalul de Boemia.

Vitrinele pragheze din cartiere moderne, ca Prosek sau Jini Masto, exprimă cu aceeași strălucire aceste două laturi ale spiritului ceh: vocația păstrării tradiției și temeinicia cu care construiesc. Clădirile moderne în căutare de soluții arhitectonice de ultimă oră stau măturie că praghezii sînt capabili să trăiască în viitor cu aceeași ardoare cu care trăiesc în trecut.

Atunci cînd își împropăștează frontoanele străvechilor clădiri baroce, cînd adaugă noi ornamente cristalurilor străvezii, sau cînd reglează, cu minuțioase verificări, roțile unui angrenaj, cehul este stăpînit de același sentiment al duratei, de respectul față de ceea ce urmează să trăiască dincolo de scurta lui viață.

Capodoperele pe care le admiră, zguduit, în orașul-tezaur nu sînt piese dintr-un muzeu, ci clipe din viața unui popor, o perpetuă lecție pentru cei ce urmează să-și făurească istoria de mine.

Prin grija pe care o arată orașului său, praghezul își afirmă zi de zi convingerea că un popor este cu atît mai puternic, cu cît își rămîne mai credincios sieși și istoriei sale.

MARIANA CEAUȘU ■

## Familia în impas ?

Se divorțează copios în lume. Cineva, o franțuzoică, mi se pare chiar o colegă de breaslă, spunea, amuzîndu-se, că „în zilele noastre numai călugării ar vrea să se mai însoare”. O fi, n-o fi adevărat că statistica e moartea sentimentului. cifrele sînt și de data aceasta concludente. Iată, raportînd divorțurile dintr-un an la căsătoriile din care au provenit, indicele era în Franța de 9,5 divorțuri la 100 de căsătorii în 1963 și de 24,2 în 1979. De la o căsătorie la 20 care se termina printr-un divorț pentru cuplurile formate către 1900, s-a ajuns azi că aproape o căsătorie din patru se termină printr-un divorț. Există țări pentru care situația din Franța poate părea chiar de invidiat: o căsătorie din două în Statele Unite, una din două sau una din trei în Suedia, o căsătorie la trei în Danemarca, Marea Britanie și alte țări.

Și pentru că cititorii ziarelor occidentale nu sînt răsfățați chiar în fiecare zi cu problemele familiei, un sondaj cum este cel efectuat la începutul acestui an de publicația „Le Nouvel Observateur” nu putea să nu atragă atenția. A fost luat în considerare un eșantion național de 600 de persoane reprezentative în ansamblul populației cuprinsă între 18 și 50 de ani. A contat totul sau aproape totul: sexul, vîrsta, profesiunea capului de familie, stratificarea populației după regiune și categoria de aglomerație. Cum arată Franța privită în străfundul inimilor sale? 31 la sută din francezi nu ezită să spună că ceea ce pune în pericol viața unui cuplu este șomajul sau perspectiva

acestuia. Cei ce au tras concluziile anchetei amintite au arătat că niciodată, în timp de pace, francezii și în general occidentalii n-au avut într-o așa măsură conștiința amenințării datorate impactului situației economice și politice asupra vieții lor cotidiene. Dacă Romeo și Julieta s-ar căsători în 1981, n-ar mai provoca o dramă în cinci acte. Ei s-ar apuca liniștit și prozaic de menaj fără a aștepta ca familiile lor să se impace, dar nu fără a merge regulat la bancă pentru a încasa ceurile trimise de domniul Capulet și Montagu!

Nu se poate spune că dragostea n-a rămas campionul tuturor categoriilor de vîrstă în cartă tandreții. Dar un fenomen nou și surprinzător se relevă celui ce se apleacă atent asupra familiei, asupra fenomenelor mai puțin cunoscute ce dictează apropierea oamenilor. Nimic nu poate stînge, cum foarte frumos spunea cineva, dorința mărului de a înflori, dar parcă niciodată apariția fructului n-a stat mai mult sub semnul indoielii. Dacă în 1972, de exemplu, 57 la sută dintre francezi (59 la sută femei și 55 la sută bărbați) judecau instituția căsătoriei ca indispensabilă, astăzi proporția acestora scade vertiginos. Cu o mențiune în plus: femeile sînt acum cele mai refractare la viața legitimă în doi. Oricum ar întoarce lucrurile, sociologii nu pot ocoli concluzia că singura vină a bărbatului este aceea de a se afla în orice moment sub spectrul amenințării cu pierderea slujbei. Tăranii rămîn cei mai atașați mariajului, urmați de muncitori. Cele mai detașate sînt cadrele superioare.

Nu sînt lipsite de interes, ca fenomen social, nici rațiunile pentru care francezii, să zicem, vor să trăiască în doi. 64 la sută spun că din dragoste, iar restul

pentru că vor să aibă copii. Pînă aici totul este aproape în regulă. Numai că cei mai mulți din cei afiliați primei categorii — intimplări sau nu, și aici este vorba tot de cadrele superioare — menționează cel mai rar dorința de a avea un copil. Și atunci este intru totul nejustificată întrebarea dacă nu cumva principalul rival al copiilor este dragostea însăși? Probabil că așa se nasc paradoxurile.

În ancheta amintită sînt și multe lucruri valabile oriunde. Rațiunile pentru care doi oameni își unesc viețile sînt aproape aceleași pretutindeni. Ca și lucrurile ce se refuză în viața cuplurilor. Care nu pot fi altele decît cele subliniate în ancheta amintită: minciuna, plictiseala, disputele etc. Toate cuplurile spun că istoria lor este extraordinară, extraordinar de frumoasă sau extraordinar de dezolantă, și se constată în final că cei doi s-au cunoscut, lucru normal de altfel, acolo unde muncesc, în mediul familial sau în vacanțe. Mă rog, francezii declamă cu orgoliu că la ei neprevăzutul este încă posibil. 31 la sută dintre cuplurile chestionate s-au cunoscut din intîmplare, băieții fiind, bineînțeles, aceia care au avut inițiativa. Și mai spun ei ceva ce li se pare cu totul și cu totul deosebit. Că 24 la sută din cupluri s-au cunoscut la bal, între un acordeon și un pahar de vin, între un coca și un rock. Revin frumoasele maniere de pe vremea bunicii, abolite de o generație nonconformistă, pusă pe demolarea manierelor învechite? Într-o lume dezbrăcată de aventuri, cuplul este oare ultima, pentru că legătura conjugală a devenit refugiu în acel absolut care exclude orice securitate artificială?

DUMITRU AVRAM ■

Mondo umano ?

## „Nu vă voi spune”

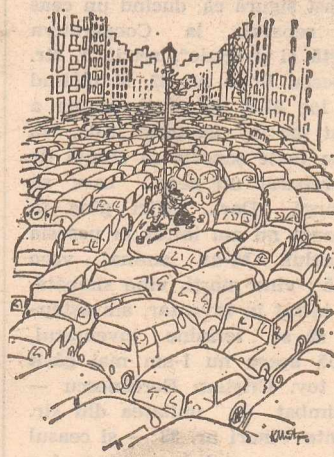
Cînd am trecut pe acolo tirul armelor încetase. Era vremea relatărilor cit mai concludente despre schimbul de focuri și înclătarea lui ca și a primelor evaluări asupra pagubelor materiale și a pierderilor umane. Timpul frumos accentua vizibila destindere de după proaspăta infruntare serioasă și făceam ochii mari încercînd să realizăm cum se ajunseser la faptul că, cei de o parte și de alta a străzii sau bulevardului care, pînă atunci, se salutau, poate cumpărau unii de la alții diferite lucruri sau alimente, poate încheiau afaceri, ei, acești vecini harnici, concetățeni pașnici, oameni ca toți oamenii, au început să tragă unii în alții cu furie, cu viclesug, uneori cu plăcerea de a urmări glonțul cum lovește iar victima se prăvale, șocată sau nu, și mai ales vinovată sau nu de ceea ce infruntare ce căpătase proporții.

Și, tot cînd am trecut pe acolo Mediterana era calmă, orașul respira ca orice capitală sufocată de lumea locală și de cea a turistilor. Am crezut că venise timpul amintirilor — este adevărat, adesea, dintr-o vreme — dar stopate de scurgerea vremii și, mai ales, de nerețetarea luptelor și, implicit, a înregistrării altora noi. Mă înșel dacă scriu că speranța în momentul amintirii îi bîntuia, înainte de toate, pe cei care, atunci, erau un fel de gazde în halta mea pe acele locuri?

Cum se-ntîmplă citeodată, vrei să mai știi ce s-a mai petrecut prin niște locuri în care ai fost, chiar în scurtă trecere, și pe care le-ai receptat cu felul tău de a privi și înțelege acea lume. Azi, în cazul acestui loc, efortul e serios ușurat dar, din păcate, în sens exact contrar imaginii solare, calme pe care am preluat-o atunci, de acolo. În felul ei, Mediterana vîuiește iar peste acest vîuieț se lasă greoi cel al casei lor care cad, al zgomotelor tunurilor care trag, al avioanelor care apar de undeva, bombardează în desfrîu și se retrag nonșalant și, mai presus de orice, al ecoului intim al oamenilor care mor. Între cele mai celebre sau luxoase cartiere de odinioară și între cele mai simple locuințe diferențele s-au evaporat; populația, descriu reporterii, trăiește azi într-un ritm infernal, obligată să se deplaseze rasant cu zidurile, ziua, și să se ascundă, noaptea. Tabloul este înspăimîntător, la limita irealului, între calmul diurn, punctat de gloanțele francitorilor, și flăcările nopții, care amintesc groaznicele infruntări ale războiului civil de odinioară. În pofida acestei nedorite „continuități” mulți din Beirut — căci despre acest oraș e vorba — își declară hotărîrea „de-a nu pleca nicaieri” căci acolo s-au născut, au crescut și vor să trăiască. Iar dincolo de toată această solidaritate a durerii vieții, m-au izbit cuvintele unei tinere beirutiene adresate unui reporter: „Nu vă voi spune, în maniera de aici, să reveniți. V-aș cere mult. Spuneți doar că sîntem uitafii războiului”. Pe acolo, timpul amintirii luptelor a devenit — vai! — al prezentului.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză



(După „QUICK” — R.F.G.)



## Ochii și urechile lumii

## După 200 de ani

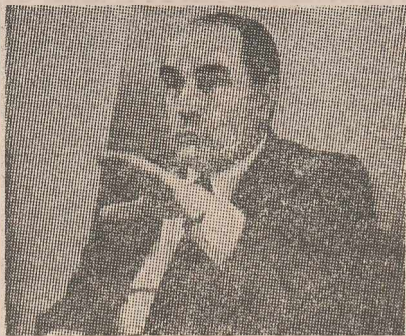
Soniei Larian

În dimineața acelei zile de mai a anului 1981, când mi-am pus la picup, proaspăt cumpărate de la „Muzica” de pe Calea Victoriei, cvartetele lui Mozart dedicate lui Joseph Hayan în urmă cu aproape 200 de ani — în 1785, Mozart avea 30 de ani și doar 6 pină va muri, cvartetele acestea divine, muncile trei ani de zile se numără printre puținele scrise nu la comanda vreunui prinț, de unde o comandă de complicitate elaborare, manuscrisele lor mărturisind multe tersături și reveniri, ceea ce rareori i se întâmplă acestui geniu care compunea la comandă (mai mult sau mai puțin socială...) minunății, fără ezitare sau chin grafic, căci Mozart, după expresia de neuitat a lui Călinescu, „nu a căutat niciodată ci a găsit întotdeauna”, în dimineața aceea cu soare cald — bun ca mierea pe unt —, înainte de a deschide picupul, de a șterge atent plăcile și a lăsa acul pe disc, citisem că un leopard, la iarmarocul din Dijon, scăpase de sub vraja imblinzitorului său și, sărind în mijlocul mulțimii, rânise la picior o fetiță de 4 ani; că un băiat de 14 ani dintr-un alt orașel francez împusese cu o carabină pe un alt băiat în vîrstă de 12 ani, fiindcă acesta îi insultase mama; că un bărbat, tot pe undeva în Europa de Vest, chemase la telefon poliția și spusese: „Sînt într-o cabină publică. Imi voi trage un glonte în cap pentru că sînt singur și descumpănit” și oricît încercase polițistul să prelungească dialogul, trimițînd grabnic patrule spre toate telefoanele publice din oraș — în aparat se auzi o împuscătură și un strigăt slab, omul omorîndu-se într-adevăr la celălalt capăt al firului; că o fetiță de doi ani și ceva se rătăcise într-o pădure, jucîndu-se de-a v-ați ascunsă cu alți copii, în timp ce părinții se adunaseră într-o petrecere la iarbă verde, poliția căuțînd-o o noapte întreagă și găsiînd-o a doua zi la vreo patru kilometri distanță, adormită sub un copac; că în urmă cu 80 milioane de ani — după calculele unor savanți sovietici — în Antarctica, vegetația era luxuriantă, apa avea o temperatură de 28 de grade și creșteau palmieri; că un cascadeor a ieșit viu și nevătămat din mașina în care se îngropase voluntar sub cîțiva metri de zăpadă, în Alpi, trăind acolo așa timp de 30 de zile, 720 de ore, pentru „a testa posibilitățile omului într-un spațiu redus”, am închis citatul.

Apoi, după 200 de ani, cele 6 cvartete dedicate de Mozart lui Haydn — trimise acestuia, așa „cum un tată își trimite și își încredințează copiii unui om ilustru care printr-o fericită coincidență se dovedește a-i fi și cel mai bun prieten” — cu leopardii angoaselor lor, cu rătăcirile lor puerile în pădurile bătrîne ale unei Antarctici de necalculat, mi-au dovedit după trei ore de audiere posibilitățile omului într-un spațiu și mai redus decît o cabină telefonică în care un bărbat...

RADU COSAȘU ■

## François Mitterrand, ales președinte al Franței



Cel de-al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidențiale din Franța a consacrat victoria candidatului socialist François Mitterrand. Pentru prima dată în istoria celei de-a V-a republici, Franța are un președinte socialist.

Una din primele sarcini căreia i se va consacra președintele ales — el urmează să-și ia oficial funcția în primire la 21 sau 25 mai — va fi formarea unui guvern de tranziție, care se va concentra asupra problemelor prioritare. După dizolvarea actualii Adunări Naționale franceze, vor fi organizate alegeri legislative, care se vor ține, ca și cele prezidențiale, tot în două tururi de scrutin. Agenția France Presse consideră că aceste alegeri ar putea avea loc la 21 și 28 iunie.

Printre personalitățile avansate ca viitori membri ai guvernului, agenția citată menționează pe Pierre Mauroy, purtătorul de cuvînt al P.S.F. în timpul campaniei electorale, Michel Rocard, pe care „numeroși francezi l-ar dori prim-ministru”, Claude Cheysson, bine cunoscut pentru calitățile sale de diplomat, economistii Jacques Attali și Jacques Delors ș.a.

Victoria în alegerile prezidențiale din Franța a lui François Mitterrand constituie un eveniment cu multiple și profunde semnificații, atît pe planul politicii interne franceze, cit și pe planul general al vieții internaționale. Expresie a aspira-

țiilor marii majorități a poporului francez spre înnoiri sociale și transformări democratice, a voinței maselor largi populare de adoptare a unor măsuri eficiente în rezolvarea problemelor dezvoltării societății, a năzuințelor spre reluarea și consolidarea destinderii în Europa și în lume, pentru dezvoltarea independentă a tuturor națiunilor, pentru întărirea păcii și colaborării internaționale, alegerea lui François Mitterrand ca președinte al Franței reprezintă o victorie istorică a forțelor politice de stînga și democratice din Franța.

Planul de guvernare al noului președinte, așa cum s-a conturat în timpul campaniei electorale, se axează pe îmbunătățirea situației economice și sociale a țării. „Un program nu este coerent — spune François Mitterrand — decît dacă economicul și socialul sînt intim legate. Trebuie, pentru a scoate țara din criza profundă în care se găsește, să se creeze locuri de muncă pentru a face să crească resursele disponibile și a relansa dezvoltarea, astfel încît, în final, să se creeze și mai multe locuri de muncă. Această relansare se va face prin reducerea inegalităților, prin și pentru dezvoltarea investițiilor”. Alături de relansarea economiei și de reglementarea problemei șomajului prin crearea de noi locuri de muncă, programul de guvernare al noului președinte mai cuprinde: naționalizarea băncilor, a societăților de asigurări, a întreprinderilor siderurgice, a celor aeronautice și a altor cîteva sectoare importante ale economiei naționale; sporirea salariului minim și a alocațiilor familiale; instituirea de impozite progresive pe marile averi; asigurarea salarizării egale a femeilor cu bărbații etc.

Pe plan internațional, programul noului președinte preconizează măsuri efective în sprijinul diminuării încordării internaționale, îmbunătățirii climatului politic.

Rezultatele scrutinului prezidențial au reflectat unitatea aspirațiilor maselor largi populare ale poporului francez. Faptul că, practic, toate forțele stîngii, de la Partidul Comunist Francez și pînă la formațiile politice mai mici, au hotărît ca la al

doilea tur de scrutin să voteze pentru François Mitterrand a făcut ca acesta să devină, de fapt, candidatul comun al tuturor forțelor democratice franceze. Tocmai această unitate este considerată de observatorii politici drept factorul hotărîtor al victoriei candidatului socialist. Fără îndoială că întărirea continuă a concilierii și colaborării forțelor de stînga și democratice, a unității lor de acțiune reprezintă chezașia sigură a mersului înainte cu succes pe calea înnoirilor soliditate și așteptate de popor.

Opinia publică din țara noastră, poporul român, legat printr-o veche și tradițională prietenie de poporul francez, au urmărit cu viu interes alegerile prezidențiale din Franța. Este cunoscut că între România și Franța, între popoarele române și franceze, se dezvoltă o largă concurență prietenească, bazată pe temelia trainică a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Între Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Francez există legături de prietenie și colaborare, bazate pe stimă și respect reciproc, în concordanță cu orientarea consecventă a partidului nostru de a dezvolta relații cu toate partidele muncitorești, cu partidele socialiste și social-democratice, cu toate forțele progresiste ale contemporaneității. O importanță determinantă pentru dezvoltarea relațiilor dintre P.C.R. și P.C.F. au avut-o contactele și convorbirile dintre secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și primul secretar al Partidului Socialist Francez, François Mitterrand.

După alegerea liderului socialist francez în funcția de președinte al Franței se creează premise pentru dezvoltarea și mai largă a colaborării dintre țările și popoarele noastre. În acest sens, în mesajul de felicitări al președintelui Nicolae Ceaușescu se spune: „Exprim convinșerea că în cursul președinției dumneavoastră raporturile tradiționale de prietenie și rodnică cooperare dintre România și Franța, bazate pe stimă și încredere reciprocă, vor cunoaște o continuă intensificare, în interesul ambelor noastre popoare, al păcii, independenței și colaborării în Europa și în întreaga lume”.

ION CODRU ■

## Eu comunic, tu comunici, el comunică

## Cititorul-privitor

Nu mai este nici asta o noutate. Sînt ani de zile de cînd ziarele au început să cocheteze cu noile tehnologii electronice pentru a duce la capăt mai ușor îndatoririle lor obișnuite — a stăpîni fluxul de informații în creștere, a selecta conținutul, a tipări și distribui ziarul mai repede și mai ieftin. Tehnologiile noi, păstrate un timp în culise, ceea ce lasă tipărirea să apară în ochii publicului ca neschimbate. Este și nu este așa.

Pentru ziarul viitorului, aspectul cel mai important al schimbărilor tehnologice actuale, oful de bază, îl reprezintă transformarea procesului de tipărire cu ajutorul computerului. Același semnal digital folosit în fabricarea ziarului poate fi convertit și în alte forme finale, ca textul sau videotextul. Din cauza diversității posibilităților pentru tipar și text, combinate sau separate, ca producătoare de informații, formele și procedeele prin care vom recepționa știrile în viitor nu sînt încă foarte limpezii. Dar posibilitățile care, decenii de-a rîndul, au fost numai simple speculații par să înceapă să se concretizeze în cadrul sistemului informațional public și comercial dintr-o serie de țări. Competiția acestora cu ziarul tipărit ar putea să le transforme pe acestea din urmă.

De fapt, obiceiul de a considera ziarul în exclusivitate un produs tipărit explică de ce a durat atît de mult ca presa să recunoască realitatea, respectiv transformarea ei de către computere, așa cum au

fost transformate și alte instituții tradiționale de informație.

Inițial, calculatorul a fost introdus în presă ca un contabil mai eficient și atîtă tot. El a demonstrat repede că ar putea lua în spate și alte misiuni. Ca, de exemplu, tipărirea ziarului. Și nu oricum, ci mai bine decît a fost efectuată vreodată. În prezent, în afara funcțiilor de tehnoredactare și tipărire, calculatoarele ajută presa situată în centre aglomerate să-și găsească cititorii rapid cu ajutorul tipografiilor subterane care simplifică distribuția. Cotidianul „Los Angeles Times”, cu un tiraj de peste un milion de exemplare, fiind cel mai mare consumator zilnic de tipar din S.U.A. și-a organizat o tipografie departe în sudul Californiei, la Costa Mesa, și intenționează să-și organizeze o alta în nord la San Fernando Valley. „New York Times” își gîndește o ediție națională cotidiană care se va scoate la tipografie dispersate, controlate de calculatoarele și legate de redacție prin microunde.

Transmiterea electronică a facsimilelor de ziare prin microunde sau sateliți la tipografie îndepărtate din punct de vedere geografic face posibilă distribuția la scară națională sau internațională a ziarului, asemănătoare cu un program de televiziune transmis în întreaga rețea. „Wall Street Journal” caută de cîțiva ani să realizeze acest obiectiv. Zilnic, se transmite un facsimil electronic al ziarului său din birourile de tehnoredactare din Massachusetts către

satelitul WESTAR I al companiei „Western Union”. Fiecare pagină codificată digital este decodificată de către stațiuni terestre, înzestrate cu facilități de tipărire automate și situate în șapte state americane diferite. Peste jumătate din exemplarele ziarului vindute zilnic sînt scoase de aceste tipografii preluate de la doi sateliți. Pînă la sfîrșitul anului 1982, „Journal” și-a proiectat crearea de 17 stații terestre care vor tipări semnalele transmise de un singur satelit. Este o inițiativă oficială dar „Journal” a estimat recent prețul cumpărării benzilor de satelit pentru a transmite facsimile codificate la tipografiile situate în locuri îndepărtate la aproximativ de 35 de ori mai redus decît cumpărarea de benzii similare pe linii telefonice.

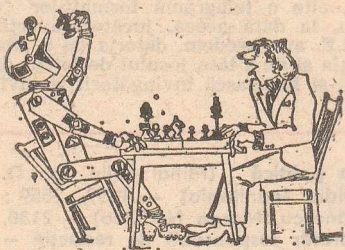
De curînd, s-a cheltuit peste jumătate de milion de dolari pentru un studiu numit „Impactul sistemelor electronice asupra editării știrilor”, care încearcă să evalueze situația pînă în 1992.

Concluzia studiului, a acestuia pentru că nu este singurul și nici concluzia lui nu chiar unica, este că sistemul electronic de știri transmise acasă nu va constitui un pericol serios pentru editurile obișnuite de ziare, cel puțin încă un deceniu. După aceea, se prevede, știrile tipărite pe hîrtie vor trebui să lupte dacă editorii ziarelor nu vor încerca să satisfacă noile gusturi ale consumatorilor.

Va dispărea sau se va întări ziarul? Trei factori vor influența viitorul paginii tipărite: costul de producere și cel de livrare a tipăririi pe hîrtie, comparat cu costul echipamentului electronic, precum și preferințele consumatorilor în funcție de ceea ce fac și alți furnizori de informații.

NEAGU UDROIU ■

## Lumea se amuză



(După „KROKODIL” — U.R.S.S.)

## Itinerar între două oceane

## Dimineața finlandeză

Ajung la Helsinki după un zbor îndelungat, corect și fără surprize, în primele ore ale după-amiezii. O escală confortabilă la Copenhaga și o promenadă, în jurul aeroportului presat de cartiere cochete m-a pregătit pentru civilizația nordului. Aer răcoros și pur, vegetație austeră, străzi curate ca niște coridoare de spital curat, case banale, dar strălucind din toate închieturile — de la clanța porții la virful burlanului — probabil frecate metodic cu detergenți și date cu spray. Pe trotuare oameni rari, cuminți, politicoși, tăcuți. Simți în ei disciplina rutieră care nu este decît un mic compartiment al disciplinei generale. Pe străzi absolut golite de automobile traversările se fac exact ca în carte așteptîndu-se la indicator, minute în șir, salvatorul „circulații”.

După escaia scurtă și apăsător de semnificativă în Copenhaga survolăm nesfîrșite păduri, umbroase și compacte, in-

terminabile. Pămîntul pare învins de pădure, cotropit de conifere și începi să crezi că satele și orașele au apus, astupate de crengi. În sfîrșit — Helsinki. Obișnuitele formalități vamale și o întrebare, molcomă și cadentată, pusă tuturor politicoș și din virful buzelor: alcool?

De la aeroport la hotel nu vîd nimic, ghidul care m-a luat în primire mă ciuruește cu întrebări, răspund la vreo douăzeci după care eșuez pe peronul domiciliului meu stabil într-o capitală care după Conferința general-europeană din 1975 se rostogolește des și corect pe toate meridianele.

Hotelul e minuscul, mut, evident curat, are tot ce îi trebuie și îi trebuie cu excepția sării și a piperului la propriu și la figurat. Pare o pensie pentru octogenari speriați de zgomote, de culori și de restul lucrurilor firește. E între gri și gri închis. Mi se povestește că toate sînt la fel și ceva mă face să risc să cred pe loc.

Imi las valiza în cameră și ies, zgribulit, pe stradă.

Orașul e incremenit și rece, un spleen acru covîrșește fiecare centimetru pătrat și asta nu ar fi nimic, dar lumina, ah, lumina îți lovește retina razant, ascuțit și tenace încît îți-ai da toate economiile să găsești un comutator miraculos și s-o termini. E ora 20, mă uit în cer și remarc ceea ce este de remarcat: rămîne impasibil, gri, puternic luminat. Rarii pietoni au început să se clatine. Spre ora 22 se clatină cu toții, cu grijă, corecți și chiar cei care se împleticesc zdrăvăni își cer scuze, cu un imens și tradițional exercițiu de politețe, strict necesar în toate împrejurările.

Renunț la orice periplu și mă îndrept spre hotel. E ora 23, lumina albă imi invadează camera, iradiază rece toate contururile și mă apucă iar pofta sălbatică să cumpăr sau să închiriez o noapte. Nu se cumpără, nu se închiriază, e zi polară, noaptea e plecat în exil pentru cîteva luni și singura șansă e să lași oblonul, să-ți pui capace pe ochi și să vizezi starea normală cînd întinericul îți vine în viață neobosit, exact, gratuit.

Invers, mi s-a povestit apoi, e și mai rău.

RADU BUDEANU ■



## ANCHETA

## FLACĂRA

Craiova sau Dinamo?  
aceasta-i întrebarea

Campionatul de fotbal se află înaintea ultimei linii drepte. S-au jucat 26 de etape, mai sunt de jucat 8 și situația e, la ambii poli ai clasamentului, departe de a se clarifica. Asta oferă, firește, un plus de spectaculozitate și de dinamism finalului de sezon, dar trebuie să ținem cont și de faptul că relativa echilibrare a forțelor, cu excepția de rigoare, F.C.M. Galați, s-a produs la un nivel mai degrabă scăzut, 10 din cele 18 divizionare având semnul minus în clasamentul adevăratului, ierarhia aceasta fiind, după opinia specialiștilor, cea mai grăitoare. Între acestea, apare și Steaua, formația care a furnizat 4 titulari naționali creditați cu 0-0 pe Wembley ? !

Iată, spre edificare, cum arată clasamentul adevăratului la zi. În paranteze, locul ocupat în clasamentul general după 26 de meciuri și, respectiv, numărul de puncte acumulate. Pe ultima coloană, situația golaverajului.

1. Universitatea Craiova	(1)	+10	(36)	+29
2. Dinamo	(2)	+9	(33)	+20
3. F. C. Argeș	(3)	+5	(29)	+10
4. Corvinul Hunedoara	(6)	+3	(27)	+12
5. F.C.M. Brașov	(5)	+3	(29)	+2

## 1. Cine va câștiga campionatul?

## 2. Cine va retrograda în Divizia B?

Am primit următoarele răspunsuri:  
**ION VOICA**, antrenor principal la Sportul studentesc:

1. Craiova;  
2. Cred că F.C.M. Galați și F.C. Baia Mare nu mai au cum scăpa. A treia retrogradată va fi echipa care nu va izbuti să adune 32 de puncte.

**CORNELIU COSTINESCU**, președinte la Sport club Bacău:

1. Craiova sau Dinamo;  
2. Soarta lui F.C.M. Galați mi se pare pecetluită. În rest, luptă mare, intră în discuție 7-8 echipe, de la Steaua în jos.

**LEONIDA ANTOHI**, antrenor principal la Politehnica Iași:

1. Craiova;  
2. Galați, Baia Mare și, la ora de față, Iași. Numai că Politehnica își va păstra locul în A. Înclin spre retrogradarea Progresului Vulcan.

**ANTON COȘOREANU**, președinte la Jiul Petroșani:

1. Dinamo;  
2. Galați, Baia Mare, Iași.

**REMUS CIMPEANU**, vicepreședinte al clubului „U” Cluj-Napoca:

1. Craiova;  
2. F.C.M. Galați e deja în B. Pentru celelalte 2 locuri candidează 6-7 echipe, între care, din păcate, și „U”, pe care o așteaptă un program foarte greu, 5 deplasări și meciuri acasă cu Steaua, F.C. Argeș și Corvinul.

**CONSTANTIN TEASCĂ**, antrenor principal la F.C.M. Galați:

1. Mai mari șanse are, după mine, Dinamo;  
2. Galați, Baia Mare și Progresul Vulcan.

**TEODOR VERDEȘ**, președinte la F.C.M. Brașov:

1. Craiova;  
2. Galați, Baia Mare și Iași.

**ATILLA ERDOGH**, antrenor principal la A.S.A. Tîrgu Mureș:

1. Craiova;  
2. Galați: restul vom vedea.

**GHEORGHE CONSTANTIN**, antrenor principal la Steaua:

1. Craiova sau Dinamo. Prima șansă o acord fotbalistilor de la Universitatea;

2. Nu m-aș putea pronunța. Oricum, Galații nu mai pot, nici teoretic, emite pretenții.

**ION OBLEMENCO**, antrenor principal la Universitatea Craiova:

1. Universitatea;  
2. Galați, Baia Mare, Iași sau Progresul Vulcan.

**NICOLAE DINESCU**, antrenor secund la Chimia Rimnicu Vilcea:

1. Craiova;  
2. Galați, Baia Mare, Iași.

**MIRCEA PASCU**, președinte al clubului Corvinul Hunedoara:

1. Dinamo, la luptă cu Craiova.  
2. Pentru locurile 16 și 17 intră în discuție Baia Mare, Politehnica Iași și alte câteva echipe.

**DINAMO**: cu Chimia (a), Politehnica Iași (d), F.C. Argeș (a), Sportul studentesc (a), „Poli” Timișoara (d), F.C.M. Brașov (a), S. C. Bacău (d), Craiova (a), de 5 ori acasă, de 3 ori în deplasare.

Programul ar părea să-i avantajeze pe bucurășteni, care au o partidă în plus de disputat pe teren propriu, dar asta numai la prima vedere, după opinia noastră. Căci Dinamo, cu un deficit de un punct și 9 goluri, trebuie să recupereze distanța față de Craiova tocmai în deplasare, fiind greu de crezut că Ștefănescu și compania vor ceda, în acest final fierbinte, puncte acasă. N-ar fi exclus ca tocmai ultimele minute ale campionatului să hotărască soarta titlului, cele două combatante, a căror frumoasă rivalitate a dat culoare competiției, urmând să se întâlnească în meci direct, la București, în etapa cu numărul 34. Să se amine oare verdictul până atunci? N-ar fi exclus, deși, valoric, Universitatea ar avea dreptul să emită mai multe pretenții.

Coborînd în subsolul ierarhiei, să notăm că, spre deosebire de alți ani, opiniile celor solicitați au fost mai tranșante, răspunsul Galați, Baia Mare, Iași aparținând de 9 ori, de 5 ca pronostic solist. Au mai fost menționate A.S.A., Progresul Vulcan și „U” Cluj-Napoca și, surprinzător, n-a fost niciodată pomenit numele echipei Sportul studentesc care, la ora de față, are 3 puncte mai puțin în clasamentul adevăratului decât

6. S. C. Bacău	(4)	+1	(29)	+5
7. Politehnica Timișoara	(8-9)	+1	(27)	-5
8. Chimia Rm. Vilcea	(10)	+1	(27)	-6
9. Steaua	(7)	-1	(27)	+7
10. Jiul Petroșani	(11)	-1	(25)	+1
11. „U” Cluj-Napoca	(8-9)	-1	(27)	-5
12. Progresul Vulcan	(16)	-1	(23)	-13
13. F. C. Olt	(13)	-2	(24)	-7
14. A.S.A. Tg. Mureș	(14)	-2	(24)	-8
15. Sportul studentesc	(12)	-4	(24)	+2
16. Politehnica Iași	(15)	-5	(23)	-2
17. F. C. Baia Mare	(17)	-5	(19)	-17
18. F.C.M. Galați	(18)	-11	(15)	-25

Lesne de observat că doar 7 echipe (primele 3, ultimele 2 și ocupantele pozițiilor 13 și 14) ocupă aceleași locuri în cele două ierarhii, celelalte fiind urcate sau coborâte în clasamentul general datorită numărului diferit de partide disputate pe teren propriu. Despre asta însă vom discuta mai târziu.

Dorind să investigăm starea de spirit a celor 18 competitori, am întreprins, telefonic, un sondaj de opinie, rugîndu-i pe reprezentanții divizionarelor A, conducători și antrenori, să răspundă la întrebările:

1. Dinamo;  
2. Galați, Baia Mare, Iași.  
**FLORIN HALAGIAN**, antrenor principal la F. C. Argeș:

1. Craiova sau Dinamo;  
2. Galați, Baia Mare, Iași.

**EMIL DUMITRAȘ**, președinte la F. C. Baia Mare:

1. —  
2. —

**PETRE MOLDOVEANU**, consilier tehnic la Progresul Vulcan:

1. Dinamo;  
2. Galați, Baia Mare, Politehnica Iași sau „U” Cluj-Napoca. Progresul nu are cum să cadă.

**VASILE ANGHEL**, vicepreședinte al clubului Dinamo:

1. Dinamo;  
2. F.C.M. Galați, F.C. Baia Mare și A.S.A. Tîrgu Mureș.

**CONSTANTIN ARDELEANU**, antrenor principal la F. C. Olt:

1. Craiova;  
2. F.C.M. Galați nu mai are la ce spera. În rest, finisaj va decide, dar Baia Mare și Iași au situațiile cele mai grele.

**GHEORGHE IVAN**, vicepreședinte cu probleme de fotbal la Politehnica Timișoara:

1. Craiova sau Dinamo. Prima șansă o acord fotbalistilor de la Universitatea;

2. Nu m-aș putea pronunța. Oricum, Galații nu mai pot, nici teoretic, emite pretenții.

**ION OBLEMENCO**, antrenor principal la Universitatea Craiova:

1. Universitatea;  
2. Galați, Baia Mare, Iași sau Progresul Vulcan.

**NICOLAE DINESCU**, antrenor secund la Chimia Rimnicu Vilcea:

1. Craiova;  
2. Galați, Baia Mare, Iași.

**MIRCEA PASCU**, președinte al clubului Corvinul Hunedoara:

1. Dinamo, la luptă cu Craiova.  
2. Pentru locurile 16 și 17 intră în discuție Baia Mare, Politehnica Iași și alte câteva echipe.

**DINAMO**: cu Chimia (a), Politehnica Iași (d), F.C. Argeș (a), Sportul studentesc (a), „Poli” Timișoara (d), F.C.M. Brașov (a), S. C. Bacău (d), Craiova (a), de 5 ori acasă, de 3 ori în deplasare.

Programul ar părea să-i avantajeze pe bucurășteni, care au o partidă în plus de disputat pe teren propriu, dar asta numai la prima vedere, după opinia noastră. Căci Dinamo, cu un deficit de un punct și 9 goluri, trebuie să recupereze distanța față de Craiova tocmai în deplasare, fiind greu de crezut că Ștefănescu și compania vor ceda, în acest final fierbinte, puncte acasă. N-ar fi exclus ca tocmai ultimele minute ale campionatului să hotărască soarta titlului, cele două combatante, a căror frumoasă rivalitate a dat culoare competiției, urmând să se întâlnească în meci direct, la București, în etapa cu numărul 34. Să se amine oare verdictul până atunci? N-ar fi exclus, deși, valoric, Universitatea ar avea dreptul să emită mai multe pretenții.

Coborînd în subsolul ierarhiei, să notăm că, spre deosebire de alți ani, opiniile celor solicitați au fost mai tranșante, răspunsul Galați, Baia Mare, Iași aparținând de 9 ori, de 5 ca pronostic solist. Au mai fost menționate A.S.A., Progresul Vulcan și „U” Cluj-Napoca și, surprinzător, n-a fost niciodată pomenit numele echipei Sportul studentesc care, la ora de față, are 3 puncte mai puțin în clasamentul adevăratului decât



La 32 de ani, Cornel Dinu rămîne purtătorul de cuvînt al echipei Dinamo, cel mai în formă jucător al ei în acest sezon.



Multe din succesele Craiovei se datorează lui Aurică Beldeanu, „creierul” de la mijlocul terenului, lucid și neobosit.

Progresul sau „U”? Să vedem ce meciuri le așteaptă pe formațiile aflate în hora retrogradării, făcînd abstracție de F.C.M. Galați, pe care considerăm că nimeni și nimic n-o mai poate salva.

**F.C. BAI A MARE**: cu Craiova (a), Timișoara (a), S.C. Bacău (d), A.S.A. (a), Corvinul (d), Steaua (a), Sportul studentesc (d), Jiul (a), 5 a, 3 d;

**POLITEHNICA IAȘI**: cu Jiul (d), Dinamo (a), A.S.A. (d), S.C. Bacău (d), Chimia (a), Progresul (d), F.C.M. Galați (a), Corvinul (d), 3 a, 5 d;

**SPORTUL STUDENTESC**: cu Corvinul (d), A.S.A. (a), F.C. Olt (d), Dinamo (d), F.C.M. Galați (a), F.C. Argeș (d), Baia Mare (a), Chimia (d), 3 a, 5 d;

**PROGRESUL VULCAN**: cu S.C. Bacău (a), Craiova (d), Timișoara (a), Steaua (a), A.S.A. (d), Iași (a), F.C.M. Brașov (d), „U” Cluj-Napoca (a), 5 a, 3 d.

Analizînd acest program și excluzînd marile surprize care, desigur, nu vor lipsi, am fi înclinați să zicem că Baia Mare și Progresul par să aibă misiunile cele mai grele, tocmai pentru că mai au doar cîte 3 deplasări, punctele de pe terenuri străine avînd, cum spuneam, să hotărască. Totuși, spre a păstra măsura, să notăm că, pentru a scăpa, Politehnica Iași trebuie să câștige puncte, în vreme ce Progresul trebuie să le piardă, meciul cheie pentru fotbalistii din dr. Staicovici pîrînd să fie cel cu Steaua, socotit acasă. În plus, cu 3 etape înainte de final, Progresul și Politehnica urmează să susțină un meci direct, ale cărui implicații sînt, fără îndoială, majore. Nici Sportului studentesc nu-i prevedem, spre deosebire de cei intervievați aici, un final de sezon liniștit, drumurile grupării din Regie fiind foarte dificile, Hunedoara, Slatina, Pitești și Vilcea, plus o partidă cu Dinamo, programată în deplasare.

Dincolo de calcule, ocupantele locurilor 16 și 17 în actualul clasament al adevăratului sînt cele mai amenințate. Le-ar urma, e punctul de vedere al realizatorului acestui sondaj, Sportul studentesc și Progresul Vulcan, cu observația că, valoric, lotul Sportului e cel mai redutabil, în măsură să revendice un loc sub soarele diviziei A. Cit despre Progresul, e de așteptat un reviriment al formației din Dr. Staicovici, legat de recența chemare a antrenorului Viorel Mateianu, inezistat și perseverent.

Înainte de a semna, autorul sondajului ține să mulțumească celor 17 interlocutori pentru amabilitatea cu care au întîmpinat demersul său.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

## Se cuvine un recurs!

La începutul returului, Nitramonia Făgăraș nu-și făcea prea multe griji, ocupînd o poziție la jumătatea clasamentului seriei a II-a a diviziei B de fotbal. Azi însă, cînd se găsește pe locul 17, situația ei a devenit fără ieșire și e sigur că formația chimistilor din Făgăraș va urca din toamnă în A. Nimic de zis, fiecare doarme cum își așterne și retrogradează după cîte puncte adună, numai că iminenta retrogradare a Nitramoniei are unele implicații, datele ei meritînd să fie discutate.

În etapa 22, acasă, Nitramonia a întrecut cu 1-0 pe Tractorul Brașov, echipă aflată, la ora aceea, în lupta pentru salvare. Peste 10 zile însă, după ce formația făgărașeană învinsese și pe Rapid, a căzut bomba, Comisia centrală de competiții și disciplină a F.R.F. omologînd cu scorul de 3-0 pentru oaspeții meciului cu Tractorul ? ! Motivul ? Folosirea de către gazde a jucătorului Ciceu care, primind în etapa 21, cu Rovă Roșiori, al doilea cartonaș galben, era automat suspendat pentru partida cu Tractorul. Conducerea asociației sportive din Făgăraș, susține federația, ar fi trebuit să cunoască acest amănunt, evidența cartonașelor intrînd în sarcina fiecărei secții de fotbal, F.R.F. nemaiavînd obligația de a preveni echipele în privința jucătorilor rămași fără drept de joc din cauza a două sau mai multe cartonașe.

Numai că măsura aceasta, altfel justificată, e de dată mai recentă, în turul campionatului „contabilitatea” avertismentelor fiind de competența comisiei respective, însărcinată să comunice echipelor situația la zi, trimițînd telegrame de prevenire. Cînd Ciceu a primit cel dintîi cartonaș, în toamnă, în etapa 17, în meciul cu Chimia Tîrnăveni, măsura nu intrase, firește, în vigoare, cei din Făgăraș neavînd de unde să cunoască exact cărui fotbalist i-a arătat arbitrul culoarea galbenă. El a

veau însă, după publicarea comunicatului F.R.F., datorită să se intereseze la comisie de situația cartonașelor, ceea ce au și făcut, numai că nu prin trimiterea unui delegat, cum au procedat marea majoritate a cluburilor, ci telefonic. Li s-a răspuns, chiar în ajunul partidei cu Tractorul, n-au nici un fotbalist care să fi cunoscut două cartonașe, drept pentru care Ciceu a fost introdus în teren. Mai târziu, cînd Nitramonia a înaintat un memoriu Comisiei centrale de competiții și disciplină a F.R.F., unul din membrii comisiei și-a amintit că da, Nitramonia a dat telefon și i s-a spus că Ciceu poate juca, dar era de datoria conducerei echipei să știe dacă fotbalistul respectiv avea sau nu două cartonașe ? !

O judecată, credem că nu greșim, pripită, care n-a ținut cont de toate argumentele, interpretînd pîrtinitor litera regulamentului. Cert e că rezultatul acela, stabilit la masa verde, a tăiat elanul tinerilor jucători din Făgăraș, care au cedat, consecutiv, meciurile de acasă cu Moleni, cu Tîrgoviște și, duminică, cu Autobuzul, aflîndu-se de pe acum în C. Altfel vorbînd, procedînd cum a procedat, F.R.F. a hotărît una din retrogradele seriei a II-a.

Că lucrurile nu sînt în regulă e demonstrată și faptul că, în ședința care a dat câștig de cauză Tractorului în fața Nitramoniei, F.R.F. a mai schimbat alte 12 rezultate, de parcă fotbalul românesc nu s-ar juca pe teren, 11 jucători contra altor 11, ci în sala de deliberări a Comisiei centrale de competiții și disciplină ? ! Cînd mai simplu și mai logic era, opinăm, ca federația să fi trimis, la începutul returului, cîte o telegramă formațiilor care aveau, la data aceea, jucători avertizați. F.R.F. are, credem, datorită de a analiza situația și de a lăsa jocului de fotbal dreptul să-și hotărască învingătorii și învinșii.

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția Viața politică (Mihai Pelin, Ion D. Goia Ilie Purcaru, N. Grigore Mărășanu) - 2600, 2566; Secția Economie, Știință, Sport (Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Emanuel Valeriu, Ovidiu Ioanițoiaia) - 1457, 2559; Secția Cultură-Învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru) - 2560; Secția Scrieri, Probleme social-cetățenești (Tudor Octavian, Mihai Ștefănescu, Marga Nedelea) - 2130, 2558; Administrație - 2124; Fotoreportaj - 2542; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 2123, 2563, 2072; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 2550; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIE - 18 48 05, 17 60 10 interior 2128; Redactor șef - 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX-136-137, telex: 1 12 26, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU